BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE ROMA
8
16 — G
9

Diuini Amoris

PHARETRA:

ITEM, IESV CHRI-
*ſti ad animan fidelem al-
loquium, autore*

IOAN. LANSPERG.

HVIC AEDITIONI
primum acceſsit, Ieſu Chriſti
Crucifixi, & peccatoris collo-
quium ſaluberrimum, Iacobi
Gruytrodii Carthuſiani,
cum aliquot alio-
rum preci-
bus.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE

UCM

COLONIAE, *Apud* Ludouicū Alectorium
& hæredes Iacobi Soteris. *Anno* 1576.

IO. IVSTI LANSPERGII CARTHVSIANI VITA.

Ioannes Iuſtus Lanſpergius, Lanſpergæ, oppido Bauariæ, parentibus honeſtis natus, poſt abſolutum Coloniæ ſtudij Philoſophici curſum, Carthuſienſium ibidem ordini nomen dedit. in quo tum morum & pietatis exemplis, tum pijs libris conſcribendis, quum per annos XXX. *claruiſſet, obdormiuit in* Domino III. I*dus* A*uguſti, anno* C*hriſti nati* M. D. XXXIX.

IACOBI GRVYTRODII VITA.

Iacobus Gruytrodius Germanus, vir in diuinis & humanis literis apprimè verſatus, vt adoleſcentiam liberalibus ſtudijs honeſtè tranſegit, ſic ætatem reliquã, in Carthuſianorum ordine, Domino conſecrauit, & fœliciter impendit. Claruit anno M. CCCC. LXXII.

Sum ex libris Ferdinandi Guilelmi Borri à Kolowrat Romae 1601.

INDEX EORVM, QVAE IN HOC OPVSCVLO TRACTANTVR.

IN theologiam myſticam ſeu affectiuam inſtitutio. pagina. 1.
Effuſio cordis, qua peccata propria planguntur. 13.
Suſpiria gementis ac pœnitentis animæ. 15.
Poſtquam delictum in te ſentis, oratio. 17.
Alia oratio breuior. 18.
Oblatio pro peccatis ſatisfactoria. Ibid.
Effuſio cordis, complectens beneficia Dei. 20.
Vbi malæ ſuggeſtiones ſentiuntur, oratio. 22.
Contra impugnationes vitiorum. 23.
Reſignatio, ad ſufferendam tentationem. 24.
Contra infirmitatem & vitia linguæ, orationes. 25.
Pro paupertate ſpiritus, orationes eiaculatoriæ. 27.
Pro humilitate, orationes. 29.
Pro integritate & ſanctimonia cordis. 31.
Pro patientia. 33.
Pro dilectione Dei & proximi. 34.
Pro fide, ſpe, & charitate. 35.
Pro puritate & ſimplicitate cordis. 36.
Pro plena ſuipſius reſignatione. 37.
Pro caſta ac ſimplici intentione. 39.

INDEX.

Suſpiria mentis, atque aſpirationes ignitæ multæ. 39.
Exercitium, quo anima ſe vbique ad Deum leuet, &c. 46.
Quando vis ire dormitum. 47.
Ante ſomnum. ibid.
Poſt ſomnum. ibid.
Aduocatio ad S. Trinitatem. Ibid.
Salutatio matutina ad æternam ſapientiam. 48.
Ad glorioſam virginem. 49.
Quando horæ auditur ſignum. ibidem.
Quando ad templum venis. Ibid.
Aſpiciendo crucifixi imaginem. 50.
Quinq; ſupplicationes ante egreſſum templi. 51.
Ante prandium aſpiratio. 53.
Inter edendum. Ibid. *Ad potum.* ibid.
Antequam incipias aliquid. 53.
Cum cœperis operari. 54.
Ante lectionem. ibidem.
Poſt lectionem bonám ve inſpirationem. 55.
Quando pulchri aliquid vides. ibidem.
Quando noui aliquid occurrit. 56.
Quomodo in laudem Dei occurrentia conuertuntur. ibidem.
Quando vides aerem ſerenum, aut prata. Ibid.
Videndo hortum, aut flores. 57.
Videndo amœna. 58.
Videndo ignem, aut ſentiendo calorem. ibid.
Quando beneficij aliquid accipis. 59.
Quando honoris tibi aliquid offertur. Ibid.

Quando

Quando ſentis imminentem aduerſitatem. 60.
Quando irrogatur improperium. ibid.
Reſignatio ad ſufferendam moleſtiam. Ibidem.
Inter patiendum ſui oblatio. 61.
Quando ſentis tribulatione te grauatum. 62.
Cogitatio ſæpius ruminanda. 63.
Quando delectabile aliquid tibi ſubtrahis. 64.
Pro virtutibus, & imitatione Chriſti. ibidem.
Aſpiratio ad Deum frequentanda. 65.
Orationes duæ in conflictu vitiorum. ibidem.
Lauando manus. 67.
Ad Mariam virginem matrem. 68.
Exiturus ad homines. ibid.
Ab occupatione ad quietem rediens. ibidem.
Exercitium pijſsimum ad cor Ieſu. 68.
Ad B. Mariam cum corde Ieſu. 70.
Exercitia ad quinq; vulnera Ieſu. 71.
Exercitium in vulnera Chriſti, & quinque dolores matris. 74.
Exercitium ſacerdotum, & eorum, qui ſe ad euchariſtiam præparant ſumendam. 83.
Recollectiones & effuſiones cordis, ante ſumptionem ſacramenti. 86.
Quando in miſſa lauantur manus. 89.
Ad oblationem hoſtiæ ſalutaris. 91.
Poſt finem miſſæ. 93.
Pro triplici illuminatione cordis. Ibid
Sub miſſa. 95.
Ad eleuationem hoſtiæ & calicis. 96.

Oratio pro ſe, aut pro alio. Ibid.
Inſtitutio, quomodo Deo exhibeatur reuerentia. 97.
Septem effuſiones cordis, ad ſeptem horas canonicas. 98.
Exercitium mentale, pro Eccleſiæ vario ſtatu. 105.
Simile exercitium ſerò faciendum. 107.
¶ In vitam ſeruatoris noſtri, Præfat. 113.
Vita ſeruatoris ac paſsio, quindecim diſtincta meditationibus. 116.
Exercitium vitæ ac paſsionis Chriſti, ad modum Roſarij. 140.
Verſus, pro iuuanda memoria articulorum. 157.
Roſarium quinquaginta gaudiorum Mariæ. 160.
Meditatio in orationem dominicam. 166.
Meditatio in ſalutationem angelicum. 170.
Oratio pro ijs, qui vehementer ſunt occupati. 171.
Orationes deuotæ ad virginem Mariam. 174.
Alia ſalutatio. 195.
De veneratione ſanctorum. Ibid.
¶ Quomodo anima Deo deuota, Ieſu debeat paſsionibus conformari, inſtitutio pia. 177.
De ſui abnegatione. 178.
De meditatione dominicæ paſsionis. 179.
Triformis modus meditandi. 182.
Fructus multi ex meditatione paſsionis. 189.
De cruce portanda. ibid.
De imitatione Chriſti. 191.
De triplici cruce. 169.
Exercitium deuotum. 207.

¶ Ad animam peccatricem ſed pœnitentem, interna Chriſti allocutio, de puritate cordis. 209.
De contritione & dolore ſenſibili. 215.
Quomodo dolor & amor creſcunt. 216.
De ſcrupulis iterandæ confeßionis. 218.
Quomodo recolenda ſint peccata. 221.
Quomodo ſatisfaciendum ſit pro peccatis. 222.
Certis horis diei debet examinari conſcientia. 224.
De continua reprehenſione ſuïpſius. 225.
In quibus debet ſeipſum homo reprehẽdere. 226.
De ſcopo ſeu fine omnium actionum. 229.
Quod puritas cordis ſit finis. 230.
Quomodo obtinenda ſit puritas cordis. 232.
Quæ adminiculantur ad cordis puritatem. 234.
Quod ratione debemus regi ac præueniri. 237.
Quomodo ſeruetur puritas cordis. 241.
Inſtitutio ſuccincta, cum exercitio de fœlici morte. 242.
Monita ſalubria ad bene moriendum. 249.
Exercitium quotidianum, pro bona morte. 251.
Oblatio Chriſti, & meritorum eius, ad patrem. 253.
Conſilium tempore mortis inſtantis. 254.
Exercitium, quo ſe infirmus reſignet, & viuat Deo 256.
Proteſtatio ſeu teſtamentum Chriſtiani morituri. 260.

D. Dionyſii Carthuſiani, de iudicio mortis. 263.
¶ Epiſtola Domini Ieſu, ad animam deuotam. 267.
Regula ſecundum ſpiritum viuendi. 278.
Quomodo moriendum eſt deſide ryſprauis. 281.
De cuſtodia linguæ. 283.
De vita abſtractiua. 284.
De nemine iudicando. 286.
De conflictu contra vitia. 288.
De fugienda occaſione tentationis. 301.
Quomodo ſpirituales tentationes ſunt vincendæ. 302.
De cauenda inuidia 304.
De fugienda ſingularitate. 305.
De cultu & veneratione Dei Matris. Ibid.
De deuotione ſenſibili. 308.
De acceſſu ad Euchariſtiæ ſacramentum. 310.
De diſcretione. 314.
Quomodo conformari debeamus Chriſto. 316.
De paupertate. 317.
De humilitate. 319.
Quomodo humilitas ſit obtinenda. ibid.
De iudicio hominum non curando. 326.
De obedientia. 330.
De mortificatione propriæ voluntatis 335.
De conſyderatione diuinæ prouidentiæ. 341.
De ſuſtinenda aduerſitate. 344.
De carentia conſolationis. 351.
De pace interna ac mititate cordis. 353.

De

De proximi dilectione. 354
De puritate cordis. 356
Quomodo omnia bona purè in Deum ſunt referenda 359.
Quomodo inſtinctus diuinus eſt obſeruandus, & gratia non negligenda. 362.
De donis Dei communicandis. 366.
De paupertate ſpiritus. 369.
De amore Dei. 370. *De laude Dei.* 377.
De exercitio amoris. 382.
De transformatione hominis. 386.
Epilogus. 341.
Regulæ duæ diſcipulorum Chriſti, Euangelicè viuere volentium. 393.
Regula 1. pro infirmis & imperfectis. 397.
Regula altera pro feruentioribus. 401.
¶ Hymnus alphabeticus, de vita & paſsione Chriſti. 410.
Hymnus laudes creaturarum referens &c 413.
Hymnus, qui totus eſt oratio deuota. 416.
Hymnus deuotiſsimus de vita, paſsione & glorificatiõe Ieſu. 422.
Alius de paßione Ieſu hymnus. 424.
Colloquium Peccatoris & Crucifixi. 420.
Exercitium amoris perbreue, ad ſanctam Trinitatem Celebraturus vel communicaturus. 443.
Oratio B. Ambroſii Epiſcopi, ad S. Mariam uirginem. 435.

IN THEOLOGIAM MYSTICAM ET CONTEMPLATIONEM AFFE- *ctiuam, quæ puritate cordis acquiritur, Inſtitutio.*

Licet variæ, ad obtinendam charitatis perfectionem, à ſanctis tradantur viæ, in eundem ſcopum finemq; dirigentes: hæc tamen omnium creditur eſſe facillima, atq; maximè compendioſa, quā diuinus Dionyſius, & poſt eum nonnulli alij docent, vt per flammigeras affectiones anima ad Deum continuè ſe leuet, ad ipſum aſpiret, eidem loquatur, ipſum attingere, èique inhærere geſtiat. Hæc via, hoc exercitium, ſtudium eſt ſapientiæ, quod non multitudine librorum, nec diſputationum argutia diſcitur, ſed extenſione affectus in Deum, qua excitetur iuge deſiderium vehementius amandi Deum, perfectiusq; placendi Deo. Propterea vocatur à ſanctiſsimo Dionyſio Myſtica theologia, vtpotè quæ diuina irradiatione in animam humanam infunditur, & affectione magis, quàm cognitione frequentatur. Ad hanc autem ſapientiam ne-

ceſſaria eſt puritas cordis, hoc modo obtinenda, vt homo bona ſemper voluntate ad Deum ferueat, vigilantiſsimeque ab omni peccato cor ſuum cuſtodiat, in vera innocentia, puritate, ſyn ceritate, ac ſimplicitate Deum in omnibus quærat, ipſum habens ſemper præ oculis quaſi præſentem. Hoc autem non aliter fiet, quàm vt in omnibus, vbique, & ſemper ſeipſum abneget. Quamdiu enim in mundo ſumus, niſi amor proprius in nobis fuerit mortuus, vitia germinat, id eſt, deſideria mala, inclinationes, cogitationesq; prauas ac vanas, quæ nos à Deo abſtrahunt, inquinant, perturbant, ac impediunt. Ideo quicquid eiuſmodi ſenſerit homo, qui cordis ſtudet puritati, mox debet elidere, & ſeipſum abnegare, hoc eſt, vbicunque deprehenderit ſe non Dei gloriam, ſed ſemetipſum quærere, hoc illico deteſtari, abijcere debet, & perſequi. Hoc enim eſt ſeipſum abnegare, deſideria ſua non ſolum non perficere, ſed velle atque conari etiam non ſentire, & ſibijpſi, ac omni inordinato amori, tam erga ſe, quàm ad creaturas, mori. Debes igitur teipſum exire atque relinquere, ac ſine retractione cordis ſubijcere te Deo, & hominibus propter Deum, & ſemper ſtare paratus reſignatusque ad omne beneplacitum diuinum, per quemcunque tibi etiam illud innotuerit, in aduerſis æque ac in proſperis. Debes etiam ad hoc niti, quantum potes, vt cor ha-

beas à phantaſmatibus , & rerum imaginibus, ſpeciebus, ac formis nudum ac mundum, & ab omni (vt dixi) inordinata affectione erga te,& quamcunque creaturam, liberum, Ad hæc maximè iuuat, neceſſariumque eſt, iuge ſtudium euitandi multiloquium, loquendiq; occaſiones, ſciendi curioſitatem, curas & occupationes inutiles, ſenſuum affectatam oblectationem,& rerum etiam neceſſariarum tam ſuperfluitatem, quàm inordinatum amorem.

Porrò vim animæ concupiſcibilem excitare debes, multiplicando deſideria feruentiſsimè caſtiſsimeque amandi Deum. Neque enim ad hæc (vt dictum eſt) eges ratiocinatione , aut acuta ſpeculatione intellectus, ſed affectus excitatione, quo indeſinenter aſpires ad Deum, flammigeris deſiderijs omnia trãſigens, omniaque penetrãs, nec alicubi quieſcas, quàm in Deo: optãs eidem ſemper magis ac magis placere, deſiderantiſsimeque eius beneplacitum amplecti, ſuſpirans etiam votis omnibus, vt ſublato omni interſtitio, omniq; impedimento ac medio amoto, eidem merearis coniungi atque vniri. In hoc ſtudio, operæpretium eſt ad manum paratas ſemper habere aſpirationes aliquas, & breues ignitaſque orationes, quibus diſcas eleuare mentem tuam in Deum, iterum atque iterum, quotieſcunq; volueris. Has diuus Auguſtinus iaculatorias vocat, quæ ſunt veluti ſagittæ amoris

ignitæ,ex corde hominis in cor Dei vulnerandũ emittendæ.

Huic negotio libellus hic inſtitutus eſt, non abſurdè propterea vocandus,Amoris diuini pharetra, vtpotè varias habens breuium orationum ſagittas in ſe reconditas, quibus inſtructus omni loco & tempore, hoc eſt, non ſolùm quando orare conſtitutum eſt,ſed etiam inter edendum, inter ambulandum, atque adeò inter ſabulãdum vtaris, vndique occaſionem ſumens,vt ſagittas, id eſt,deſideria amoroſa emittas in Deum. Ad hoc enim conari debet cuiuſlibet Deum amantis animus,vt omnis actio,& tota vita ſua, ſit iugis perpetuaque oratio,fiatque aliquando, vt iã non egeat ad orandum libro, aut orationibus formatis,ſed omnia,quæ videt & audit,ſint ei liber,& materia eleuandi ſe ad Deum, nec vnquã adeò occupationibus neceſſarijs eius diſcindatur aut diſtrahatur animus,quin confeſtim,quandocunque libet,collectus,valeat orando ad Deum redire. Haudquaquam enim totus digreditur à Deo, vel externè occupatus, ſed conatur, vt externæ quoque actiones(quibus non pro curioſitate,ſed pro charitate,neceſsitate,obedientiáve incumbere habet)imò etiam defectus & infirmitates ſuæ anſam atq; materiam ſibi præbeant orandi, atque loquendi Deo, adeò vt liberum ſit illi,ſine præuia alia anxia laborioſáve collectione ſpiritus, eleuare ſe, & cõuertere ad De-

uni omni momento.

Porrò quàm efficax ſit affectiuum hoc aſpirandi exercitium ad delenda peccata, ad abolendam quoque omnem deformitatem, & diſsimilitudinem animæ ad Deum, quàm denique valeat ad illuminationem, ſimplificationem, purificationem, inflammationemque cordis, & poſtremò ad abſorptionem vnionemque cum Deo, vix credi poteſt. Porrò quid anima tunc guſtu diuini amoris ſentiat inebriata, inexplicabile eſt. Nempe, quod ſentiri poſsit, dici non poſsit. Cauendũ tamen, ne huic exercitio immoderatius incumbenti, gula quædam ſpiritualis, vel dæmoniũ meridianum imponat, vt aut immoderatio impetuoſæ ad Deum conuerſionis, ſeu nimis vigorosè caput lædat, aut impura in ſpiritualibus bonis oblectatio à Deo fornicari faciat, vt in donis Dei potius quieſcas aut oblecteris, quã in Deo. Quocirca opus tibi eſt diſcretione, & maximè vigilandum, vt caſta deiformisque ſit tua intentio, vt neque ſupra vires te nimietate graues, neque aliud hic, quàm Dei gloriam quæras. Argumentum autem in teipſo recipere potes diuini tractus, & rurſus ſynceri amoris ex te ad Deum, ſi nihil quæris præter Dei honorem & beneplacitũ, ſi pariter Dei donis non inflaris, nec propterea aſpernaris alios: ſi deniq; ad tuijpſius humiliationẽ, atq; ad omniũ, quę in te odis, aut odiſſe debes, mortificationem, exercitia tua & Dei dona con-

conuertis. Et poſtremò, ſi inde quotidie te ſentis ſecundũ rationem ſaltem magis humilẽ, magisque Deo ſubiectum & reſignatũ. At verò ſi deuotionis atq; amoris ſentimenta ꝓpter delectationẽ (vt fit in ſpiritualiter guloſis) quæris aut in illis requieſcis, nec curas quomodo moriaris vitiis, quomodo virtutibus ꝓficias, aut operib. bonis creſcas, (tametſi decies in extaſim mentis quotidie rapereris) in ſolis tamẽ adhuc naturalibus viuis, donis Dei abutens, tuum commodum, requiem, delectationemq; in ijs requirens. Et quoniam non quæris altiſsimum Dei beneplacitum (quod in vera ſui abnegatione inuenitur atque perficitur) quò plus proficere videris, eò in deteriora ſemper laberis.

Cæterùm nemo hic conqueri poteſt, ad ſapientiam hanc obtinendã ſibi libros, doctores, aut intellectus acumen deeſſe. Neque enim multo labore, aut literarum ſtudio cõquiritur, ſed à Deo puris mentibus infunditur, idque maximè humilibus, iuxta illud quod Saluator dicit: Confitebor tibi Domine Pater cœli & terræ, quia abſcondiſti hæc, &c. Proinde hæc via doctis indoctiſque cõmunis eſt: imò indocti & ſimplices, affectu deuotionis ad Deum tracti, plerunque plus proficiunt, ad maiorémq; cognitionem diuinorũ (quã experimentalem vocant) pertingunt, quàm multi excellentiſsimè etiam literati. Quia ſtudium hoc non verſatur circa theorias, intellectua-

leſque ſpeculationes. Quare non eſt etiam neceſſarium ingenij acumen, ſed cordis munditia, & amor purus ad Deum, hoc eſt, liber à creaturis, cum perfecta ſuijpſius relictione, quibus fit, vt continua agatur eleuatio mentis in Deum. Et hoc eſt, quod ante dicebam: affectum præire & intellectum ſequi: quia in hoc negotio, validior eſt affectio, quàm cognitio.

Obſerua etiam, quàm nobilis eſt mens hominis, quæ poſsit etiam infinitum deſiderare: nam quum Deus ipſe infinitus ſit, non vult amore finito à nobis, ſed infinito diligi. Nihil autem in rebus eſt, quòd in infinitum ſe poſſet extendere, præterquã deſiderium noſtrum. Sit ergo deſiderium noſtrum, infinito amore, immenſoque affectu colendi, amandi & honorandi Deum. Eam ob rem multa in orationibus hic infra ſcriptis ponuntur, quæ à nobis haud poſsibilia ſunt ita fieri, conſultiſsima tamen ſunt votis omnibus deſiderari & peti. Quia quicquid petierimus à Deo volentes, & impotentia noſtra ſola in cauſa eſt, vt non fiat, quod volumus: iam deſiderium hoc (licet nunquam perficiatur) pro opere coronatur à Deo. Siquidem ex corde noſtro, vt Saluator ipſe noſter pronunciat, procedit, vnde laudentur, aut damnentur opera noſtra. Atque ideò vbi nulla opera conſequi poſſunt, cordis ipſa voluntas ꝓ opere ſtat. Hæc cum in infinitũ ſe extendere poſsit, infinitorum poteſt etiam ſibi operum

laudem

laudem ac meritum à Deo conſequi bona volun tas,licet, vt dixi, nequaquam eadem poſsit operari infinita. Neque enim eò poteſt ſe extendere operandi virtus, quò poteſt voluntas. Vides ergo, quantum conferat, per deſideria & aſpirationes excitata voluntate, ſe à creaturis ad Deum conuertere, & preculis mentalibus amore ignitis, ab immenſo immenſa poſtulare. Quandoquidem tanta eſt Dei munificentia, tanta benignitas, tanta largitas, vt deſiderijs tuis omnibus pręſtò ſit (quippe quum ipſe ſit, qui te deſiderare & orare facit) & nullum prorſus vel ſuſpirium, vel gemitum ad ſe emiſſum, redire ſinat ad te inane aut ocioſum. Aut enim (vt alia eius arcana, quæ in anima operatur, taceam) cor tuum clarius illuminat, aut efficacius trahit, aut dulcius allicit, aut profundius vulnerat, aut vehemẽtiori amore inflammat, aut nouam gratiam infundit, aut datam auget, & roborat, aut mentem tuam ſuauius reficit, aut ſibi agglutinat & vnit.

Prouidendum autem nihilominus ſapientiſſimè, vt omnia opera tua, hoc eſt, quicquid agere, quicquid volueris euitare, præcedat pura ac deiformis intentio, qua nihil ibi quæras, quàm gloriam & beneplacitum Dei. Interueniant alij medij fines quilibet, vltimus ſit charitas, qua hæc & illa velis, ideo quia in omnibus optas, vis & quæris gloriam & beneplacitum Dei.

Pari modo ſequatur omnes conatus tuos & opera,

opera, gratiarum actio & oblatio, qua tua hæc quantulacunque Dei gratiæ aſcribenda, ſimulac Chriſti omnia merita, offeras eidem, in vnione charitatis illius, quæ illum de cœlis ad terras traxit, & ad patienda agendaque eiuſmodi in carne aſſumpta impulit. Hoc modo, pro Chriſti amore quomodolibet à te factum (licet ex ſe vile ſit & exiguum) adeo tamen ex coniunctione meritorum Chriſti nobilitatur, adeò ex vnione diuinæ charitatis ſanctificatur, vt & Chriſti merita operaque eius tua fiant, & tua Chriſti: atque ideo ſic tua omnia oblata, patri erunt acceptiſsima: quippe quæ ita meritis vnigeniti ſui immerſa atque abſorpta ſunt, quomodo gutta aquæ nobiliſsimo vino multo infuſa, quæ ſimul iam non vt aqua, ſed vt vinum propinatur ac bibitur. Accedit, quòd ex frequenti vſu orandi aſpirandique ad Deum, non poſsis aliud exercitium habere, vbi ſæpius tibi occurrant defectus tui, atque diſsimilitudo ipſa tua, quàm difformis es à Chriſto, quàm in huiuſmodi aſpirationibus ac petitionibus, vbi pro charitate, pro humilitate, pro cæteriſque virtutibus Deo ſupplicas, quæ hic tibi præſcribuntur, & potiſsimè, vbi circa vitam Ieſu in meditationibus & roſario applicantur. Nam quoties virtutem, aut amorem, aut reſignationem à Domino petis, mox in mentem veniet, quomodo huic voto tuo paulò an-

te

te contraria geſſeris, & dolebis: decidet etiam à te, & peribit, ſi pro illo tempore mala aliqua cogitatio, inſtinctúsve orationi tuæ cortrarius in corde tuo verſetur: quandoquidem ex diametro pugnantia vota ſimul in te eſſe non poſſunt. Aſpirando igitur ad Deum, aut pereat neceſſe eſt, quicquid in corde tuo ante mali natum fuerat, aut ipſa aſpiratio languens ac in ſeipſam recidens, ad Deum non perueniet, quippe quam non valet impuritas cordis effundere. Porrò qui rarius, aut nunquam corde reuertuntur ad Deum, & quorum corda terrenis deſiderijs ſunt quaſi viſco quodam oblinita, adeò vt per mentalem orationem ad Deum ſe erigere nequeant, nec corda ſua effundere, offerre, reſignaréque Deo: multa ſæpe & grandia peccata mente concipiunt, ac quodammodo parturiunt, quæ nec plangunt, nec ſe reprehenhunt: quia oculi eorum, id eſt, puritas & integritas cordis, obtenebrati ſunt: quare ſeipſos non vident. Caueas igitur omni ſtudio, nec verſari intra te ſinas, vnde libertatem amittas cor tuum conuertendi dirigendique ad Deum tuum. Sine hac enim neque ſalus, neque regnum Dei intra nos eſſe poteſt. Atque ideo ſi illam amiſeris, plus amiſiſti, quàm cœlum & terram. Quid enim conferet tibi aut cœlum, aut terra, aut ſi etiam omnem ſcripturam intelligeres, vniuerſumque mundum lucriface-

res, aut cunctis in mundo egentibus opem ferres: ſi interea cor tuum ita fuerit ad creaturam aliquam, vt ſe nequeat conuertere, leuare, atq; effundere in ſuum creatorem? Quandoquidem & ſcripturæ, & opera miſericordiæ, & alia quæque exercitia nobiliſsima, nō ob aliud nobis collata ſunt, quàm vt horum adminiculo in Deum reuertamur, ipſi placere geſtiamus, ipſique internum, beneplacens, ac iuge holocauſtum efficiamur.

Itaque ad hoc ſemper eniti debemus, vt cordis habeamus puritatem, qua idonei ſimus ad diuinæ gratiæ influxus recipiendos, ad amorem noſtrum in Deo ſtabiliendum, atque figendum, & ad pleniſsimam abnegationem & reſignationē noſtri. Hæc nanque abnegatio reſignatioque ſui, qua ſemetipſum omnimodè homo relinquit, exit, ac ab omni proprietate ſe nudat, & plenè ſe Deo in omne beneplacitum offert atque reſignat: clauis eſt, qua ſemꝑ pateat homini porta introeundi in Deum, & Deo introeundi in hominem. Itaque in hoc libello, primò mentales aliquæ aſpirationes, & alloquutiones ad Deum, quæ ad purgationem peccatorum, purificationemque cordis, meditandi, orandi, gemendique exercitium congruunt, denique quæ vitiorum expulſionem, virtutum infuſionem, perfectionemque flagitant, locatæ ſunt. Tertiò, quæ Dei beneficijs recolendis, & inflammando affectui ſerui-

ſeruiunt, aſpirationes ſequuntur. Poſt hæc exercitium quoddam, quo animus pius ex omnibus quæ agit, ex omnibus etiam quæ occurrunt, aſſuecat orandi ſumere occaſionem, & materiam aſpirandi ad Deum. Poſtremò generalia quędam exercitia de paſsione Domini, de morte ſalutari, & id genus ſimilia, libellum claudunt.

EFFVSIO CORDIS, SEV MEDItatio animæ, peccata & ingratitudinem ſuam coram Deo plangentis, & ſui reconciliationem atque purgationem flagitantis, cum alijs id genus ſuſpirijs, quæ digna ſunt etiam frequentari ab Euchariſtiam ſumpturis.

OMnipotens æterne Deus, cui ſoli omnis debetur honor, gloria, & gratiarũ actio, en ego infœlix, indignus ac pfidus ille peccator, hactenus tibi rebellis & ingratus, venio ad te creatorem meũ, Deũ meũ, redemptorẽ meum, miſericordem iudicem, & ſaluatorem meũ, accuſans meipſum, & tibi confitens omnes abominatiões, ſcelera & peccata mea, quibus nomen ſanctũ tuũ blaſphemaui, præcepta tua trãſgreſſus ſum, volũtatem tuã cõtempſi, dona & opera tua in me deſtruxi, animam & corpus meum pollui, vires, quibus tibi ſeruire debueram, peccando eneruaui, & ad ſeruiendũ tibi me inde inutilem & infirmũ feci, gratias ac munera tua in contumeliã tuam verti: ad charitatem deniq; & miſericordiam ac beneficia tua, quibus vias meas cõcluſiſti, hucuſque frigidus atque lapidius perſeueraui.

Quid

Quid ò manſuetiſsime, quod inſtinctus tuos tā ſæpè contempſi, longanimitatem tuā ſpreui? Et nō ſolū hanc meā, ſed alias quoq; innumeras animas, quas tu ſanguine tuo pretioſo mercatus es, pro quibus etiā redimendis tu incarnari, pati, crucifigi ac mori dignatus es, ego tibi iterum abſtraxi, ſeduxi, fœdaui, & hoſti tuo diabolo animicidæ in mortem tradidi. O miſericordiſsime atque mitiſſime Domine Deus meus, in huiuſmodi prauitate heu nimis diu obſtinatus manſi, abutens benignitate tua & omnibus donis tuis, negligens bene agendi occaſiones, omnibúsque modis tibi & bonis hominibus rebellis. Heu piiſsime Ieſu, quod modò etiā, cùm in honorem & beneplacitum tuum, me totum tibi offerre deberem, maneo totus ingratus, veteribus peccatis meis noua cumulans, in ſeruitio tuo tepidus, negligens & indeuotus, & à te auerſus ad creaturas. Indignum eſt igitur, vt oculos meos ad cœlos leuem, qui etiam omnibus creaturis, atque adeò vita ipſa & aura quà foueor, prorſus indignus ſum. Veruntamen quo fugiam à facie tua Domine Deus meus? vbi abſcondam me ab ira tua? Quis reconciliabit me tibi? Nunquid non pater meus es tu? cuius miſerationes nunquam continere ſe poſſunt, cuius pietas non poteſt concludi? Ego verò, licet filij nomine indignum me feci, agnoſco tamen non alium patrem, præter te Domine. Quapropter ad pedes miſericor-

ſericordiarum tuarum curro: ibi proſtratus, per omnipotentiam, ſapientiam, bonitatem tuam, & per infinitam miſericordiam tuam (qui es miſerationum abyſſus) obſecro te, ignoſce, purifica, & libera me à peccatis meis omnibus, per merita vitæ & paſsionis tuæ. Recipe me in gratiam tuam, qua me teneas, confirmes, dirigas, atque poſſideas ad gloriam tuam, & ſecundum æternum beneplacitum tuum. Vt autem exaudiri merear celerius, dulcis Ieſu fili Dei viui, qui te aduocatum & mediatorem inter nos miſeros & patrem tuum conſtituiſti, obſecro te per charitatem illam, quæ te de cœlis traxit in vterum virginis, & de vtero virginis per paſsionem ad ignominiam crucis, perque ſingulas guttas tui ſanguinis pro me effuſi, vt ſanctiſsimæ vitæ ac paſsionis tuæ meritis atque virtutibus me dones, & gratiæ tuę intra me iuge habitaculum facias: (*Si ad Euchariſtiam ſtatuis ſumendam accedere, hæc adde*) dignumque me facias, ad recipiendum dilectionis tuæ pignus vinificum, corpus videlicet tuum in ſacramento digniſsimum, ad gloriam tuam, & ad animæ meæ cunctarumque animarum ſalutem & profectum. Quo tibi coniunctus ſuauiſsime Ieſu, mundo moriar totus: tibi verò ſoli deinceps viuam, & caſtiſsimo feruentiſsimoque amore inſeparabiliter inhæream.

SVSPIRIA GEMENTIS ANIMAE, *propeccatis ſuis ad Deum clamantis.*

HEu Deus meus & pater miſericordiarum, vt quid toties offendi te patrem , & creatorem meum. Dominator vitæ meæ ecce vides quia non eſt in me bonum nec ſanitas animæ meæ. Domine miſerere mei, ſana animam meam quia peccaui tibi. Sana me domine, & ſanabor: ſaluum me fac, & ſaluus ero, quia laus mea tu ſolus es. Heu Domine Deus meus, quanta ſunt vulnera mea, quanta infirmitas, quanta vilitas & prauitas mea, pro quibus tu ſanandis crucifixus es, & occiſus. Cui conquerar ò Domine omnia mala mea aduerſum me, quàm tibi ſaluatori & redemptori animæ meæ? Deus meus propitius eſto mihi peccatori. Ieſu fili Dei viui miſerere mei, quia nihil tibi poſsibilius eſt, quàm miſeris velle miſereri. Redde mihi ò miſericordiſsime Ieſu gratiam tuam. Recipe me iterum in amicitiam tuam. Non ſecundum merita mea, ſed ſecundum bonitatem tuam reſpice in me clementiſsimè Domine Deus meus. Dulcis Ieſu, quam amabilis eſt gratia tua, quam ſuauis amicitia tua: ne (quæſo) abijcias me propter peccata mea. Benignißimè Domine Deus meus, quid aliud ego miſer & infœlix peccator poſſum, quàm peccare: & quid tu ò optima & infinita bonitas aliter potes, quàm miſereri & parcere: fac ergò tu ſe-

cundum bonitatem tuam, quia ego infœliciſsimus agere non deſino ſecundum malitiam meam. Miſericordiſsimè Domine Deus meus, da da mihi pœnitentię lachrymas, quibus ex abyſſo cordis mei doleam, & lugeam peccata mea. Da mihi dolorem perfectiſsimæ contritionis, & lachrymarum flumina iugiter fluētia, quia te Deum meum & Creatorem meum contempſi. Emollias quæſo ſaxeum hoc pectus meum, inflamma frigidiſsimum cor meum, vt lachrymæ fluāt mihi die ac nocte, & dolor ſit cordi meo continuus, quòd non amaui, quòd ſpreui, quòd etiam oſſendi te Domine Deus meus. Quid faciam Domine Deus meus, vt placeam tibi, qui vſque hodie totus ſum abominibilis, & plenus iniquitate. Deducant oculi mei lachrymas per diem & noctem, & non taceam, quia alienum me feci à gratia creatoris mei. Domine Deus meus quid mihi ſine te viuere? Recipe me in gratiam tuam. Oſtende mihi miſericordiam tuam, miſerator & miſericors Dominus. Heu me miſerum & infœlicem Domine Deus meus, quod vnquàm oſfendi te. Ah vtinam non feciſſem, vtinam non peccaſſem. Non ſinas ò clemētiſsimè Deus meus, non ſinas vt peccata mea diuidant inter me & te. Si caſtigare me vis Domine, non in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripias me. Miſerere mei Domine quoniam infirmus ſum, ſana animā meam, quia peccaui tibi. Non imputes

putes quæſo mihi peccata mea, nec propterea gratiam tuam à me auferas, aut minuas. Sed quo ego ſum infirmior, oſtende tu in me diuitias bonitatis tuæ, cunctis palàm fiat in me, quia miſerationes tuæ ſunt infinitæ atque immenſæ.

¶ *Obſerua in Pſalmis, & veteri teſtamento varijs in locis, vnde multa colligi poſſunt, quæ pœnitentiæ gemitus excutiunt.*

QVANDO SINGVLARI ALIQVO EX*ceſſu grauatam ſentis conſcientiam tuam, conuerte cor tuum ad Dominum, & dic.*

O Domine Ieſu Chriſte, colende, adorande & metuende. Heu infœlix ego viliſsimus & ingratiſsimus peccator, nunc iterum atque iterum gratiam & bonitatem tuam, hoc N.N. dicto aut facto offendi maieſtatem tuam, inhonoraui, & te amatorem atque benefactorem meum, qui mihi ſuper omnia chariſsimus, dulciſsimus, atque deſideratiſsimus eſſe debueras, abieci. Heu Domine Deus meus doleo, quia peccaui. Et quia nimis parum doleo, vtinam tu cor meum vulneres, & impleas dolore amariſsimæ perfectiſsimæque contritionis. Et quia ex me eſt culpa & perditio, ex te verò gratia & miſeratio: in virtute tua nunc ſtatuo, ſuper te enixus, ab omni deinceps offenſa eiuſmodi cauere, omnemque peccandi occaſionem per gratiam tuam euitare. Quapropter ò dulciſsimè, deſide-

rabiliſsimeque Ieſu Chriſte Domine Deus meus, nunc ego cor meum ab omni creatura auerto, & tibi illud fideliſsimo vnicoq; amatori meo offerens aſsigno, rogans vt illud in cor tuum abſorbeas, adeoque tibi totum ſpiritum meum vnias, vt poſt hac aliud non ſit mihi velle aut nolle, quàm tui cordis beneplacitum. Igitur ò fideliſsimè amator Ieſu Chriſte, omnem culpam, omneque impedimentum amoris tui, & quicquid inter te & me non rectè mediat, quæſo aufer à me. Purifica me in roſeo ſanguine tuo à cunctis vitijs, & ab omni impuritate, ac proprietate intétionis & amoris, vt nihil in me remaneat, quod caſtiſsimo amore tui non inflammatum igneſcat.

ALIA ORATIO.

O Agne Dei máſuetiſsime, propter innocentiſsimam mortem tuam peccatis meis ignoſce, & emendationem vitæ meæ ſecundum cor tuũ mihi tribue.

OBLATIO PRO PECCATIS *abunde ſatisfactoria.*

CLementiſsimè pater miſericordiarum, & Deus totius conſolationis, in emendationem peccatorum, ac vitiorum meorum omniũ offero tibi vnigeniti tui ſatisfactionem pleniſsimam, ſed acerbiſsimam, hoc eſt, eius amariſsimá paſsionem ac mortem innocentiſsimam. Et in ſuppletionem omnium negligentiarum atque defe-

defectuum meorum, ſed & in gratiarum actionem pro cunctis beneficijs tuis, offero tibi eiuſdem innocentiſsimæ vitæ actus, virtutes ac merita. Porrò in gloriam ac beneplacitum tuum offero tibi corpus & animam meam, vt illa tu poſſideas atque regas, quomodo tibi maximè placuerit, me totum in laudem & honorem tui conuertas, adeoque tibi me vnias, vt nunquam velim, aut velle poſſim, quàm quod tú vis, & tibi placet.

¶ *Hactenus quæ ad purgationem animæ peccata ſua lugentis, compunctionem adminiſtrant.*

Porrò ad illuminationem cordis, & inflammationem diuini amoris, maximè confert amorem Dei, (quem ipſius benignitas, & beneficia erga nos manifeſtant) recolere. Familiare enim eſt omnibus, & natura ad hoc ipſum extimulat, amātem redamare. Verùm inter cætera Dei beneficia, nihil adeò ipſius charitatem erga nos explicat, quam beneficium noſtræ redemptionis, hoc eſt, Seruatoris noſtri vita ac paſsio. Proinde conuenit illam ſæpius reuoluere in corde. Ad hoc ſeruiunt quindecim meditationes iam pridem à nobis æditæ: ſed nunc addita etiam longiori præfatione locupletatæ, atque circa finem huius libelli inter exercitia denuo impreſſæ.

EFFVSIO CORDIS, SEV MEDITATIO *gratias agentis pro beneficijs Dei generaliter, quæ poteſt congruè poſt Euchariſtiæ ſumptionem, vel alio tempore exerceri.*

OMnipotens ſempiterne Deus, vita mea, omne bonum meum & vniuerſa fœlicitas mea tu es. Ego autem terræ puluis, & miſer vermiculus terræ, ante faciem tuam ſto, te laudare, tibiq́ue gratias agere geſtiens. At quia hoc digne non poſſum, nec quod tibi offeram habeo, offero tibi omnium ſanctorum angelorum, hominumq́ue virtutes ac merita, imò & Chriſti Ieſu filij tui laudem & amorem (quibus te colit & amat) pro omnibus miſericordijs, donis, & beneficijs, mihi ingratiſsimo à te Domine Deus meus collatis. Tibi enim confiteor amantiſsiſime Pater, tibi gratias ago, teq́ue adoro & laudo, quia tu me ex immenſa charitate, & gratuita bonitate tua creaſti ad imaginē & ſimilitudinem tui. Tu varias propter me creaturas in vſum & miniſterium creaſti, tu me ab exordio vitæ meæ vſque ad hanc horam in corpore & anima pauiſti & fouiſti, tu me ab innumeris periculis animæ & corporis atque malis, aut præſeruaſti, aut eripuiſti, tu in peccatis grauiſsimis me putidum aberrantem, tibi contumelioſum, & mundo ſcandaloſum, tot annis longanimiter tolераſti, nec quod millies atque millies commeruoram, in ſceleribus meis me damnaſti (heu quot inter-

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE

interea, qui minus te offenderunt quàm ego ad inferna deſcenderunt) ſed ad ſalutis viam licet ſurdum, varijs inſtinctibus atque modis admonuiſti, & reducere fugientem ac renitentem voluiſti, donec tandem potenti virtute malitiam meam tua benignitate ſuperans, & cuncta circa me ordinans, ad hunc ſalutiferum viuendi ſtatū me conuertiſti: non deſinens præterea hucuſque benefacere mihi, qui tibi in omnibus ingratus, inutilis atque infidelis ſum. (*Hic poſſent cogitari ſingularia beneficia tibi collata, & pro illis gratiæ agi.*) Cæterùm, vt tecum in perpetua gaudeam fœlicitate, nullaque peccata quamlibet grandia, me queant à te ſeparare, filium tuum præmiſiſti in mundum, quem etiam in dolores, pœnas, ignominias, ad crucem, & mortem propter me expoſuiſti. Eia benigniſsimè Ieſu Dei vnigenite, ad te nunc me conuerto agne manſuetiſsimè, & mitiſsimè Ieſu, quid retribuam tibi pro omnibus quæ tribuiſti mihi? Adoro, laudo benedicoque te pro incarnatione, paſsione & amariſsima morte tua, pro laboribus & fatigationibus tuis, pro incommodis atque ærūnis, & pro quibuſlibet aduerſitatibus atque triſtitijs, pro pœnis & doloribus, pro vulneribus ac liuoribus, pro lachrymis atq; gemitibus, pro contumelijs, opprobrijs atq; ſanguineis guttis, pro me effuſis: & potiſsimè pro maxima ad nos charitate tua, quam vel in hoc maximè nobis oſtendiſti,

quòd teipſum etiam in cibum nobis ſumendum dediſti, & vſque in finem ſeculi hoc modo in ſacramento te nobiſcum manſurum promiſiſti, ad cuius participationem ſæpius, & etiam nunc, dignatus es me admittere. Pro quibus omnibus, cum aliud non habeam benigniſsimè Ieſu, offero tibi temetipſum, id eſt, merita, virtutes, gratitudinem, paſsionem & mortem tuam, ſimulque omnium ſanctorum tuorum, in vnione charitatis illius, quæ de cœlis te traxit in aduerſa multa, & vſque in mortem crucis: & qua patri tuo ibi te obtuliſti pro nobis. Deſidero autem ò amabiliſſime Ieſu (ſi poſsibile foret) etiam ſolus tam dignè te laudare, tam diligere, tamque fideliter ſeruire, & placere tibi ad gloriam tuam, quantum omnes & ſinguli, tam Angeli, quàm homines, te laudant & diligunt. Et propterea etiam in horũ omnium vnione laudis ac amoris offero & reſigno tibi meipſum per ſuauiſsimum cor tuum, in omne beneplacitum tuum, ad gloriam tuã, quo mecum meque ita facias, vt ablata omni rebellione in me erga te, ſola tua ſanctiſsima atque laudabiliſsima voluntas ſemper in me, de me, per me, & in omnibus fiat.

VBI MALAS SVGGESTIONES *ſenſeris, quantocyus dic.*

DOmine Deus meus, quotieſcunque maligna hæc cogitatio mihi ingeritur inuito, toties te adoro, laudo & benedico. Et toties pro

illis

illis tibi laudes illas ſuauiſsimas omnium angelorum offero & remitto, & præcipuè eas, quas ſpiritus ille reprobus, qui mihi talia nunc ſuggerit, modò tibi caneret, ſi in bono perſtitiſſet, vt vel hoc modo in tui laude illius expleam vices.

CONTRA IMPVGNATIO- *nes vitiorum.*

PIiſsime Domine Ieſu Chriſte, en miſerum & mendicum & viliſsimum me peccatorem, ad miſericordiæ tuæ pedes prouolutum. En vulnera, plagas, languorem, & vitia animæ meæ, quę ipſe mihi heu peccando intuli, & nũc oculis miſericordiæ tuæ ſananda exhibeo. Clementiſsimè Ieſu miſerere infirmitatis, captiuitatis, & infœlicitatis meæ, quibus miſera anima mea ad terrena deprimitur, & in varia deſideria diſtrahitur. Amantiſsimè Ieſu, per charitatem illam, quæ te in manus peccatorum tradidit ligandum & crucifigendum, & quæ te tribus horis, in cruce, magis quàm claui illi manibus ac pedibus tuis infixi cõtinuit, obſecro te ſolue iugum captiuitatis meæ, & à cunctis vitijs, concupiſcentijs, & prauis inclinationibus libera me. Ab omnibus verò inſidijs hoſtium & in omni tentatione protege me. Extingue & occide in me radicitus omnem priuatum amorem, omnes inordinatos motus, paſsiones & affectus, omnem fomitem, omnemq; pronitatem, & inclinationem ad ſuperbiam, iram,

inuidiam, & vanam gloriam, &c. Ab his enim ſolus tu liberare me potes. Dulcis Ieſu, reple me gratia tua, & perfectiſsima charitate tua, cõſerua me in omni bono, vt omnes peccandi occaſiones fugiam, tentationes fortiter vincam, carnẽ ſpiritui ſubdam, vitia perſequar & exterminem, inſpirationibus tuis obediam, diaboli inſidias & fraudes euadam, nulli peccato vnquam conſentiam, nihil quod tibi diſplicet foueam, ſed honorem, laudẽ, & gloriã tuam ardentiſsimè ſitiam, fideliſsimè promoueam, & me totum in beneplacitum tuum expẽdam. Suauiſsimè Domine Deus meus, da mihi vt mundo ac ſimplici corde tibi ſoli inhæreã, & caſtiſsimo feruẽtiſsimoq; amore tibi inſeparabiliter vniri merear.

CORDIS RESIGNATIO, QVANDO *tentatio perſeuerat eadem, te moleſtans, nec recedit, offer & reſigna te Domino, dicens.*

BEnigniſsimè Domine Ieſu Chriſte, ſi tibi ſic placet, vt abominabilis & immundus ego peccator, ab illis etiam abominabilibus & immundis tentationibus, contra voluntatem meam impugner & moleſter, fiat voluntas tua. Tu ſcis quàm indignus ſum vel in minimo à te conſolari, & quam in omnibus tibi ſemper infidelis ſum, à te recedendo, euagãdo, & cũ creaturis per inordinatũ amorem à te fornicãdo, ideo trador

immur

immundis his paſsionibus. Itaq; in vnione reſignationis tuæ, qua te patri obtuliſti ad paſsioně & mortem, ego quoque me tibi reſigno ac offero, ad quecunque tu vis me pati, aut tentari, quomodo, & quàm diu tibi placuerit. Scis enim miſericordiſsimè Ieſu, quàm nulla eſt virtus mea, & quàm magna inſtabilitas, prauitas, & infirmitas mea, ideò in te ſolo confido, & de viribus meis deſpero. Domine Deus meus, in miſericordia tua ſuſcipe me, & in virtute tua cuſtodi me, & in gratia tua protege me, & confirma me, vt omnia aduerſa, omnia tentamenta, tam interna quă externa ita ſuſtineam, ita vincam, & in illis tam fortis, tam patiens, tamque fidelis tibi inhæream: vt ad mortem vſque peccato nulli conſentiam, nullam conſolationem extra te requiram, nullamq; recipiam, vt omnis tentatio mihi tuă augeat gratiam, & nulla ſit ad ruinam. Amen.

¶ *Multa ac varia ſunt delicta linguæ, pericula inducentia, ac damna multiplicia: ideo ſæpenumero orandum eſt, ac propoſitum bonum renouandum, contra linguæ incontinentiam.*

Qui in lingua non delinquit, teſte Iacobo, perfectus eſt vir. Et qui linguæ incontinens eſt, huius nulla eſt religio.

DOmine Deus meus lego & experior, quanta eſt infirmitas, quanta lubricitas linguę: da mihi gratiam frenădi & continendi linguam

ORATIONES PRO VIRTVTIBVS IMpetrandis, & ad excitandum animum per aſpirationes mentales ad virtutum amorem. Pro paupertate ſpiritus, & mortificatione amoris rerum temporalium.

ORATIO.

DVlciſsimè Ieſu Chriſte, obſecro te per paupertatem & nuditatem tuam, qua cum diues eſſes, propter me egenus factus es, extra patriam natus, in exilium fugatus, ſub paupere virgine tenuiter educatus, veſte & cibo humili ac modico vſus, ſine hoſpitio ſæpius in monte pernoctatus, de eleemoſynis piorum hominum ſuſtentatus, in paſsione tandem amicis deſtitutus, à diſcipulis derelictus, nudus crucifixus, atque adeò pauper, vt non haberes quo caput tuum ſpinis vulneratum reclinares, nec quo æſtuantiſsimam ſitim refocillares. Sed & decore, robore, incolumitate, forma, ſpecie hominis & ad extremum vita propter nos priuatus, in alieno ſepulchro es poſitus. Eia pijſsimè Ieſu, aufer à me mundi, & creaturarum omnium inordinatum amorem, vt nihil extra te concupiſcam, nulli creaturæ inhæream, nuſquam niſi in te requieſcam. Da vt mihi nihil adſcribam, nihil tribuam, nec in aliquo donorum tuorum, ſed in te bonorum omnium largitore gaudeam, & tuã benigniſsimam miſericordiſsimamque largitatẽ

erga me admirâs, & laudâs, nihil in omnibus donis tuis niſi te cupiam, quæram & intendam.

Chriſte Ieſu amator paupertatis, qui vitã tuam in hoc mundo ab infantia vſque ad mortem crucis paupertate conſecraſti, illumina cor meũ ad cognoſcendam & contemnendam omnium rerum temporalium vilitatem, inſtabilitatem & deceptionem.

O Ieſu mi amabiliſsime, & ex millibus electe, qui nudus propter me, deformis, ac ſanguine cruentatus pendes in cruce: ſis tu mihi pretioſiſſimus, vnicusque theſaurus. Eſto animæ meæ, cordis mei ſatietas, contra omnium aliarum rerum, quæ extra aut ſine te ſunt, appetitum.

O deſiderabiliſsimè Ieſu pro vniuerſo mundo, quem tibi offero, & tui amore relinquo, tibique reſigno, da mihi fœliciſsima cõmutatione teipſum pauperem, nudum, pro me crucifixum. Eia Ieſu amabiliſsimè & deſiderabiliſsimè præ omnibus te deſidero.

O paupertas deſideratiſsima, in Chriſto Ieſu amatore ſponſo meo ſublimiter conſecrata: vtinam te præ omnibus rebus & delitijs mundi, amicam & ſponſam accipere merear.

Eia Deus meus, da mihi omnium rerum temporalium præ tui amoris magnitudine obliuiſci, & omnem gloriam, omnemque conſolationem mundanam aſpernari.

Domine Ieſu Chriſte, da mihi tui amore in omnibus

mnibus neceſſarijs corporis,inopiam, tenuitatē, vilitatem,penuriam, priuationem, & indigentiā ex toto corde meo ſemper optare,quærere, diligere & amplecti,& in vera diſcretione, patiētia, perſeuerantia,& gratiarum actione hilariter,lōganimiterque perpeti. Tollātur mihi omnia Deus meus,tu ſaltem mihi remaneas: tu me poſsideas vita mea,refectio mea, exultatio mea, qui es beatitudo mea.

PRO HVMILITATE.

IEſu Chriſte, amator & magiſter humilitatis, qui abiecta huius mundi eligis, vt confundas fortia: quique ſecreta tua abſcondis mundi ſapientibus,& reuelas ea paruulis, apud quem etiam abominabile eſt quod altum eſt hominibus: infunde cordi meo perfectiſsimam, tibique acceptiſsimam humilitatem. Dulcis Ieſu,qui dixiſti: Diſcite à me quia mitis ſum & humilis corde: doce me vt feruentiſsimo deſiderio optem, gaudensque accipiam omnem humiliationem, vilificationem,atque contemptum meijpſius. Extingue pijſsimè Ieſu in me appetitum omnem inanis gloriæ,vt ex toto corde meo cupiam,gaudeamque neſciri,contemni,vilis reputari,& opprobria pati. Eia pie Ieſu,fac vt tibi ſoli placere cupiam,& propter te nemini diſplicere timeam: Fac vt propiā vilitatē, miſeriā inconſtantiā,prauitatē, & quā nihil ſum verè cognoſcā,& ex animo deteſtabilē me ſentiam,atque ab alijs ſentiri cupiam.

Iterum

Iterum te obſecro per humilitatem cordis tui miſericordiſsimè Ieſu, da mihi humilitatem ſpiritus, vt in ſeruo tuo nihil vnquàm de peſte ſuperbiæ aut vanæ gloriæ inueniatur. Dulcis Ieſu libera & cuſtodi me ſemper ab hoc malo, quocunque modo illud me poſsit inquinare, quādoquidem tot bonæ ſpei homines, & qui perfecti in gratia tua videbantur, ex hac peſte perierunt.

A L I A.

Humillimè Ieſu, qui in hoc mundo vilia, acerba, probroſa, & ignominioſa pro me paſſus es, da mihi profundiſsimam humilitatē, da mihi abyſſalem cognitionem meæ vilitatis, qua contempler ſimul altitudinem & bonitatem diuinæ tuæ maieſtatis. Attendam quanta beneficia contuliſti, quantam paupertatem, pœnam & ignominiam ſuſtinuiſti pro me, hoc eſt, pro tam vili vermiculo terræ & ſordido puluere, tanta maieſtas, tanta ſapientia, tanta bonitas. Et quanta è diuerſo facinora, quantam ingratitudinem, quantum contemptum ego rependi? Hæc quæſo dulciſsimè Ieſu ſint omni momento in oculis, in corde, & in continua cogitatione mea, videlicet tua bonitas atque maieſtas, & mea prauitas ac vilitas, vt inſatiabili deſiderio ſemper ardeam, & pro tui honore, & pro mei contemptu nihil me æſtimās, nihil aliter de me ſentiens quàm de viliſsimo peccatore, & huius mundi omnium hominum infi-

mo atque nouiſsimo, & idcirco viliſsima quęque ac nouiſsimã eligam, omnibus creaturis indignũ me cenſeam, & de contemptu mei, atque iniuriis & moleſtijs ex toto corde gaudeam.

Eia pijſsimè Ieſu exaudi me, & infunde mihi humilitatem, quantam tu in me velles maximè tibi acceptam. Rogo te piè & exorabilis Deus per omnipotentem & pijſsimam bonitatem tuam, qua iuſtificas impios & viuificas mortuos, qui mutas peccatores & non ſunt, vt non permittas duriſsimam peſtem ſuperbiæ dominari, nec aliquatenus ineſſe ſeruo tuo. Dulcis Ieſu obſecro te per humilitatem cordis tui, nuſquam veniat in animam meam, nunquàm in aliquod membrũ corporis, aut ſenſum animæ meæ, quòd ſuperbiam, arrogantiam, propriam complacentiam, aut inanem gloriam vllo modo redoleat. Amen.

ORATIO PRO INTEGRITATE, *ſanctimoniaq; cordis, & perfectione virtutum.*

BEnigniſsimè Ieſu Chriſte, amabiliſsimè ſponſæ virginitatis, amator caſtitatis, pudicitiæ cuſtos: qui verbo & exemplo mundum erudiens cœleſtem in carne vitam, hoc eſt, caſtam atque virgineam docuiſti: nec alia matre quàm virgine concipi ac naſci voluiſti: quique ſanctiſsimas virgines, Catharinã Barbaram, Vrſulã N.N. atq; alias innumeras ad ſui contemptum, ad cœleſtis theſau-

theſauri,id eſt virginitatis cultum, ad tui deniq; amorem ac deſiderium adeò roboraſti,vt mallēt corpora ſua varijs pœnis tradere ac morti,quàm aut amiſſa virginitate ſemel pollui, aut immundis amoribus abs te alienari. Obſecro te per omnes miſerationes tuas,per immenſam tuà ad nos charitatem, per paſsionem & vulnera tua,per liuores, dolores, & ſanguineas guttas, libera, & pręſerua me ab omni peccato. Da mihi perfectā caſtitatem mentis ac corporis,& (ſine qua caſtitas perſeuerare non poteſt)temperantiam,atque diſcretionem. Infunde mihi humilitatem, manſuetudinem,patientiam,mititatem,benignitatē, & reliquas virtutes omnes, quibus electiſsima dignisſimaque mater tua aliæq; virgines ſponſæ tuæ,tibi placuerunt. Extingue in me omnem priuatū,ac mundi amorem,vt mundū, & quicquid in mūdo eſt,ac meipſum totum tibi offeram,dedicem,atq; in beneplacitum tuum ex toto corde reſignem. Dulcis Ieſu, abſorbeat cor meum ignita & melliflua vis amoris tui, vt ex toto corde meo te quæram,ſitiā,intendam,diligam,& benedicam in omnibus & ſuper omnia, vt tibi ſemper inhæream in te quieſcam, & omne tempus vitæ meæ,omnesq; vires animę & corporis mei, in gloriam,honorem,&beneplacitum tuum,amando te iugiter,expendam, Amen.

PRO PATIENTIA.

O Agne manſuetiſsimè Dei, Domine mi Ieſu Chriſte, obſecro te per ineffabilem manſuetudinem, & per mitiſsimam patientiam tuã, quam inter omnes iniurias, perſecutiones, irriſiones, ac pœnas, in teipſo vſque ad extremum perfectiſsimè exhibuiſti, illuſtra cor meum gratia tua, & omnem amaritudinem, duritiam, iracundiam, impatientiamq; in me mortifica vt ad honorem acerbiſsimæ mortis tuæ, tuique amore æquanimiter, tranquille, ac deſideráter ſuſcipiã, libenterq; & hilariter ſuſtineã omnem iniuriam, deriſioné, confuſioné, detractioné, perſequutionem, pœnam, & quicquid triſte, aut aduerſum ſuper me, & ſuper mea venerit. Omnia dulcis Ieſu, fac vt de manu prouidentiæ tuæ cum laude & gratiarum actione ſuſcipiam, & manſuetiſsimo, mitiſsimo, patiẽtiſsimoque corde, imperturbabilem mentis tranquillitatem, inter omnia triſtia poſsideam, & adeo nihil eorum quæ patior, ad cor recipiam, quaſi non mea, ſed prorſus aliena aduerſitas eſſet. Rogo te dulciſsimè Ieſu, vt nullo odio, nulla amaritudine, nullo rácore gratia tua cor meum ſinat inquinari, ſed dulcedinẽ, manſuetudinem, benignitatem, ſerenitatẽ, atque perfectiſsimam charitatẽ, ad omnes, etiã inimicos & aduerſantes mihi infundat atque confirmet. Infunde mihi quæſo mitiſsimè Ieſu ardentiſsimã charitatem, affectum patiẽdi quæcunque

mole-

moleſta & contraria pro te, quia tu paſſus es pro me. Da mihi tantam charitatem & patientiam, vt nullis paſsionibus ac moleſtijs adeo poſsim fatigari, quin maiora & grauiora ſemper deſiderem pati.

PRO DILECTIONE DEI, ET PROximi, *atque inimicorum.*

AMātiſsimè Ieſu Chriſte, qui dilexiſti nos & lauaſti nos in ſanguine tuo, dulcis Ieſu qui dediſti in mortē animā tuā ꝓ nobis, & cū ſceleratis reputatus es, vulneratus es ꝓpter iniquitátes noſtras & attritus ꝓpter ſcelera noſtra. Diſciplina pacis noſtrę ſuper te, & liuore tuo ſanati ſumus. Per hanc charitatē & ineffabilē miſéricordiā tuā obſecro te, infunde cordi meo gratię tuę inextinguibile lumē, quo ſimul ardeat in me iuge incēdium charitatis: ferueat, operetur, & creſcat in me ſemper caſtiſsimus ac indeficiēs affèctus miſerationis, cōpaſsionis, beneuolētiæ, ac pietatis, qui ad omnes creaturas tuas tui amore & contemplatione ſe effundat, & nihilominus inauertibiliter tibi ſemper inhæreat. Amantiſsimè Ieſu reple quæſo animam meam, omnes ſenſus, vires, actus & affectus meos, perfectiſsima, ſynceriſsima, feruentiſsima, fideliſsima, atque perpetua charitate, vt te ex toto corde meo diligam in omnibus, & ſuper omnia: in te verò & propter te omnē proximum ſynceriſsimè atque perfectiſsimè, ſecundum beneplacitum tuum. Dulcis Ieſu da mihi

vt

vt honorem tuum & animarum ſalutem ardentiſsimè ſitiam, quæram, & promoueam. Da mihi vt omnium hominum ſalutem, profectum, & commodum atque conſolationem ex toto corde diligam, quæram, & promoueam ad gloriam tuam. Miſericordiſsimè Ieſu aufer à me omnem amaritudinem, liuorem, iram malam, rancorem, indignationem, ſuſpiciones, inuidiam, & quicquid ſynceriſsimæ charitati aduerſatur, vt de omnibus hominibus in ſimplicitate cordis bene ſentiam, neminem temere iudicem, vniuerſos piiſsimo dulciſsimoque affectu cordis in te diligã, & quomodocunque tibi placuerit, miſerationis, beneficentiæ, dulcedinis, benignitatis, atque dilectionis affectu verba & beneficia cunctis, maximè autem illis, qui mihi iniurias aut moleſtias intulerunt, toto corde impendam. Pijſsimè Ieſu da mihi, vt diligam omnes inimicos meos perfectiſsimè, non verbo, aut lingua tantùm, ſed opere & veritate. Dulcis Ieſu omnem acceptionem perſonarum longè fac à me, vt in omni creatura purè te diligam, & tui imaginem in omni homine honorem.

PRO FIDE, SPE, ET *Charitate.*

PEr ineffabilem miſericordiſsime Domine Ieſu infunde animæ meæ fidem ſimplicem & rectam, ſpem firmam, & charitatem ignitam at-

que

que perfectam: vt à cunctis erroribus & peccatis liber, intellectum meum in captiuitatem obedientiæ Eccleſiæ tradam, & omnem cogitatũ meum in te proijciam, totumque me tuæ prouidentiæ credam: nihil ad te creaturas reſpiciens, ſed in cunctis paternam, amoroſiſsimam atque fideliſsimam cordis tui curam & pietatem erga me intelligens, de manu tua omnia accipiam, pro omnibus te laudem, & gratias agam, & in beneplacitum tuum totum me ſemper reſignem, offeram, & expendam.

PRO PVRITATE ET SIMplicitate cordis.

IEſu Chriſte ſplendor patris, candor lucis æternæ & ſpeculum ſine macula per incomprehẽſibilem diuinitatem & maieſtatem obſecro te, da mihi caſtitatem corporis, mũditiam cordis, ſimplicitatem ſpiritus, & ſynceriſsimam puritatem mentis. Dulcis Ieſu omnia vitia, omnes inordinatos motus & paſsiones mortifica in me. Quicquid illicitum, quicquid inordinatum eſt, quicquid tibi diſplicet, aufer à me dilectiſsimè Ieſu, & da mihi cor rectũ, ſimplex, purũ, deiforme ſecundũ cor tuũ. Libera & cuſtodi me ab omni peccato. Omnia membra mea, ſenſus, vires atq; animæ potentias, & quicquid ſum: hæc omnia cohibenda, cuſtodiẽda, regẽda atq; poſsidenda offero tibi benigniſsimè Ieſu. Pie Ieſu cuſtodi me ab omni opere illicito, & ab omni verbo otioſo, ab omni

omni cogitatione vitioſa, vana, aut ſuperba, ab omni motu inordinato, ab omni affectione nõ caſta, aut abs te aliena, ab omni intentione impura, vt te ſolum purè quæram, in te ſolo requieſcã. Domine Deus meus fac vt nihil me afficiat, nihil me delectet, nihil mihi placeat niſi tu, & ego tibi ſoli placere cupiam, & tibi ſoli inhæream.

ALIA.

Quæſo te benigniſsimè Ieſu, da mihi cor ſtabile, quod nulla à te abſtrahat euagatio: da rectum, quod nulla obliquet ſiniſtra intentio: da ſimplex quod nulla diſtrahat curioſa cogitatio: da nudum, quod nulla occupet formarũ aut rerum ſenſibilium imaginatio: da caſtum atque feruidum, quod indigna nulla tangat affectio. Dulcis Ieſu, da mihi cor mundum ac nouum, da mihi cor ſecundum cor tuum, quod tibi perfectiſſimè ac ſemper placeat, quodq́; ſemper inhabitare te delectet. Dulcis Ieſu, ſi non vis reformare cor meum, tunc auferas a me cor meum, & da mihi cor tuum.

PRO PLENA SVIIPSIVS ABNEGAtione & *reſignatione.*

BEnigniſsimè Ieſu Chriſte in vnione illius reſignationis, qua teipſum patri in omne eius beneplacitũ obtuliſti, & hominibus etiã omnibus te ſubieciſti, offero & reſigno me in omne beneplacitum tuum ad omnia, tã triſtia: quã læta.

Fac tu me,& mecum,quomodo tibi maximè pla cuerit.Hoc vnum fideliſsimè Ieſu mihi tribue,vt gratia,dignatio ac amicitia tua(quibus licet indi gniſsimus ſim)exuberãtiſsima,ſempiterna, atq; indeficiens in me ſit, & ſemper perſeueret, qua roborante & impellente,mihijpſi &vniuerſo mũ do moriar,tibi verò ſoli viuam. Dulcis Ieſu, fac vt omni amori priuato, omni amori & affectui ad quaſcunque creaturas inordinato, cunctis vi-tijs & paſsionibus,omnibus delectationibus ſen ſuum,omni ſuperfluitati,omni proprietati, om-ni curioſitati,& deſiderijs quibuſcunque non pu-ris,perfectè abrenuntiem & moriar.Dulcis Ieſu per mortem tuam amariſsimam te obſecro, da mihi omnibus deſiderijs & inclinationibus natu ræ vitioſis,& quicquid in me eſt aut eſſe poteſt, quo te non purè quęro,aut intendo perfectè mo ri,vt tu ſolus plenè atque perfectè me poſsideas, nec aliud velle nec poſſe ego habeã extra te, ſed anima mea in omnibus viribus & potentijs ſuis tibi ſit maneatque vnita, vt in me tu ſolus viuas & opereris,ſicut in proprio tuo inſtrumento.Mi ſericordiſsimè Ieſu,hoc eſt,quod ex abyſſo cor-dis mei deſidero,ac rogo,vt omnes vires & po-tentias animæ meæ,quicquid ſum & poſſum, tu ſolus habeas, & per incendium amoris conſumas, abſorbeas, & in te transformes.

PRO

PRO PERFECTA SVI ABNEGATIONE *obtinẽda, poſsit quis, quaſi ad numerum omnium membrorum & virium ſuarum, dicere ter centies & ſexagies quinquies, verbũ, quo Chriſtus in horto patri ſuo ſe reſignauit, videlicet. Non mea, ſed tua voluntas fiat, amantiſsime Ieſu.*

PRO INTENTIONE SIMPLICI *ac caſta, quolibet in opere.*

AMantiſsime Domine Ieſu Chriſte, obſecro te per amorem illum perfectiſsimum, quo ſalutem noſtram zelando vbique tam fideliter, quam feruenter quæris, da mihi rectam, puram, ſimplicem, ac deiformem in ſingulis intentionẽ, vt in quibuſcunque agendis aut omittendis, eligendis, atque cauendis, & viuens, & moriens nõ aliud quæram, non aliud intendam, quam purè gloriam & beneplacitum tuum. Hæc da mihi, ò fideliſsime amator, vt ex toto corde meo deſiderem, diligam & quæram, in tempore & æternitate, extincto per gratiam tuam, in me penitus omni priuato amore.

ORATIONES QVAEDAM BREVES *ac flammigeræ, hoc eſt, ſuſpiria mentis, aſpirationes ad Deum.*

DEus meus, pulchritudo oculorum meorũ, ſatietas cordis, nunquid non ſufficis aman

ti? Quid extra te euagamur? quid aliud quęrimus, quid aliud deſideramus? Eia quæſo vulnera animā meam, ò ſpecioſiſsime, ò delicioſiſsimè, vulnera animam meā amoris tui iaculo, imple omnia deſideria mea, vt nihil me extra te delectet, nihil afficiat, te ſolum in omni creatura videam, te ſolum in omni creatura diligam, ad te æſtuantiſsimis deſiderijs ſemper anhelē, & caſtiſsimo amore te ſolū omni momento cogitem. O Domine Ieſu, incende cor meum tui amore ſanctiſſimo ac fideliſsimo. O vtinā amore tui ardeā. O vtinam amore tui langueā. O amātiſsime Ieſu, da mihi continuū amoris tui incendium, trahe me poſt te, curram & nō deficiā. Quemadmodū deſiderat ceruus ad fontes aquarū, ita quæſo ſitiat anima mea ad te, Deus meus. Da mihi, benigniſsime Ieſu, inſatiabile & immenſum deſideriū tui, quod nulla creatura conſolari poſsit.

O amantiſsime Domine Ieſu Chriſte, electiſſime ſponſe animæ meæ, obſecro per cor tuū, & lancea transfixum, & amore vulneratum, transfige, vulnera, perfunde & inflamma cor meum, amoris tui incendio tam valido, vt ex toto corde meo, hoc eſt, pleno deſiderio, & perfecta voluntate te diligā, te quæram, te intendā, in omnibus, & ſuper omnia.

Diligam te, Domine Deus meus, ex tota anima mea, vt omnes ſenſus meos in te conuertā, & tibi ſoli intendam. Diligam te ex tota mente,

vt intellectum & memoriam meam in te ſolo,& ad gloriam tuam occupem,tibique ſoli inhæream.Diligam te ex omnibus viribus meis,& omnes illas,& animæ & corporis,in tui laudẽ, amorem,ac beneplacitum tuum expendam.Diligam te Domine Deus meus,vt tu ſolus me totũ poſſideas,vt me totum in te abſorbeas atque transformes.

DOmine Ieſu Chriſte, fili Dei viui, da mihi toto corde, pleno deſiderio,ſitienti anima ad te aſpirare,& in te dulciſsimo atque ſuauiſsimo reſpirare,ac totum ſpiritum meum,&omnia interiora ad te,qui es vera beatitudo, ſemper anhelare.Da mihi,vt omnis creatura mihi vileſcat, &nihil me afficiat,nihil mihi placeat,niſi tu.Dulcis Ieſu,vulnera & accende cor meum tui amore caſtiſsimo. Trahe omnia deſideria mea poſt te,vt te ſolũ anima mea eſuriat, ſitiat, te ſolum concupiſcat, ad te indeſinenter ſuſpiret & currat,tuique amore langueat, & mundana omnia faſtidiat.Dulcis Ieſu,imple cor meum caſtiſsimis deſiderijs, quibus anima mea tui amore ſemper ardeat, & te ſemper cogitans, præter te aliud neſciat. O vtinam tu ſolus cordi meo dulceſcas,tu ſolus mihi placeas ſuauiſsime Ieſu. Heu Domine Deus meus, quando perfectè diligã te? Quando conſtringã te dulciter, ò vita mea,inter brachia animę meæ? Quãdo amplexabũtur te, ò dulciſsime amator,omnia deſideria cordis mei? O

Domine Deus meus, vtinam meipſum & vniuerſum mundum, tui amore perfectè contemnam. Vtinam anima mea tui amore liquefiat. Vtinam in te rapiatur & abſorbeatur.

Suauiſsime & deſiderabiliſsime, te ſolum deſidero, te ſolum concupiſco. Redde te mihi, & poſside me tibi. Atque vtinam te ſolum verè & perfectè deſiderem. Quouſque arida eſt anima mea, aquas ſitiens alienas? Oh imple eam ardore æſtuantiſsimæ charitatis, vt ſitiat ad te, Domine Deus meus.

Amabiliſsime Ieſu, vtinam vero & perpetuo amplexu cordis conſtringere te merear.

Dulcis & ſpeciose, quàm amabilis es, cur non amo te? Potes ne hoc tu ſuſtinere benigniſsime creator, quòd aliqua creatura nõ diligat te? Quæſo hoc, in me hoc non ſuſtineas, ſed irrumpas in cor meum, & vim facias mihi potentiſsimè. O violentia ſuauiſsima, quando vim patiar, Ieſu bone, rapias tibi ſpiritum meum, & infunde mihi ſpiritum tuum.

Deus meus, quàm bene mihi eſſet, ſi diligerẽ te. Et quantæ prudentiæ eſt amare te, quantę ſuauitatis quieſcere in te, quantæ vtilitatis poſsidere te.

Dulcis Ieſu, da mihi illas diuitias teipſum, & in cæteris omnibus ſim pauper. Fac me pauperem ſpiritu, vt non quæram aliud, niſi te, ò adorande, colende, metuende, omnipotens ſempiterne Deus.

Deus. O amator ardentiſsime, ò zelator fideliſsime, quando redamabo te? O quando me totum exibo, & totus in te introibo? Vtinam meipſum totum relinquam, & in te me totum effundam.

Excita cor meum Domine, vt requiram te: illumina cor meum, vt inueniam te: poſside cor meum, vt requieſcam in te, & obliuiſcar omniū, quæ ſunt extra te.

Nobiliſsime Ieſu, quàm pulcher, quàm amabilis, quàm ſpecioſus, quàm ſuauis es tu. Beati omnes, qui diligunt te. Benigniſsime & amabiliſsime Ieſu, tu cordis mei theſaurus, & vnicum gaudium, da mihi, vt medullitus exeam, & relinquã meipſum, & æſtuātiſsimis deſiderijs ad te ſemper aſpirem. O lumen verum, ò vita indeficiens, ò amor ſemper ardens, da mihi mūdo & carni perfectè mori, & omnium rerum temporalium funditus obliuiſci, vt pro illis neque gaudeam, neq; doleam, neque aliud, pręter te amatorem meū, ſentiam. Altiſsime, potentiſsime, pulcherrime, nobiliſsime, dulciſsime, benigniſsime, amabiliſsime, deſiderabiliſsime, ſuauiſsime Domine, veni & viſita me, & fac tibi cor meum ſecundum cor tuum, vt maneas ſemper mecum. Suſcipe me tibi, & da te mihi. Fac me tibi indiſſolubili vinculo amoris colligari, vt neque mors, neque vita, poſsint nos ad momentum ſeparare. Domine Ieſu, fac me cognoſcere vilitatem meam, & maieſtatem ac bonitatem tuam: vt inde in me

creſcat profundiſsima humilitas, & hinc accendatur perfectiſsima charitas.

Clementiſsime Ieſu, quum tu aliud nihil imperas, & illud vnum ego deſidero, videlicet, diligere te ex toto corde meo, tibique placere in omnibus & ſuper omnia: heu, cur hoc in me non impletur? Amantiſsime Ieſu, ego nihil boni deſiderare, quanto minus agere poſſum, niſi quod gratia tua mihi deſiderandum, aut agendum inſpirauerit. Quod ergo inſpiras, quod præcipis, quod laudas, infunde mihi, vt velim & perficiã. Diligã igitur te, Domine Deus meus, ex omnib. medullis animæ meæ, & faciam omnem voluntatem, & omne beneplacitum tuum: quia Deus meus es tu. Eia miſericordiſsime Ieſu, nunc eadẽ repeto. Noli mihi negare, quod tu mãdas, quod tibi acceptum, & mihi eſt deſideratiſsimum, nec eſſet, niſi tu faceres, mihi deſideratiſsimum. Imple ergo cor meum perfectiſsima, ardentiſsima, fideliſsima, atque perpetua charitate, vt, quicquid ſum & poſſum, & quæcunque intra & circa me ſunt, colant, quærant, ſitiant, diligãt te, ſeruiantque & placeant tibi perpetuò, & perfectiſsimè.

Domine Ieſu Chriſte, oſtende virtutem & potentiam tuam in me miſerrimo peccatore, oſtẽde, quod maior eſt bonitas tua, quàm malitia mea.

Fac, vt qui hactenus à te totus auerſus & frigidus

gidus fui, nunc conuertar ad te totus, & tui amo-rıs flamma in te transformer accēſus. Deus meus, creator meus, vſquequo non cognoſco te? Quādiu lates, & non requiro te? Imò præſto es, & non inuenio te? Tu ſalus mea vnica es, & nō quęro te? Ergo amātiſsime fideliſsimeq; zelator, qui, quū non eſſem, diligebas me, & vt eſſem, tu feciſti me: da mihi, vt deſiderē te, ſitiā te, quęrā te, currā poſt te, non quieſcā, donec inueniā te, & præ amore tui cætera omnia faſtidiam extra te.

¶ *Aſpirationes hæ ſæpius ſunt repetendæ. Si tibi illæ, aut aliæ cordi fuerint, & eiuſmodi ex animo deſideraueris: non erunt otioſa deſideria tua.*

O benigniſsime Domine Ieſu Chriſte, da mihi, vt totus diligam te feruentiſsimè. O fideliſsime Domine Ieſu Chriſte, da mihi, vt ſentiam, quā immenſa charitate nos dılexiſtı, & dilıgis. O dulciſsime Domine Ieſu Chriſte, quàm libenter te amarem. Et quia, vt hoc velim, tu dediſti: da ergo, vt diligam te ex toto corde meo: quia ſine te nihil poſſum.

Dulcis Ieſu, ignoſce vilitati ac temeritati meæ, quæ peto, & da quod rogo. Fac me caſtiſsimo ardentiſsimoque tui amore igniri, in te rapi & abſorberi, ac omnium, quæ extra te ſunt, obliuiſci. O amator cordis mei, da mihi, vt moriar tui amore.

O amabiliſsime Ieſu, da mihi amorē erga te fideliſsimum, ſtrenuiſsimum, caſtiſsimum atque

puriſsimum, qui inceſſanter te ſentiat, te laudet, tibi gratias agat, tibi obediat, tui honorem ardẽtiſsimè ſitiat, & totum ſe tibi impendat. O Ieſu pro me crucifixe, transforma quæſo me in te, & fac, vt clauis amoris inauertibiliter ſim crucifixus in te. Fac vt placeã tibi totus ſemper & perfectiſsimè. O Ieſu amabiliſsime, ò amator fideliſsime, ò amator delitioſiſsime, vtinam totus tui amore merear inebriari. O quando videbo te facie ad faciem? O vtinam tui amore in te abſorberi merear. Vtinam incẽdio amoris tui in te conflari, tibi vniri, & in te conſumi merear. Dulcis Ieſu, age mecũ, & fac me ita, vt vltra nequeam te offendere, vt tibi vltra non poſsim diſplicere. Deſiderabiliſsime Ieſu, da mihi deſiderium tui, vt viuere ſine te nequeam, & amore tui langueam. Eſuriat & ſitiat ad te anima mea, viuat & ſubſiſtat in te ſolo anima mea. Requieſcat in te vno mens mea. Pie Ieſu, imple me charitate tua, & perfectiſsima humilitate. Sic tui amore ſemper perfectiſsima charitate ardeam, vt vilitatem meam ſimul attendere non deſinam. Ego peccator ſum, tu Deus meus. Tu mihi omnia es, in manus tuas commendo ſpiritum meum, ac totum meipſum.

EXERCITIVM, QVO SE POSSIT *anima die noctuq; ad ſui abſtractionem à creaturis, exercere.*

Quando

Quando vis ire dormitum.

DOmine Ieſu Chriſte, in vnione amoris, quo iſtud nobis commodum creaſti, & ipſe in terris propter nos vti voluiſti, iam illud ſuſcipio tibi in æternam laudem, & corpori meo ad neceſſitatem.

Ante ſomnum.

Dulciſsime Ieſu, fac me requieſcere ſuper pectus tuum, da mihi trahere anhelitum ſacrum de ſanctiſsimo corde tuo, vt ſpiritus tuus ſuauiſsimus influat in animam meam, vegetet mentem meam, atque rurſus totum ſpiritum meum in ſe trahat, in ſe abſorbeat, atque inſeparabiliter ſibi vniat.

Poſt ſomnum.

In nomine patris, & filij, & ſpiritus ſancti. In nomine Domini mei Ieſu Chriſti ſurgo, qui me redemit ſuo ſanguine pretioſo. Ipſe dignetur me cuſtodire ab omni malo, & implere omni bono, in anima & corpore meo. Amen.

Flexis genibus.

Adoro & benedico te, ô Trinitas ſancta, Deus meus, & omnia: gratias ago pro cuſtodia, ſapientia & benignitate tua, & pro cunctis beneficiis tuis, quibus cœlum, terram & omnia, quæ in eis ſunt, in tempore & in æternitate imples, & me ingratiſsimum atque miſerrimum peccatorem, vſque in hanc horam perduxiſti. Tibi offero, cõmendo atque reſigno me totum, & quicquid in-

tra, aut circa me eſt, in tui amorē, laudē, & gloriā. Auſer à me, quicquid tibi diſplicet in me, & da mihi quicquid tibi placet. Dirige & poſſide me iugiter, ſecundum beneplacitum tuum.

SALVTATIO MATVTINA, AD *æternam ſapientiam.*

ANima mea deſiderauit te in nocte, ſed & ſpiritu meo in præcordijs meis, de mane vigilabo ad te, ò præclariſsima ſapientia, petens, vt deſiderata tua præſentia, omnia aliena in corde meo præueniat, penetralia cordis mei tua gratia perfundat, peccata, vitia, & mala cuncta in me tollat, virtutibus cunctis impleat, & amore inextinguibili vehementiſsimè accendat. Et nūc dulciſsime Domine Ieſu Chriſte, ad me quæſo conuertere, & gratioſiſsimam faciem tuam mihi oſtende: qui & ego ad te diluculo conſurgo, teq; ex intimo cordis mei affectu ſaluto: optans, vt millia millium cœleſtium agminū tibi miniſtrātium, te ex me ſalutēt, & decies millies centena millia tibi aſsiſtentium, te ex me glorificent, & omnia præclara deſideria ſanctorum omnium te ex me honorificent. Et vniuerſa melodia omnium creaturarum, te ex me collaudet, teque exoret, vt mihi des bonam mortem, peccatorum plenam remiſsionem, & æternam ſalutem. Amen.

AD GLORIOSAM VIRGInem matrem.

SVb tuum præſidium confugio, ſanctiſsima Dei genetrix, ab omni peccato, ab hoſte maligno, ab omni malo corporis & animæ libera, & defende me. In hora mortis, adeſto mihi benigna, & miſericors. Amen.

QVVM HORARVM AVDItur ſignum, oratio.

ADoro, laudo, & benedico te, miſericordiſſime Ieſu, gratiasque ago tibi, pro amariſſima innocentiſsimaque paſsione tua ac morte, & pro omnibus beneficijs charitatis tuæ, mihi ingratiſsimo peccatori (quem vſque ad hanc horam miſericorditer ſuſtines) exhibitis. Obſecro aũt te, per ſingulas guttas pretioſi ſanguinis tui, pro me fuſi, da mihi verã ac iugem contritionẽ pro peccatis meis, emendationem vitæ meæ, & imitationem vitæ tuæ, ſecundum beneplacitum tuũ. Domine Deus meus, cõuerte me ab hac hora, & poſsıde me totũ, ſecundũ beneplacitũ tuũ, vt in me, & de me, ac per me ſanctiſsima voluntas tua ſemper fiat. Dulcis Ieſu, auge & confirma ſuper me gratiam tuam, & da mihi quicquid tibi placeat.

Quando ad templum veneris.

Domine ſancte pater, omnipotens æterne Deus, propter tuã largitatẽ, & filij tui, qui pro me ſuſtinuit paſsionẽ & mortẽ, & matris eius. N.N.

(*nomina hic patronum tuum, & patronum templi*) excellentiſsimam ſanctitatem, & omnium ſanctorum merita, concede mihi ingratiſsimo peccatori, & omni beneficio tuo indigno, vt te ſolum diligam, tuo amore ſemper ferueam, tuum honorem ſemper ſitiam, beneficium paſsionis Filij tui continuè in corde habeam, meam miſeriam recognoſcam, & ab omnibus conculcari & contemni cupiam: nihil me afficiat, niſi tu: nihil me contriſtet, niſi culpa. Amen.

QVANDO INSPICIS CRVcifixi imaginem.

O Dulciſsime Ieſu Chriſte, cor meum tuis vulneribus ſaucia, & tuo ſanguine inebria mentem meam, vt quocunque me vertam, ſemper te videam crucifixum, & quicquid aſpexero, tuo ſangnine mihi appareat rubricatum, vt ſic in te totus tendens, nihil præter te valeam inuenire, nihil niſi tua vulnera valeam intueri. Hæc ſit cõſolatio mea, tecũ mi Domine, vulnerari, tecũ deſpici & tecũ, pati. Hęc ſit mihi afflictio, extra te cõſolari, aut ſub te aliquid meditari. Nõ quieſcat cor meũ, bone Ieſu, donec inueniat quieſcentiũ ſuum, ibi cubet, ibi ſuum terminet appetitum.

Item: Scribe quæſo miſericordiſsime Ieſu, vulnera tua in corde meo, pretioſiſsimo ſanguine tuo, vt in illis legam dolorem pariter & amorem tuum, & vulnerum tuorum memoria iugiter in

ſecreto cordis mei permaneat, vt dolor compaſſionis erga te indies in me excitetur, & ardor dilectionis tuæ omni hora magis in me accendatur. Da quoque, vt omnis creatura mihi vileſcat, & tu ſolus cordi meo dulceſcas.

¶ *Qui legeret hunc* Pſalmum, Exaltabo te Domine, quoniam ſuſcepiſti me, *quotidiè ex vno anno, ſalutaſſet quodlibet* Chriſti *vulnus vno verſu*. Pari modo *faceret, qui quindecim orationes dominicas quotidie legeret, aut certè quindecim orationes* S. Brigittæ, *multum deuotas & ſalutiferas*.

¶ *Antequam egrediaris templum, aut ſero, quaſi valedicturus* Domino, *aut alio tempore in die, quinque accipe venias ſeu genuflexiones, & ſexto adora.*

Prima, ſit confeßionis.

MIſericordiſsimè Domine Ieſu Chriſte, confiteor tibi omnia mea & vniuerſa mūdi peccata, quibus te offendimus, obſecroq́; per innocentiſsimam mortem tuam, parce nobis, & tribue nobis perfectiſsima contritione indeſinēter ex toto corde lugere, integreq́ue confiteri omnia peccata noſtra.

Secunda, gratiarum actionis.

Benigniſsimè Ieſu, pro omnibus & ſingulis beneficijs, tam mihi, quàm cuilibet creaturæ exhibitis, aut vnquàm à te exhibendis, gratias ago & benedico te, Deus meus, imò toties gratias ago, quot tua ſunt beneficia, & quot creaturæ.

Tertia, oblationis.

Clementiſsime Ieſu, ego offero tibi omnes virtutes, & merita ſanctiſsimæ vitæ & paſsionis tuæ, ſed & beatiſsimæ Mariæ matris tuæ, atque omnium ſanctorum, & electorum tuorũ, in ſuauiſsimum cor tuum, & per idem cor, patri tuo, pro me, & pro omnibus hominibus, tam viuis, quàm defunctis.

Quarta, reſignationis.

Amantiſsime atque fideliſsime Ieſu, Domine Deus meus, meipſum, & omnia, quæ intra me & circa me ſunt, & creaturas tuas omnes & ſingulas tibi offero, atque reſigno, in beneplacitum tuum, vt nobiſcũ facias, quicquid, & quomodo tibi, creatori noſtro, maximè placet.

Quinta, obſecrationis.

Pijſsime Ieſu Chriſte, obſecro te, per dulcedinem cordis tui, vt me, & alios quoſcunque homines, impleas maxima, ardẽtiſsima, perfectiſsima, perpetuaque charitate, qua facias, vt vnuſquiſq; honorem tuũ ſitiat, & ita ſe in omnibus habeat, atque coram te ſit, & perſeuerando in gratia tua creſcat, quantum & quomodo ſanctiſsimæ tuæ voluntati placet.

Sexta, eſt adorationis.

O creator & ſaluator mũdi, Ieſu Chriſte, Deus meus, & omnia. Ecce, quot creaturæ tuæ ſunt à te conditæ, aut condendæ, & quot beneficia tua, ſunt creaturis tuis à te exhibita, & exhibẽda:

toties,

toties, in perſona omnium & ſingularum, adoro, laudo, & benedico te, & pro omnibus ac ſingulis gratias ago tibi, nunc, & ſemper. Miſericordia, gratia, benedictio tua, ſit ſuper nos in æternum, Amen.

ANTE PRANDIVM, ORATIO.

DOmine Ieſu Chriſte, in vnione amoris, quo hæc mihi commoda præſtitiſti, & eiſdem olim in terris propter me vti voluiſti: da mihi eadem tali gratitudine, timore, ac temperantia ſumere, vt tibi ſit gloria, mihi verò, ac omnibus, quibus miniſtras, & per quos miniſtras, ſalus proueniat ſempiterna.

Inter edendum, aſpiratio.

Amor tui, dulcis Ieſu, cor meum repleat & inebriet, vt extra te nihil cõcupiſcam, nil videam, nihil me afficiat, nihil delectet, niſi tu: tu ſolus mihi placeas, tu ſolus ſis deſideriũ meũ, tu ſolus gaudium, refectio, & delectatio mea.

Ad potum.

Virtus igniti amoris tui, dulciſsime Ieſu, me totum, quæſo, in te rapiat & abſorbeat, & carnalis concupiſcentiæ æſtum, ſitimque inanis gloriæ omnem penitus in me extinguat.

ANte omnia, quæ incipere debes, obſerua ſemper, vt animum tuum leues ad Deum, dirigendo intentionem ac volũtatem tuã, ad eius gloriam ac beneplacitum. Potes etiam dicere orando: Veni ſancte ſpiritus: aut, Deus in adiutorium

rium meum intende, Domine ad adiuuandum me feſtina. Item: Intende in adiutorium meum, Domine Deus ſalutis meę. Item: Dulcis Ieſu, Domine Deus meus, da mihi hoc perficere ſecundũ beneplacitum tuum, in gloriam tuam. Item: In vnione charitatis illius, qua opus redemptionis noſtræ, id eſt, ſalutis, in medio terræ operatus es, commendo tibi hoc opus, & omnia ſtudia mea.

¶ *Si inter actuum tuorum ſtudia bene maléve acciderit, dic:*

Deus meus, ne elongeris à me, Deus meus in auxilium meum reſpice.

Quando cœperis operari.

Dulciſsimè Ieſu, in vnione omnium laborũ & ſudorum tuorum, & in vnione charitatis tuę, qua pro nobis labores ſuſcepiſti, & triginta annis toleraſti, offero tibi labores & omnia opera mea. Bone Ieſu, hunc laborẽ tibi gratum faciant omnium electorum tuorum labores ac ſtudia, pro tui amore geſta, quæ in ſuauiſsimo corde tuo ſimul vnita, tibi, & per te patri tuo offero, in gloriam tuam.

¶ *Quando vis legere, aut lectionẽ audire aliquam, ex iſtis aſpirationibus præmittas.*

IEſu dulciſsime, da mihi intellectum & ſcrutabor legem tuam, & cuſtodiam illam in toto corde meo. Illumina cor meum, vt ſciam, velim, & faciam, quod acceptum coram te ſit omni tẽpore. Doce me facere voluntatem tuam, quia

Deus

Deus meus es. Da mihi, domine, ſedium tuarum aſsiſtricem ſapientiam, quæ intellectum meum illuminet, cor meum purificet, & affectum meũ inflammet, ad cognoſcendum & amandum te Dominum Deum meum, in omnibus, & ſuper omnia.

POST LECTIONEM, VEL BONAM *inſpirationem.*

CLementiſsime pater, per vnigenitum tuũ obſecro te, da mihi gratiam & virtutem, hanc inſpirationem (ſi à te fuerit) & omne beneplacitum tuum perficiendi.

SI QVANDO PVLCHRVM DE- *lectabileve aliquid cernis, conuerte cor tuum ad contemplandam pulchritudinem & bonitatem conditoris tui.*

O Bonitas & pulchritudo creatoris mei incomparabilis, trahe cor meum in admirationem & amorem tui. O ſi hæc aut aliqua creatura pulchra eſt, quàm pulcher, quàm bonus, quamq́ue ſuauis es tu, conditor omnium Deus. Vtinam nihil me vnquam delectet, nihil placeat, quam tu. Vtinam tu ſolus cor meum poſsideas, ſisq́ue ſemper vnicum gaudium, conſolatio, & requies mea. Dulcis & amabilis Ieſu, fac vt omnis creatura mihi vileſcat, omnia mundana mihi

amareſcant,& tu ſolus dulceſcas. Fac,vt in creaturis ſingulis aliud nihil videam,nihil inueniam, nihil ſentiam,præter te. Omnia te mihi loquantur,omnia te prædicent,omnia te mihi laudent, omnia me in amorẽ tui rapiant & inflãment. Ah Deus meus,& omnia,imple cor meum, vt extra te omnibus mortuus ſim,& in te viuam.

SI QVANDO NOVVM, AVT MI-*rabile vides aliquid.*

DOmine Deus noſter, creator & gubernator omnium,te laudent,& maieſtatem tuã prædicent oẽs creaturæ : quia ex te omnia. Tibi ergo ſit honor,laus,& gloria ex omnibus.O vtinam digna fiat anima mea,omni momento; tuã præſentiam ſentire,& caſtiſsimo perpetuoq; amplexu feruentiſsimi amoris,reuerenter ac inſeparabiliter te conſtringere.

Quicquid occurrerit, vel non occurrerit, in laudem Dei ita conuertas.

Quoties hoc mihi occurrerit,aut nõ occurrerit,ò Deus immẽſe, ò amator fideliſsime, toties innumerabiliter & in infinitũ ſæpius beatorũ ſpirituũ agmina mille millia,& decies millies cẽtena millia te ex me ſalutẽt,&ſanctorũ omniũ feruẽtia deſideria pro me tibi ſupplicẽt,& creaturarũ omnium decor & venuſtas, meo nomine, te honorent & laudent.

Videndo pulchra, cogita hæc omnia, & pulchriora, eſſe in cœlo.

Videndo horribilia, cogita hæc omnia, & horribiliora, eſſe in inferno.

Quando oblectat ſerenitas aeris, aut quando prata aut hortos contemplaris.

O lumen indeficiens, omni iucunditate plenum, Deus meus, omni decore pulchrior, omnique amœnitate ſuauior. Heu me miſerrimum, quod cor meum varijs, multis, & abs te alienis rebus eſt occupatum & inquinatum. Omnia te loquuntur, & ego te neque ſentio, neque aduerto. Domine Deus meus, omnia, quæ feciſti in cœlo & in terra, tua ſunt, & bona ſunt, ſed tu optimũ, ſummum & infinitum bonũ es. Propter nos tu omnia feciſti, vt omnipotentiam, ſapientiam, & bonitatem tuam nobis monſtrares. Ah vtinã omnes creaturæ tuæ, & ſenſibilia cuncta, vulnerent cor meum tui amore, vt anima meã ad te indeſinenter aſpiret. Inſinua te cordi meo Deus meus, vt omnes vires, omnes ſenſus, & intima animæ meæ in te amore liqueſcant, in te fluant & abſorbeantur. Quàm ſerenus eſt hic dies. At bone Ieſu, niſi tua in nobis luceat, quid nobis de ſole hoc ſenſibili? Fac igitur, vt omnes tenebræ à nobis expellantur, & vrat nos æſtus feruentiſsimæ charitatis.

VIDENDO HORTVM, FLO- *res, & arbores.*

BOne Ieſu, quàm multa ſunt hic, cõſolationẽ, inſtructionẽ, profectũ, & admirationem exci-

excitantia,omnia à te nobis data: à te (inquam) potentiſsimo,altiſsimo,immenſo,nobis vermiculis & ingratis.Fac igitur pijſsime Ieſu, vt nihil nos à te abducat, ſed omnia nos hinc ad te trahant.

VIDENDO AMOENA.

IEſu bone, infinita ſit tibi laus & gratiarum actio,qui tot & tanta creaſti & dediſti nobis, nõ ſolùm ad ſuſtentationem, ſed etiam ad conſolationem,pro immenſa tua ad nos dilectione.Dulcis Ieſu,vtinam ad te ſuſpirent, ad te currant, in te fluant,in te ſtabiliantur,& in te quieſcant omnia vota & deſideria noſtra.

QVANDO VIDES IGNEM, *aut ſentis calorum.*

O Domine mi Ieſu Chriſte,ò amor ſemper ardens,& nunquam deficiens, vſquequo frigidus maneo, quouſque meam̃ tepiditatẽ tolleras?Ah quando diligam te omnibus viribus & medullis animæ meæ? Ah vtinam charitatem & bonitatem tuam perfectè cognoſcerem.Ah vtinam cor meum amoris tui ignita ſagitta ita trãſfodiat,vt amoris tui vulnus in me ſemper renouetur,& indies dilatetur. Vtinam cor meum iugi incendio amoris cõfletur, & cordi tuo vniatur, vt omnis amor alius peregrinus in me extinguatur.

QVANDO BENEFICII ALIquid accipis.

BEnignißime Domine Deus meus, gratias ago tibi pro amore tuo, erga me ingratißimũ & vilißimum peccatorem, plus quàm paterno: vnde hoc, & alia infinita tua beneficia prodeunt. Fac igitur quæſo pie Deus, me tibi fidelem, vt te ſolum quæram, tuum honorem ſitiam, cuncta in gloriam tuam referam, mihi verò nihil niſi peccata mea tribuam, in te ſolo delecter & requieſcam.

ALIA.

Dulcis Ieſu, præſta, vt in vnione huius charitatis, qua nos diligis, hoc dono vtar, ſecundum beneplacitum tuum, & ad gloriam tuam.

QVANDO ALIQVID HONORIS *tibi offertur, aut alio tempore, quandocunque vis.*

O Infinita bonitas, Domine Deus meus, tibi ſoli ſit honor & gloria, mihi nihil debetur, niſi confuſio & deſpectio. Rogo tamen pijßime Ieſu, ne tu me abijcias, ſed facias, vt fideliter tibi ſemper inhæream, vt extra te in nullâ re conſolationem recipiam. Tu es Deus meus, ego verò ſum puluiſculus terræ, & prorſus nihil. Nihilominus, quia creaſti me, amas quod feciſti. Facias igitur, vt & ego amem te, Deus meus, creator meus, ex intimis medullis animæ meæ.

QVAN-

QVANDO SENTIS ADVERSITATEM *tibi imminere aliquam, præpara te flectendo genua, & dic humiliter, in feruore ſpiritus.*

DVlciſsime Domine Ieſu Chriſte, in vnione illius charitatis, qua teipſum obtuliſti in mortem, offero tibi cor meum, vt de me, & per me fiat beneplacitum tuum. Dulcis Ieſu, hoc beneplacitum tuum eligo, & deſidero (quantalibet inſtent aduerſa) & me totum ſanctiſsimæ fideliſſimæque prouidentiæ tuæ committo. Spero enim & rogo, vt me, & omnia, quæ circa me ſunt, tu dirigas ad gloriam tuam, & animæ meæ ſalulem.

QVVM IMPROPERIVM IRROGA*tur, aut iniuria.*

BEnedictus es Domine Deus meus, quia tibi ſoli debetur omnis honor, mihi nil, niſi ignominia.

ALIA.

Amore tui, dulciſsime Ieſu, & in vnione improperiorum tuorum, volo hanc, quia dignus ſum, aduerſitatem ſuſtinere, &, per cor tuũ mãſuetiſsimum, tibi offero.

¶ *Reſignatio alia, ad ſuſtinendam iniuriam, aut aliquam preſſuram.*

O Ieſu amabiliſsime, mitiſsime, ac patiẽtiſſime, in vniõe omniũ aduerſitatũ, pœnarũ, & opprobriorũ, quæ tu innocẽtiſsimè paſſus es

pro me, volo hæc moleſta, aut hanc preſſurã (licet modica ſit) pati etiã pro te, id eſt, pro tui amore, & quia tibi ſic placet. Dignus enim ſum omnibus malis, & multo grauiora commerui. Hæc igitur, quæ patior, offero tibi, per mitiſsimũ cor tuũ, vt tu quoque illa tibi vnita, pro me, offeras patri tuo, in amore illo, quo ipſum diligis. O dulcis Ieſu, da mihi perfectiſsimã patientiã, mititatẽ, benignitatẽ, & verã humilitatẽ, vt omni contemptu, & pœna me dignũ ex animo cognoſcã, cuncta, quæ ſuper me veniunt, mala, patiẽtiſsimo atque deſiderantiſsimo corde ſuſcipiã, & tui amore, quàm diu tibi placuerit, cũ gaudio & gratiarũ actione, atq; cum pleniſsima reſignatione meipſius, longanimiter omnia ſubſtineam.

Inter patiendum, ſui oblatio, atque commendatio ad Deum.

OMnem hanc preſſuram, quam nũc patior, ò miſericordiſsime Ieſu, Domine Ieſu Chriſte, & ſi quid grauius etiam pati me volueris, tui amore, de manu prouidẽtiæ tuæ, & de voluntate amantiſsimi ac paterni cordis tui, ſuſcipio, & pro immẽſo amore tuo, quo ab ęterno, in ſalutẽ meã, hæc ordinaſti, tibi gratias ago. Ieſu fideliſsime, quid dicam, niſi quia peiora merui, & omni gratia tua, cõſolatiõe, ac beneficio tuo indignus ſum? Idcirco, ad honorẽ acerbiſsimæ paſſionis & mortis tuæ, in quas te vltro pro me obtuliſti,

tuliſti, offero me ad ſuſtinendam hanc præſſurã ſeu aduerſitatem, proponens nullam aliam con ſolationem ſeu liberationem quærere, niſi per te Domine, aut ſecundum beneplacitum tuum. Hoc tamen rogo & obſecro te, per miſericordiſſimum cor tuum, quia nulla virtus, & penitus nihil boni eſt in me, adiuua me, & da mihi quicquid neceſſarium eſt (plura enim neceſſaria ſunt mihi peccatori miſero & imbecilli, quã ſeruis tuis fidelibus) ad ſuſtinendum & perficiendum beneplacitum tuum. Et fac, vt ita me ſemper habeam, ita ſim coram te, ſicut maximè tuæ placet voluntati. Atque vtinam valerem, vtinam tantam à te gratiam dignus acciperem, qua omnium & ſingulorum, qui pro te paſsi ſunt, præſſuras ſolus ſufferre poſſem, vt pro omnibus patiẽdo, vt pro omnibus tibi gratias agendo, aliquid, quod tuæ charitati gratum eſſet, offerrem, & me totũ tibi impenderem. Eia benigniſsime Ieſu, fac me, quæſo, totum in omnibus, ſecundum beneplacitum tuum, in agendo & patiendo, & voluntatẽ meã ſic vnias tibi, vt nõ aliud poſsim velle, quã quod tu vis.

QVANDO EXISTIMAS TE GRAuatum *tribulatione aut preſſura, recurre ad Crucifixum, & oſculatis pedum vulneribus, dic:*

RESpice, quæſumus, omnipotens, æterne Deus, ſuper me miſerum famulum tuum, pro-

pro quo Dominus noſter Ieſus Chriſtus,non dubitauit manibus trahi nocentium,& crucis ſubire tormentum Illumina cor meum, vt intelligã & ſentiam,quanto amore hanc aduerſitatem ſuper me venire permiſiſti. Deinde ad manus crucis dic:

Da mihi,Domine,ſedium tuarum aſsiſtricem ſapientiam, quæ intellectum meum illuminet, cor meum purificet, & affectum meum inflammet,ad cognoſcendum & amandum te Dominum Deum meum,in omnibus,& ſuper omnia, omni tempore: & vt ipſa æterna tua ſapientia mihi aſsiſtat,me conſortet, mecumq; operetur, vt ad perfectum vſque finem hanc preſſurã ſuſferre poſsim,pro gloria tua,& pro vita,& omniũ fidelium ſalute.

Tertio ad cor accede,& dic:

O amor ineffabilis,ò charitas ad nos fideliſsima & immenſa;Chriſte Ieſu amantiſsime,per amorem cordis tui,quo pro omnibus omniũ grauamina pertuliſti, adiuua me, vt hanc preſſuram æquanimiter ſuſtineam, quamdiu tibi placuerit.

Cogita ſæpius ita.

Dulcis Ieſu,Deus meus,ſi mihi dares optionẽ, & promitteres,quæcunque peterem, te daturũ, non aliud quàm hoc peterem, & hoc millies millies peto,vt laudabiliſsima voluntas tua, ſecun-

dum optimum beneplacitum tuũ, in me, de me, per me, & in omnibus, fiat.

QVANDO ALIQVID TIBI, QVOD *delectabile eſt, ſubtrahere aut vitare volueris.*

DOmine Ieſu Chriſte, ad honorem & memoriam tui, & in gratiarũ actionem, quod pro meis peccatis ſatisfaciendo, propter me, quę carni duriora erant, ſemper elegiſti, & à noxia omni delectatione immunis fuiſti: quæſo te, da mihi ſenſuum meorum continentiam, vitiorũque omnium, paſsionum, delectationũ, & affectionum inordinatarũ perfectã mortificationem. Dulcis Ieſu, in vnione amoris tui, quo propter me delectabilia tibi ſubtraxiſti, volo me continere à delectatione hac, vel volo intermittere, aut carerę hác re ſiue conſolatione. Da mihi pie Ieſu, vt ſyncerè & purè, propter gloriam tuã hoc velim, poſsim, & perficiam, iuxta beneplacitum tuum.

PRO VIRTVTIBVS ET IMItatione *vitæ Chriſti.*

IEſu manſuetiſsime, obſecro te per mitiſsimũ cor tuũ, infunde mihi, ex eodẽ fonte ſalutaris, perfectiſsimam humilitatem, mititatẽ, patientiã, charitatẽ & cæteras virtutes, vt tui amore cupiã, diligamq; neſciri, contemni, contumelias & iniurias pati. Dulcis Ieſu, fac me imitari veſtigia ſacroſanctæ vitæ & paſsionis tuæ, in vera abnegatione

tione meijpſius,& ardẽtiſsima charitate. Vulnera cor meum iugi recordatione paſsionis tuæ,vt aliud neſciam,quam te Dominum Deum meum pro me crucifixum.Hæc ſit cogitatio à me nunquam recedens,cor meum amore ſcindens, & intima animæ meæ penetrans.

ASPIRATIO AD DEVM, CREBRIus ad Deum quotidie repetenda.

DVlcis Ieſu,Deus meus,abſorbeat me queſo ignita &melliflua vis amoris tui,quæ penetret cor meum, purgetq́; & rapiat in ſe omnia interiora mea,vt,ſicut flamma ardens, aut ferrũ cãdẽs,tui amore totus ardeã, totus à meipſo deficiam,te verò ſolum cogitem, te ſolũ deſiderẽ, te ſolum ſciam & ſentiam,tibiq́ue ſoli inſeparabiliter inhæream.Amen.

¶ *Hæ duæ orationes,quæ ſequuntur,contra peccata frequentandæ ſunt, præcipue ab his, qui ſunt in conflictu vitiorum.*

AD CHRISTVM.

MItiſsime atque miſericordiſsime Ieſu,obſecro te per cruenta roſeaq́; vulnera tua, per omnes dolores ac pœnas tuas, per amariſsimã mortẽ,&per omnia merita ac interceſsiones beatiſsimæ virginis Mariæ,matris tuæ,& omniũ ſanctorũ tuorum, libera & cuſtodi me à ſuperbia,inuidia,acedia,& omni peccato. Da mihi,te ex toto corde meo diligere,&voluntatem tuam perfectiſsimè in omnibus implere.

AD MARIAM VIRGI-*nem matrem.*

O Puriſsima, nobiliſsima, atque ſpecioſiſsima omnium virginũ, digniſsima Dei mater Maria, obſecro te per profundiſsimam humilitatem tuam, per ſanctiſsimam caſtiſsimamq́ue puritatem, & per feruentiſsimam charitatẽ tuã, perq́ue omnia dona, virtutes & gratias, quibus ornata es à Deo, vt ſis digniſsima eius mater, recipe me in cuſtodiam & amorẽ pijſsimi materni cordis tui, tanquam filium, licet indigniſsimũ, & impetra mihi tui amorem ſanctiſsimum atque caſtiſsimum. Impetra mihi perfectiſsimam humilitatem, caſtitatem, charitatẽ, & cæteras virtutes omnes, quibus tu placuiſti Deo. Impetra etiam mihi, vt per ſingularem miſericordiam filij tui, per merita paſsionis eius, & per iugem contritionem peccatorum meorum, in hac vita, totus purificari merear ab omnibus vitijs & peccatis meis, vt poſt hanc vitam, ſine dilatione ad vitam recipiar ſempiternam. Et propterea, ò dulciſsima domina miſericordiæ, impetra mihi, vt ſemper, quæcunque ſuper me triſtia euenerint, patientiſsimè, & cum gratiarum actione hic ſuſtineam, & omnes vires corporis & animæ meæ, omneq́ue tempus vitæ meæ in laudem & gloriam filij tui, ſecundum eius perfectiſsimum beneplacitum, expendam.

Lauando manus.

O miſericordiſsime Domine Deus meus, Ieſu Chriſte, purifica me in ſanguine tuo ab vniuerſis peccatis, vitijs, & negligentijs meis, vt puro ac ſimplici corde tibi ſemper placeam, & amore feruentiſsimo inauertibiliter tibi ſemper inhæream.

Exiturus inter homines, commenda te Deo, hoc modo.

AMantiſsime Ieſu, omnes ſenſus & vires animæ meæ, omnia membra corporis mei, totumque cor meum commendo tibi, & hæc cuſtodienda, regenda, ac ſeruanda recondo in vulnus illud gratioſiſsimum & fideliſsimum cordis tui, vt ibi tu ab omni peccato, ab omni delectatione & affectione vitioſa me præſerues, & velle ac nolle, quieſcere & operari meum, in te concludas ac perficias, omniumque actuum & cogitationum mearum ſis tu principium, intentio, & finis.

Dulcis Ieſu, da mihi, perfectiſsima abnegatione meijpſius, veſtigia ſacroſanctæ vitæ tuæ deuotiſsimè & perfectiſsimè imitari, & in omnibus beneplacito tuo conformari.

¶ *Cum reuerteris ab occupationibus, aut conuerſatione hominum, ad quietem & ſilentium cordis.*

O amator amabiliſsime, vnica conſolatio & requies animæ meæ, nunc omni creaturæ abre-

nuntio,& ad te,ò dulciſsime Ieſu,me conuerto, teque omni deſiderabili præeligo, ſuſcipe & poſſide me per gratiam tuam,trahe me in te, & fac, vt inauertibiliter inhæream & quieſcam in te.

EXERCITIA QVAEDAM SPIRItus, *quibus excitetur colligaturq́; in Deum*

¶ Exercitium ad piiſsimum fideliſsimumq́; cor Ieſu.

AD venerationem cordis piiſsimi Ieſu,amore ac miſericordia exuberantiſsimi,ſtudeas teipſum excitare,ac ſedula deuotione ipſum frequentare,illud oſculando,&mente introeundo. Per ipſum petenda petas,& exercitia tua offeras: quia chariſmatum omnium eſt apotheca, & oſtium,per quod nos ad Deum,& ipſe ad nos accedit.Itaque figuram aliquam dominici cordis,aut quinque vulnerum,aut cruentati Ieſu, vulneribus ac liuore ſaucij,ponas in loco aliquo, quem ſæpius tranſire habeas,qua ſæpius exercitij tui,& amoris excitandi in Deum admonearis.Hanc intuens,memor ſis exilij,miſeræque captiuitatis in peccatis.Proinde gemebundis ſuſpirijs deſiderioque feruente cor tuum erigas ad Deũ, & menteduntaxat,ſine ſtrepitu oris,aut etiam verbis (ſi hæc te iuuant)ad illum clama,deſiderans cor tuum mundari,atque cum Chriſti corde,id eſt, cũ diuino

diuino beneplacito tuam voluntatem vniri. Poſſes etiam, vrgente deuotione interna, figuram hanc, id eſt, cor Domini Ieſu oſculari, & animo tuo perſuadere, quaſi verum Deificum cor Domini Ieſu ſub labijs habeas oſculandum, in quod cor tuum imprimere geſtias, atque ſpiritum tuũ immergere abſorberiq; deſideres, videarisq; tibi, ex gratioſo corde ipſius, attrahere in cor tuũ, ſpiritum eius, gratiam quoque eius & virtutes, ac prorſus quicquid fuerit ibi, quod menſuram excedit, ſalutare. His enim omnibus cor Ieſu exuberantiſsimè ſcatet. Expedit autem & valde piũ eſt, cor Domini Ieſu deuote honorari, ad quod in omni neceſsitate confugias, vnde conſolationem quoque, & omne auxilium haurias. Nam vbi cũctorum te mortalium corda deſeruerint, vbi impoſuerint tibi, ſecurus eſto, hoc fideliſsimum cor te non decipiet, nec derelinquet.

Oratio.

O Cor nobiliſsimum, pijſsimũ atque ſuauiſſimum fideliſsimi amatoris mei Ieſu Chriſti, Dei & Domini mei, trahe atque abſorbe, quæſo, cor meũ, omnes cogitatus ac affectus meos, omnes denique vires animæ & corporis mei, & quicquid in me eſt, quicquid ſum aut poſſum, in te, ad gloriã & ſanctiſsimũ beneplacitũ tuũ. O miſericordiſsime Domine Ieſu Chriſte, in cor tuũ commendo atque reſigno tibi meipſum totum. Oro te etiã benigniſsime Deus, aufer à me

cor meum prauum, impium ac ingratum, & da mihi deificum cor tuum, aut fac cor meum ſecũdum cor tuum, & ſecundum perfectiſsimum beneplacitum tuum.

Ah Domine Deus, ſaluator & redemptor meus, aufer à me peccata mea, & quicquid tibi diſplicet in me. Quicquid verò tibi placet, ex ſanctiſſimo corde tuo infunde mihi. Conuerte me, & poſside me totum in ſanctiſsimum beneplacitũ tuum, & in tui amorem. Fac, vt vniatur cor meum cordi tuo, voluntas mea volũtati tuæ, vt nunquam aliud velim, nunquam aliter velle poſsim, quam quæ tu vis & tibi placent. Diligam te dulcis Ieſu, Deus meus, ex toto corde meo, in omnibus, & ſuper omnia.

Ad B. Mariam, cum corde Ieſu.

AVe Maria, gratia plena, Dominus tecum. Ah S. Maria, vtinam eius gratia, & tua ſemper ſit mecum, & cor meum ſemper vobiſcum. Benedicta tu in mulieribus. O pijſsima mater Dei, fac me totum ſecundum beneplacitum filij tui. Atque vtinam ego totus tuus, & tu tota mea ſis. Et benedictus fructus ventris tui, Ieſus Chriſtus, Deus meus, pro me crucifixus & mortuus. Eia benigniſsime Ieſu, benedictũ ſit etiã pijſſimũ cor tuũ, pro cũctis miſerationibus ac beneficijs, ad nos inde manãtibus. Tibi ſit laus, honor, gloria & gratiarũ actio, ex me, & à ſingulis creaturis tuis, pro tua immẽſa ad nos charitate. Dulcis Ieſu mi-

ſu, miſerere noſtri, & præcipuè mei miſerrimi peccatoris,qui me omniũ viliſsimũ atq; ingratiſſimum feci. Fac, vt diligã te ex toto corde meo, atque vt placeam inhæreamque tibi totus perpetuò,& inauertibiliter. Ah Domine Deus meus, vtinam verè ego ſim totus tuus, & tu totus meus.† Hoc(qui ſic oras) ita intellige:tunc es totus Dei,quando nihil in te eſt, quod diſplicet Deo: tunc verò Deus eſt totus tuus, quando tu nihil amas,nihil deſideras,niſi Deum,quando nihil tibi placet extra Deum.

EXERCITIVM AD QVINque vulnera Chriſti.

Ad dexterum pedem.

DVlciſsime Ieſu,in hoc vulnere, peto, ignoſcas, quicquid cogitatione aut affectione praua contra te deliqui. Et ſuppleas tuis meritis, quicquid boni cogitare aut amare debui,& neglexi:& facias,vt poſt hac te ſolum cogitem, te ſolum deſiderem,nihil mihi placeat,nihil me afficiat,niſi tu Domine Deus meus.

Ad ſiniſtrum pedem.

Dulciſsime Ieſu,in hoc vulnere,quæſo,ignoſcas, quicquid ſenſuum meorum incontinentia ac abuſu in te deliqui, & concludas omnes ſenſus meos intra te,vt velut mortuus mundo, nihil videam,nihil ſentiam, niſi te Deum meũ pro me crucifixum.

¶ *Ad dextram manum.*

Dulciſsime Ieſu, in hoc vulnere, quæſo, ignoſcas cunctis actibus, & operibus meis malis ac vitioſis, quibuſcunque benignitatem tuam offendi, & ſuppleas tuis operibus virtuoſis, quicquid (quod interim facere debueram) neglexi, & facias, vt poſthac per gratiam tuam emundatus, vitæ tuæ ſanctiſsimæ, per deuotiſsimã imitationẽ, merear conformari.

¶ *Ad ſiniſtram manum.*

Dulciſsime Ieſu, in hoc vulnere, quæſo, ignoſcas impatientiæ atque immortificationi meæ, quomodocunq; deliqui, & des mihi ex hoc vulnere mitiſsimam patientiã in omnibus aduerſis. Tibi enim huc offero, & commendo & me, & omnia mea, tam læta, quàm aduerſa.

¶ *Ad Cor.*

O dulciſsime Ieſu, in hoc vulnere, quæſo, ignoſcas, quicquid voluntate mala, aut intentione non ſyncera contra te deliqui, & offero tibi cor meum, vt illud cordi tuo vnias, vt te ſolũ in omnibus purè quærã & intendã, & aliã, præter tuã voluntatem, poſthac non habeam.

† Alio modo exercitium tibi occurrere poteſt quod circa Roſariũ vitæ & paſsionis Chriſti iãpridem edidimus, vt in dexteri pedis vulnus recõdas peccata tua, à quibus petas te emundari, liberari ac præſeruari. In ſiniſtri pedis vulnus recondas negligentias, & obligationes tuas, quas petas

emen-

emendari & ſuppleri. In dexteræ manus vulnus recondas omnẽs actus, & conatus tuos, Dei gratia in te ſuſcitatos, quos petas conſeruari & perfici. In vulnus ſiniſtræ manut recondas omnia beneficia, gratias & dona tibi à Deo collata, petens ea confirmari, & augeri ad Dei gloriã. In vulnus cordis Ieſu, recondas cor tuum, & omnes potentias, vires, intentiones & affectus tuos, petens illa in cor Chriſti abſorberi, atque eius ſpiritui vniri.

† Aliud exercitium eſt ad vulnera Ieſu, vt dexteri pedis ſit tibi balneũ aut baptiſma, quo munderis à peccatis: Siniſtri pedis, ſit valetudinarium ſeu apotheca, vbi à vitijs cureris: Dexteræ manus, ſit tibi veſtiarium, quo virtutibus ac meritis Chriſti veſtiaris: Siniſtræ manus, ſit tibi caſtrũ ac propugnaculum, quo contra hoſtes malignos, & tentationes mundi ac carnis protegaris. Cordis vulnus ſit tibi thalamus, quo ſponſo tuo Chriſto amore vniendus coniungatis. In ſingula vulnera ingreſſus, facile tu ipſe potes applicare & deſideria & aſpirationes tuas.

† Habens tria hæc exercitia atque triformia ad Chriſti vulnera, poſſes etiã legere Roſariũ B. virginis, & ſingulas angelicas ſalutationes, per intentionẽ deuotiõis, ſingulis Chriſti vitæ articulis applicare, atq; mẽte aſpirãdo ad Chriſtũ, pro illis gratias agere. Articuli aũt ſunt quinquaginta vitę ac paſsionis Chriſti, quorum verſus memoria-

les infra habentur, in exercitio vitæ & paſsionis Chriſti.

EXERCITIVM ALIVD VALDE DEuotum, *in quinque vulnera Chriſti, & in quinque dolores piæ matris eius, ad S. Trinitatem, quod ſolum ſufficeret quotidie illud agenti.*

Ad Patrem, Oblatio.

CLementiſsime Pater, æterne Deus, pro omnibus peccatis meis, & pro peccatis totius mundi, offero tibi vnigenitum tuum in cruce pendentem: omnem quoque paſsionem, dolorẽ, anguſtiam, preſſuram, ſanguinem ac mortem eius offero tibi, in ea charitate, & virtute, qua olim ſemet pſum obtulit pro nobis, in ara crucis. In eiuſdem oblationis vnione, offero meipſum tibi, in laudem, in gloriam, & in beneplacitum tuum ſempiternum.

Hic poſſent legi Pater noſter, Aue Maria, in vulnus dexteræ manus.

AMantiſsime Pater, hoc vulnus, hunc ſanguinem, hunc laborem dexteræ vnigeniti tui, eius amorem perfectiſsimamque obedientiam offero tibi, contra omnia peccata mea, & totius mundi, præcipuè autem contra omnem inobedientiam & rebellionem meã, imo contra omnem propriam voluntatem meam, orans, vt ex hoc

hoc vulnere mihi infundas perfectiſsimam obedientiam, qua vel nutum quemcunque beneplaciti tui tam promptus tamque obediens ſequar, quàm ſequitur vmbra ad motũ corporis ſui. Da mihi, vt etiam tui amore, & filij tui imitatione, omni creaturæ meipſum humiliem atque ſubijciam, iuxta beneplacitum tuum. Eia benigniſsime Deus, da mihi abyſſalem abnegationem meipſius, tantamque, vt ſine vllo reſpectu, ſine vlla retractatione cordis, fideliter meipſum totum tibi offeram, totum reſignem, totum relinquam, nihil habens de vlla proprietate, ſed tuum ſolũ amans, quærens, faciens, ſuſcipiens atque cuſtodiens beneplacitum.

In vulnus ſiniſtræ manus Ieſu, Pater noſter, Aue Maria, Oblatio.

AMantiſsime pater, hoc vulnus, hunc dolorem ſiniſtræ vnigeniti tui, eius amorem eiusque perfectiſsimam humilitatem offero tibi, contra omnia peccata mea, & totius mundi, & præcipuè contra omnem ſuperbiam, contra vanam gloriam meam, & contra vitia quæcunque inde naſcentia, orans, vt per gratiam tuam hæc in me extinguantur & moriantur. Oro etiam mitiſsime Deus, vt ex hoc vulnere mihi infundas profundiſsimam tibique acceptiſsimam humilitatem, qua vilitatem nihileitatemque meã prorſus omnem cognoſcam, meipſum deſpiciam, &

neſci-

neſciri, vilipendi, atque ab omnibus ſperni & cupiam,& ex animo gaudeam.

¶ *In vulnus dexteri pedis. Pater noſter. Oblatio.*

AMantiſsime ac miſericordiſsime pater, hoc vulnus, hunc ſanguinem, hunc dolorẽ dexteri pedis vnigeniti tui, eius amorẽ, eiusq́; perfectiſsimam patientiam ac mititatem offero tibi, contra omnia peccata mea, & totius mundi, & præcipuè contra omnem iracundiam atque impatientiam meam, orans, vt ex hoc vulnere mihi infundas perfectiſsimam patientiam ac mititatẽ, qua aduerſa omnia deſideranter atque hilariter de manu tua recipiam, nullam euaſionem aut cõſolationẽ quærã, ſed ad finẽ vſq;, quæcunq; tu mihi patiẽda miſeris, cum omni gratiarũ actione ſuſtineam, tibi ſoli perfectiſsima, ſola, nuda ac puriſsima charitate inhæream, & plena perfectaq́; fide ac fiducia meipſum, inter quoſcunq; euẽtus, in amantiſsimam pijſsimamq́; voluntatẽ, bonitatem ac dilectionem tuam proijciam.

¶ *In hoc vulnere poſſes Deo patri gratias agere hoc modo, pro tribulationibus.*

Amantiſsime ac fideliſs. pater, ego pro cunctis atq; quibuſlibet aduerſitatibus, quas ſuper me vnquãvenire permiſiſti, tibi gratias ago, teq́; laudo, adoro & benedico. Itaq; benedico te pro paterno illo amore tuo, quo mihi patiẽda omnia

in ſalutẽ conuertis. Oro etiam te, dulciſsime pater, pro omnibus, qui mihi aduerſa vnquam intulerunt, aut nocere volnerunt, vt tu illis non ſolũ ignoſcas, ſed etiam non imputes, imò (quia fuerunt miniſtri æternæ diſpenſationis ac prouidentiæ tuæ) æternam illis mercedem tuæ beatitudinis conferas.

Præterea, veniam à te rogo & miſericordiã, clementiſsime pater, quòd ea, quæ mihi toleranda miſiſti, ingratus ſæpè ſubterfugi, aut euadere quæſiui, aut non tam patienti atque hilari, ſed tepido ac inuito corde ſuſcepi. Porrò nunc benigniſsime pater, offero me tibi ad quæcunq; toleranda, iuxta ſanctiſsimum beneplacitum tuum. Non poſſum pijſsime Deus ſatisfacere, aut pati pro peccatis meis. pro ijs enim tibi paſsione ac mortẽ offero vnigeniti tui. Verũ pro gloria tua, pro beneplacito tuo, vt ſatisfaciat iuſtitiæ tuæ, & ex charitate offero meipſum tibi in manus tuas, obſecrans te per immenſam bonitatem tuam, vt mecum agas, meque facias & agere & pati, quomodocunque me velis eſſe, & tibi maximè placeat.

In vulnus ſiniſtri pedis. Pater noſter,

Oblatio.

AMantiſsime ac miſericordiſsime pater, hoc vulnus, hunc ſanguinem, hunc dolorem ſiniſtri pedis vnigeniti tui, eius amorem, eiuſque perfectiſsimam ac clementiſsimam miſericordi-

cordiam offero tibi contra omnia peccata mea & totius mundi, & præcipuè contra omnem duritiam, inclementiam, atque inuidiam meam, orans, vt hoc vulnere mihi infundas miſericordiam, pietatem, compaſsionem, benignitatem, mãſuetudinem ac charitatem perfectiſsimam ad omnes homines, potiſsimè autem ad eos, qui me offenderũt, vt pijſsimo maternoque affectu, omnium neceſsitatibus & mœrori condoleam, omnibus ſuccurram, omnibus benefaciam, omnes portem, conſoler, ac ex animo diligam.

In vulnus cordis Ieſu, Pater noſter, Oblatio.

AMátiſsime ac ſuauiſsime pater, hoc vulnus, hunc ſanguinem, hanc aquam cordis vnigeniti tui, eiusque charitatem immenſam, qua te ipſe dilexit, offero tibi, contra omnia peccata mea, & totius mundi, & præcipuè contra omnẽ acediam, teporem, negligentiam, ac inordinatũ amorem meum, orans, vt ex hoc vulnere mihi infundas charitatem intentiſsimam, puriſsimam, ardentiſsimam, perfectiſsimam, atque perpetuã, qua ex toto corde meo te diligam, laudem, ac benedicam in omnibus, & ſuper omnia, vt te ſolum cogitem, te ſolum deſiderem, te ſolum quæram ac intendam, tibi ſoli inhæream, tibi ſoli placere cupiam, omnesque vires animæ & corporis, omne denique tempus vitæ meæ, in laudem ac

bene-

beneplacitum tuum,in amorem ac gloriam tuá, expendam atque conſumam. Amen.

¶ *Hoc exercitio expleto,accede ad Dominum Ieſum crucifixum,& offer ei compaſsionem matris,pro tuis totiusq; mundi peccatis,vt ſequitur.*

BEnigniſsime Ieſu,quẽ pro nobis, & propter nos,charitas ardentiſsima erga nos, cruci affixit:ſuſcipe nunc omnium vulnerum tuorum dolores,ſanguineasque guttas: ſuſcipe pientiſsimę matris tuæ compaſsionem & dolorem, pro peccatis meis,& pro peccatis vniuerſi mundi. Suſcipe etiam, quæſo, me indignum peccatorem, quem tibi offero,in vnione doloris matris tuæ, & in vnionẽ charitatis tuæ & conuerte me in laudẽ & gloriam tuam iuxta ſummum atque ſupremum beneplacitum tuum.

Primi doloris Mariæ oblatio, lege (ſi vis) Pater noſter.

BEnigniſsime ac ſuauiſsime Ieſu,dolorem illum benedictæ ac compatientiſsimæ matris tuæ,quo te nudum,pauperem, humiliatum atq; deſpectum vidit in cruce inter latrones pendentem,offero tibi pro me,& pro toto mundo,obſecrans te per miſericordiam tuam, vt paſsionem tuam,matriſque tuæ compaſsionem ſimul imprimas cordi meo,adeo vt eiſdem oculis cum matre tua, eodemque corde vbiq; ac ſemper videam & ſentiam te patientem. Dulcis Ieſu,da mihi veram atque perfectam paupertatem ſpiritus, qua me ipſum,& omnia extra te contemnã,propter

pter te omnibus creaturis libenter caream,& nihil niſi te,aut propter te diligam.

¶ *Alterius doloris materni Oblatio.*

Pater noſter.

BEnigniſsime ac ſuauiſsime Ieſu,dolorem illum benedictæ ac compatientiſsimę matris tuæ,quo te, filium ſuũ olim ſpecioſiſsimũ, vidit conſputum,cruentatum,fœdatum, plagis ac vulneribus laceratum,non habentem ſpeciem,neq; decorem,offero tibi pro me, & pro toto mũdo, obſecrans te per,&c. Dulcis Ieſu,da mihi caſtiſſimam puritatem,nuditatem ac ſimplicitatē cordis,qua tibi ſoli ſemper inhæream, & locum habitationis in me, tibi gratum atq; delectabilem, ſemper præbeam.

¶ *Tertij doloris materni Oblatio.*

Pater noſter.

BEnigniſsime & ſuauiſsime Ieſu,dolorem illum benedictæ ac compatientiſsimæ matris tuæ,quo te vidit omnibus pœnis expoſitum, cũ fragore oſsium ac membrorũ diſtentum, omni conſolatione & auxilio deſtitutum ac derelictũ, offero tibi pro me,& pro toto mundo, obſecrãs te,&c.vt ſupra.Dulcis Ieſu,da mihi mititatē, fortitudinem,atque conſtantiam ſpiritus,vt in omni tentatione ac aduerſitate ad te ſolum confugiam, omnem cogitatum, omnem ſpem atque fiduciam meam in te ſolum collocem,patientiſſimo ac reſignatiſsimo corde me totũ in te proijciam,

ijciam, tibique inſeparabiliter inhæream.

¶ *Quarti doloris materni* Oblatio.

Pater noſter.

Benigniſsime ac ſuauiſsime Ieſu, dolorem illũ benedictæ ac compatientiſsimæ matris tuæ, quo te filium ſuum, quẽ vbere olim virgineo lactauerat, audiuit in ardentiſsima ſiti, Sitio, clamantem, nec qui guttam aquæ miniſtraret habentẽ: offero tibi pro me, & pro toto mundo, obſecrãs te per, &c. vt ſupra. Dulcis Ieſu, da mihi omnem voluptatem carnis, omnemque delectationẽ ſenſuum in me funditus abdicare, & ardentiſsima ſiti honorem, gloriam, beneplacitum tuum, ac animarum ſalutem zelari, & pro illis corpus & vitam meam impendere.

¶ *Quinti doloris materni* Oblatio.

Pater noſter.

Benigniſsime ac ſuauiſsime Ieſu, dolorem illum benedictæ ac compatientiſsimæ matris tuę, quo te filium ſuum vnigenitũ vidit in cruce morientem, offero tibi pro me, & vniuerſo mundo, obſecrans te per &c. vt ſuprà. Dulcis Ieſu, da mihi, vt mundo, vitijs & concupiſcentijs omnibus, mihijpſi, & omnibus creaturis, moriar, & tibi ſoli viuam. Dulcis Ieſu, tu ſolus in me viuas, tu ſolus me totum poſsideas.

¶ Ad

¶ *Ad ſpiritum ſanctum ſupplicatio. hæc iungatur cum, Veni ſancte ſpiritus, aut, Veni creator, ſi oratio te vocalis iuuat.*

MIſericordiſsime, pijſsime, benigniſsime Deus, conſolator & amator noſter, ignoſce & cōdona nobis peccata noſtra. Exurat nos, illuminet nos, inflammet nos lux tuæ viſitationis, vt ab omni peccato puri efficiamur & alieni. Imple & confirma nos ſeptem donis tuis, inextinguibilique gratia tua, ſpiritus ſancte Deus. Et hoc ipſum nūc operare in cordibus noſtris, qd' olim in vaſis tuis electiſsimis, hoc eſt, Apoſtolis tuis, in die Pentecoſtes operari dignatus es, vt quicquid tu non es in nobis, pereat, & tui amor caſtiſsimus ac feruentiſsimus nos omnes inebriet, transformet atque in ſe abſorbeat.

¶ *Concluſio huius exercitij, ad Beatiſsimam Dei Matrem.*

AD pedes clemētiſsimæ ſanctitatis tuæ proſtrati, rogamus te ò miſericordiſsima, pijſsima, & benigniſsima Dei genitrix, mater miſericordiarum & gratiæ, eſto nunc memor, ò virgo ſublimis, excellentiſsimæ dignitatis tuæ, qua ꝓpter peccatores Dei Mater, cœli porta, arca fœderis, arca diluuij, ciuitas refugij, templum ſancti ſpiritus, miſericordiæ regina facta es. Suſcipe igitur nos omnes peccatores & deſolatos, in gratiam, in amorem, in tutelam ac patrocinium cordis tui, & fac nos in illorum eſſe numero, quos ſingu-

1481D

ſingulari gratia in corde tuo habes dilectos, impignoratos ac tibi deuotos. Infunde nobis pijſsima, tui amorem caſtiſsimum atque feruentiſsimum, omnesque virtutes ſanctiſsimæ vitæ tuæ, potiſsimè autem humilitatem, mititatem, caſtitatem, charitatem & obedientiam. Impetra nobis dulciſsima fœlicem mortem, & aſta nobis tunc, & in omni neceſsitate ac tentatione, fideliſsima protectrix. Impetra nobis etiã, vt in hac vita, in Ieſu Chriſti filij tui paſsionibus, meritis ac miſerationibus mereamur ab omnibus peccatis & pœnis expiari, quo in morte liberi, de hoc corpore mox tranſeamus ad requiem ſempiternam. Amen.

¶ *Exercitium Sacerdotum, & eorum, qui ſe ad Euchariſtiam præparant ſumendam.*

† Pro compunctione videatur ſuprà effuſio cordis, ſeu meditatio animæ, peccata ſua gementis. Videatur etiam effuſio, Dei beneficia recolentis, atque gratias agentis. Excitetur prætere a deſideriũ amoris per aliquas aſpirationes, quibus liber hic plenus eſt. Deinde ſi volueris in Domini paſsione animum tuum ad deuotioné extimulari, habes infra vitam & paſsionem Seruatoris, quindecim meditationibus diſtinctam.

¶ *Sacrificaturus, ita colligere potes ſpiritum intentionemq; celebrandi.*

Beni-

BEnigniſsime Ieſu, in memoriam & gratiarũ actionem ſacroſanctæ incarnationis, paſsionis & mortis tuæ, in memoriam immenſæ charitatis tuæ, qua miſericordiam & beneficia tua ſuper nos multiplicaſti ab æterno, & vſq; in æternum, in tui (inquã) memoriã, Deus bonorũ omnium largitor, ſacrificium tibi offerre cupio. Et vtinã ex toto cordis mei deſiderio verè id cupiã, & dignè perficiam cum profundiſsima humilitate & reuerentia, cũ ardentiſsima deuotione, & ſtabili cordis inhærentia in te, in laudẽ & gloriã nominis tui, ad ſalutem & profectũ omnium generaliter, pro quibus tu mortuus es: eorum vero ſingulariter, pro quibus tu ſingulariter vis, aut ego debeo. Atque vtinam, dulciſsime Ieſu, ne pollutus atque adeò indignus accedam, tu in tuis vulneribus laues, & mundes me ab omnibus peccatis, vitijs, negligentijs, erroribus & cæteris omnibus, quibus unquàm tibi diſplicui aut diſpliceo. Vtinam impleas & ornes me perfectiſsima charitate, atque omnibus virtutibus, quibus tibi placere debeo. Confirmes me in gratia tua tanta, per quam impoſsibile mihi fiat à te excidere, vt ſic in vnione illius intentionis, illius deuotionis, illius puritatis, illius charitatis, quibus tu inſtituiſti, obtuliſti & offerri voluiſti à nobis hoc ſacrificiũ, nunc tibi illud offeram, & in eiuſdem vnione, meipſum totum, in beneplacitum tuum, offeram holocauſtum. Inde quoque mihi, & omni-

omuibus Eccleſiæ tuæ filijs, eam virtutem & fructum conſequar, quæ paſsio tua amariſsima & ignominioſa in cruce mors contulit mundo. In cuius memoriã & venerationem, nunc ad altare tuum accedo, & ex gratia tua, ſub cuſtodia & protectione tua, tuum auxilium, tuam directionem, tuũ ſpiritum ſanctum in me inuocás. Qui cum patre & eodem ſpiritu ſancto, & cætera.

¶ *Alia recollectio breuis.*

DOmine Ieſu Chriſte, qui vniuerſorum es cõditor, omniumq́ue bonorũ largitor, en ego pauper, nudus, miſer & miſerabilis, multis peccatis obſtrictus, multis vitijs & abominationibus inquinatus, infinitis beneficijs tuis debitor, pro multis hominibus ſingulariter, pro omnibus generaliter orare teneor. Itaq; vim patiens ad te confugio, reſponde pro me. Tibi enim offerre cupio, ſuauiſsime Ieſu, ſacrificiũ corporis & ſanguinis tui, in gratiarum actionem, & in memoriã charitatis tuæ, paſsionis & mortis tuæ; obſecrás te, per temetipſum, Deus meus, vt illud per cor tuum ſuſcipias, & patri offeras in vnione omnium meritorum tuorum, in vnione perpetuæ orationis tuæ, quam facis ad patrẽ pro nobis, in vnione virtutis & efficaciæ, quibus operata eſt mors tua in cruce. Et dones mihi & vniuerſæ hæreditati tuę, tuo ſanguine redẽptæ, eundem fructum percipere, quem tu nobis operatus

es & meruiſti in cruce. Eia pijſsime Domine, præſta vt hoc ſacrificium Miſſæ ita etiam tibi offeram, in vnione illius intentionis, illius pietatis, feruoris, deuotionis, charitatis ac reuerétię, quibus tu illud obtuliſti in ara crucis, quibus illud etiam offerendum inſtituiſti, & à nobis offerri voluiſti. Diues es in miſerationibus, tua ſunt omnia munera noſtra, tua ſunt præmia noſtra, totùm eſt miſericordiæ tuæ, quod habemus & ſumus. Parce nobis Domine, & miſerere vniuerſo humano generi, quod tu creaſti, quod etiam pro nobis moriens à morte redemiſti. Da vnicuique ſicut tu ſcis, potes, & vis, ad gloriam tuam, & omnium ſalutem, dulciſsime ac miſericordiſsime Domine Deus meus.

¶ *Alia effuſio cordis antè Miſſam, ſeu ante ſumptionem Euchariſtiæ.*

OMnipotens æterne Deus, quantum erubeſcere debeo in oculis maieſtatis tuæ, qui tã deformis, tam inops, tam ſordidus, tam vilis, tã miſer & ingratus ad te venio, nihil mecum præter iniquitatum mearum faſciculos adferens. Et hoc cui conquerar mi Domine, niſi tibijpſi, qui miſericordiſsimus es, qui medicus animarum es, ſimulque pijſsimus ſaluator? Sana igitur me clementiſsime Domine, in vulneribus tuis, laua me in ſanguine tuo, purifica me in miſerationibus tuis infinitis. Da mihi omnia merita, omnes

 virtu-

virtutes, omnes iuſtitias, omnem denique decorem vitæ, paſsionis ac mortis tuæ, amator & redemptor fideliſsime. Da mihi etiam omnia merita ac virtutes beatiſsimæ Mariæ virginis ac matris tuæ, omnium ſanctorum tuorum, & præcipuè quorum hodie eſt feſtiuitas in regno tuo. Da mihi omnia deſideria ſancta, omnem deuotioné ac virtutes amicorum tuorum N. atque omniũ electorũ tuorum, qui ſunt in hoc mũdo (quos, ò pie Deus, nunc quæſo facias tibi mecum aſsiſtere, mecum offerre, mecumque gratiæ tuæ participes fore) ne appareat in conſpectu tuo ignominia nuditatis ac vilitatis meę. Illumina, quęſo, æterne Deus, viſitatione tua cor meum, & omnes tenebras expelle à me. Fac me ſentire cum timore ac reuerentia, cum profundiſsima humilitate, cum ardentiſsimo caſtiſsimoque amore, iugem præſentiam tuam, quo ſimul mergar in abyſſum cognitionis propriæ nihileitatis, & tuæ bonitatis. Inflamma cor meum quæſo igne illo, ardentiſsimæ ac potentiſsimę charitatis tuę, quę te ad nos, & pro nobis ad mortẽ traxit. Illo quæſo igne, glorioſe, benedicte, & miſericordiſsime Deus, ardeat ſemper cor meum, quo omnes vires, omnes potentias, omneſque motus animæ meæ in te trahas, in te abſorbeas, & vt tecũ perpetuò & inſeparabiliter vnum efficiar, tu miſericordiſsime facias.

¶ *Ante ſuſceptionem Euchariſtiæ.*

IAm tibi deberem occurrere Deus meus: at præ confuſione, præ vilitate, præ pudore ſordium mearum, non audeo apparere. Tu venis rex potentiſsime ac nobiliſsime, ad immundam & infirmam creaturã tuã, quæ peccãdo ſe omniũ fecit nouiſsimã, quæ eſt viliſsima, & velut nihil. Deus miſericordiſsime ac benigniſsime, cui nihil maius dicere valeo, quàm Deus vniuerſorũ, Deus meus. & omnia. Itaque Deus meus, excita quæſo animam meam, orna pannoſam ac miſeram, præpara tuipſe locum & habitationem intra me, qua te delectat recipi, vbi digneris inſeparabiliter manere. Da mihi deſideria, virtutes ac dona, quæ te delectent, & quibus tibi occurrere, teque ſuſcipere debeo Domine Deus meus. Ecce venio, ſed pauper & nudus. Ecce venio, ſed ad miſericordiſsimũ, ditiſsimũ, amantiſsimumq́; patrẽ. Itaq; pater dulciſsime, amator fideliſsime, en ego ad te venio, qui non ſum dignus vocari filius tuus. Atque idcirco proijce me totum in beneplacitum tuum, in iuſtitiam & miſericordiam tuam. Fac mihi, age mecum, quomodo tibi placet, & quomodo te decet, ad gloriã tuã ſempiternã. Deus meus, prohibe, ne ex me tibi veniat irreuerẽtia, ſed honor & gloria ſempiterna. Recipe tu teipſum intra me Domine Deus meus. O ſi merear & ego in tuos amplexus recipi. Sed heu, quid ego ſordidus deſiderare præſumo à te, Domine

rex cœlorũ? Tuæ eſt bonitatis miſericordiſsime Deus, qua dignaris venire ad me. Ideo per eandẽ bonitatem tuam obſecro te, fac vt dignè ad gloriam tuã recipiã te, & tu recipias me. Dulcis Ieſu, trahe tu me intra te: quia nolo amplius eſſe extra te. Dulcis amator Domine Ieſu, qui te vocas ſponſum animæ meæ, tibi me offero, tibi me totũ dedo, fac vt vltra non ſim meus, nec intra me aliquid ſit meum, aut mihi proprium: ſed totus ego tuus ſim, & omnia mea tua ſint, ſine vllo reſpectu, inclinationeve propria ad meipſum, te ſolũ ſciens ac ſentiẽns. Dulcis Ieſu, poſside me totũ tu ſolus perfectiſsimè ac ſemper. Amen.

¶ *Quando lauas in Miſſa manus.*

COGita & ingemiſce ꝓ ſordibus tuis, quòd ſtas ante creatorem cœli & terræ (cui ſe totus orbis inclinat, quẽ Angeli tremunt & adorãt) tractaturus & ſumpturus indignus, adeoque vilis & impurus in oculis eius, vt cum multo dolore cordis meritò ſæpiùs ad illum clames: O miſericordiſsime Deus, propitius eſto mihi peccatori. O colende, ò metuende, ò adorande, omnipotens, æterne Deus, quid facio? Tuæ miſericordiæ infinitæ me committo. Obſecro te pietas immenſa, non ſinas vt offendam te. Aut munda me à peccatis meis, & purifica cor meum ab omni prauitate: aut occide me, ne peccem in te. Dulciſsimè

ciſsime Ieſu, omnes ſenſus, omnes vires, cogitatus & affectus meos include & ſtabili intra cor tuum, & perpetuò ibi ſepeli, vt tecum ſim & maneam totus in æternum.

Laua me Domine ab omnibus peccatis, vitijs ac negligentijs meis, quò templum ſpiritus ſancti effici merear. Ah vtinam puro, ſimplici ac humili corde tibi ſemper placeam, & amore caſtiſsimo ac feruentiſsimo tibi ſemper inhæream.

¶ *In ſacrificio Miſſæ, circa memorias viuorum, aut ſacramẽti ſumptionem, potes pro te ſic orare, aut alio tempore, quandocunque volueris.*

MIſericordiſsime, tuæ maieſtati & pietati nunc ſupplicem offero & commendo me, rogans te per omnia vulnera corporis tui, per precioſi ſanguinis tui guttas ſingulas, perque immenſam pietatem cordis tui, vt in gratiam tuam me recipias, ab omni me peccato liberes & præſerues, cuſtodias, dirigas, teneas, atq; totum tu me poſsideas. Conuertas me totum in laudem, in honorẽ & in beneplacitum tuum, vt de me, per me, in me, & in omnibus tua laudabiliſsima voluntas ſemper fiat, vt in omnibus & ſingulis ita ſim, ita me habeam, quemadmodum maximè placeret tuæ ſanctiſsimæ voluntati. Vtinam vulneres, repleas, abſorbeas, vniasque me tibi Deus meus, perfectiſsima, ardentiſsima, fideliſsima atque perpetua charitate, vt ex toto corde meo,

de meo, atque ex omnibus medullis animæ meæ te diligam, te ſitiam, quæram, laudem & benedicam in omnibus, & ſuper omnia. Dulcis Ieſu, Deus meus, abſorbeat me quæſo ignita & melliflua vis amoris tui, quæ penetret cor meum, purgetque & rapiat in ſe omnia interiora mea, vt, ſicut flamma ardens, in tui amore totus ardeam, totus à meipſo deficiam, te verò ſolum cogitẽ, te ſolũ deſiderẽ, te ſolũ ſciam & ſentiã, tibi ſoli inſeparabiliter inhæream, & omne tempus vitæ, omnesq; vires animæ & corporis mei, in laudẽ, gloriam, & beneplacitũ tuum expendam. Amen.

¶ *Hoſtiam eleuaturus adora.*

ADoro te Domine Ieſu Chriſte, & benedico tibi, qui pro nobis in cruce moriens redemiſti mundum.

† Inter eleuandum ora, vt pater cœleſtis filiũ ſuũ reſpicere & acceptare dignetur, quem eidem offerimus in ſatisfactionem omniũ peccatorum noſtrorum, in ſuppletionẽ omnium negligentiarum noſtrarum, & pro gratiarum actione omnium beneficiorum eius.

¶ *Iterum inclinando dic mentaliter, veniam petendo.*

DEus, propitius eſto mihi peccatori. Aufer à me quicquid tibi in me diſplicet, infunde in me quicquid tibi placet, conuerte me totum

in laudem & gloriam & beneplacitum tuũ, dulcis Ieſu, Domine Deus meus.

† Poſt oblationem calicis, offer te in vnione huius ſacrificij, in omne beneplacitum Deo, & pete tibi donari veram atq; perfectam reſignationem, & abnegationem tuijpſius.

† Habes etiam ſupra orationes inſcriptas ſub Miſſa, videlicet ſacrificantis, aut ſacrificanti aſsiſtentis.

† Circa eleuationem quoque tam hoſtiæ, quã calicis, orationes ſupra ſunt poſitæ.

† Ante communionem erubeſce, & confitere Deo infirmitatem, vilitatem, ingratitudinem & malitiam tuam. Pete veniam & plenam remiſsionem in hac vite. Age gratias Deo pro omnibus beneficijs eius, præſertim incarnationis, paſsionis, &c. Ora, mundo eandem efficaciam & virtutem, ex huius hoſtiæ oblatione, ſuperfundi, quã (& quanta oblatio illa, in cuius vnione, & ad cuius memoriã hęc præſens offertur) operata eſt in cruce. Cuſtodiã, pręſeruantem à peccatis, pete ex hoc ſacramento. Spirituale mortem omnibus vitijs & concupiſcentijs, ardentiſsimam, perfectiſsimã, perpetuã charitatẽ, &c. Commenda Eccleſiæ ſtatus, & pro quibus ſingulariter orare debes, pro cõmiſsis, confœderatis, benefactoribus, &c. Interim dũ habes ſacramentũ in ore, multiplica deſideria, & repete preces in corde, vt ipſe ſibi in te faciat habitaculũ mundum, gratũ, perpetu-

petuum,& te in ſe trahat,abſorbeat, vniatq; inſeparabiliter ac inauertibiliter.

¶ Poſt finem Miſſæ gratias age. Pete,vt proſit omnibus hoc ſacrificium,ne ob tuã ingratitudinẽ fructus illis pereat.Cæteras petitiones iunge. Innoua propoſitum tuum emendationis,& maioris cuſtodiæ,Singulariter,cuſtodiam & vigilantiam contra linguam ſtatue, cũ firmo propoſito. Potes ruminare inter eundũ orationem ſancti Thomæ de Aquino: Concede mihi, quæ vocatur:Pro perfectione.

¶ *Alius modus poſt Miſſam.*

Pete veniam ꝓ peccatis tuis,&c.maximè pro ingratitudine,impuritate & indeuotione in Miſſa. Gratias age Deo pro omnibus beneficijs eius,maximè pro ſacerdotio, itẽ pro dignatione, quia te peſsimum & ingratiſsimũ ſuſtinet,&bene facit tibi.Pete huius ſacrificij fructũ tibi & vniuiuerſæ Eccleſiæ concedi miſericorditer, nec ſinat pius Dominus,per malitiam tuam, te,aut alios illo priuari.

¶ *Potes hic etiam precari pro triplici illuminatione,ex virtute huius ſacramenti, tibi largienda.*

DEus æterne,amator & miſericors,illumina cor meum,ad cognoſcẽdam prauitatem, vilitatem &ingratitudinem propriã,cum ſancto odio & diſplicentia. Cognoſcam pijſsime Ieſu, quàm nihil ſum & poſſum , & deſpiciã meipſum.

Cupiam ex animo ab omnibus deſpici, optem humiliari, gaudeamque iniurias ac contumelias pati. Eia benignisſime Ieſu, infunde mihi verã cognitionẽ meijpſius, contritionem & perfectisſimam humilitatem. Iterum obſecro te, per viſcera miſericordiæ tuæ, Domine Deus meus, illumina cor meum, ad cognoſcendam & diligendã bonitatẽ, pietatem & charitatem tuam erga nos. Vulnera quæſo cor meum, tui amore caſtisſimo, fidelisſimo atque feruentisſimo. Reple cor meum, dulcis Ieſu, perfectisſima, ardentisſima, inextinguibilique charitate tua, vt ex toto corde meo ſemper te ſitiam, ſemper te diligam in omnibus, & ſuper omnia. Clementisſime Ieſu, Deus meus & omnia, rogo te, illumina cor meum, ad cognoſcendum, amandum, perficiendumq; omne beneplacitum tuũ. Da mihi meijpſius perfectisſimam abnegationem atq; reſignationẽ, vt meipſum omnibus modis relinquã, exeã, mortificem & reſignẽ in omne beneplacitum tuũ. Da mihi, vt me totum tuæ prouidentiæ credã, de manu tua omnia cũ gratiarũ actione accipiam, & in omnibus te laudẽ & benedicam. Fac pijsſime Deus, vt omnẽ vitã meam, omne tempus, oẽs actus & vires corporis & animæ meæ, totumq; id quod ſum & poſſum, in laudem, in amorẽ & in beneplacitum tuum expendam. Amen.

† Potes etiam mentaliter orare, vt virtutem efficatiamq; fructuum huius ſacramenti aſſequa-

ris.Porrò fructus, qui dignè ſumentem ſequuntur,his verſibus inſinuantur.

Viuificat,purgat,minuit quoque,roborat, auget,
Reſtaurat,luſtrat,præſeruat,terret,inarrat,
Dulcorat,impinguat,calet,vnit,gaudia tutat.

¶ *Sub miſſa,ſiue ipſe ſacrifices,ſiue ſacrificanti aßiſtas.*

DOmine Ieſu Chriſte, in memoriam benedictæ incarnationis, paſsionis & mortis tuæ,in memoriam omnium vulnerum, & dolorum,ſuſpiriorum,gemituum,lachrymarum, & guttarum ſanguinearum ſanguinis tui, in memoriam immenſæ charitatis tuæ,qua propter me natus,paſſus,crucifixus & mortuus es, offero tibi nunc huius miſſæ,& omnium miſſarum, quæ in toto mundo fiunt,hoſtiam ſacroſancti corporis & ſanguinis tui, & in vnione huius oblationis, atque illius,quo temetipſum in ara crucis obtuliſti,offero meipſum in laudem,gloriam & beneplacitum tuum,obſecrans per viſcera miſericordiæ tuæ,vt hæc omnia ſuſcipias, & patri tuo offeras in ea virtute, qua illi in cruce moriens ſpiritum tuum tradidiſti,vt viuis tuam gratiam, & defunctis requiem,& omnibus nobis miſericordiam vitamque largiaris ſempiternam.Singulariter tamen oro te pro illo
N.N. &c.

¶ *Ad eleuationem hoſtiæ.*

OMnipotens æterne Deus, ô pater miſericordiarum: en hoſtiam viuam, quam hic & vbique vniuerſa tibi offert Eccleſia. Hanc offero tibi, cum omnibus virtutibus & meritis vnigeniti tui, in illo amore & virtute, qua ipſe tibi in cruce ſemetipſum obtulit pro nobis, in expiationem omnium peccatorum meorum, in ſuppletioné omnium negligentiarum & defectuum meorũ, & in gratiarum actionem, & confeſsionem omnium beneficiorum tuorum, & in memoriã beneficiorum & dilectionis eius, pro me, & pro fidelibus tuis omnibus, viuis & defunctis.

¶ *Ad eleuationem calicis.*

AMantiſsime Ieſu, per effuſionem ſacroſancti ſancti ſanguinis tui obſecro te, fac vt vniuerſo mundo, cum omnibus peccatis, vitijs & concupiſcentijs, moriar, & per incẽdium amoris tui à meipſo deficiam, tibique ſoli, ac in te ſolo viuam.

¶ *Quando pro aliquo, aut pro te etiam ipſo orare deſideras.*

DOmine Ieſu clemẽtiſsime, illuſtra cor N. gratia tua. Conſolare, & imple cor eius ardentiſsima charitate, vt honorem tuum, beneplacitum, ac teipſum ſolũ, ex toto corde ſuo quęrat ac diligat, & ſe-pſum tibi funditus relinquat

ac reſignet, omniq́ue tempore in oculis tuis inueniatur, ſecundum beneplacitum tuum.

INSTITVTIO BONA, AD EXHIbendam reuerentiam Deo, & deuotionem excitandam.

FAmiliare eſt hominibus, præcipuè ſeruis, dũ principibus aut præſtantibus viris loquũtur, curuare genua, aut caput detegere, ſi habeant cui loquuntur, dominum ſuum nominare, idq́ue honoris gratia. Multò plus congruum eſt, vt inter diuinas laudes, dum auditur pronunciari hoc verbum: Dominus, vel Deus, vel Ieſus, vel Gloria patri: reuerentiam facias Deo, puta externo motu, aut ſigno corporis (quanto poteſt fieri) ſecretiori (ne aliorũ quiſpiam, quos hæc deuotio non oblectat, hac ſingularitate turbetur) idq́ue eo animo, eaq́ue intentione, quòd Deo tuo cupias cultum, laudem, reuerentiam, atq; obedientiam in te exhibere, teq́ue illi in honorẽ ipſius offerre, ad omne eius beneplacitum, in te, & per te perficiendum, imò etiam deſiderare tantùm illi honoris impendere, quantùm (ſi poſſibile foret) omnes creaturæ ſimul exhibent ei in æternũ. Quod ſi etiã non ſemper animo hoc ita poſſes cogitare, vtpote fortaſſe diſtractus: propoſitũ tamẽ illud generale (quo inſtituiſti hoc ſignũ reuerentiæ eo animo Deo exhibere, vt ſimul te illi offeras, confitendo illum dominum, te verò

ſeruum)loquetur pro te interim Deo, & maximum fructum impetrabit. Pari modo Deo offerre poſſes ſingulas reſpiratiões,hoc eſt,anhelitus, emiſsiones,aut retractus, ac iſtos quidem mittere ad Deum,optando, vt ſingulæ emiſsiones aeris,ſiue anhelitus ex te ſint perpetua laus,& gratiarum actio Deo. Hi verò attractus,ſint in te ſuſpiria amoris,deſideriaque diuinæ præſentiæ, cui optes coniũgi atque vniri. Eiuſmodi pias conſuetudines,&exercitia multa,poſſes in gloriam Dei frequentare.

EFFVSIONES CORDIS SEPTEM, AD SEPTEM horas canonicas.

¶ Ad *matutinas, breuis effuſio cordis.*

DOmine Ieſu Chriſte, amator fideliſsime,en offero tibi charitatẽ illã, patiendiq; deſiderium, quo inimicis tuis vltro te obuium capiendũque præbuiſti. En, offero tibi vincula, verbera, improperia, conuitia,blaſphemias, alapas, ſputa, colaphos, aliáque ignominioſa multa, quæ in domibus Annæ & Caiphæ, per totam noctem paſſus es, quando à Iuda traditus, à Petro ter negatus, à Scribis

&Phariſæis damnatus,à vilißimis quibuſq; velatus & illuſus es.Pro his alijsq; omnibus ac ſingulis,& pro immenſa charitate tua,qua nos diligis amantißime Domine Ieſu Chriſte, adoro te,& gratias tibi ago,meq; totum in honorem ac beneplacitum tuum offero, orans vt gratia tua me repleat,quæ peccata omnia in me deleat, priuatum amorem ac vitia cuncta mortificet,omnesque ſenſus,cogitatus atque affectiones meas purificet,in te trahat,ſtabiliat atq; concludat.

¶ *Ad primam.*

O Domine Ieſu Chriſte, en offero tibi omnem illam ignominiam ac contumeliam, quam pro me paſſus es, quando mane à Iudæorum ſenioribus ad mortem damnatus, vinctus, conſputus,ad Pilatum Herodemq; ducebaris, & reducebaris,accuſabaris,& tacebas,ſpernebaris, probroſaq; veſte illudebaris,& ſuſtinebas.Eia miſericordißime Ieſu, omnia verbera omnemque pœnam,omnes iniurias atq; blaſphemias offero tibi,& pro omnibus his te adoro,& gratias tibi ago, obſecrans te per immenſam bonitatem tuam,infunde cordi meo perfectißimam humilitatem,qua omnem gloriam & honorem deteſter & fugiam, propriam cognoſcam vilitatem, meipſum deſpiciam, meique contemptum diligam. Dulcis Ieſu, fac vt cupiã ex animoque gau

deam neſciri, deſpici, vilis æſtimari, atque contumelias pati.

¶ *Ad Tertiam.*

O Domine Ieſu Chriſte, en offero tibi puduciſſimi corporis tui nudationem, innocentiſsimamque illam cordis tui verecundiam, ſimulque acerbiſsimos quoſq; & corporis dolores, & cordis tui anguſtias, quando circa horam tertiam, toto corpore nudatus, ad columnam ligabaris flagellabaris, vulnerabaris, ac ſubinde vulnerabaris. ac ſubinde veſte coccinea amictus, ſpinis coronabaris, ſalutabaris, adorabaris, intereaq; cōſpuebaris, alapis & arundine cędebaris. Atq; ſic illuſus ſic miſerabiliter vulneratus, ſic afflictus & ſanguine ac ſputis fœdatus, tandē populo ſpectādus producebaris, à quo dum magno furore ac inuidia ad crucem es poſtulatus, latrone dimiſſo, ante tribunal ſtatuebaris, damnabaris, & ad Caluariæ locum baiulans tibi crucem educebaris. Vbi, matre quoque occurrente, amicis flentibus trahebaris, ſubſannabaris ac impellebaris, donec deficientibus viribus inter verbera & cruenta veſtigia, inter gemitus & ſuſpiria ante oculos matris ſub cruce corruiſti. Eia miſericordiſsime Ieſu, omnia opprobria & deriſiones, omneſque acerbos greſſus pedum tuorum, inter amara exprobrantium verba & verbera, omnem liuorem & dolorem corporis tui, offero tibi. Et pro his omnibus gratias tibi ago, teq; adoro, obſecrans te per effuſionem

benedicti ſanguinis tui,& per immẽſam charitatem,qua nos diligis,da mihi perfectiſsimam patientiam, patiendiq; deſiderium, vt in omni aduerſitate & contumelia,in omni dolore ac preſſura te laudem,tibi gratias agã,meq; tibi ex abyſſo cordis mei, in perfecta abnegatione meijpſius, relinquam, & in omne beneplacitum tuum offeram.

¶ *Ad Sextam.*

O Domine Ieſu Chriſte, en offero tibi nudationem vulnerati corporis tui,dolorumque & vulnerum renouationem, extenſionem membrorum, crucifixionem manuum ac pedum,neruorum,quoq; ruptionem, compagum ſolutionem,& effuſionem precioſi ſanguinis tui, quæ omnia & complura alia tu amantiſsime Ieſu,circa horam ſextã,paſſus es,in Caluariæ loco, quando in cruce inter latrones eleuatus, à prætereuntibus & exprobrantibus deſpectus,ab vno latronũ obiurgatus,ab altero pro venia rogatus, pro inimicis patrẽ orabas,reo pœnitenti paradiſum promittebas,matremq; ſub cruce ſtantẽ, & mœrore tabeſcentẽ diſcipulo cõmendabas. Eia miſericordiſsime Ieſu,pro omnibus his pœnis,gemitibus,triſtitijs,preſſuris atq; cruciatibus,tã externis,quàm internis,adoro te,& gratias ago tibi,obſecrãs te per ſingulas guttas roſei ſanguinis tui,nõ ſinas me ſeparari aut auerti à te,ſed crucifige iu me quicquid eſt crucifigendũ, & clauis ardens

dentiſsimæ charitatis vulnera, atq; conſtrige me. Fac, vt oculis, imò omnibus meis nunquam deſit memoria & imago doloroſæ huius crucipendiæ tuæ, quæ cor meum ſauciet, inebriet, abſorbeat, atque in te penitus transformet.

¶ *Ad Nonam.*

O Domine Ieſu Chriſte, en offero tibi lamentabilem illam cordis & omnium membrorum tuorum anguſtiam, preſſuram atq; derelictionem, quando omni conſolatione deſtitutus, pœnis quibuslibet vndique aggrauatus, preſſuris cunctis totus expoſitus, totus vulneratus, totus abiectus, & quaſi leproſus atq; percuſſus à Deo, virorumq; omnium nouiſsimus, neque ſpeciem habens, neque decorem, à planta pedis vſque ad verticem capitis non habuiſti in corpore tuo, vbi eſſet ſanitas, ſed cruci immobiliter afflixus, omni conſolatione deſtitutus, circa horam nonam, lugentibus etiam elementis, ad patrem, heli heli lama zabathani, clamabas, & vehementi ſiti æſtuas, atque idipſum clamando indicans, ne guttam quidem aquæ recipiebas, ſed inter lachrymas, dum valido clamore te patri offerens commendaſti, inclinato capite ſpiritum emittebas. Eia ſuauiſsime Ieſu, per omnes plagas, vulnera, dolores & liuores tuos, per amariſsimam mortem & viuifici cordis tui ruptionem, per animæ tuæ ſanctiſsimæ à corpore ſeparationem, per trans-

transſfixionem lateris, & apertionem cordis tui, & per ſanguinis & aquæ emanationem, per victorioſam quoque obedientiæ tuæ ac vitalis triumphi conſummationem (pro quibus te adoro, & gratias ago) obſecro te, vt mundo & omnibus concupiſcentijs, vitijs atq; quibuſcunq; inordinationibus, quæ tibi nunc diſplicent, moriar, & tibi ſoli viuam, te ſolum ſentiam, tibi ſoli inhæream, tibi ſoli merear conformari, tibi ſoli perpetuò ac inſeparabiliter vniri.

¶ *Ad Veſperas.*

O Domine Ieſu Chriſte, en offero tibi nunc flebilem illam corporis tui depoſitionem de cruce, matris in ſinum te ſuum recipientis anguſtiam atq; mœrorem, amicorumq; lugentium triſtitiam. Pro quibus omnibus adoro te, & gratias ago tibi, oroq; te Domine Deus meus, infunde cordi meo perfectiſsimam humilitatem ac manſuetudinem, patientiam, mititatem, compaſsionem, & perfectiſsimam ad omnes homines, præſertim ad inimicos exuberantem charitatem, & fac vt anima mea de hoc corpore egrediens, per merita paſsionis tuæ, perq; cunctas miſerationes tuas, inueniatur tota pura & immaculata, tota tibi reconciliata, tota tibi placens & accepta, ad tua gaudia e vestigio egreſſura.

¶ Ad

¶ *Ad Completorium.*

O Domine Ieſu Chriſte, offero tibi nunc mœſtam illam ſepelitionem corporis tui, aromatibus conditi atq; ſyndone inuoluti, triſtemq́; amicorum cum matre reditum, amatricis tuæ Magdalenæ pietatem & gemitum, matris tuam reſurrectionem certa fide expectantis æſtuans deſiderium, ſanctorumq́; interea in lymbo, poſt infinita ſuſpiria, ex tua præſentia gaudium, exultantemq́; triumphum atq; egreſſum. Pro quibus omnibus te adoro, tibi gratias ago, teque per tuam bonitatem obſecro, vt vniuerſæ tuæ miſerearis hæreditati, quam tuo preciſiſsimo ſanguine redemiſti, largiaris Eccleſiæ tuæ reformationem & pacem, viuentibus tui amorem atque ſalutem, defunctis requiem, & omnibus nobis hic gratiam, &, poſt hanc vitam miſeram, vitam beatam & ſempiternam.

¶ *Sero in crepuſculo fineq́; diei.*

O Domine Ieſu Chriſte, en offero tibi omnem vitam tuam innocentiſsimam, ſanctiſsimáque, laboribus & ærumnis attritam, virtutibusq́; plenam. En offero tibi cœnam nunc illam typicam, qua legi obediens, & ad patiendum pro nobis feruens, ſimulq́; nobis exemplum imitandi ac monimentum te recolendi diligendique relinquens diſcipulorum pedes lauiſti, corporis & ſanguinis tui ſacramento refectionem nobis inſti-

tuiſti,& poſt ſermonem dulciſsimum atq; amore plenum, quo diſcipulos confortaſti, ad hortũ egrediens, triſtari vſque ad mortem & pauere cœpiſti. Eia amantiſsime Ieſu, per trinam illam orationem tuam in monte Oliueti, per moriendi pauorem ſimul ac deſiderium, per cordis tui anguſtiam atq; preſſuram, per exuberantem totius corporis tui ſudorem ſanguineum (pro quibus te adoro, tibiq; gratias ago) offero & cõmendo me tibi, omneſq;, qui mihi commendati ſunt, & pro quibus orare debeo aut cupio, orans, vt nos facias omnes ſecundum beneplacitum tuũ, quomodo maximè tibi placuerit nos eſſe.

EXERCITIVM ORATIONIS MENtale, *quod eſt cordis effuſio, pro Eccleſiæ vario ac multiplici ſtatu.*

Exercitium matutinum.

Mane, quando ſurrexiſti, adora deum, & benedic ſanctam Trinitatem, dicens:

ADoro, laudo & benedico te, ò Trinitas ſuperbenedicta. Deus meus, creator meus, redemptor meus, gubernator, protector & ſaluator meus, vita, dulcedo & corona mea, in quo omnia, ex quo omnia, & per quẽ omnia. En offero me indigniſsimũ, & indigniſsimã

crea-

creaturam, tibi in gloriam & beneplacitum tuum. Eripe me de inimicis meis, id eſt, ab omnibus, quæ tibi diſplicent, Domine: ad te confugi, eligens te pro omnibus, & ſuper omnia: doce me facere voluntatem tuam in agendo & patiendo, in volendo & reſpuendo: quia Deus meus es tu. O Deus meus, & ego creatura tua ad nihil tibi vtilis, tamē creatura tua ſum Domine Deus meus, miſerere mei. O vtinam tecum vnum eſſe merear perpetuò & inauertibiliter. Fiat voluntas tua in me, o Deus meus, & omnia.

Benedicta ſit pijſſima mater, & omnes ſancti tui in cælis, omnesque, qui te diligunt in terris.

¶ *Pro ſanctis in mundo.*

CLementiſsime Domine Ieſu Chriſte, omnes iuſtos & amicos meos (ſi vis aliquos ſingulariter recolere, potes, N N.) tibi in cor tuum commendo. Fac, vt in omni ſanctitate, per imitationem vitæ tuæ, atq; in perpetua charitate ipſi indies creſcant. Eorum verò orationes, virtutes ac merita coram te, mihi pauperi ac vniuerſo mundo ſubueniant.

¶ *Pro tribulatis.*

DVlcis Ieſu, omnes tentatos, tribulatos, miſeros ac mœſtos in cor tuum quæſo ſuſcipias, vt in te confortati, ex te nec conſolationē, nec aliud quicquam requirant, ſed in te ſolo viuant, gaudeant, & requieſcant.

¶ *Pro defunctis.*

FIdeliſsime ac pijſsime Ieſu, ex vulneribus tuis, & ex miſericordiſsimo corde tuo, omnibus fidelibus defunctis refrigerium largire.

¶ *Pro peccatoribus.*

FIdeliſsime amator, omnes peccatores nos in ſanguine tuo emunda, & in gratia tua nos reſuſcita.

¶ *Pro ſeipſo.*

GLoria & honor ſit tibi, Domine Deus meus, ó miſericordiſsime Domine Ieſu, trahe me poſt te, vt inſeparabiliter imitari merear veſtigia vitæ ac paſsionis tuæ. O domine Deus meus, trahe me in te, vt aliud non ſentiam, quàm te, vt aliud cogitare ac velle nequeam præter te.

¶ *Sero iturus ad requiem, lauda Deum, pro omnibus in cælo & in terra, eoſque, qui adhuc in mundo ſunt, eidem commenda.*

GRatias ago tibi Ieſu pijſsime, Domine Deus meus, pro immenſa charitate, & pro omnibus beneficijs tuis, quæ tu vniuerſo mundo, ſingulisq; & angelis & hominibus exhibuiſti, à nobiliſsima omniumq; digniſsima creatura matre tua vſque ad infimam ac omnium ingratiſsimam, hoc eſt, vſque ad me vilem, vanum, & terræ vermiculum. Neq; enim ſum dignus, vt in conſpectu tuo appaream, propter nimiam indignitatem, vilitatem, & ingratitudinem meam.

Eia benigniſsime Ieſu,ſis tu benedictus in æternum,qui hanc ſingulariſsimam virginẽ ab ęterno tibi in matrẽ elegiſti,ab omni peccati immaculatã ac totam pulchrã præſeruaſti, præparaſti,præſignaſti,omnium virtutum & gratiarum plenitudine exornaſti,in ea concipi,ex ea naſci , & eius lacte paſci voluiſti,prædicationi,paſsioni ac morti tuæ ipſam adeſſe,& noſtræ redemptioni cooperari tribuiſti,atq; nunc in cælis corpore & anima aſſumptam,glorioſiſsimeq; coronatam,eandem nobis in aduocatam,miſericordiæ reginam atq; matrem dediſti.Pro his ſit tibi laus,honor,& gloria ſempiterna.Dulciſsime Ieſu,eius cor & merita,pro me, & vniuerſa Eccleſia ſibi nunc offero, & per eandem nos in cor tuum pijſsimum commẽdo. O clemens,ò pia,ò Dulcis Maria, vtinam ego totus tuus,& tu tota ſis mea,me cuſtodiens, gubernans,poſsidens,& ab omni peccato,ab omni mali,ab omni impedimento,ab omni quoq; medio inter me & Deum,me liberans atq; præſeruans.

¶ *Pro ſanctis in cælo, Deum lauda.*

ITerum benedico te amantiſsime Ieſu , Deus meus,pro omnibus gratijs ac donis, quæ ſanctis tuis in hac vita mortali olim,& nunc in gloria tecum conſtitutis contuliſti,præcipuè tamen his,quorum hodie eſt feſtiuitas in cælis,aut in Eccleſia memoria,& potiſsimum patronis meis Barbaræ & Magdalenæ,& ſanctis omnibus virgini-

bus. Horum omnium orationes ac merita, tibi pro me offero, & per illos me tibi nunc in cor tuum piiſsimum commendo. O ſancti Dei omnes, intercedite pro me, & ad vos me trahite.

¶ *Pro iuſtis in mundo conſtitutis.*

ADoro, benedico te piiſsime Domine Deus meus, pro donis, gratiis ac beneficiis omnibus, quæ N. & N. (*id eſt, huic & huic*) & aliis omnibus electis ac tuis dilectis amicis, in mundo adhuc conſtitutis, contuliſti: horum preces ac merita tibi, pro me, nunc offero, & me per illos in cor tuũ tibi commendo. Oro quoq; immenſam bonitatem tuam, Deus meus, vt tu illos ſemper in gratia tua cuſtodias, proueħas, dirigas, & omnia eis bona ac dona tua augeas atq; multiplices, ad gloriam tuam.

¶ *Pro peccatoribus, & ſeipſo.*

ADoro te miſericordiſsime Deus meus, & gratias tibi ago, pro immenſa clementia & bonitate tua infinita, qua nos miſeros peccatores, ingratos, atque adeo vita ipſa indignos, miſericorditer non ſolum ſuſtines, ſed etiam parcis & benefacis nobis. Vincat igitur tandem ô DEVS meus, vincat quæſo malitiam noſtram bonitas tua, emolliat duritiam noſtram pietas tua, inflammet congelata corda

no-

noſtra ardentiſsima charitas tua, vt ex vaſis iræ mutemur in vaſa miſericordiæ, & ab omnib. peccatis liberati, tātò efficiamur in amādo te feruentiores, quanto hactenus fuimus frigidiores. Dulcis Ieſu, da nobis poſt te currere, & imitari veſtigia vitæ & paſsionis tuæ, vt deuotionis in nobis magnitudo, compenſet noſtræ conuerſionis tarditatem, & inde magis puri ac ſitibundi te quæramus, quo diutius ac grauius te contempſimus, fontem æternæ vitæ. Da nobis, vt toto corde ad te cōuerſi, & in gratia tua confirmari, laudemus te, redemptorem & ſaluatorem noſtrum, in æternum.

¶ *Pro commiſsis ac commendatis.*

ORo autem te ò bonitas infinita, præcipuè pro meipſo, omnium miſerrimo atque viliſsimo, qui gratiæ tuæ auxilio præ cæteris tantò magis ego egeo, quātò infirmior, & ad ōe bonū impotentior ſum. Scis tu benigniſsime Deus, quàm nihil & inutilis ſum, & gratiam tuam in me, & in alijs impedio atque euacuo. Quapropter, ò omniū liberaliſsime atq; pijſsime Domine, ſupplex te oro, pro omnibus mihi commiſsis ac commendatis. Hęc enim omnia, id eſt, animas & corpora, & quęcunq; mihi commendata ſunt, tibi iterum commendo, & in cor tuum dulciſsime Ieſu, eadem abſcondo atq; immergo. Tu quæſo cuncta regas, protegas, cuſtodias & ſalues, iuxta beneplacitum tuum, ad gloriam tuam ſempiter:

piternam. Domine Deus meus, pro hoc loco, & huius loci habitatoribus obſecro te, per effuſionem ſanguinis tui, & per omnium miſerationum tuarum abyſſum, vt ſuper nos omnes abundet cõfirmeturq́; gratia tua, & nemo ex nobis pereat. Tu verò & ſpiritualia & temporalia nobis, ſecundum beneplacitum tuum, largiaris, noſq́;, & illa adminiſtres & dirigas, vt cultus tuus, animarũq́; ſalus hic ſemper vigeat, creſcat, perſeueretq́; in æternum. Dulciſsime Ieſu, fideliſsime amator, res, hominesq́;, ac omnia huius monaſterij, & omnium mihi commiſſorum, iterum tibi in cor tuum offero ac commendo. quia tu ab æterno ſciuiſti, quòd ego nihil ſum, & neceſſe eſt, vt tuipſe illa cuſtodias, regas noſq́; poſsideas. Hoc modò etiam tibi commendo omnes, qui à me petunt orationes. Tu miſericordiſsime, qui diues es in omnibus, iuxta fidem illorum, & pro miſericordia tua glorifica nomen tuum, & facias illis, non iuxta vilitatem & demerita mea, ſed ſecundum benignitatem tuam.

¶ *Pro confœderatis.*

Omnes etiam pijſsime Ieſu, qui mihi propter te confœderati atque vniti ſunt, tibi offero: tu quæſo tibi eos confœdera, vt omnes tecum vnũ ſimus.

¶ *Pro benefactoribus.*

OMnibus mihi benefacientibus atque fauentibus, tu clementiſsime pro me teipſum

ipſum retribuas: quia melius nec ego petere, ne tu dare potes nobis, quàm teipſum, ſuauiſsima atque æterna bonitas.

¶ *Pro tentatis & afflictis.*

OMnes etiam tentatos, deſolatos, afflictos, ac mœſtos, miſericordiſsime Ieſu, pro infinita pietate tua, conſolare, iuxta eorum vtilitatem & tuam voluntatem. Eſto memor, quia te ſolum habemus Domine, ad quem ſecuri confugiamus, in omnibus neceſsitatibus noſtris. Abſit igitur à tua bonitate, vt tu repellas nos, qui es Deus noſter, refugium noſtrum, & virtus in omni tribulatione.

¶ *Pro fidelibus & defunctis.*

MEmor eſto etiam, benigniſsime Deus miſericordiarum tuarum, quæ à ſeculo ſunt, & fidelibus omnibus defunctis da refrigerium & requiem ſempiternum. Deſcendat, pijſsime Ieſu, ſanguinis tui roſei ac calidi effuſio in purgatorio, & recreet refrigeretq; omnes ibi captiuos ac patientes: libera eos, Domine Deus noſter, ex omnibus anguſtijs eorum. Domine Ieſu, ego do illis mortem tuã, & ſanguinem tuum. Quomodo enim aliter poſſum illis ſuccurrere aut mereri? largire tu, vt horum virtute liberentur. Amen.

PRAE-

PRAEFATIO AVTHORIS, IN XV. MEDITIONES VITAE AC PASSIONIS

Seruatoris noſtri, qua fructus meditationis huiuſmodi vberes declarantur, ad integerrimum ſimulque ornatiſsimum virum, Ioannem Hardenrait Seniorem.

INTER *exercitia, quæ ſpiritui adminiculantur, (ei præſertim, qui vitam inchoat ſpiritalem) ad amorem* Dei *aſſequendum, nil creditur eſſe vtilius ac fœcundius, quàm* Domini *Ieſu* CHRISTI *paſsionem aſsidua meditatione frequentare. Huc namque conferri poſsunt alia quæuis exercitationum ſpiritualium, ſeu meditationum ſtudia.* Nam, *verbi gratia, ſi peccata, vitia, ingratitudinem atque vilitatem tuam lugere deſideras, ſi negligentias atque defectus cupis expiare emundareq́; non inuenies vnde vehementius ad hoc ipſum extimuleris, quàm innocentiſsimam* Redemptoris *tui paſsionem, meditando, videlicet quam amara pro te paſſus ſit, qui peccata tua caſtigare damnareq́; debuerat, vt tibi parceret.* V*idebis ſimul eius iuſtitiam & miſeri-*

cordiam: in te quidem, miſericordiam, vt delicta donaret: in ipſa vero peccata, iuſtitiam ac ſeueritatem, quæ, ne inulta ſineret, in ſe ipſo caſtigauit. Plangenda igitur hic comperies delicta tua, propter quæ vulneratus & mortuus eſt Dei *filius, vt te ſanaret. Plangenda ingratitudo tua, qui fideliſſimo amatori tuo pro tot bonis, pro tantâq; dilectione, tot mala, tantumq; contemptum rependis.*

Hæc conſyderatio ſpem ſimul incutit atq; timorem, vnde duabus tentationibus iuxta mederi queas. Si enim delictorum enormitas ad deſperationem te impellere nititur: habes vnde peccata tua deleas, habes vnde ſatisfacias, habes vnde te redimas, nec pro peccatis tuis formides. Sin verò tepor & acedia te grauat, ſi lenitas cordis abſque timore te proſtituit: habes vnde etiam ſalubriter terrearis, conſyderando, quod aliquot annorum milibus vel ſanctiſſimis Dei *amicis clauſum fuerit cœlum, negata, aut potius dilata gloria, donec aliena peccata, putà primorum parentum, ſolueret, qui peccatum non fecit.*

Porrò, ſi ad tui cognitionem atque humiliationem te cupis exercere: maximam hic occaſionem inuenis, penſando deformitatem & diſſimilitudinem tuorum ſtudiorũ, atque totius vitæ tuæ, erga vitam & innocentiam Chriſti, hoc eſt, quam contrarius es eius voluntati, quam diſſimilis virtutibus eius, quam infirmus inſtabilisq; ad imitandum, quam nihil denique (quod experiris quotidie) vales ad quodcunque bonum.

Sed fortaſſe ad amorem concipiendum erga Deum *cupis inflammari. Et ad hoc vnde adminiculum quæris*

potius, quam ex meditatione paſsionis tui redemptoris? Si enim naturæ nihil adeo eſt conſentaneum, quam amantem redamare: & Dei amor erga nos, nuſquam manifeſtior nobis factus eſt, quam in redemptione noſtri, hoc eſt, in redemptoris noſtri paſsione: perſpicuum eſt, ex Dominicæ paſsionis conſyderatione, ad Dei amorem potiſsimè nos accendi. Proinde, ſi cor tuum ad amandum Deum deſideras extimulari, meditare eius beneficia, quæ ſunt indicia amoris erga te, & quæ euidentiſsimè emicent in Chriſti paſsione.

Quod ſi, per viam abnegationis, Chriſtiformem agere vitam cupis: haud quaquam melius exemplar ac ſpeculum piè viuendi poteris inuenire, quam in libro vitæ, hoc eſt, in vita ac paſsione Chriſti, vbi, quicquid verbo docuerat Chriſtus, opere expreſsit. Poſtremò, ſi optas, vt vita tua iugis perpetuaq́; ſit oratio, mentemq́; ad Deum ſemper habeas eleuatam, & ad hoc exercitium præſtò ſit, vbi deuotionem atque feruorem tuum renoues: nuſquam id aſſequi potes facilius, quàm Domini paſsionem meditando. Hic enim ex ſingulis verbis, actibus, moribus, atque pœnis Chriſti habes, vnde compungaris mente, vnde ſpiritu conforteris, in quorum contemplatione Chriſto nunc compatiaris, nunc gratias agendo dulciter afficiaris, nunc eidem conformari, nunc totus in illum deſideres accendi & transformari. Itaque nullum eſt exercitij ſpiritualis genus, quod in paſsione Domini aut non inueniri, aut non vberrimo cum fructu poſsit applicari. Sunt præterea aliæ vtilitates fructusq́; meditationis huius, quos prætereo: quandoquidem incipientibus duntaxat,

& ijs, qui proprijs nondum ſunt meditationibus aſſueti, modum aliquem praeſcribere ſtatui, quo aut voce, aut (quod ſuauius afficit) mente tantum legant, ruminentq́; ſpiritu ex hoc libro, quibus amore afficiantur ad Chriſtum. Vbi, ne faſtidium prolixitas generet, vita ipſa & paßio Chriſti, in xv. meditationes partita eſt. His orationes quoquè ſingulae adiunctae ſunt aſpirationesq́; ad Deum, vt, quantum quiſq; eſt deuotus, vel quantum ab alijs occupationibus feriatus, queat ceſſare, atq; ad orationem rediens, valeat ibi exercitium ſuum continuare. Caeterum vt ad te mea ſe conuertat oratio, Domine praeſtantißime, tu cum aßiduè occupatus inter ſeculi negotia verſeris, licet honeſtißima, animum tamen habes mira dexteritate candidum, eumq; adeò ad Deum liberũ, vt nihilominus totum te detineant iuges tum ſacra lectio, tum oratio. Quare meditationes etiam has noſtras, cum multo iam tempore me meaq́; & ames & foueas, tibi ſacroq; illi virginum collegio, cui, ad Machabaeos in Agrippina Colonia, Abbatißa dignißima nunc filia tua praeeſt, dedico, meq́; iuxta ac eremum noſtram hic Carthuſianam tibi commendo. Vale. Ex Carthuſia iuxta Iuliacum Cantauien.

VITA ET PASSIO SERVATORIS NOSTRI IESV CHRISTI *in xv. meditationes diſtincta.*

¶ *De vita & conuerſatione Domini noſtri Ieſu Chriſti, ante paßionem.*

AMantiſsime humani generis zelator, Chriſte Ieſu, mundi creator ac redemptor, vtiná dignas poſſem agere gratias tuæ bonitati, tuæque ad nos charitati; qua miſerabili noſtræ tum damnationi, tum deſolationi compatiens, nullis meritis noſtris, ſed ineffabili miſericordia túa permotus, de regalib. ſedibus, de mellifluo corde patris, in hanc miſeriarũ vallẽ deſcendiſti, noſtrę fragilitatis carnẽ aſſumendo, idq; ſpũ ſancto, in caſtiſſimo vtero intactę virginis, ex puriſsimo eius ſanguine, cooperãte. In cuius etiã pudiciſsimis viſceribus; iã Deus & homo, nouẽ es mẽſibus geſtatus, ac tandem ſalua integritate, atq; ſine vllo dolore matris, in hunc mundũ, pauper paſsibilisq; es natus, pannis inuolutus, ſuper fœnũ inter animalia in præſepio poſitus, maternis vberibus lactatus, legi ſubditus, vt peccator circumciſus, vt ſeruus redẽptus, proprio ſanguine tinctus, à paſtoribus agnitus, à Magis ſtella ductis adoratus, in templum oblatus, ab Herode perſequente in exilium fugatus. Et cum triginta fermè annos ſub matris obedientia latens, mundo fuiſſes incognitus, in Iordane es baptizatus, atq; poſt longa ieiunia, à dæmone in deſerto tẽtatus. Ieſu dulciſsime, hoc modo noſtram es redemptionẽ exorſus, ita ſalutẽ noſtrã es operatus, his pœnis atq; ærumnis tuam infantiam conſecraſti, his calamitatibus vitam expoſuiſti, atq; vſque ad conſumptionem tui, in laboribus & aduerſitatibus, in vigilijs & lachry-

mis, in orationibus & prædicationibus, in fame & ſiti, in frigore & æſtu, in itineribus & perſequutionibus, in inſidijs & iniurijs, in opprobrijs & deriſionibus multis perpeſsis, temetipſum pro nobis afflixiſti. Hæ fuerunt, amantiſsime Ieſu, diuitiæ illæ, hæ merces, quibus viles illas ſarcinulas, nos videlicet, comparaſti: tanti nos faciens, vt amore noſtri ceu ebrius, teipſum non modo in pœnas & opprobria, ſed in mortem etiam vltrò offerres.

Adoro igitur te Saluator noſter amabiliſsime, benedico te, & gratias ago tibi, pro innocentia tua mirabili, pro vita tua exemplari, pro conuerſatione amicabili, pro doctrina ſaluberrima, pro peregrinatione laborioſiſsima, pro diſcipulorum vocatione, pro beneficiorum erogatione, atque pro inæſtimabili dilectione. Et per hæc omnia ardentiſsimam charitatem tuam obſecro, vt viliſsimum me peccatorem in gratiam tuam recipias, peccata mea, & quicquid tibi in me diſplicet, à me miſericorditer tollas, ſeruum perpetuò fidelem me tibi efficias, regas, tuq́; ſolus me amantiſsimè, ſecundum tuum beneplacitum, perpetuò poſsideas, Amen.

¶ *De venditione ac Cœna Domini.*

BEnigniſsime Ieſu, laudo & adoro te, & gratias ago tibi, qui inter varia laudis & honoris præconia, quibus te aſello ſedentem, ac Hieroſolymam aduenientē, plebs tibi cum ramis arborū,

& oliuarũ frondibus occurrẽs excepit,vrbis,imò magis animarum in ea excidiũ fleuiſti,quiq́; vrbẽ ingreſſus ilicò ad templũ,vbi animas iugi prædicatione & ardenti zelo patri adducebas,te contulisti.Porrò,per totã diẽ prędicantẽ,veſpere quum nemo eſſet,qui te inuitaret, vt alienigena hoſpitioq́; indignus,poſt tantos labores in Bethaniã ieiunus rediſti.A diſcipulo quoq; triginta argẽteis venditus,agnum paſchalẽ, agnus ipſe paſchalis, iamiamq́; pro nobis immolandus,cũ diſcipulis comediſti,quorũ etiã pedes lauans humilis magiſter,lintheo,quo eras præcinctus,exterſiſti. corpus tuum & ſanguinẽ,ſub ſpecie panis & vini ſumẽda eiſdẽ tradidiſti.idipſumq́; à nobis,in tuę dilectionis & noſtræ rędẽptionis memoriã, præcipiens inſtituiſti.Poſtremò,ad dilectionẽ admonitos, ſermoneq́; dulciſsimo conſolatos,patri tam ipſos,quàm electos omnes oratione ardẽtiſsima commendaſti. Nihil omnium omiſiſti benigniſsime Ieſu,quo poſſes oſtendere, quanta nos exuberantia dilectionis attrahere geſtires.

Per hanc igitur charitatẽ tuã,obſecro te bone Ieſu,ignoſce omnibus iniquitatib. meis,& quicquid negligẽtiæ,quicquid irreuerentię, quicquid pręſumptionis,quicquid delicti circa hoc tremẽdũ Euchariſtiæ ſacramentũ admiſi,ea deleas charitate,qua te nobis donaſti.Accẽde cor meũ flagrantiſsimo huius ſacramẽti amore & deſiderio, vt quãdo,& quotieſcũq; tuæ maieſtati placuerit,

maxime aūt circa vitæ meę extrema, ea humilitate, ea reuerentia, ea puritate & charitate, ea deuotione & intĕtione, quib. tu inſtituiſti & ſumi voluiſti, merear ipſius ſumptione cŏtra omnes hoſtium inſidias præmuniri, contra omnes aduerſitates cŏfortari, in gratia tua cŏfirmari, tuo beneplacito cŏformari, amore tibi inſeparabiliter vniri.

¶ *Pauor & agon Chriſti.*

CLemĕtiſsime Ieſu, Paſtor æterne, qui gregem tuū vſq; in mortĕ diligens, vt à morte illum eriperes, vltrò in mortĕ te obtuliſti. Siquidĕ cœna facta, & hymno dicto, ad hortum cum diſcipulis tuis exiuiſti. Verùm inter eundū, quæ paſſurus eras tormenta præſentiĕs: Triſtis eſt, inquis, anima mea vſq; ad mortĕ. Itaq; progreſſus paululū, & à diſcipulis ſegregatus, prę nimia cordis anguſtia in faciĕ procidiſti, clamans ad patrĕ: Pater, ſi poſsibile eſt, transfer à me calicĕ iſtum, veruntamĕ non mea volūtas fiat, ſed tua. Hei bone Ieſu, in quanta tunc fuit preſſura cor tuū, quū hinc ardore æſtuantiſsimæ charitatis impelleretur, geſtiens ad redemptionĕ animarum ſe totū impĕdere: illinc verò terribiliū pœnarum, quas præuidebat immi nere, concuteretur immanitate, fieretq; in te amoris pariter ac timoris, vſq; ad extrema cŏmpu gnantiū, agon. quo cor tuū adeò anguſtiabatur, vt ex toto corpore membriſq; ſingulis ſudor emanaret ſanguineus, tantus, qui non veſtes modo, verumetiam terrā, cui facie incubabas, humectaret. In hac preſſura, pie Ieſu, maieſtas tua ſe ad-

eò humiliauit, vt angeli quoque conſolationem (qualemcunq; tum ſuo poterat domino ſeruus adferre) nõ reſpueres. Adeò tua ſe reſignauit humanitas, vt à patris volũtate nunquã declinares, adeò ſuorũ curã tua habuit charitas, vt quaſi tui oblitus, ab oratione ſurgeres, ac diſcipulorũ triſtitiã tuæ anteferres. Eia clemẽtiſsime Ieſu, pro hac tua triſtitia, ꝓ pauore, ꝓ anguſtia, cordiſq; preſſura, ꝓ cũctis gemitib. tuis miſerabilib. ꝓ altis ſuſpirijs, ꝓ ſingulis & lachrymarũ & ſanguinei ſudoris guttis, te adoro, te laudo, te benedico, tibi gratias ago Deus æternæ maieſtatis, obſecrans te per immenſam charitatẽ tuam, vt omnem leuitatem ac ineptam lætitiam, omnem quoq; inordinatam triſtitiam, à corde meo ſemper abeſſe, ſanctam verò cordis compunctionem ſemper adeſſe facias: vt pœnitentiæ & amoris lachrymæ nunquã à me recedant, ſed cor meum totum liquefaciant, vnde omnes vires, cùm animæ, tum corporis, in te ſolum effluát. Dulcis Ieſu, abſorbeat me totum iugis memoria paſsionis tuæ. Abſorbeat me totum ignea vis dilectionis tuæ, vt te ſolùm cogitẽ, te ſolum concupiſcam, ad te ſolum ſuſpirem atq; anhelem, in te ſolo requieſcam. Amen.

¶ *De Chriſti à diſcipulo proditione.*

DVlciſsime Ieſu, quis ego ſum, vt tu Deus omnipotens & immenſus, pro me, qui non miſericordiam, ſed iuſtitiã, non ſalutem, ſed damnationẽ meruerã, teipſum ad paſsionẽ & mortem

offerres?Nam hoſtibus tuis ſæuientibus,& te quærentibus,velut prædam innocentiſsimam te obuiũ dediſti,ipſisq; verbi tui virtute proſtratis, ſurgendi atq; tui capiẽdi copiã tribuiſti:proditorem tuũ dulci oſculo & benigno verbo ad pœnitentiã inuitaſti; Malchũ,truculentum hoſtẽ,reſtitutæ ſanitatis beneficio dotaſti.Adoro igitur,laudo,benedico te,& gratias ago tibi pro humilitate, pro manſuetudine,pro charitate,& pro cæteris omnibus virtutibus,quas nobis in exemplũ præſtitiſti,inter truculentos hoſtiũ aſpectus,inter conuitia & improperia,inter verbera & tormẽta,quando inſultu & horrendo clamore inuadebaris,capiebaris,proſternebaris,ligabaris,feriebaris,calcabaris,iugulabaris,trahebaris,tradebaris.Et ſic varijs atq; innumeris cum blaſphemiarum tũ pœnarũ generibus,agnus mitiſsimus,à lupis dilaniabaris,atq; vſq; ad Annæ Pontificis domũ propellebaris: vbi ad interrogata tã prudenter quàm humiliter reſpondens,à viliſsimo es ſeruo & obiurgatus,& alapa violenta in faciẽ cæſus.Huic dolori tuo acceſsit,clementiſsime Ieſu,diſcipulorũ ſcãdalũ cor tuũ vulnerãs,quorũ vnus deſperauit,alius ter te negãs etiã abiurauit, cæteri à te fugerũt omnes, hoſtiũ crudelitati te ſolum relinquentes.

Reſpice nũc,clementiſsime Domine Ieſu,miſeram hanc & miſerabilem captiuitatem meam, qua ligatus teneor.En inter quot pericula verſor, inter quot delicta conſtringor,quot vitijs & con-

cupiſcentijs ſeruiens fatigor, qua peccandi cõſue tudine quaſi captiuus teneor, quanta corruptione interioris hominis vt vinctus trahor. Reſpice, miſerere, & verbi tui virtute omnes hoſtium meorum vires proſterne. Libera me ab omni captiuitate peccati, & vinculis mandatorum tuorũ, indiſſolubiti nexu amoris me tibi conſtringe, vt nihil mihi in hoc mundo libeat, quàm beneplacito tuo ſemper obtemperare, & tibi inſeparabiliter inhærere.

¶ *De illuſione Chriſti, in domo Caiphæ.*

AEternæ gloriæ ſplendor, Ieſu elegãtiſsime, & præ filijs hominum ſpecioſe, hei in quãtam ignominiam abiectionemque te induxit & grandis mea iniquitas, & tua immenſa charitas. Siquidem inde actum eſt, vt pro me tu, cùm tumultu furentium, & armorum ſtrepitu, opprobriosè inter iniurioſa verba ac verbera ad Caipham ductus, iniquè fueris accuſatus, tumidè interrogatus, irreuerenter adiuratus, pro ſancta quoque reſponſione blaſphemiæ indecenter accuſatus, ac tandem, quaſi mortis propterea reus, iniuſtè damnatus, deinde alapis, pugnis & colaphis cęſus, vnguibus vellicatus, barba ac crinibus tractus, fœda abominabilique hoſtium immunditia conſputus. Dediſti genas tuas vellentibus, faciem tuam increpantibus ac conſpuentibus, & totum corpus tuum percuntibus, donec neque ſpeciem neque decorem habens, vt leproſus, vt

per-

percuſſus à Deo, vt denique virorum omnium nouiſsimus eſſes reputatus, atque cunctis iam in deriſionem & opprobrium factus, tota nocte cæ dereris, velareris, ſubſannareris, illudereris.

Itaque pro ludibrijs his atque iniurijs omnibus, quibus per noctem, velut agnus innocentiſſimus, fatigatus es, laudo, benedico, adoro te, & gratias ago tibi: orans te per manſuetudinem tuã pijſsime Ieſu, vt cor meum illumines, cognitionem mihi propriæ iniquitatis & vilitatis, cum ſancto odio atq; diſplicẽtia meijpſius, infundẽs, item cognitionem bonitatis tuæ, cum ardentiſſimo caſtiſsimoque tui amore, incredibiliter imprimens, vt indies magis in me creſcant & profundiſsima humilitas & perfectiſsima charitas. Amẽ ipſe neſciri, amem ab omnibus vilis æſtimari deſpectusque haberi. Amem te dulcis Ieſu toto corde, deſiderem te ab omnibus cognoſci, diligi & honorari.

¶ Accuſatur ſperniturq; Chriſtus coram Herode, & Pilato.

Fidelisſime amator, noſtræq; ſalutis author, Chriſte Ieſu, adoro te & gratias ago tibi, qui vinctus, conſputus, ſicq; deformis ductus es mane ad Pilatum, vbi à principibus & populi ſenioribus, inter cætera ipſorũ efficta mendacia, ſeditionis etiã atque criminis læſæ maieſtatis iniquè

es ac-

es accuſatus. Porrò cũ Galilæus diceretis, à Pilato ad Herodem (ſub cuius te eſſe poteſtate arbitrabantur) es remiſſus. Quo pergens, inter opprobria & calumnias, per ciuitatis mediũ ducebaris. Vbi, cum Herodi, te videre atq; audire geſtienti, neq; reſponderes, neq; vllũ miraculum oſtenderes, ab ipſo omniq́; exercitu ſpretus es, calumniatus es, in alba veſte illuſus es, è regia aula eiectus es, & Pilato non aliter atq; fatuus remiſſus es. Hei bone Ieſu, quàm ignominiosè tũ ducebaris, quàm violẽter impellebaris, quàm probroſe ſubſannabaris. Vbiq; ſpectaculũ & opprobriũ factus eras, etiam pueris atque cæteris vilibus perſonis accurentibus, & tanquã inſanum te irridentibus.

O vtinã, dulciſsime Ieſu, des mihi perfectiſsimam humilitatem & patientiam, vt meipſum cognoſcens, toto corde deſpiciã, omnẽ hominem mihi præferam & præferri cupiam, de me contẽptu ex corde gaudeam, contemptores mei ſyncerè & ex animo diligam.

¶ *Chriſti flagellatio.*

GLoria & corona ſanctorum omnium, Domine mi gratioſiſsime Chriſte Ieſu, quàm benignus nobis, quàm rigidus atque durus tibi es, propter nos. Quippe qui reductus ad Pilatũ, non ſine graui ignominia veſtibus omnibus es nudatus, vinculis duris ad columnam atroci-

ter ligatus, virgis, flagellis, ſcorpionibus immaniter es verberatus. Hei patientiſsime Ieſu, quomodo caro tua nobiliſsima laceratur, quomodo cutis tua tenera diſcerpitur, quomodo decor corporis tui prophanatur, quomodo ſanguis tuus ſacroſanctus funditur atque pedibus cóculcatur?

Pro verecundia tua, qua ante oculos deriſorum tui afficiebaris, pro doloribus & cruciatibus omnibus, pro ſingulis flagellorũ ictibus, pro guttis denique ſingulis ſanguinis tui pro me fuſis adoro, laudo ac benedico te creator benigniſſime, gratias agens tibi, & obſecrans pietatem tuam per ſingulas plagas, liuores & vulnera tua, vt per hæc flagellationis tuæ merita, in hora mortis meæ, me liberum facias ab omnibus peccatis & pœnis, quibus in curia tuæ iuſtitiæ nunc obnoxius teneor, vt ſic, ex ſingulari gratia & miſericordia tua, peccatis meis plenè omnibus per te remiſsis, totus liber ac mundus ex hac vita, continuò immediateque ad æternam recipiar. Dulcis Ieſu, nihilominus da mihi, ad tuæ paſsionis conformitatem & gratiarum actionem, patientiſsimè & humillimè ferre, quicquid tua dignatio mihi impoſuerit, vt paſsio tua pro peccatis meis ſatisfaciat, ego verò non quaſi pro peccatis meis, ſed ꝓ tui amore & beneplacito patiar, quicquid tuipſe volueris & diſpoſueris, idque cum iugi gratiarum actione in omnibus, & pro omnibus,

bus, te ſemper magis diligens ac laudans ſine fine.

Chriſti coronatio.

HVmillime Ieſu Chriſte, rex cœli & terræ, adoro ſupplex te Deum & creatorem meum, quoniam quidem propter me tu deriſus & illuſoriè adoratus es. Quippè cuius ſanctiſsimo vertici coronam ſpineam milites impoſuerunt, & chlamyde coccinea, ceu purpurea te amicientes, ſceptrum quoque, baculum, arundinem dexteræ tuæ impoſuerunt. Hei dulcis Ieſu, quanta pœna, quantus cruciatus ſacroſanctum caput tuum afflixit, nec tamen tanto dolori tuo impertiebatur compaſsio, ſed deriſio. Quandoquidem veluti regni inuaſorem, temeritatis te arguunt, inſignia regalia circumponẽtes tibi illudũt, inclinando ſe vt regem te ſalutant, vt Deum adorant. At ilico ſurgentes, iterum faciem tuã turpiter conſpuunt, & alapis cædunt, dura arundine caput venerandum percutiunt, atque tandẽ ceu triumphum hoſtibus tuis inſtituentes, ſic miſerabiliter te afflictum, videndum, deridendumq; populo educunt. Itaque produceris tu bone Ieſu, qui præ cordis anguſtia & corporis dolore vix mouere te poteras, & in gaudium hoſtibus tuis deridendus oſtenderis. Nulla fuit tunc hoſtibus miſeratio erga te bone Ieſu, quorum corda iampridem furor liuorque obſederat. Nam & ſi ex liuore & vulnerum cruentatione, tam appareres

miſerabilis,vt dicente Pilato,Ecce homo: etiá homini videreris diſsimis (quippe cuius faciem ſputa & cruor ſimul mixta operuerant, cuiuſq; corpus totũ erat aut ſanguis fluẽs,aut plaga tumẽs) nulla tamen calamitate, nullis in te pœnis ſatiari poterãt hoſtes: quin potiùs atrociori in te inuidia cõmoti,magnis clamabant vocibus: Crucifige,crucifige. O pijſsime Ieſu, quã tum afflixit pijſsimum cor tuum huius malignæ plebis, cui tanta beneficia præſtitiſti, inuidia?

Proinde iterum atq; iterum te bone Ieſu adoro,gratias ago & benedico te, ꝑ omnibus,quæ paſſus es,& pro charitate,qua paſſus es, obſecrãs te per infinitam miſericordiã tuam, vt omnem arrogantiam & vanam gloriam,omnẽ oſtentationem,atque omnẽ prorſus ſuperbiæ peſtem, penitus à me alienam facias. Non reperiatur vnquã in ſeruo tuo,quod ſuperbiã aut vanitatẽ redoleat,ſed cor da mihi ſemper contritũ & compunctum:cor(inquam) dulcis Ieſu, ſecundũ cor tuum,quod charitate ardentiſsima & compaſsione intima ſemper ſit vulneratũ, quod tui deſiderium,tui memoriã ſemper in ſe teneat,te ſemper cogitet,in te paſcatur, in te requieſcat, à te nunquam recedat.

¶ *Poſtulatur Chriſtus ad crucem, latrone dimiſſo.*

INnocentiſsime agne, Chriſte Ieſu, quid feciſti, vt tantis doloribus & pœnis cruciareris? Ego peccaui, & tu luis. Quid igitur poſthac extollam me ego cinis & puluis? Ecce tu Deus maieſtatis, adeò vilis, adeò exoſus haberis, vt dum pro tui dimiſsione Pilatus inſtaret, & latronem ſimul ob hoc tecum proponens, populum ad tui liberationem allicere cuperet, interrogans vtrū è duobus ad Dei feſti reuerentiam, ſimulque propter priuilegium conſuetū vellent dimitti: impij illi homicidam tibi præferunt, quem vita quoq; donandum, te verò vitæ authorē, necandū magnis importunisque vocibus poſtulabant. Ah piè Ieſu, hanc iniuriam, hanc contumeliam, hanc blaſphemiam quàm patienter ſuſtinuiſti. Magnū fuit opprobrium, latroni, eique inſigni cōparari. At maius acceſsit, eo ipſo viliorē vitaque indigniorē te iudicari.

Pro hac igitur iniuria, ſimulque pro tui damnatione, qua ante tribunal iudicis, tanquàm impius & malefactor, adductus es, iniquè iudicatus es, & morte ignominioſa damnatus es, te adoro, laudo, & benedico, tibique gratias ago, obſecrás te per immēſam pietatē tuā, vt tua me gratia adeò impleas, adeò cōfirmes, vt nunquā æternæ dānationis reus inueniar. Pijſsime Ieſu, abſolue me ab omnibus peccatis & negligentijs meis, vt per miſericordiam tuā plenè tibi reconciliatus, per paſsionem tuam perfectè purgatus, per gratiam

tuam

tuam cunctis vitijs liberatus, tuis meritis ac virtutibus omnibus ditatus, ex hac mortali vita neque damnandus, neque vltra caſtigandus egrediar, ſed tua ſingulari benedictione ad conſolationem interminabilem recipiar, ſcilicet ad te creatorem meum, cuius tu me nunc facias, dulcis Ieſu, amantiſsimum deſiderantiſsimumque, qui nulla poſsim extra te cõſolatione recreari, quia totus tui amore langueam, totus à me deficiam, totus in te ſolo viuam atque ſubſiſtam.

¶ Portat Chriſtus crucem ſuam, & nudatur veſtibus.

LAudo & benedico te pijſsime Ieſu Chriſte, qui ad mortem crucis damnatus, proprijs iã veſtibus reindutus, latronibus ſociatus, inter opprobria & vituperia ignominioſè extra vrbem es eductus, ferens ſuper humerum tuum, in qua extremum paſſurus eras ſupplicium, crucem tuam: quod cum nemini antè, nec latronibus quidem modò tecum crucifigendis, tibi tamen ſingulariter factum eſt, vt ſi mortis tuæ cauſam, quam nullam habebas, quis cognoſcere cuperet, vel hoc ſchemate ſingularis infamiæ, omnium te maximè reum mortis crederet, qui proprium ſupplicium ad locum Caluariæ, quod peſsimus quiſq; nec antè extuliſſet, exportares. Hei pijſsime Ieſu, iam pœnis ſatigatus, iam viribus exhauſtus, & ad

terram

terram curuatus, dolens gemensque, occurrente interim matre tua deſolata ac penè exanimi, flentibus quoque amicis tuis, & veſtigia tua cruenta ſectantibus, quos retroſpiciens tu conſolabaris: filijs verò Belial gaudentibus, cantantibus, & ſuper damnatione tua tibi inſultantibus, quos humiliter & velut omnium malorum reus, tolerabas. Benigniſsime Ieſu, interea trahebaris, impellebaris, proſternebaris, calcabaris, omnibus ſubſanandus ac illudendus offerebaris. donec viribus tandem omnibus deſtitutus, ſub trabe crucis aliquoties deficiens corrueres, ac Simone tandem angariato, qui poſt te crucem ferret, ad Caluariæ montem pertingeres, vbi verecundus coram hoſtibus & omni plebe nudabaris, atque adeò renouatis doloribus & vulneribus ſingulis, per laneæ veſtis, quæ plagis tuis congelata fuerat, violentam abſtractionem denuò ſauciabaris.

Pro his & omnibus improperijs, pie Ieſu, pro me perpeſsis, adoro te atque gratias ago tibi, obſecrans te per infinitam miſericordiam tuam, da mihi gratiam perfectiſsimè & funditus abnegādi meipſum. Dulcis Ieſu, trahe me poſt te, vt ardentiſsimo deſiderio imitandi veſtigia vitæ ac paſsionis tuæ, ſequar te, quocunque ieris, & quocunque me ſequi volueris. Pie Ieſu, ſeruiam tibi fideliter, ſicut tu volueris. Suſtineam æquanimiter, quicquid tu me pati volueris: intelligam in

omnibus prouidentiam tuam: de manu tua, cuncta, cum laude & gratiarum actione, ſuſcipiam: in ſeruitio tuo neque tepeſcã, neque deficiam, ſed omnes vires animæ & corporis, omne tempus vitæ meæ, in beneplacitũ tuum, in laudẽ & amorem tui perpetuò expendam. Amen.

¶ *De Christi crucifixione.*

MItiſsime atque manſuetiſsime Ieſu, quàm magna multitudo miſericordiæ tuæ, quã immenſa latitudo charitatis tuæ, qui ante oculos tuos ſupplicium atque ſtratum mortis dum tibi parari vidiſſes, atque ſuper illud impetuosè deiectus eſſes, ad crucis cornua brachia tua vltrò expandiſti: vbi, cùm ad foramina crucis, nimis diſtãtia, violenter atque ad compagum ſolutionem diſtendereris, clauisq́; diris per manus & pedes cruci affigereris, non aliud, Agne mãſuetiſsime, dixiſti, quàm: Pater, ignoſce illis, quia neſciunt quid faciunt. In tanto pœnarum cruciatu monſtrabas, quòd cæcitatem illorum magis, quã corporis tui languorem doleres. Hoc enim præcipuum agebas, vt hoſtium tuorum peccata excuſares, & vindictam, quam merebantur illi, tu deprecando, illos patri commendatos faceres. Pro hac charitate tua, pro miſeratione pijſsimi cordis tui, pro omnibus quoque pœnis & diris cruciatibus; pro ignominia denique, quam paſſus es, quando nudus in cruce exaltatus es, & medi-

medius inter latrones, perinde ac omnium ſce-
leratiſsimus ſuſpenſus, opprobrium hominum
& abiectio plebis pro me factus es, à prætereun-
tibus, item ab altero latronum ſubſannatus, &
cum exprobratione beneficiorum tuorum blaſ-
phematus es: præcipuè autem pro clementia tua,
quam alteri latronum, veniam abs te petẽti, ex-
hibuiſti, non ſolùm peccata dimittens, ſed regni
etiam tui gaudia atque tui conſortium eidem
promittens, te adoro, laudo, benedico, ac gratias
ago tibi Domine Deus meus. Obſecro autem te,
per ſingula vulnera & dolores corporis tui, per-
q́ue omnes guttas roſei ſanguinis tui, quem exu-
berantiſsime fundens, crucem rigaſti: aufer &
prohibe à me, quicquid oculis tuæ maieſtatis
in me diſplicet, infunde ac ſerua quicquid
placet. O amantiſsime & fideliſsime IESV,
da mihi ardentiſsimam, perfectiſsimam, fide-
liſsimam, perpetuamq́ue charitatem. Hanc
mẽtem meam repleas & confirmes, qua ſcilicet,
te Deum meum, in omnibus & ſuper omnia,
proximum verò omnem in te, & propter te, ſyn-
cerè vereq́ue diligam, odientibus atque offen-
dentibus me, ex animo ignoſcam, bene cupi-
am, & benefaciam. O vtinam dulciſsime
Ieſu, ò vtinam igneſcat cor meum ardore chari-
tatis tuæ, abſorbeatur memoria paſsionis tuę, ra-
piatur in te totali egreſſu & abnegatiõe proprie-
tatis tuę, poſsideatur à te impletiõe bonitatis tuę

tranſ-

transformetur in te fœlici ac inſeparabili vnione diuinitatis tuæ. Dulcis Ieſu, te ſolum ſciam, te ſolum quæram, te ſolum ſitiam, tibi ſoli intendã & inhæream, in te ſolum quieſcam & gaudeam.

¶ *De cruciatu tam externo, quam interno Chriſti in cruce.*

NObiliſsime Ieſu, Deus & homo, qui naturam humanam propter nos aſſumpſiſti, & iam in eadem patiendo, temetipſum pro nobis hoſtiam viuam & immaculatam patri obtuliſti, vtinam cordi meo tuæ paſsionis iugem memoriam imprimas, vt indeſinenter deuotè meditãdo, expendam in te tuę humanitatis nobiliſsimã teneriimamque complexionem, maieſtatis incomprehenſibilem excellentiam, pœnarum magnitudinem & multitudinem, vulnerum acerbitatem & profunditatem, dolorum multiplicitatem, opprobriorum varietatem, ſpiritus anguſtias, cordis preſſuras, compaſsiones atque triſtitias: quæ omnia quum ſemper, tũ maximè tribus his horis, quibus in cruce tribus clauis eras ſuſpẽſus, tibi cruciatus morte amariores exaggerauerunt, ſiquidem patiebaris ſingulis membris, nec quicquam in te erat, quod liuore atque dolore non eſſet ſaucium. Acceſsit, quod ſingulorum vulnerum, ſingularumque pœnarum, ſingulariter atque diſtinctim, ſentiebas ſimul omnes atque ſingulos dolores & acerbitates. Ampliaban-

tur vulnera, & nouis cõtinuè pœnis profundius lacerabantur, adeò vt dolor non modo omne corpus, verum cordis etiam atq; oſsium medullam penetrans, te totum laniando mactaret. Cæterùm vehementius multò te affligebat internus dolor pro animabus ingratis, tantam charitatẽ contempturis, ac ſub tanto precio pro illis expoſito perituris. Aſtabat præterea pia mater ſub cruce, nullam conſolationem tibi potẽs adferre, imò quam ad doloris tui & interni cruciatus augmentum adeſſe tibi voluiſti, vt ipſius & potiſſimè noſtri curam ageres, hoc eſt, nos illi ſub diſcipuli nomine in filios, ipſam verò nobis in matrem donares. Videbas eam anxia compaſsione tabeſcentem, & dolore nimio velut exanimem. Vnde fiebat, vt internus dolor tuus, externo nõ foret minor. Nulla tamẽ vtrobiq; occurrebat cõſolatio, nulla pœnarũ interpellatio, nulla requies concedebatur. Nudus pendebas, pauper ac deſpectus, non habens tantillum, quo caput ſpinis obſitum ac plagis liuidum reclinares: ſed derelictus ab omnibus, atq; adeò patris conſolatione deſtitutus, circa horam nonam, dum tenebræ iam vniuerſam operuiſſent terram, amaritudini totus expoſitus, clamabas: Heli, heli lamma zabathani, Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquiſti me?

Chriſte Ieſu pijſsime, pro ſingulis plagis, liuoribus, vulneribus, pœnis atq; gemitibus, pro ſingulis denique guttis ſanguineis tuis, adoro, lau-

do, benedico te ac gratias ago tibi, per hæc eadem & per immenſam miſericordiam tuam obſecrans te, ne derelinquas me, nec ſinas me vlla tentatione vinci, nec vlla aduerſitate ſuperari. Libera & cuſtodi me ab omni peccato, ab inſidijs inimici defende me, in omni tentatione protege & dirige me. Rege & poſside me, & fac, vt toto corde ſemper vulneratus, tui amore & compaſsione abſorptus, te ſemper videam Deum meum pro me crucifixum: ita tibi ſemper mens mea inhæreat, vt nihil extra te mihi libeat. Dulcis Ieſu, imple cor meum fide recta, ſpe firma, charitate perfecta, quibus perpetuò tibi & inſeparabiliter inhæream, & nunquam à laude tui & gratiarum actione deficiam. Oro te etiam, pie Ieſu, pro omnibus, pro quibus tu paſſus es, ne tam doloroſa paſsio tua, néve tanta charitas tua in eis pereat. Conſolare omnes afflictos, tentatos protege, cunctos, qui in gratia tua ſunt, confirma, conuerte omnes ad te, qui auerſi ſunt, & ſaluos fac nos, ſicut tu ſcis & vis Domine Deus noſter.

¶ *De ſiti & morte Chriſti.*

OMnipotens ſempiterne Deus, qui cum omnium creator eſſes & Dominus, tantā pro me ſuſtinere paupertatem voluiſti, vt ardentiſsimam ſitim patienti, non eſſet, qui tibi aquam porrigeret, deeſſet aqua, quæ te refrigeraret, adeſſent verò, qui clamanti, & æſtuantem ſitim conquerenti, acetum felle mixtum propinarēt. Hoc

ſcili-

ſcilicet vtcunq; potum ſitim mederi potuiſſet, guſtare tamen illud, non autem ſumere voluiſti, vtpote cruciatum eligens, non refrigeriũ. Itaq; hoc guſtato, Conſummatum eſt, inquis, nil ſupereſſe indicans, quàm vt in mortem amariſsimam traderes animam tuam. Igitur cruore ſancto pro nobis fuſo, inter pœnarum acerbitates, & vulnerum hiatus inhærebas ligno crucis cruento aridus, ſqualidus, deformis, ac tanquam vermis & nõ homo, omni ſpecie decoreq; priuatus, donec tandẽ lachrymantib. oculis, tabeſcentib. viſceribus, obrigentibus membris, in amariſsimo cruciatu, clamore valido patrẽ inuocaſti, orans: Pater, in manus tuas commendo ſpiritum meum. Quẽ etiam, mox vt oraueras, inclinato capite eidẽ tradidiſti. O dulcis Ieſu, teſtabãtur, quomodo poterant, innocentem mortẽ tuam, & quaſi compatiebãtur, inſenſibiles creaturæ. Siquidem luctum præ ſe ferebant ſolis obſcuratio, terræ tremor, veli & petrarum ſciſsio, monumentorum apertio, perſequutorum ſe redarguentium confeſsio, ac pectorum percuſsio. Et cum hęc omnia fiant, hei dulcis Ieſu, ego, qui mortis tuæ tam acerbæ, quàm ignominioſæ reus ſum, non plangam? non ſcindar? non vulnerabor?

Eia amantiſsime Ieſu, ſcinde cor meum tui dolore, vulnera cor meum tui amore, qui nos vſq; in finem dilexiſti. Amator fideliſsime, quid retribuã tibi pro hac immenſa tua dilectione? Adoro

te, laudo, benedico te, & gratias agens obſecro te, fac vt peccatis omnibus, vitijs & concupiſcentijs vniuerſis, affectibus cunctis inordinatis, mundo & mihiipſi totus moriar, tibi autem ſoli viuam, tibi ſoli inhæream. Oro etiam te pijſsime Ieſu, vt mors tua amariſsima, ſit defunctis omnibus requies, conſolatio & vita ſempiterna. Sanguis tuus pretioſiſsimus, miſericordiſsime Ieſu, in purgatorium deſcendat, & defunctorum omnium pœnas aut refrigeret, aut extinguat.

¶ *De apertione lateris Christi.*

PIiſsime Ieſu, non ſufficiebat charitati tuæ, quod in mortem tradidiſſes animam tuam, ſanguinem fudiſſes, omniaq; membra liuoribus & pœnis contriuiſſes, niſi ad extremum quoque, cor tuum pijſsimum amore vulneratum, lanceæ militis obijceres perfodiendum, vt dilectionem, qua cuncta illa pro nobis agenda ac patienda ſuſceperas, nobis monſtrares, vt amoris oſtium reſerando, cunctis volentibus etiam in te introeundi copiam faceres.

Pro hac igitur dignatione tua clementiſsima, pro flebili quoq; corporis tui depoſitione de cruce, pro eiuſdem aromatibus conditi tumulatione, pro luctuoſa amicorum ad vrbem regreſsione, pro deſiderabunda matris, tuam reſurrectionem credentis, expectatione, item pro potentiſ-

ma

ma deſcenſione tua ad inferna, qua tuos amicos perbenignè viſitaſti, inenarrabili gaudio refeciſti, tua præſentia beatificaſti, de inferni clauſtris eripiens paradiſo induxiſti, adoro, laudo, & bedico te, gratiaſq; agens obſecro te per cor tuum pijſsimum, vt in illud cor meum totum trahas, ſepelias, abſorbeas vniasq;, vt præter cor tuum aliud non habeam. Dulcis Ieſu, accipe cor meum, & da mihi tuum, aut cor ſecundum cor tuum, quo extra te nil cogitem, nil ſciam, nil deſiderem, ſed te poſsidens à te poſsidear: vt tu ſolus ſis mihi Deus meus & omnia, tu ſis mihi omnia in omnibus. Iterũ oro te, pijſsime Ieſu, pro omnibus defunctis, per cor tuum pijſsimum da ſingulis refrigerium & requiem ſempiternam.

¶ De *reſurrectione Chriſti.*

QVi es creator noſter, ſaluator noſter, liberator, adiutor, dux, legifer noſter Chriſte Ieſu, qui in paſsione tua factus es nobis merces & redemptio, vita & ſalus, qui virtutum omnium exemplar te nobis coſtituiſti, & in præmium te promiſiſti: admoneo illius te gaudij, quod deuicta morte, & peracta redemptione noſtra, habuiſti: item, quando reſumpto corpore, glorioſus immortaliſq; reſurrexiſti: quando etiam deſiderantiſsimæ matri, te anxiè expectanti, filius amantiſsimus, Mariæ Magdalenæ ſponſus

ter ligatus,virgis,flagellis, ſcorpionibus immaniter es verberatus.Hei patientiſsime Ieſu,quomodo caro tua nobiliſsima laceratur, quomodo cutis tua tenera diſcerpitur, quomodo decor corporis tui prophanatur,quomodo ſanguis tuus ſacroſanctus funditur atque pedibus cõculcatur?

Pro verecundia tua,qua ante oculos deriſorum tui afficiebaris, pro doloribus & cruciatibus omnibus,pro ſingulis flagellorũ ictibus,pro guttis denique ſingulis ſanguinis tui pro me fuſis adoro,laudo ac benedico te creator benigniſſime,gratias agens tibi,&obſecrans pietatem tuam per ſingulas plagas,liuores & vulnera tua, vt per hæc flagellationis tuæ merita, in hora mortis meæ,me liberum facias ab omnibus peccatis & pœnis,quibus in curia tuæ iuſtitiæ nunc obnoxius teneor, vt ſic,ex ſingulari gratia & miſericordia tua, peccatis meis plenè omnibus per te remiſsis,totus liber ac mundus ex hac vita, continuò immediateque ad æternam recipiar. Dulcis Ieſu,nihilominus da mihi,ad tuæ paſsionis conformitatem & gratiarum actionem, patientiſsimè &humillimè ferre,quicquid tua dignatio mihi impoſuerit,vt paſsio tua pro peccatis meis ſatisfaciat, ego verò non quaſi pro peccatis meis, ſed ꝓ tui amore & beneplacito patiar, quicquid tuipſe volueris & diſpoſueris, idque cum iugi gratiarum actione in omnibus, & pro omnibus,

bus, te ſemper magis diligens ac laudans ſine fine.

Chriſti coronatio.

HVmillime Ieſu Chriſte, rex cœli & terræ, adoro ſupplex te Deum & creatorem meum, quoniam quidem propter me tu deriſus & illuſoriè adoratus es. Quippè cuius ſanctiſsimo vertici coronam ſpineam milites impoſuerunt, & chlamyde coccinea, ceu purpurea te amicientes, ſceptrum quoque, baculum, arundinem dexteræ tuæ impoſuerunt. Hei dulcis Ieſu, quanta pœna, quantus cruciatus ſacroſanctum caput tuum afflixit, nec tamen tanto dolori tuo impertiebatur compaſsio, ſed deriſio. Quandoquidem veluti regni inuaſorem, temeritatis te arguunt, inſignia regalia circumponētes tibi illudūt, inclinando ſe vt regem te ſalutant, vt Deum adorant. At ilico ſurgentes, iterum faciem tuā turpiter conſpuunt, & alapis cædunt, dura arundine caput venerandum percutiunt, atque tandē ceu triumphum hoſtibus tuis inſtituentes, ſic miſerabiliter te afflictum, videndum, deridendumq́; populo educunt. Itaque produceris tu bone Ieſu, qui præ cordis anguſtia & corporis dolore vix mouere te poteras, & in gaudium hoſtibus tuis deridendus oſtenderis. Nulla fuit tunc hoſtibus miſeratio erga te bone Ieſu, quorum corda iampridem furor liuorq́ue obſederat. Nam & ſi ex liuore & vulnerum cruentatione, tam appareres

miſerabilis,vt dicente Pilato,Ecce homo: etiã homini videreris diſsimis (quippe cuius faciem ſputa & cruor ſimul mixta operuerant, cuiuſq; corpus totũ erat aut ſanguis fluẽs,aut plaga tumẽs) nulla tamen calamitate, nullis in te pœnis ſatiari poterãt hoſtes: quin potiùs atrociori in te inuidia cõmoti,magnis clamabant vocibus: Crucifige,crucifige.O pijſsime Ieſu, quã tum afflixit pijſsimum cor tuum huius malignæ plebis, cui tanta beneficia præſtitiſti, inuidia?

Proinde iterum atq; iterum te bone Ieſu adoro,gratias ago & benedico te, ꝓ omnibus,quæ paſſus es,& pro charitate,qua paſſus es, obſecrãs te per infinitam miſericordiã tuam , vt omnem arrogantiam & vanam gloriam,omnẽ oſtentationem,atque omnẽ prorſus ſuperbiæ peſtem, penitus à me alienam facias. Non reperiatur vnquã in ſeruo tuo,quod ſuperbiã aut vanitatẽ redoleat,ſed cor da mihi ſemper contritũ & compũctum:cor(inquam) dulcis Ieſu, ſecundũ cor tuum,quod charitate ardentiſsima & compaſsione intima ſemper ſit vulneratũ, quod tui deſiderium,tui memoriã ſemper in ſe teneat,te ſemper cogitet,in te paſcatur, in te requieſcat , à te nunquam recedat.

¶ *Poſtulatur Chriſtus ad crucem, latrone dimiſſo.*

Innor

INnocentiſsime agne, Chriſte Ieſu, quid feciſti, vt tantis doloribus & pœnis cruciareris? Ego peccaui, & tu luis. Quid igitur poſthac extollam me ego cinis & puluis? Ecce tu Deus maieſtatis, adeò vilis, adeò exoſus haberis, vt dum pro tui dimiſsione Pilatus inſtaret, & latronem ſimul ob hoc tecum proponens, populum ad tui liberationem allicere cuperet, interrogans vtrũ è duobus ad Dei feſti reuerentiam, ſimulque propter priuilegium conſuetũ vellent dimitti: impij illi homicidam tibi præferunt, quem vita quoq; donandum, te verò vitæ authorẽ, necandũ magnis importunisque vocibus poſtulabant. Ah piè Ieſu, hanc iniuriam, hanc contumeliam, hanc blaſphemiam quàm patienter ſuſtinuiſti. Magnũ fuit opprobrium, latroni, eique inſigni cõparari. At maius acceſsit, eo ipſo viliorẽ vitaque indigniorẽ te iudicari.

Pro hac igitur iniuria, ſimulque pro tui damnatione, qua ante tribunal iudicis, tanquàm impius & malefactor, adductus es, iniquè iudicatus es, & morte ignominioſa damnatus es, te adoro, laudo, & benedico, tibique gratias ago, obſecrãs te per immẽſam pietatẽ tuã, vt tua me gratia adeò impleas, adeò cõfirmes, vt nunquã æternæ dãnationis reus inueniar. Pijſsime Ieſu, abſolue me ab omnibus peccatis & negligentijs meis, vt per miſericordiam tuã plenè tibi reconciliatus, per paſsionem tuam perfectè purgatus, per gratiam

tuam cunctis vitijs liberatus, tuis meritis ac virtutibus omnibus ditatus, ex hac mortali vita neque damnandus, neque vltra caſtigandus egrediar, ſed tua ſingulari benedictione ad conſolationem interminabilem recipiar, ſcilicet ad te creatorem meum, cuius tu me nunc facias, dulcis Ieſu, amantiſsimum deſiderantiſsimumque, qui nulla poſsim extra te cōſolatione recreari, quia totus tui amore langueam, totus à me deficiam, totus in te ſolo viuam atque ſubſiſtam.

¶ *Portat Chriſtus crucem ſuam, & nudatur veſtibus.*

LAudo & benedico te pijſsime Ieſu Chriſte, qui ad mortem crucis damnatus, proprijs iā veſtibus reindutus, latronibus ſociatus, inter opprobria & vituperia ignominioſè extra vrbem es eductus, ferens ſuper humerum tuum, in qua extremum paſſurus eras ſupplicium, crucem tuam: quod cum nemini antè, nec latronibus quidem modò tecum crucifigendis, tibi tamen ſingulariter factum eſt, vt ſi mortis tuæ cauſam, quam nullam habebas, quis cognoſcere cuperet, vel hoc ſchemate ſingularis infamiæ, omnium te maximè reum mortis crederet, qui proprium ſupplicium ad locum Caluariæ, quod peſsimus quiſq; nec antè extuliſſet, exportares. Hei pijſsime Ieſu, iam pœnis fatigatus, iam viribus exhauſtus, & ad

terram

terram curuatus, dolens gemensque, occurrente interim matre tua deſolata ac penè exanimi, flentibus quoque amicis tuis, & veſtigia tua cruenta ſectantibus, quos retroſpiciens tu conſolabaris: filijs verò Belial gaudentibus, cantantibus, & ſuper damnatione tua tibi inſultantibus, quos humiliter & velut omnium malorum reus, tolerabas. Benigniſsime Ieſu, interea trahebaris, impellebaris, proſternebaris, calcabaris, omnibus ſubſanandus ac illudendus offerebaris. donec viribus tandem omnibus deſtitutus, ſub trabe crucis aliquoties deficiens corrueres, ac Simone tandem angariato, qui poſt te crucem ferret, ad Caluariæ montem pertingeres, vbi verecundus coram hoſtibus & omni plebe nudabaris, atque adeò renouatis doloribus & vulneribus ſingulis, per laneæ veſtis, quæ plagis tuis congelata fuerat, violentam abſtractionem denuò ſauciabaris.

Pro his & omnibus improperijs, pie Ieſu, pro me perpeſsis, adoro te atque gratias ago tibi, obſecrans te per infinitam miſericordiam tuam, da mihi gratiam perfectiſsimè & funditus abnegādi meipſum. Dulcis Ieſu, trahe me poſt te, vt ardentiſsimo deſiderio imitandi veſtigia vitæ ac paſsionis tuæ, ſequar te, quocunque ieris, & quocunque me ſequi volueris. Pie Ieſu, ſeruiam tibi fideliter, ſicut tu volueris. Suſtineam æquanimiter, quicquid tu me pati volueris: intelligam in

omnibus prouidentiam tuam: de manu tua, cuncta, cum laude & gratiarum actione, ſuſcipiam: in ſeruitio tuo neque tepeſcã, neque deficiam, ſed omnes vires animæ & corporis, omne tempus vitæ meæ, in beneplacitũ tuum, in laudẽ & amorem tui perpetuò expendam. Amen.

¶ *De Christi crucifixione.*

MItiſsime atque manſuetiſsime Ieſu, quàm magna multitudo miſericordiæ tuæ, quã immenſa latitudo charitatis tuæ, qui ante oculos tuos ſupplicium atque ſtratum mortis dum tibi parari vidiſſes, atque ſuper illud impetuosè deiectus eſſes, ad crucis cornua brachia tua vltrò expandiſti: vbi, cùm ad foramina crucis, nimis diſtãtia, violenter atque ad compagum ſolutionem diſtendereris, clauisq; diris per manus & pedes cruci affigereris, non aliud, Agne mãſuetiſsime, dixiſti, quàm: Pater, ignoſce illis, quia neſciunt quid faciunt. In tanto pœnarum cruciatu monſtrabas, quòd cæcitatem illorum magis, quã corporis tui languorem doleres. Hoc enim præcipuum agebas, vt hoſtium tuorum peccata excuſares, & vindictam, quam merebantur illi, tu deprecando, illos patri commendatos faceres. Pro hac charitate tua, pro miſeratione pijſsimi cordis tui, pro omnibus quoque pœnis & diris cruciatibus, pro ignominia denique, quam paſſus es, quando nudus in cruce exaltatus es, & medi-

medius inter latrones, perinde ac omnium ſceleratiſsimus ſuſpenſus, opprobrium hominum & abiectio plebis pro me factus es, à prætereuntibus, item ab altero latronum ſubſannatus, & cum exprobratione beneficiorum tuorum blaſphematus es: præcipuè autem pro clementia tua, quam alteri latronum, veniam abs te petẽti, exhibuiſti, non ſolùm peccata dimittens, ſed regni etiam tui gaudia atque tui conſortium eidem promittens, te adoro, laudo, benedico, ac grátias ago tibi Domine Deus meus. Obſecro autem te, per ſingula vulnera & dolores corporis tui, perque omnes guttas roſei ſanguinis tui, quem exuberantiſsimè fundens, crucem rigaſti: aufer & prohibe à me, quicquid oculis tuæ maieſtatis in me diſplicet, infunde ac ſerua quicquid placet. O amantiſsime & fideliſsime I E S V, da mihi ardentiſsimam, perfectiſsimam, fideliſsimam, perpetuamque charitatem. Hanc mẽtem meam repleas & confirmes, qua ſcilicet, te Deum meum, in omnibus & ſuper omnia, proximum verò omnem in te, & propter te, ſyncerè vereque diligam, odientibus atque offendentibus me, ex animo ignoſcam, bene cupiam, & beneſaciam. O vtinam dulciſsime Ieſu, ò vtinam igneſcat cor meum ardore charitatis tuæ, abſorbeatur memoria paſsionis tuę, rapiatur in te totali egreſſu & abnegatiõe proprietatis tuę, poſsideatur à te impletiõe bonitatis tuę

transformetur in te fœlici ac inſeparabili vnione diuinitatis tuæ. Dulcis Ieſu, te ſolum ſciam, te ſolum quæram, te ſolum ſitiam, tibi ſoli intendā & inhæream, in te ſolum quieſcam & gaudeam.

¶ *De cruciatu tam externo, quam interno Chriſti in cruce.*

NObiliſsime Ieſu, Deus & homo, qui naturam humanam propter nos aſſumpſiſti, & iam in eadem patiendo, temetipſum pro nobis hoſtiam viuam & immaculatam patri obtuliſti, vtinam cordi meo tuæ paſsionis iugem memoriam imprimas, vt indeſinenter deuotè meditādo, expendam in te tuę humanitatis nobiliſsimā teneriſsimamque complexionem, maieſtatis incomprehenſibilem excellentiam, pœnarum magnitudinem & multitudinem, vulnerum acerbitatem & profunditatem, dolorum multiplicitatem, opprobriorum varietatem, ſpiritus anguſtias, cordis preſſuras, compaſsiones atque triſtitias: quæ omnia quum ſemper, tū maximè tribus his horis, quibus in cruce tribus clauis eras ſuſpēſus, tibi cruciatus morte amariores exaggerauerunt, ſiquidem patiebaris ſingulis membris, nec quicquam in te erat, quod liuore atque dolore non eſſet ſaucium. Acceſsit, quod ſingulorum vulnerum, ſingularumque pœnarum, ſingulariter atque diſtinctim, ſentiebas ſimul omnes atque ſingulos dolores & acerbitates. Ampliaban-

tur vulnera, & nouis cõtinuè pœnis profundius lacerabantur, adeò vt dolor non modo omne corpus, verum cordis etiam atq; oſsium medullam penetrans, te totum laniando mactaret. Cæterùm vehementius multò te affligebat internus dolor pro animabus ingratis, tantam charitatẽ contempturis, ac ſub tanto precio pro illis expoſito perituris. Aſtabat præterea pia mater ſub cruce, nullam conſolationem tibi potẽs adferre, imò quam ad doloris tui & interni cruciatus augmentum adeſſe tibi voluiſti, vt ipſius & potiſſimè noſtri curam ageres, hoc eſt, nos illi ſub diſcipuli nomine in filios, ipſam verò nobis in matrem donares. Videbas eam anxia compaſsione tabeſcentem, & dolore nimio velut exanimem. Vnde fiebat, vt internus dolor tuus, externo nõ foret minor. Nulla tamẽ vtrobiq; occurrebat cõſolatio, nulla pœnarũ interpellatio, nulla requies concedebatur. Nudus pendebas, pauper ac deſpectus, non habens tantillum, quo caput ſpinis obſitum ac plagis liuidum reclinares: ſed derelictus ab omnibus, atq; adeò patris conſolatione deſtitutus, circa horam nonam, dum tenebræ iam vniuerſam operuiſſent terram, amaritudini totus expoſitus, clamabas: Heli, heli lamma zabathani, Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquiſti me?

Chriſte Ieſu pijſsime, pro ſingulis plagis, liuoribus, vulneribus, pœnis atq; gemitibus, pro ſingulis denique guttis ſanguineis tuis, adoro, lau-

do, benedico te ac gratias ago tibi, per hæc eadem & per immenſam miſericordiam tuam obſecrans te, ne derelinquas me, nec ſinas me vlla tentatione vinci, nec vlla aduerſitate ſuperari. Libera & cuſtodi me ab omni peccato, ab inſidijs inimici defende me, in omni tentatione protege & dirige me. Rege & poſside me, & fac, vt toto corde ſemper vulneratus, tui amore & compaſsione abſorptus, te ſemper videam Deum meum pro me crucifixum: ita tibi ſemper mens mea inhæreat, vt nihil extra te mihi libeat. Dulcis Ieſu, imple cor meum fide recta, ſpe firma, charitate perfecta, quibus perpetuò tibi & inſeparabiliter inhæream, & nunquam à laude tui & gratiarum actione deficiam. Oro te etiam, pie Ieſu, pro omnibus, pro quibus tu paſſus es, ne tàm dolorosa paſsio tua, néve tanta charitas tua in eis pereat. Conſolare omnes afflictos, tentatos protege, cunctos, qui in gratia tua ſunt, confirma, conuerte omnes ad te, qui auerſi ſunt, & ſaluos fac nos, ſicut tu ſcis & vis Domine Deus noſter.

¶ *De ſiti & morte Chriſti.*

OMnipotens ſempiterne Deus, qui cum omnium creator eſſes & Dominus, tantá pro me ſuſtinere paupertatem voluiſti, vt ardentiſsimam ſitim patienti, non eſſet, qui tibi aquam porrigeret, deeſſet aqua, quæ te refrigeraret, adeſſent verò, qui clamanti, & æſtuantem ſitim conquerenti, acetum felle mixtum propinarēt. Hoc ſcili-

ſcilicet vtcunq; potum ſitim mederi potuiſſet, guſtare tamen illud, non autem ſumere voluiſti, vtpote cruciatum eligens, non refrigeriũ. Itaq; hoc guſtato, Conſummatum eſt, inquis, nil ſupereſſe indicans, quàm vt in mortem amariſsimam traderes animam tuam. Igitur cruore ſancto pro nobis fuſo, inter pœnarum acerbitates, & vulnerum hiatus inhærebas ligno crucis cruento aridus, ſqualidus, deformis, ac tanquam vermis & nõ homo, omni ſpecie decoreq; priuatus, donec tandẽ lachrymantib. oculis, tabeſcentib. viſceribus, obrigentibus membris, in amariſsimo cruciatu, clamore valido patrẽ inuocaſti, orans: Pater, in manus tuas commendo ſpiritum meum. Quẽ etiam, mox vt oraueras, inclinato capite eidẽ tradidiſti. O dulcis Ieſu, teſtabãtur, quomodo poterant, innocentem mortẽ tuam, & quaſi compatiebãtur, inſenſibiles creaturæ. Siquidem luctum præ ſe ferebant ſolis obſcuratio, terræ tremor, veli & petrarum ſciſsio, monumentorum apertio, perſequutorum ſe redarguentium confeſsio, ac pectorum percuſsio. Et cum hęc omnia fiant, hei dulcis Ieſu, ego, qui mortis tuæ tam acerbæ, quàm ignominioſæ reus ſum, non plangam? non ſcindar? non vulnerabor?

Eia amantiſsime Ieſu, ſcinde cor meum tui dolore, vulnera cor meum tui amore, qui nos vſq; in finem dilexiſti. Amator fideliſsime, quid retribuã tibi pro hac immenſa tua dilectione? Adoro

te,laudo,benedico te,& gratias agens obſecro te,fac vt peccatis omnibus,vitijs & concupiſcentijs vniuerſis,affectibus cunctis inordinatis,mundo & mihiipſi totus moriar, tibi autem ſoli viuam,tibi ſoli inhæream. Oro etiam te pijſsime Ieſu,vt mors tua amariſsima,ſit defunctis omnibus requies,conſolatio & vita ſempiterna.Sanguis tuus pretioſiſsimus, miſericordiſsime Ieſu, in purgatorium deſcendat,& defunctorum omnium pœnas aut refrigeret,aut extinguat.

¶ *De apertione lateris Christi.*

Piiſsime Ieſu, non ſufficiebat charitati tuæ, quod in mortem tradidiſſes animam tuam, ſanguinem fudiſſes,omniaq; membra liuoribus & pœnis contriuiſſes,niſi ad extremum quoque,cor tuum pijſsimum amore vulneratum,lanceæ militis obijceres perfodiendum, vt dilectionem, qua cuncta illa pro nobis agenda ac patienda ſuſceperas, nobis monſtrares, vt amoris oſtium reſerando,cunctis volentibus etiam in te introeundi copiam faceres.

Pro hac igitur dignatione tua clementiſsima, pro flebili quoq; corporis tui depoſitione de cruce, pro eiuſdem aromatibus conditi tumulatione,pro luctuoſa amicorum ad vrbem regreſsione,pro deſiderabunda matris,tuam reſurrectionem credentis,expectatione,item pro potentiſ-

ma

ma deſcenſione tua ad inferna, qua tuos amicos perbenignè viſitaſti, inenarrabili gaudio refeciſti, tua præſentia beatificaſti, de inferni clauſtris eripiens paradiſo induxiſti, adoro, laudo, & bedico te, gratiaſq; agens obſecro te per cor tuum pijſsimum, vt in illud cor meum totum trahas, ſepelias, abſorbeas vniasq;, vt præter cor tuum aliud non habeam. Dulcis Ieſu, accipe cor meum, & da mihi tuum, aut cor ſecundum cor tuum, quo extra te nil cogitem, nil ſciam, nil deſiderem, ſed te poſsidens à te poſsidear: vt tu ſolus ſis mihi Deus meus & omnia, tu ſis mihi omnia in omnibus. Iterũ oro te, pijſsime Ieſu, pro omnibus defunctis, per cor tuum pijſsimum da ſingulis refrigerium & requiem ſempiternam.

¶ *De reſurrectione Chriſti.*

QVi es creator noſter, ſaluator noſter, liberator, adiutor, dux, legifer noſter Chriſte Ieſu, qui in paſsione tua factus es nobis merces & redemptio, vita & ſalus, qui virtutum omnium exemplar te nobis cõſtituiſti, & in præmium te promiſiſti: admoneo illius te gaudij, quod deuicta morte, & peracta redemptione noſtra, habuiſti: item, quando reſumpto corpore, glorioſus immortaliſq; reſurrexiſti: quando etiam deſiderantiſsimæ matri, te anxiè expectanti, filius amantiſsimus, Mariæ Magdalenæ ſponſus

deſiderantiſsimus, diſcipulis quoq; magiſter dulciſsimus apparuiſti, tandem in eorundem oculis cælos aſcendiſti, & promiſſum ſpiritum ſanctum cordibus eorum infudiſti, iudex ſeculi iterũ venturus, & vnicuiq; ſecundum merita, aut præmium, aut ſupplicium redditurus.

Pro quibus omnibus te laudo, benedico, adoro & gratias ago, obſecrans tuam maieſtatem, vt charitate inextinguibili me accendas, gratia tua nunquàm à me ſeparabili confirmes, regas atq; poſsideas, & felici morte ab hac præſenti vita ad æternam transferas. Miſericordiſsime, pijſsime, amabiliſsime, ſuauiſsime, en offero me tibi, quando placet tibi, ſuſcipe in pace animam meam. Veniam ad te Domine Deus meus, tecum ſine fine manſurus, idipſum rogo te pro omnibus ſanguine tuo redemptis, dulcis Domine Deus noſter. Amen.

EXERCITIVM VITAE ET PASSIONIS CHRISTI, AD MO-

dum Roſarij, quinquaginta articulis, & totidem oratiunculis diſtinctum.

¶ Ad vulnus dexteri pedis, Oratio.

AMabiliſsime atque dulciſsime Ieſu Chriſte, ſit tibi laus, honor & gloria, pro vul-

nere & dolore dexteri pedis tui.

In hoc ſacroſanctum vulnus depono atque commendo tibi omnia peccata mea, vitia poſſiones atque omnem prorſus ingratitudinem, infirmitatem, vilitatem atq; nihileitatem meam, obſecrans te per immenſam bonitatem tuam, vt omnia hæc per gratiam tuam in me deleas, atque purifices ac ſanes. Quicquid etiam in me tibi diſplicet, mihi infundas, & in gratia tua ab omni peccato me perpetuò liberum facias, præmunias, dirigas atque cuſtodias. Amen. *Pater noſter.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, qui me creaſti, quique hactenus me peccantem quotidie ſuſtines, &, licet ingratiſsimum, etiam beneficijs foues.

Da mihi quæſo, vt te creatorem meum cognoſcam, cum timore & reuerentia tibi fideliter ſeruiam, perfectè obediam, & ex toto corde ſemper tibi placere ſtudeam. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, qui nobiliſsimam virginem tibi in matrem præelegiſti, quam præfiguratam, & de ſanctis parentibus ſine peccato conceptam ac natam, gratijs, virtutibus, boniſq; omnibus impleuiſti.

Da mihi quæſo, vt peccata mea, vilitatemque propriam perfectè cognoſcam, cum vera contritione ac ſancto odio defleam, & quicquid

tibi diſplicet, deteſter & fugiam. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, qui amabiliſsimæ puellæ, honeſtiſsimæ ſpecioſiſsimęq; virgini Mariæ, futuræ matri tuæ inſpiraſti, vt in templum ſe tibi offerret, dedicaret, ac perpetuam virginitatem voueret.

Eia dulciſsime Ieſu, da mihi mentis & corporis perfectiſsimam caſtitatem, cordisq; ferventiſſimam deuotionem, ſimplicitatem, puritatem ac ſtabilitatem. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te & gratias ago tibi, qui virgineo Ioſeph pudiciſsimam virginem Mariam voluiſti deſponſari, & vtrumque in integritate immaculatum conſeruari.

O vtinam mundum, cum vniuerſis vitijs & concupiſcentijs, ſuperem & contemnam, & tibi ardentiſsimo ſynceriſsimoq; amore ſemper inhæream. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, qui dignatus es ſanctiſsimam virginē Mariam per angelum ſalutare, ſpiritu ſancto fœcũdare, atq; in vtero eius incarnari. Dulciſsime Ieſu, vtinã facias cor meũ ita ab omni peccato & vitio liberum, vt tibi ſit iuge

iuge ac perpetuum habitaculum. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, quia dignatus es nouem menſibus in vtero virginis geſtari, & à præcurſore nec dum nato cognoſci ac prophetari. Vtinam cor meum caſtiſsimo amore tui ſic vulneres, vt omnia mundana faſtidiat, & te inhabitatorem ac poſſeſſorem indeſinenter ſitiat. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te benedico te, & gratias ago tibi, quem ſine dolore genuit virgo inuiolata, carens hoſpitio & peregrina.

Eia dulciſsime Ieſu, vtinam cor meum repleas ſemper gratia veræ ac perfectæ contritionis, vt tibi eſſe merear filius æternæ adoptionis. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, qui in paupertate & frigore, in præſepio poſitus, ab angelis es laudatus, & à paſtoribus adoratus.

Fac, vt in ſeruitio tuo nunquam tepeſcam, & à laude tua nunquam deficiam, *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, qui circuncidi dignatus es ac vulnerari, & pro cōſolatione noſtra Ieſus nominari. Vtinam per ſanguinis tui effuſionem merear totus purificari, & ab omni offenſione ac culpa perpetuò præſeruari. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, qui à tribus Magis quæſitus, adoratus, & muneribus es honoratus.

Eia dulciſsime Ieſu, da mihi, vt me ipſum totum ſemper tibi reſignem ac offeram, omnes vires, ac totum ipſum, quod ſum ac poſſum, omni tempore, in laudem, amorem, ac beneplacitum tuum expendam. *Aue Maria.*

¶ *Ad vulnus ſiniſtri pedis,* *Oratio.*

AMabiliſsime atque dulciſsime Ieſu, ſit tibi laus, honor, & gloria, ꝓ vulnere & dolore ſiniſtri pedis. In hoc vulnus repono oẽs negligentias meas, omnia debita, omnesq; obligationes meas, rogans, vt illa tu ſuppleas, tu me iuſtifices, impleas & confirmes gratia tua æterna, in qua creſcam, & quam nunquam amittere valeam. *Pater noſter.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te & gratias ago tibi, quòd in templum offeri, & cum puriſsima virgine matre tua legi ſubdi voluiſti. Ah dulciſsime Ieſu, da mihi perfectiſsimam humilitatem, qua deteſter omnem ſeculi gloriam, omnẽ honorem fugiam, & omni homini própter te deuotè me ſubijciam atq; obediam. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, qui Herodis perſecu-

ſecutionem, fugam, exiliumq́; cum matre in infantia tua pertuliſti, fac me deſideranter æquanimiterq́; omnem aduerſitatem ſuſtinere & in omni preſſura tibi fideliter adhærere. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, qui in templo remanens, à matre quæſitus, & poſt triduum es inuentus. Eia dulciſsime Ieſu, vtinam toto corde, ardentiſsimoq́; deſiderio te æſtuanter ſitiam, indeſinenter quæram, ita fideliter inueniam, vt te nunquàm amittere valeam. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, qui triginta annis cum matre incognitus latuiſti, & fabri filius æſtimari voluiſti. Vtinam gratia in me omnem extirpet arrogantiam, omnem occidat ſuperbiam, vt non videri aut gloriari, ſed neſciri diligam, ac vilis reputari. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, qui propter nos in Iordane dignatus es baptizari, & à patre cœlitus monſtrari. Da mihi, per iuges lachrymas, ab omnibus peccatis & vitijs mundari, vt tui amore deſiderioq́; cœleſtis vitæ ſemper totuſque merear inebriari. *Aue Maria*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, qui in deſerto abſtinens, dignatus es à diabolo tentari. Eia dulciſsime Ieſu, protege me gratia tua, & fac me cunctas diaboli inſidias euadere, omniaque tentamenta in tua virtute ſuperare. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, qui pro animarum ſalute, orationibus, vigilijs, itineribus, prædicationibusq; continuis es fatigatus. Da mihi, vt honorem tuum & animarum ſalutem feruenter ſitiam, & pro his corpus meum & omnia deſideranter impendam. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, qui nuptias tua præſentia atq; miraculo primo honoraſti, cunctisq; egentibus ac infirmis curationum beneficia erogaſti. Da mihi cor pietate, compaſsione & omni miſericordia plenum, quo omnibus hominibus & precipuè inimicis impendam perfectiſsimæ dilectionis beneficia & affectum. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi pro benigniſsima familiaritate, quã Mariæ Magdalenæ, Zachæo, Matthæo, mulieri in adulterio deprehẽſæ, cęterisq; pœnitẽtibus, totus pius ac miſericors exhibuiſti. Da mihi

gra-

gratiam profundiſsimæ humilitatis, perfectiſsimæ mititatis, benignitatis & charitatis. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, qui inter laudes & honores, ſuper Hieruſalem fleuiſti. Eia dulciſsime Ieſu, infunde mihi perfectæ charitatis zelum, vt tui contemptum & irreuerentiam vbique deteſter ac horream, pro quocunque peccato ex toto corde doleam, cuiuſcunque etiã proximi mala, vt propria, ſentiam. *Aue Maria.*

¶ *Ad vulnus dextræ manus, Oratio.*

AMabiliſsime atque dulciſsime Ieſu, ſit tibi laus, honor, & gloria pro vulnere & dolore dextræ manus tuæ. In hoc vulnus repono atque commendo tibi omnes actus & conatus meos, & quicquid gratia tua in me, aut per me factũ eſt, vt tu ea cuſtodias, ſanctifices, & perficias, ad laudem & gloriam nominis tui. *Pater noſter.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te & gratias ago tibi, qui Iudæis te perſequentibus, & in mortem tuam conſpirantibus, à diſcipulo es venditus. Ah dulcis Ieſu, da mihi, vt & mala & bona omnia de manu tua ſuſcipiam, inter omnia gratias agam, pro ſingulis ſemper te plus diligã, & ad oẽs homines pacẽ, tranquillitatẽ cordis ac charitatẽ retineam. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, qui relicta matre, Hieroſolymis Paſcha cum Diſcipulis comediſti, & illorum pedes humillimè lauiſti. Vtinam cuncta pro tui amore libenter relinquam, omnibus te præferam, in omnibus & ſuper omnia te diligam, & me omnibus in obſequium, propter te, gaudenter ſubijciam. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, qui Sacramentum Euchariſtiæ inſtituens diſcipulis tradidiſti, & nobis idipſum reliquiſti.

Eia dulciſsime Ieſu, accende cor meum ad eſuriem huius venerabilis Sacramenti, vt ardentiſsimo deſiderio, caſtiſsimo affectu, humilitate, reuerentia, deuotioneque ſynceriſsima frequentem illud, quando, quoticsque dignationi tuæ placuerit. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te & gratias ago tibi, qui ad patiendum deſiderantiſsimus, ſimulq; triſtis ac pauidus, ter orãdo patri te reſignaſti, & in agone poſitus ſanguinem ſudaſti. Ah vtinam facias, vt in omni aduerſitate ac tentatione, ad te ſemper recurram, in te ſolo confidam, meipſum relinquam, & tibi ſoli credã, offeram & reſignem. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, qui ab hoſtibus captus ligabaris, cædebaris, blaſphemabaris, impieque tra-

ctaba-

ſtabaris. Vtinam facias me à vitijs omnibus liberum,& in tui amore captiuum, vt mihi deſideratiſsimum fiat deſpici, iniuriasque ac contumelias pati. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, qui ductus ad Annam, patienter à ſeruo alapam tuliſti. Da mihi, vt odientes me diligam, pro malis bona retribuam,& dulcedinis ac benignitatis affectum ad omnes effundam. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, qui in domo Caiphæ, iniquos teſtes accuſantium toleraſti, & Petrũ ter negantem te, miſericorditer reſpiciens, ad pœnitentiæ fletum reuocaſti. Eia miſericordiſsime Ieſu, da mihi, vt peccata mea, ingratitudinẽ quoque,& negligentias meas perfectè lugeam,& ex toto corde tibi placere ſtudeam. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, qui damnatus, conſputus, cæſus, velatusque alia complura indigna ſuſtinuiſti. Vtinam tui amor tantus in me ferueat, vt odiam reputari aut honorari: deſiderem verò & ex corde gaudeam neſciri, deſpici ac pati. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, qui coram Pilato iniuſtè accuſatus, humiliter tacuiſti. Ah pie Ieſu, pone linguæ meæ frenum timorem tui, quo ab

omni

omni etiam otioſo ſermone abſtineam, & in omnem humiliationem meipſum vltrò ac deſideranter offeram. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, qui ab Herode deſpectus, ac deriſoria veſte es illuſus, inter opprobria quoque ſubſannatus, & ſic ad Pilatum reductus. Eia dulciſsime Ieſu, da mihi, vt de omnibus hominibus bene ſentiam, neminem iudicem aut ſpernã, cunctos mihi præferam, & de me ſemper vilius ſentiam. *Aue Maria.*

¶ *Ad vulnus ſiniſtræ manus,*
Oratio.

AMabiliſsime atque dulciſsime Ieſu, pro vulnere & dolore ſiniſtræ manus tuæ, tibi gratias ago.

In hoc vulnus offero tibi, ac iterum commendo, omnia dona, beneficia, gratias, & quicquid mihi ingrato ac miſero contuliſti. Rogo autem tuam miſericordiam, per ſingulas guttas ſanguineas, quæ inde fluxerunt, vt ea omnia mihi conſerues, confirmes, perficias, augeasq; ad gloriam nominis tui, vt indies in me creſcant humilitas & charitas, ſecundum beneplacitum tuum. *Pater noſter.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, qui propter me dignatus es nudari, ad columnam ligari, toto corpore flagellari,

lari, vulnerari ac cruentari. Da mihi nunc flagella tua tam patienter tamque deſideranter ſuſtinere, vt tuis pœnis ac meritis purgatus, poſt huius vitæ egreſſum ilicò merear tecum gaudere, vbi tibi placeam, te laudem, te diligam in æternum. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, qui coronam ſpineam vertici tuo impreſſam, ſubſannationesque & illuſiones, alapas quoque ac ſputa, propter me pertuliſti. Dulcis Ieſu, imprime cordi meo iugem paſsionis tuæ memoriam, quæ mentem meam indeſinenter compungat, vulneret atque totam liquefaciens, in tui amore abſorbeat. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, qui licet totus miſerabilis, vulneribus & doloribus plenus, productus, ac populo es monſtratus: inuidia tamen Iudæorũ clamans, poſtulauit te crucifigi, & Barrabam vita donari. Ah dulciſsime Ieſu, omnem ſuperbiam & omnem gloriæ appetitum, inuidiam, cunctaq; vitia in me mortifica & extingue, & fac vt verè ſim compatiens, verè humilis ac mitis corde. O paſsio nobiliſsima ſaluatoris mei, vulnera animã meam: ò pretioſiſsima vulnera amatoris mei, inebriate mentem meam. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, gratias ago tibi, qui innocenter pro me ante tribunal ſtans, paſſus es te ad mortem damnari,

&in gaudium hoſtibus fieri. Per hanc charitatem tuam obſecro te Deus meus, da mihi gratiam nũquam obloquendi, nunquàm detrahendi, nunquàm proximum iudicandi, damnandi, aut ſpernendi, & ad hæc etiam alijs nunquàm auſcultandi aut conſentiendi. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, ꝑ ſingulis doloribus atq; gemitibus, quando inter multa opprobria & verbera baiulans crucem tuã, in oculis matris tuæ, ſub onere corruiſti. Da mihi mitiſsime Ieſu, crucem propriæ abnegationis & mortificationis, feruentiſsima deuotione amplecti, & veſtigia virtutum tuarum charitate perfectiſsima imitari. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, cuius omnia membra extractione veſtium nudabantur, doloresq; & vulnera renouabantur. Vtinam facias cor meum ab omni inutili cogitatione, ab omni impura affectione, ab omnibus denique viſibilium rerũ formis perfectè nudari, vt iugi viſionis tui præſentia merear indies renouari, tuique amore feruentiſsimo totus abſorberi atque cremari. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, qui ſuꝑ crucẽ dirè es extẽſus & clauis affixus, non habens ſpeciẽ neque decorem, ſed ſicut leproſus & à Deo percuſſus.

Da mihi,vt nihil ſim in oculis meis,ſed meipſum ſemper deſpiciam , ad maiora & meliora extédam,& omnes vires animæ & corporis mei, in amorem & beneplacitum tuum expendam. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte,adoro te, benedico te, & gratias ago tibi,qui inter latrones poſitus, exprobrantium blaſphemias æquanimiter pertuliſti,& pro inimicis orans,latroni pœnitenti paradiſum promiſiſti.

Da mihi,perfectiſsimè omnia vitia in me mortificare,omnia aduerſa mitiſsimè tolerare, & æſtuantiſsimo deſiderio ad te veram paradiſum cótinuò aſpirare. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte,adoro te,benedico te, & gratias ago tibi, pro dolore, quo cor tuũ ſcindebatur,quando matrem tuam fideliſsimam condolentiſsimamque aſtantem , diſcipulo tuo Ioanni commendabas. Eia dulciſsime Ieſu, da mihi, in eius veneratione & amore ſic affici & occupari,vt ab ea,tanquam à matre,merear ſemper protegi,foueri & gubernari. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte,adoro te,benedico te, & gratias ago tibi,qui inter acerbiſsimos pœnarum cruciatus,clamabas te derelictum,quando etiam æſtuantiſsima ſiti tortus, non habuiſti aquæ guttam , ſed fel & acetum. Ah dulciſsime Ieſu , fac vt in omni tentatione, ac preſſura ad te confugiam, ad te ſitiam, & eſuriam,

eſuriam, ac mundana omnia faſtidiam. *Aue Maria.*

¶ *Ad vulnus cordis Ieſu, Oratio.*

AMabiliſsime atque dulciſsime Ieſu, pro vulnere cordis tui ſit tibi laus, honor & gloria. In hoc vulnus offero, committo atque reſigno tibi cor meum, omnes potentias, vires, intenſiones & affectiones meas, rogans te per effuſioné ſanguinis tui & aquæ, vt me tu ſolus poſsideas & regas, igneque vehementiſsimi amoris tui conſumas, abſorbeas & tibi vnias, Amen. *Pater noſter.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, pro innocentiſsima amariſsimaque morte tua, videlicet pro doloroſa ſeparatione ſanctiſsimæ animæ tuæ, à nobiliſsimo corpore tuo. Eia Deus meus, Saluator meus, ſpes mea, & corona mea, da mihi vt vitijs & concupiſcentijs omnibus, omnique priuato ac inordinato amori perfectè moriar, tibi verò ſoli viuam, & æternaliter inhæream. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, pro amoroſo vulnere illo, quo cor tuum transfixum, ſanguinem nobis propinauit & aquam. Eia, vulnera quæſo cor meum lancea amoris tui, vt aliud neque cogitem neque deſiderem, quàm te Dominum Deũ meum,

um,pro me crucifixum. Nihil mihi placeat,nihil me afficiat,niſi tu Deus meus, gaudium meum, vita mea. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte,adoro te,benedico te, & gratias ago tibi, ꝑ flebili depoſitione corporis tui de cruce,& pro lamentabili plãctu matris tuæ & amicorum tuorum.

O vtinam paſsionis tuæ memoria omnes ſenſus meos repleat,& me totum abſorbeat,vt aliud non videam, aliud non ſentiam, aliud neſciã, quàm te Dominum meum, pro me crucifixum & mortuum. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte,adoro te, benedico te, & gratias ago tibi,qui voluiſti ſindone inuolui,&alieno ſepulchro recondi. Vtinam cor meum, ſenſus & vires meas omnes in te ſepelias, per amorem tibi vnias, & velut inſenſibilem ac ſtupidum ad omnia,quæ à te ſunt aliena,me reddas. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte,adoro te,benedico te, & gratias ago tibi,qui dignatus es ad inferna deſcendere,& captiuos patres liberare. Eia dulciſsime Ieſu, deſcendat nunc quoque paſsionis & ſanguinis tui virtus in purgatorium, & det animabus cunctis refrigerium. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte,adoro te,benedico te, & gratias ago tibi,qui reſurgens à morte,primò matri, deinde Mariæ Magdalenæ & Apoſtolis glorioſus apparuiſti. O dulciſsime Ieſu,da mihi vi-

hi vitijs,paſsionibus,ac inordinatis motibus omnibus perfecte mori,tibi viuere,tibi placere, & ſola cœleſtia ſapere & deſiderare. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte,adoro te,benedico te, & gratias ago tibi, qui iubilantibus angelis, & patribus comitantibus, aſcendiſti in cœlum. Vtinam ſemper mens mea tui amore langueat, mundana vniuerſa faſtidiat,te ſolum ardenter eſuriat ac ſitiat, nihil me afficiat, nihil me delectet,nihil me lætificet,niſi tu Domine Deus meus. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte,adoro te,benedico te, & gratias ago tibi,qui ſpiritum ſanctum dediſti,& diſcipulos ad mundi conuerſionem miſiſti. Da mihi ſimpliciſsimam puritatem cordis,iugemque ſtabilitatem mentis.Da mihi ardentiſsimam,fideliſsimam, perpetuamque charitatem, vt ſpiritus ſanctus me impleat, regat ac poſsideat,vt vberioribus donis gratiæ ſuæ dignum me efficiat. *Aue Maria.*

O Domine Ieſu Chriſte,adoro te,benedico te, & gratias ago tibi,qui matrem tuam in corpore & anima aſſumptam glorificaſti,&potentiſſimam miſericordiſsimamque nobis donaſti. Da mihi per eius merita tuã gratiã, & in omni bono perſeuerantiã, vt in ſeruitio tuo nunquam deficiam,& per indiſcretionem nunquam excedam. *Aue Maria.*

O Do-

O Domine Ieſu Chriſte, adoro te, benedico te, & gratias ago tibi, qui iudex es venturus, & vnicuique ſecundum ſua opera ſupplicium aut præmium redditurus. Eia miſericordiſsime Ieſu, da mihi omnem vitam meam, ſecundum beneplacitum tuum, ita conſummare, vt anima mea de corpore egrediens, immediatè ad te, creatorē ſuum, tui amantiſsima redeat, vbi ſine fine in gloria tua, cum omnibus ſanctis, te collaudet & benedicat, Amen.

Verſus, pro iuuanda memoria, ordinem & materiam ſingulorum articulorum indicantes.

CVncta creat, natam, præſentat, ſponſa ſalutat.
Ad mōtana, parit, laudant, ſcindūt, veniunt tres,
Siſtitur, aefugiens, ad feſta, latetq;, lauatur.
Tentatus, docuit, curat, pius eſt, lachrymatur.
Venditur, atque lauat, ſtatuit, anguſtia captus.
Fert alapam, Petrus, reus eſt, Pilatus, Herodes.
Cæditur, & ſpinis, monſtrant, ſententia, portat,
Nudatus, figitur, latro, matrem, derelictus.
Expirat, foditur, ſoluunt, ſepelitur, è lymbo,
Surgens, aſcendit, mittens, aſſumptaq;, iudex.

¶ *Cæterum ſunt, qui vitam :c paſsionem Chriſti in centum & quinquaginta diuidunt articulos, quibus tria roſaria conficiuntur. horum ſequentes habes verſus.*

CVncta creat, vindex eligit ſignata, promiſſa.
Concipitur ſine væ, completur nata venuſta.
In templum, dulcis, perfecta, vouet noua ſponſa.
Orat, aue, turbatur, concipit, & læta geſtat.
Ad montana, pauet, peregrina, parit, latriam dat.
Lactat, condoluit, congaudent, integra ſcindunt,
Tres veniunt, ſiſtunt, fugiunt, exul, nutriebat.
Hinc redit, ad feſta, quærunt parensq́;, latebat.
Iordanis, tentat, vocat hos, incommoda, feſſus.
Mira facit, docuit, pius eſt, iniuria, palmis.
Venditur, abſcedit, cœnat & lauat, inſtituens dat.
Prædicat, exiuit, triſtisfit, orat, ad illos.
Angelus, & ſudat, fit obuius, oſcula, ſanat.
Captum fune ligant, fugiunt, Annas, alapam fert.
Ter negat, ad Caipham, teſtes, blaſphemia, damnant.
Cæſus, conſpuitur, velant, fert multa, Pilato.
Accuſant, regi, ſpernitur, hinc redit, vnum è duobus.
Nudatum ligant, cædunt, ſpinisq́; deludunt,
Exhibitus, damnatur, amictus, ſub cruce flebant.
Aſſociant, Simon, vinum, nudant, renouantur.

Extenſus crucifigitur, orat, ſcriptus,
in altum.
In tribus, effluxit, diuidunt, blaſphemia latro.
Vndiq́;, condoluit, mulier, tenebras, derelictus.
Eſt ſitiens, guſtat, complet, moritur, pœnitebant.
Terra tremit, milesq́;, deponunt, ſyndone, planctus.
In tumulum, redeunt, ad lymbum, gaudia, ſecum.
Surrexit, matri apparet, reſcens, it in altum.

Spiri-

Spiritu,conuertunt,martyr,virgoq́; ſuperſtes.
Migráuit,aſſumpta,ſupremaproxima fulget.
Imperat,exorat,concors,creſcunt,venietq;.

SI QVISPIAM ALIIS OCCVPATIONI-*bus præpeditus, articulos hos, quomodo ſupra ſcripti ſunt,cum orationibus legere meditarive nequierit, poteſt lecturus roſarium, poſt quinque, aut decem ſalutationes Angelicas,omiſsis ſuperioribus,orationem,quæ ſequitur, ſemper inſerere.*

AVe benigniſsime Ieſu Chriſte, cum omnibus ſanctis & electis tuis,gratia plenus,miſericordia tecum: benedicta ſit amariſsima paſſio tua, triſtiſsima anima tua,pijſsimum cor tuū, omnia membra tua,opprobria; liuores, vulnera & mors.Et benedictus dolor ac ſanguis vulnerū tuorum.Pro his itaque omnibus, quæ paſſus es, & pro immenſa charitate tua; qua propter me paſſus es,adoro,laudo,benedico te, & gratias ago tibi,miſericordiſsime Domine Ieſu Chriſte. Obſecro etiam te,per pijſsimum cor tuum, imple cor meum ardentiſsima, perfectiſsima, perpetuaque charitate, vt meipſum verè cognoſcā & contemnam,contemnentes verò & odientes me ex corde diligam. Dulcis Ieſu,da mihi vt nil me afficiat,nihil me delectet niſi tu.Te ſolum cogitem,te ſolum ſentiam,&tibi ſemper totus perfectiſsimeque placeam.

ROSARIVM QVINQVAGINTA GAVDIORVM GENITRICIS DEI, QVIBVS præ cæteris hominibus (vt eſt omnibus ſingularis) in terra cœloque exultat.

AB *æterno es dilecta,*
Dei mater prælecta,
In ſalutem omnium.
Deus, qui te præparauit,
Dignam fecit & ornauit,
Sua mater fieres.
A prophetis prædicata,
Signis, typis figurata,
Deſideratiſſima.
A peccato præſeruaris,
Mox concepta conſecraris,
Dei habitaculum.
Te parentes genuerunt,
Sancti, ſteriles fuerunt,
Fœcundati cælitus.
Sacerdotum, prophetarum,
Regum & patriarcharum,
Stemma te nobilitat.

Legem.

Legem, pſalmos didiciſti,
Nihil non intellexiſti,
Te docebat vnctio.
A delicto tu ſecura,
Et ab omni labe pura,
Angelis es mundior.
Tota pulchra, gratioſa,
Supra modum ſpecioſa,
Nil decoris defuit.
Gratia es omni plena,
Virgo mitis & ſerena,
Places & altiſſimo.
TE in templo dedicaſti,
Deo totam mãcipaſti,
Vitam agens cœlicam.
Dulcis, pia, cunctis grata,
Pulchra, mitis, honorata,
Omnibus amabilis.
Speculum es caſtitatis,
Et exemplum ſanctitatis,
Morumq; perfectio.
Caſtitatem tu vouiſti,
Deo dum te obtuliſti,
O regina virginum.
Iuſto Ioſeph deſponſaris,
Dei ſponſa quo ſeruaris,
Vitam agens cœlicam.
Deum humilis orabas,
Cui deuota ſupplicabas,

Pius nos redimeret.

Cœlitus es ſalutata,
Dum conſentis expectata,
Virgo Deum concipis.
Ferens Deũ non grauaris,
Plena Deo ſed lætaris.
Portans hunc in vtero.
In montana properaſti,
Heliſabeth dum ſalutaſti,
Adimpleris ſpiritu.
Virgo Deum genuiſti,
Et dolore caruiſti,
Plena cordis iubilo.

O Quam ſanctè exultabas,
Deum quando tu lactabas,
Vbere virgineo.
Tu gaudebas reuelari,
Cognitumq; honorari,
Ieſum Dei filium.
Tu in gremio fouebas,
Operansq; nutriebas
Hunc, qui paſcit omnia.
Hunc in templo reperiſti,
Gaudens tecum reduxiſti,
Mœſta quem quæſieras.
Tecum latens morabatur,
Fabro natus putabatur,
Erat tibi ſubditus.

Eius ſigna contemplaris,
Gloriæq́; gratularis,
Dum dat beneficia.
Delectaris veritate,
Et ſermonum ſuauitate,
Populo dum prædicat.
Peccatores pius vocat,
Et conueſcens ad ſe locat,
Mitis & miſericors.
Suo corpore cibauit,
Et amore inflammauit,
Sacramenta ſtatuens.
Magno pretio quod empti
Sumus, à morte redempti,
Nobis ipſa faueras.
ASTas Chriſto patienti,
Collaboras redimenti,
Charitatem ſocians.
Sola credis, ſola ſperas,
Amans ſola perſeueras,
Typum dans Eccleſiæ.
Mortem victor ſuperauit,
Patris iuſſa conſummauit,
Ieſus Dei filius.
Prima vides reſurgentem,
Glorioſum & fulgentem,
Sancto plena gaudio.
His aſcendens, copioſam
Turbam ducit gaudioſam.
Potens quam redemerat,

Spiritus non replet idem,
Mundus quo recipit fidem,
Miſsi dum hunc prædicant.
Fidem gaudes dilatari,
Et innumeros ſaluari,
Tui nati ſanguine.
Languidis cupita dari,
Et miracula patrari,
Ieſu vides nomine.
Caſtitatem imitantur
Tuam, mundum aſpernantur
Virgines & monachi.
Martyres, qui dilexerunt
Chriſtum, ſanguinem fuderunt
Pro ipſius nomine.
AD ſuperna ſuſpirabas,
Euocata anhelabas.
Ad dilectum filium.
Moriendo dormiuiſti,
Et non dolens tradidiſti
Deo tuam animam.
Hic aſſumptã te coronat,
Immortalitate donat
Corpore & ſpiritu.
Super cœlos exaltata,
Sanctis angelis prælata,
Es poſt Deum celſior.
Vt ſol fulget inter aſtra,
Cœli ſic illuſtrat caſtra
Tuæ ſplendor gloriæ.

Filius

Filius dat ſua dona,
Cœliq́; parauit bona,
His,qui tibi ſeruiunt.
Tu in cœlo principatum
Obtines: eſt cunctis gratum,
Quod regina præcipis.
Chriſtus matrem te honorat,
Quicquid petis, id exorat
Tua feruens charitas.
Proxima es trinitati,
Nam ſupernæ ciuitati
Decor es & gloria.
Honor tuus ſemper creſcit,
Amor tuus nec marceſcit
In cœleſti curia.

¶ Verſus memoriales, articuloſ hos ſignificantes.

Diligit, ante parat, ſignat, præſeruat, à ſanctis.
Nobilis, omnia ſcis, pura es pulcherrima, plena.
In templum dulcis, perfecta, voues, noua ſponſa.
Exoras, conceptum, fers, montana, parisq́;.
Lacte, reuelatur, nutris, reperit, habitauit,
Signa facit, docuit, pius eſt, ſacramenta redemit.
Aſtas, & credis, victor, ſurrexit, in altum.
Impleuit, credunt, miracula, caſtaq́; martyr.
Euocat, & dormis, aſſumpta, ſupremaq́; fulges.
Dona tuis mandas, conſentit, proxima, creſcunt.

MEDITATIO IN ORATIONEM DOMINICAM, MENTEM Orantis alliciens ad pietatem.

Pater noſter.

O Clementiſsime Domine Deus meus, tu ſemper, quæ patrem optimum & fideliſsimum decent, erga me facis: ego verò non ago quæ digna ſunt filio. Sum enim prodigus ille & profugus, qui ſubſtantiam, id eſt, vires animæ & corporis, & omnia dona tuâ conſumpſi in peccatis. Veruntamen quia tanto tempore peccatis meis per miſericordiam tuam, ò amantiſsime pater, diſsimulatis, per benignitatem ſum ſuſtentatus, beneficijs etiā infinitis ac inſpirationibus tuis amoroſis vocatus, audeo ad te reuerti clementiſsime pater, & dicere: Pater peccaui in cœlum & coram te, iam non ſum dignus vocari filius tuus: nolo tamen eſſe mercenarius, nolo eſſe ſeruilis ſeruus: ſed opto eſſe aut filius, aut filialis ſeruus. O amantiſsime pater, quid nunc reliqui eſt, aut quid aliud opto, quid aliud expecto, quàm vt inter paternos amplexus, inter brachia ſua-

ſuauiſsimæ miſericordiæ tuæ,ſuſcipias & cōſtringas me?Ecce venio, ecce curro ad te dulciſsime pater. Expande brachia tua amoroſa ac paterna, & ſuſcipe me,licet indignum,licet vagum, tamē ad te reuertentem filium tuum.Cognoſce & recipe,quem vocaſti.Ecce venio ad te. Vtinam Deus meus,oh vtinam,Deus meus,dignetur me pietas tua,ſupra pectus miſerationum tuarum ſibi attrahere,aſtringere, & indiſſolubili nexu charitatis inauertibiliter ſibi colligare.

Qui es in cœlis.

O Clementiſsime Domine Deus,quem decet ſanctitudo, vtinam cor meū purifices ab omni priuato ac terreno amore, & hoc,iuxta cor tuum, tibi placentiſsimum facias habitaculū,in quo te, ſicut in cœlo, iugiter delectet manere.

Sanctificetur nomen tuum,

ADoretur, colatur, benedicatur ab vniuerſa creatura,Domine Deus meus: mihi confuſio & ignominia,tibi ſoli honor & gloria. Vtinā omnes cognoſcant,venerentur & benedicāt te. Sed &ego quoque,ò glorioſiſsime Domine Deus meus,nihil habens,niſi hoc corpus & hanc animam,offero tibi hæc,& quicquid ſum aut poſſum,in tui laudem,gloriam & honorem. Atque vtinam des mihi,vt ex toto corde,& intimis medullis animæ,te ſolum, & gloriam tuam æſtuan-

ter ſitiam, purè quæram, & intendam in omnibus, quocunque ſe mouet anima mea. Hoc idem opto, amantiſsime pater, fieri in omnibus creaturis tuis, vt hoc velint, hoc agant, & ita ſint, quemadmodum tu noſti aut maximè vis, ad gloriam tuam ſempiternam.

Adueniat regnum tuum,

Sempiterne Deus, hoc age, vt in nobis ſit regnum tuum, vt in nobis nihil amodo remaneat, quod tibi diſpliceat, tu ſolus nos omniaque noſtra impleas, regas & poſsideas, tu ſolus nobis in omnibus placeas, tui amor ardentiſsimus atque perfectiſsimus nos totos abſorbeat, vt ſis nobis omnia in omnibus.

Fiat voluntas tua, ſicut in cœlo, & in terra,

Eia dulciſsime & ſuauiſsime pater, hoc opto, hoc deſidero, hoc precor, vt in me, & de me, & per me, atque in omnibus creaturis tuis, ſanctiſſima voluntas tua fiat. Ceſſet ac pereat in nobis quicquid eſt proprium, vt tu ſolus omnia deſideria noſtra in te rapias, atque tibi vnias, nobiſque idem velle & nolle tecum facias.

Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie,

Pijſsime & clementiſsime pater, tu ſcis quicquid nobis eſt neceſſarium, quicquid proficuum pro animæ & corporis ſalute. Ex te enim cuncta bona ſperare habemus, à nobis verò nihil, niſi peccatũ. Da ergo, vt perfectè cognoſcamus vilitatis noſtræ conditionẽ & indigentiam, ſimul-

que

que charitatem & benignitatem tuam:& vt gratia tua ſemper nobis aſsit,quæ nos illuminet,cõfortet,dirigat atque perficiat.

Et dimitte nobis debita noſtra,

Eia miſericordiſsime Ieſu, da nobis iuges lachrymas perfectiſsimæ cõtritionis & ignitæ charitatis, effunde etiam ſuper nos vndam roſeam tui pretioſiſsimi ſanguinis, quibus à peccatis, à negligentijs,ab omnibus quoque debitis mundemur ac ſanctificemur.

Sicut & nos dimittimus debitoribus noſtris,

Deus meus, miſericordia mea, ego dimitto, & ſi quid minus dimitto, obſecro te per ſingulas guttas pretioſi ſanguinis tui,perque ſingulos gemitus & ſuſpiria cordis tui, da mihi perfectiſſimam charitatem ad omnem proximum,&præcipuè ad eos,à quibus offendor, vt ex toto corde ignoſcẽ,diligam, atq; eos mitiſsima dulcedine cordis pariter ac beneficijs ſemper foueam.

Et ne nos inducas in tentationem.

Illuſtra faciem tuã ſuper ſeruos tuos, & cõfirma nos in gratia tua:vt ambulemus, inter oẽs laqueos peccatorum,ab omni peccato tuti ac mũdi,&inter omnes inſidias inimicorum ſecuri:ſitque nobis omnis tentatio ad victoriam,& nulla ad ruinam.

Sed libera nos à malo,

CVlpæ & pœnæ. Libera nos ab omni,quod à te diuidit nos, ab omnibus vitijs & con-

cupiſcentijs, vt nullo malo obnoxij, & ab omni impedimento liberi, æſtuātiſsimis deſiderijs ſemper te ſitiamus, ad te ſuſpiremus, ad te curramus, & quæ infra te ſunt faſtidiamus, donec feliciter te perfruamur.

MEDITATIO IN SALVTATIONEM angelicam.

Aue,

Ex patris omnipotentia, ex filij ſapientia, ex ſpiritus ſancti clementia.

O *Maria,*

Cœlum & terram illuminans.

Gratia plena,

Supereffluens, & implens omnes te diligentes.

Dominus tecum,

Patris vnigenitus, & virginei cordis tui natus vnicus, amicus & ſponſus dulciſsimus.

Benedictus tu in mulieribus,

Quæ maledictionem abſtuliſti, & æternam nobis benedictionem reportaſti.

Et benedictus fructus ventris tui,

Creator & Dominus omnia implens, omnia benedicens, omnia ſanctificans.

Ieſus Chriſtus,

Splendor paternæ gloriæ, & figura ſubſtantiæ eius.

¶ Alia meditatio.

AVe Maria gratia plena, Dominus te cum: ah ſancta Maria, utinam eius gratia & tua ſemper ſit mecum, & cor meum ſemper vobiſcum. Benedicta tu in mulieribus: ò pijſsima mater Dei, fac me totum ſecundum beneplacitum filij tui. Et benedictus fructus ventris tui, Ieſus Chriſtus, pro me crucifixus & mortuus. O miſericordiſsime Ieſu Deus meus, propitius eſto mihi peccatori, Amen.

¶ Oratio ſeu effuſio cordis quotidiana, pro ijs, qui officijs aut occupationibus implicati, nequeunt Deo multum diu vacare.

O Miſericordiſsime Domine Deus meus, mihi quæſo ignoſce. Clementiſsime Domine IESV Chriſte, miſerere mei, propter nimiam charitatem tuam, qua me diligis, & per amorem obſecro illum, quo propter me pependiſti in cruce, ignoſce quæſo omnibus peccatis meis, omnibus negligentijs, erroribus, vitijs, concupiſcentijs, atque prorſus omni ingratitudini meæ, ac totius mundi. Ignoſce, quod hactenus tot annis tibi contumelioſus ingratuſque vixi. Ignoſce, quod hodie quoque in hoc & in hoc N. bonitatem tuam offendi. Heu amabiliſsime & ſuauiſsime Ieſu, quid habeo miſer ego, qui mihil omnino ſum? quid habeo, quod offeram tibi Deus meus, ſiue pro peccatis meis,

ſiue pro beneficijs tuis? Nihil profectò (vniuerſorum enim ſum debitor) aliud, quàm temetipſum, ò ſufficientia, ò virtus & diuitiæ meæ. Ante faciem igitur miſerationum tuarum ſupplex proſtratuſq;, vtpotè omnium indigniſsima creatura tua, veniam peto, te inuoco, teque Deum meum, te redemptorem & ſaluatorem meum adoro. Omnem verò paſsionem tuam, omnes liuores & dolores, omnia vulnera, omneſque roſei ſanguinis tui guttas, omnes lachrymas oculorum tuorum, omnes denique triſtitias ac gemitus pijſsimi cordis tui, atque adeò omnem amorem tuum ad nos feruentiſsimum pariter ac fideliſsimum, offero tibi pro me & vniuerſo mundo, in expiationem omnium delictorum noſtrorum, in ſuppletionem omnium negligentiarum noſtrarum, in ſacrificium quoq; laudis ac gratiarum actionis, omnium beneficiorum tuorum, ſimulq; in vnione horũ omnium, meipſum totum offero tibi in holocauſtum, hoc eſt, in omne beneplacitum tuum, & in ſupremam laudem & gloriam tuam, obſecrans te per ſuauiſsimum, fideliſsimum, amantiſsimum, atq; miſericordiſsimum cor tuum, per effuſionem benedicti ſanguinis tui, & per ſingulas miſerationes tuas atq; beneficia tua, aufer à me cor nequam, cor meũ impium & ingratum, & quicquid in me tibi diſplicet, & da mihi pro illo ſanctiſsimum cor tuũ, aut cor, ſecundum cor tuum, deuotiſsimum, amantiſsi-

tiſsimum, fideliſsimum, mitiſsimum, caſtiſsimũ atq; obedientiſsimum, quod tuipſe purifices, ſimplifices, tui amore vulneres, inebries, atque tuo cordi vnias. Dulcis Ieſu, da mihi veram atq; iugẽ contritionẽ pro peccatis meis, cognitionem propriæ vilitatis & nihileitatis, cum profundiſsima humilitate. Da mihi emendationem vitæ meæ, & imitationem vitæ tuæ, ſecundum altiſsimum atque perfectiſsimum beneplacitum tuum. Da mihi perfectiſsimam abnegationẽ, atq; plenam relictionem meijpſius, puriſsimam caſtiſsimamq́; nuditatem cordis, ardentiſsimam quoq; ac perpetuam charitatem, qua tibi ſoli totus inhæream, & te ſolum rectorẽ ac poſſeſſorẽ cordis mei iugiter habeam, omniaq́; tua opera & beneficia in te, & in tui ſolius gloriã referã. Fac, ò miſericordiſsime Domine Deus meus, cruci tuæ me ſemper aſtare ea fide & deuotione, ea cõpaſsione & amore, quibus pijſsima mater tua, fideliſsimusq́; diſcipulus tuus, quem diligebas, Ioannes, feruentiſsima quoque amatrix tua Magdalena, tibi in paſsione ac morte tua aſtiterunt. Fac etiam dignum me fieri, cui ipſi quoq; in hora mortis aſsiſtant, meq́ue protegant. Tu verò pijſsime & miſericordiſsime Deus, animam meam de corpore non ſinas egredi, niſi plenè tibi reconciliatam, atq; per infinitas miſericordias tuas, perq́ue paſsionis tuæ merita purgatam, atque ſine dilatione, ſine impedimento ac medio, abs te clemẽtiſsimo amatore

meo,

meo,in regnum tuum ſuſcipiendam,inſeparabiliterque tecum manſuram.Amen.

¶ Oratio deuota ad virginem matrem.

EXcellentiſsimę dignitatis mater Dei, virgo Maria obſecro te per ſingularē illam præeminentiam tuam, qua cunctis mortalibus præſtas,vtpote munda & immunis ab omni cogitatione peccati, libera & cuſtodi me ab omni peccato. Aufer quicquid placet,& perduc ad ſtatum viuēdi tibi gratiſsimum, & mihi ſaluberrimum. *Aue Maria.*

Excellentiſsimæ dignitatis mater Dei, virgo Maria,obſecro te per ſingularem ac ineffabilem præeminentiam tuam,qua cunctis mortalibus præſtas,vtpote electiſsima virgo perpetua,& mater non cuiuſcunq; hominis,ſed filij Dei: extingue penitus à corde meo, omnem tam carnis, quàm mundi amorē, & reple illud ac ſuccende de caſtiſsimo amore tui,quo ad placendum tibi, puriſsimam caſtitatem animæ & corporis, & in alijs omnibus gratiſtimam tibi exhibeam ſeruitutem. *Aue Maria.*

Excellentiſsimæ dignitatis mater Dei, virgo Maria,obſecro te per ſingularem illam præeminentiam, qua cunctis cœleſtibus ſpiritibus præſtas, vtpote gloroſiſsimè ſuper omnes choros angelorum exaltata,trinitati proxima,potentiſſima ſimul ac miſericordiſsima, impetra mihi

agno-

agnoſcere, velle & perficere omne beneplacitum dilectiſsimi filij tui, illucque ordinare omnes cogitatus, conatus & affectus cordis mei, vt voluntati eius obediam & placeam, ita vt poſt hanc vitam tecum percipere merear æternam. Amen.

¶ *Alia ſalutatio.*

QVot mari ſunt guttæ, cœli ſtellæ, quot beatorum ſpirituum agmina, quot arborum folia & terræ gramina: toties ex intimo cordis mei te ſaluto, ô nobilſsima, electiſsima, pulcherrima, glorioſiſsima atque digniſsima mater Dei, cœli regina præclariſsima, amabiliſsima atque dulciſsima Domina, virgo Maria. Saluto autem te in vnione amoris, & per cor dilecti filij tui, atque omnium te amantium, meque tibi commendo, atque in proprium filium tibi aſsigno. Oro etiam, vt tu me ſuſcipias, & apud Deum facias, vt totus ſim tuus, tu tota ſis mea poſt Deum Domina, gaudium meum & corona, ac mater mea dulciſsima ac fideliſsima. Amen.

¶ *De veneratione ſanctorum.*

QVod ſancti in cœlis, Dei videlicet amici, ab eodem honorati & à nobis quoque venerandi, poſsint pro nobis orare, vtpote charitate iam perfecti, & de felicitate ſua

&

& Dei amicitia ſecuri, idque multo perfectius, quàm olim, dum adhuc forent & ipſi nobiſcum in mundo miſeri, quanquam citra dubium eſſe debeat, credendi tamen ſunt cœlites illi id deſiderare maximè, atque tunc ſummopere ſe cenſere honoratos, ſi non modò ipſi, ſed Deus optimus maximus, à quo habent vt ſint ſancti & honorandi, illorum nomine laudetur, colatur, prædiceturq;. Neq; enim illis ſat eſſe videtur, vt ipſi pro ſe Deum laudent, ſed optant etiam, vt nos pro illis laudemus dominum. Si igitur vis honorare quempiam ſanctorum, ſi gratum illi deſideras obſequium offerre: age Deo gratias, quod illum ab æterno prædeſtinauit, vocauit & iuſtificauit, quod illi peccata donauit, quòd gratiam & virtutes infudit, quod priorum operum multitudinem & bene agendi occaſiones cumulauit, quòd bonam voluntatem & perſeuerantiam dedit, quòd inter tentamenta, inſidias, laqueos & aduerſitates vitæ huius protexit, quod ad finem vſque direxit, in gloriam aſſumpſit, coronauit, & fœlicitate perpetua donauit, nobiſq; in eo imitandi ſpecimen reliquit: atque hoc pacto eos efficies apud Deum interceſſores pro te paratiſſimos.

QVO-

QVOMODO ANIMA DEO DEVOTA, IESV DEBEAT VI*tæ ac paßionibus conformari, Inſtitutio Chriſtiana.*

Ad religioſam, eruditam ac Deo *dedicatam virginem Claram* Dockum,*in Monaſterio ad Machabæos in Colonia, nouæ Chriſti ſponſæ.*

QVotieſcunq; in mentem tibi ſubierit, virgo Deo *deuota, quod ex honeſtiſsima parentum domo, quod ex fratrum ac ſororum turba, primogenitā te non quiuis comes, non princeps aut rex, non denique mortalium nobiliſsimus, ſed cœli terræq;* Imperator Opt. Max. *Chriſtus in ſponſam ſibi aſciuerit: eo debes vehementiori gaudio capi, quanto ſpiritus carni, mundo cœlum, Chriſtus cuiuis homuncioni eſt anteferendus.* Itaq; *nubant aliæ virgines mortalibus, nubant perituris, nubant infirmitate ſenioq; conficiendis, eligant ſibi maritos, cum quibus ſuas quotidie lugeant ærumnas.* Tu *gaude, quòd immortali, quòd potentiſsimo, quòd maxime nobili, quòd deniq; amabili ſemperq; felici (cum quo & ipſa felix immortaliſq; victura es) coniuncta ſis ſponſo, cuius thorus immaculatus, cuius coniunctio integritas, cuius amplexus charitas, cuius delitiæ caſtæ, cuius fructus vita eſt beata.* Ad *has nuptias aut deſponſationem tui potius inuitatus, cum nihil auri, nihil gemmarum (quod in alijs aſſolet nuptijs) offerri queat, cum præterea nihil faſtuoſum, nihil è mundo nobile*

iſtic acceptum ſit, quippe quæ hæc, atque adeo ipſum regnum mundi, ac omnem ſeculi ornatum pro Chriſti hodie ſpōſi ac Domini tui amore contēpſeris, ſpirituale hoc munuſculum iam pridem manibus noſtris enatum, tuæ integritati dedico. Et ne ab re quidem. Siquidem ex hoc ediſces, quomodo Chriſto ſponſo tuo, eodem ipſo te erudiente, debeas placere ac conformari. Patrem tuum D. Doctorem, virum integritate ac eruditione ſingularem, ſimulq; congregationem illam ſanctam, in qua ſub domina admodum venerabili Chriſto ancillaris, ex me iubeas ſaluere. Vale.

DE SVI ABNEGATIONE.

SI quis vult poſt me venire, abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam, & ſequatur me. Hæc olim & verbo & exemplo, ô anima (cui, vt pater filiæ, imò vt ſponſæ ſponſus, nunc intus loquor) quàm velim, ſignificaui. Si igitur me amas, ſi me deſideras, ſi poſt me & ad me venire cupis, abneges te primum neceſſe eſt, in nulla re temetipſam, hoc eſt, conſolationem, requiem, commodum, honorem, vtilitatem, voluntatemque, ſed gloriam ac beneplacitum meum ſolum quærens. Siquidem abnegatio hæc tuiipſius, proprietatem excludit omnem. Hæc facit, vt non

ſequaris, non habeas, nec habere aut ſentire velis proprium amorem, proprium velle, proprium videre ac ſentire: ſed meum dumtaxat beneplacitum inueſtigās, eligens ac ſequens, vbi in ipſo me habeas omnia. Itaq; temetipſam exuta, eſto quaſi ſine te, aut extra te, vtpote tuijpſius oblita, ac plane tibi mortua. At verò in me ſolo viuas, mecum idem volens ac ſentiens. Huc igitur anniti debet mens tua, nec quieſcere vnquam, donec obtineas. Contendenti pro hoc obtinendo ſcopo, occurret tibi crux varia & multiformis, ſub qua patienter te oportet humilies, & triſtiſſima quæque perinde ac læta, ſponte æquanimiterque feras, mea interim gradiendo obſeruans veſtigia, hoc eſt, mores, verba actusque & virtutes, quibus tibi factus ſum via, veritas & vita. Hæc igitur animo tuo firmiter ſint infixa, hoc iuge ſit tibi ſtatutum propoſitum, teipſam funditus abnegare, aut citra electionem propriam huius aut alterius, ad beneplacitum meum duntaxat ſeruire: crucem quoque, id eſt, tribulationem atque aduerſitatem quamcunque (ſi quam ſuper te venire permiſero) ex manu mea hilariter amplecti, & ita ſub cruce vitæ ac paſsionis meæ veſtigia imitari.

¶ *De Meditatione Dominicæ paſsionis.*

AD hæc confortata, vt ſemper ad potiora progrediaris, iugi meditatione verſari debes

bes circa beneficia,præſertim humanitatis meæ, videlicet vt redemptionis meæ opus contemplando, quanti te fecerim, quantum te amauerim,quanta tibi contulerim, quanta denique & quomodo pro te paſſus ſum,diligenter expẽdas. Nam ſi illuminari,ſi mihi coniungi,ſi à me inflammari,ſi deniq; conformari mihi volueris,mea vita ac paſsio aſsiduè abs te eſt meditanda: eoque cogitatio tua perducenda,vt amoroſis ac compaſsiuis oculis ſemper & vbique me crucifixum intuearis: traijciendo vitæ meæ in te imaginem & ſanctitatem,hoc eſt,contemplando in me faciam meam benignam ac nimis amabilem, mores honeſtiſsimos,geſtus mites,verba ignita,ſuauia ac neminem lædentia: virtutum quoq; integritatem,actuum maturitatẽ ac pœnarum acerbitatem,patientiæ deniq; manſuetudinẽ, & feruentiſsimam charitatem. Hæc inquam & id genus reliqua contemplari debes, cum æſtuanti deſiderio me imitandi.Ad hæc indeficiẽti ſtudio flagites,vt mihi te conformare,atq; interiori homini tuo meam digner imaginẽ imprimere, teq́; in me transformare:& hoc ex abundantia gratiæ meæ,quæ recalcitranti naturæ tuæ vim etiam inferat,ipſam dirigens & impellens,arcens & retrahens,iuxta beneplacitum meum,ad gloriam meã ſempiternam,donec ipſe in te reformer.

Debet aũt meditatio hæc non perfunctoriè agi,præſertim vbi temporis lociq; nõ defuerit op-

portunitas,ſed conari debes etiam, vt in te exci-tentur erga me amor ſe diffundens,compaſsio li-queſaciens,& deſiderium imitandi geſtiẽs.Quòd ſi meditanti compaſsionis defuerint lachrymæ, condolendi ſtudium muta in affectum gratias agendi,& exulta quòd adeo te dignatus ſim, pro quo tam multa tamq; horrenda voluerim pati, puta,Deus pro limo,pro ingrato immenſus.Verùm ſi ne hoc quidẽ potes efficere,ſterilitate cor tuum penitus obſidente,nihilominus paſsionem meã,duro licet & arido corde, pertracta. Et hoc ipſum meditandi ſtudium atq; laborem tuum, quamlibet ſterilem,mihi tamen acceptum,in laudem & gratiarum actionem ſacrifica.Sæpenumero fit,vt magis mihi placeat laboris ſtudijq; veſtri aſsiduitas,qua pro virtute certatis,quàm virtutis ſuauitas, quam ſentitis.

Porrò in ipſa meditatione diligẽter conſydera eũ,qui pro te patitur,& animo expẽde,quomodo nõ ſolũ homo ſum innocentiſsimus, puriſsimus,nobiliſsimus atq; ſanctiſsimus,verumetiam omni creatura excellẽtior, Deus optimus maximus, immenſus,infinitus,omnipotẽs, qui verbo omnia ex nihilo creaui, iterũq; vnico nutu eadẽ omnia deſtruere in nihilumq; cõuertere poſſem: qui nutu ſolo guberno vniuerſa,òmnia intelligẽs omnia portans, ex quo omnia, & ſine quo nihil.

Qui cum ſim tantus, ſummeq; eſſentialiter atq; adeo natura bonus,pro te tamen tam vili,

tam-

tamq; ingrata creatura mea, quæ coram me nihil es & inane, pro te, inquam, me humiliaui, paſſus ſum, crucifigi volui ac mori: idq; amantiſsima ac deſideratiſsima voluntate. Proh pudor, quid ſuperbis terra & puluis? quid erigis te luto & puluere fœdior, quæ creatori tuo ingrata & contumelioſiſsima, gloriam appetis & requiem, quando ipſe interim propter te patior, deſpicior & conculcor? Vide igitur quæ ſis tu, & attende quis ego, qui pro te patior tam indigna, & aduerte quòd aere & terra ipſa es indigna, quæ non compateris, non redamas, ſed indeſinenter tuum contemnis & offendis fideliſsimum amantiſsimumque redemptorem, ambulans non ſolum coram me, ſed etiam contra me erecta ceruice, irreuerenter & inobedienter.

PASSIONEM DOMINI TRIFA-*riam poſſe meditari.*

Sciendum tamen ò filia, paſsionem meam trifariam poſſe cogitari. Primò, vt in me paſsionem ipſam conſyderes, id eſt, ea quæ patiebar, quaſi iam patiar, videlicet meam paupertatem, inediam, famem, frigus, æſtum, laborem, fatigationem, perſecutiones, probra, conuitia, dolores, vulnera, ſputa, flagella, triſtitias, contemptus, crucem ac mortem: & hoc ad emolliendũ cor tuum, & compatiendo fideliſsimo amatori, qui

pro te & propter te, id eſt, in vtilitatem tuam patior. Alio modo conſyderes in me viuendi ac patiendi modum, hoc eſt, quomodo patior, videlicet humilitatem, patientiam, manſuetudinē, innocentiam & charitatem, idque ad imitandum me. Tertiò, cauſam, propter quam patior, hoc eſt, charitatem meam nimiam, qua dilexi te, & laui te in ſanguine meo: ſiquidem vulneratus propter iniquitates tuas, & attritus ſum propter ſcelera tua, vt meo te liuore ſanarem. Poſuit enim pater ſuper me, & ipſe vltro ſupra me accepi omnium iniquitates, vt quæ non rapueram, exoluerem, & pro te ipſe dolerem, tibique per mortem meam vitam æternam ac hæreditatem compararem cœleſtem, vt tāta charitate excitata, fidelitate permota, me redamares.

Hinc igitur, quanta erga te mea ſit charitas, animaduerte, quod in mortem pro te acerbiſsimam ignominioſiſsimámque meipſum tradidi, quod cum ſceleratis, & veluti inter ſceleratos inſignior reputatus ſum, poſtquàm triginta tribus iam annis pro te pœnis, laboribus ac doloribus fatigatus, & circa finem cruciatibus cum varijs, tum horrendis tortus, vulneratus, totóque corpore laniatus, ne vnam quidem ſanguinis guttā, quam pro te nō effunderem, meo in corpore retinui, nec locum partémve vllam in toto corpore ſeruaui liberum, quietum, aut à dolore alienum, vt totum me & vſque ad mortem pro te

impenderem, totum me tibi donarem. O cor durum & ingratum, ſi beſtiolam tui cauſa cerneres affligi, ſi vermiculum pro te pati: quid animi haberes? Modo Dominum tuum, Creatorem tuum, Deum tuum, vnicum bonum tuum, à quo es, ſine quo nihil es, & per quem ſubſiſtis, vides pro te duris cruciatibus conſcindi, vides cor meum præ amore & dolore rumpi, vides deniq; lancea illud (quo tibi ingrediendi fieret copia) aperiri, vides poſtremò (ne quid mihi pro ſalute tua non impenſum retinerem) illud ſanguine & aqua poſt mortem euacuari: & nulla compaſsione, nullo amore moueberis? Addo iam, quod ad patiendum deſiderans, & ardentiſsima charitate æſtuans, pro te me obtuli, adeò vt nemo ſit mortalium, qui vitæ ſuæ tam ſit cupidus, tenaxq; amator, quàm deſiderabundè hilariterque meam ipſe propter te poſui, vt à peccatis, quibus tu obnoxia æternam commerueras pœnam, mea te morte liberarem. Proinde mirum valde videri poteſt, quomodo intima animæ tuæ non vulneret, penetretq; gladius compaſsionis, aut quomodo tantam erga te charitatem conſyderans, præ amore à teipſa non deficias, aut quomodo non dilectione iuxta ac compaſsione tota liquefacta ſoluaris.

¶ *Fructus multi ex meditatione huiuſmodi conſurgunt.*

HAEc filia continuè meditare. Nam huiuſmodi paſsionis meæ meditatio quantos animæ pariat fructus, nemini plenè hactenus eſt cognitum. Quippe quæ liber eſt vitæ, cui nihil, quod ad animæ pertinet eruditionem, deeſt. Quare ſi omnes etiā tibi libri, ſi magiſtri omnes defuerint & Doctores, cura ne hic tibi liber quoque deſit, vnde cum didiceris omnia, virtutem etiam haurias inde eadem perficiendi. Hæc ad diuina, & vniuerſæ ſalutis veſtræ diuitias, via eſt abſolutiſsima & maximè tuta, nec minus etiam cōpendioſa. Si quidē in proſperis deprimit, erigitq; in aduerſis, adeo vt nec fauſta attollāt, nec aduerſa deijciant. Vbiq; hominem (vtpote qui intra ſe meam habet imaginem) temperat, atq; circa ea, quę alioquin animus aut horret, aut amat nimiū, componit: & quaſi in lance virtutum ſtatuēs, inter dubios variosq; rerū euentus, æqualē immutabilemq; ſeruat. Quid enim tam horrendū, aut quid pro mei amore non ſubeundū, ſi amara horrendaque in mentem veniāt? quæ pro te vltro Deus homo pertuli? Atque è diuerſo, quid tam deſideratum, quid tam poteſt eſſe iucundū, à quo (ſi ita mea poſcat voluntas) vt contineas, mea ipſius paſsio cōſyderata, nō facilè animū reuocet? Beata igitur ac verè beata fueris, ſi in tuis oculis viua ſemp mei verſetur imago, ſimul qui

dem nunc terrens, nunc erudiens, hic vetans, ibi alliciens. Vnde fiat, vt abſque magno negotio peccata in te corrigantur, vitia curentur, ædificentur virtutes, creſcant merita, mea augeantur dona, totusq; homo tuus interior in me transformetur. Adhæc alia vtilitas non inferior, quod cum mors mea redemptio tui, tuaque ſit ſatisfactio, hanc meditando ſemper ibi potes applicare, atque omni tempore huius intra te fructum recipere. Quod quàm ſit tibi neceſſarium, quam que vtile, vel inde liquet, quòd ſicut te omni penè momento peccare com pertiſsimum eſt, ita etiam certiſsimum, ne minimum quidem delictũ manere impunitum. Cum verò conſtet, nulla prorſus vel parua quempiam poſſe iniquitate per ſe expiari, grauiusq; delinquentem acerbior maneat pœna: quanto putas tempore illorum durabit purgatorium, tametſi in fine vitæ venia obtenta infernum euaſerint, qui grandibus innumeriſq; peccatis onerati, ad purgatorium ignem delictorum moleſtiſsimam ſarcinam hanc ſecum deferunt adhuc purgandi? Heu quando illius expiatio conſummatur, qui ad locum rigoris atque iuſtitiæ vadit purgandus? Quando ærumnæ & miſeria eius terminabuntur, quando iam tempus miſerendi defecit? Nonne ſatius foret, prudenti nũc vti conſilio, quandiu loco & tempore eſtis, vbi mea circa vos adhuc miſeratio coruſcat ad expiationis veſtræ theſaurum, id eſt, ad me accedere

dere

dere,indeq; haurire, quo debita ſoluantur omnia? Theſaurus hic mors & paſsio mea eſt,quã iugi recordatione tuam potes facere,atq; plena fide, in ſatisfactionem omnium debitorum tuorum pro te mihi offerre, idq; haudquaquam inaniter: ſi tamen in te à peccatis perfecta fuerit auerſio, & nihilo ſecius indeficiens ſtudium vitæ correctioris. Poſſes namq; adeò vehementer de offenſione mei dolere, adeoque humiliter de te ſentire, cognoſcendo aliud remedij tibi nihil ſupereſſe, quàm in paſsione mea: poſſes etiam adeò feruenter pro reconciliatione, gratia atq; amicitia mea inſtare, adeoque ab omni te peccato auertere, cupiendo meam iniuriam omnem in te vlciſci, & ab omni deinceps offenſione abſtinere: vt vno hic momento, vno gemitu deleas, pro quo mille annis in purgatorio fuiſſes crucianda. Omni igitur tempore, potiſsimè circa extrema vitæ, quando iam rationis faciendæ inſtat exactor, nec eſt vnde ſatisfacias, ad hanc miſericordiæ & miſerationum mearum arcam recurre, vt debita tua cuncta inde ſoluendo, ſecura moriaris. Quapropter, quando iam emigrandi accedit hora, vtere hoc conſilio. Sumptis deuotè ſacramentis huic tempori cong[illegible]is, quibus gratiam meam applicare hominibus ſtatui, admoue paſſionis meæ, id eſt, crucifixi imaginem, corporeis (ſi ad manũ fuerit) aut cordis oculis contuendã: hanc amplectere, deoſculare, totumq; interiorẽ

hominem in mea roſea ſanguinolentaq; vulnera imprime, orãs, vt immenſitate miſerationũ mearum ac ſanguine meo roſeo, te à cũctis iniquitatibus lauuẽt & mundẽt. Dic, quia meam diuinã bonitatẽ ſic decet, vt miſericordia mea clarior copioſiorq; in magna (vt tu es) peccatrice manifeſtetur, nihil ſordidũ, nihil non mea virtute expiatũ relinquã. Freta itaq; hac benignitate mea, freta mea promiſsione, qua nihil in meo nomine petitum pollicitus ſum non exaudiri, plena fide, integraq; fiducia proiice te in me, qui te non poſſum abijcere, deſiderans, vt tecum, quemadmodum ipſe voluero, faciam in tempore & æternitate, idq; ad gloriam meam ſempiternam. Si hoc modo vulneribus meis immerſa, totam te in cor meum proieceris, ſi totam reſignaueris, ſi meæ innixa prouidentiæ & benignitati, totam te, inquam, mihi commiſeris atq; reliqueris, qui fideliſsimus atq; perpetuus amator tui ſum: ſecura morere, neq; enim habeo, quo me tibi negẽ. Secura igitur ad me, non aliter ac ad pijſsimum patrem, egredere, non tanquã carceri mancipãda, aut longo pòſt tempore caſtiganda, ſed inter ſuauiſsimos meos amplexus fouenda, ac à me neutiquã ſeparanda. Cæterùm, ne ad hanc gratiã (quæ verè ſingularis eſt, & paucis datur morituris) fruſtrà aſpires, cura nihilominus, dum viuis, à peccatis emundari, & diuinum meum beneplacitũ pro virili in omnibus obedienter amplecti, vt in mor

te quoq; hac gratia digna inueniaris. Et hæc filia dicta pro morituris ſufficiant. Ad fructus alios, quos dicere cœperam, redeundum eſt.

¶ De *cruce portanda.*

ITaq; inter varios fructus, qui ex paſsionis meę meditatione colliguntur, non infimus eſt, virtutes, actus, paſsionesq; meas cõtemplari, vt humili, pio ac feruenti deſiderio accendaris ad imitandum. Neq; magis grata mihi eſſe potes, neq; compati ſanctius, quàm vt fortiter te abnegando meq; humiliter imitando, ſtudeas mihi conformari opere ac veritate. Humiliare igitur ſub potenti manu mea, & crucẽ, vndecunq; tibi adueniat, incunctanter amplectere. Neq; tuum eſt percontari aut diſcutere, vnde tibi crux eueniat, & neq; hanc, neq; illam, quam ferre malis, eligere: ſed quamcunq; ſuper te ſenſeris imponi, tanquàm è manibus meis, & iuſſu meo tibi impoſitã, æquanimiter ferre diſce. quandoquidẽ nihil tua intereſſe debet, quid, aut à quo, ſed cuius amore tibi patiendum ſit. Quapropter ſi nemo etiam tibi crucem imponat, pro meo tamen beneplacito, qui tui amore crucẽ portans iubeo te me ſequi, adeo tibi deſiderata hæc eſſe debet, vt abſq; cruce te nunquam patiaris immunem. Vnde ſi nemo tibi crucem imponat, tu ipſa ſuper te crucẽ ſumas. Porrò hæc crux, abnegatio debet eſſe tuiipſius, ſenſuumq; tuorũ mortificatio, quos freno ſtringas diſciplinæ, & nequaquã, quo natura aut

conſuetudo inclinat vitioſa,licentiam illis ſinas. Principio igitur,vt mundo prorſus alienam, mihi vero familiarem te facias, præter nudum,ſimplicem, neceſſariumq; vſum rerum temporaliũ, amore ac cupiditate omni te ſtudeas abdicare:ſuper his neque,ſi acceſſerint,gaudens:neq;, ſi à te fugerint,dolẽs.Porrò vſus creaturarũ ſobrius ſit, tãq; neceſſarius,quàm quo carere nequeas. Alia verò aut omnino nõ habeas,aut quaſi nõ habens habeas.Oculis,auribus,cæteriſq; omnib. ſenſib. ac mẽbris tuis inuigila,& cohibe ne licenter noxijs inutilibúſve pateãt,ne curioſitatẽ aut ſui oblectationẽ quærant,ne deniq; ad inania,ſuperflua,otioſaq; ſe effundant.Et poſtremò,ne contrà moleſta pro Dei amore, aut proximi vtilitate ſubeunda fugiant,aut ſe ſubducant.Obſerua igitur,ne,quæcunq; delectant,audire,loqui, guſtare, tangere aut quouis modo ſentire, præſertim oblectandi gratia, conſentias: ſed quæcunq; ad neceſsitatem pertinent corporis vel animæ, intentio caſta ad meam gloriam dirigat, vt nuſquam hæreas, nuſquam præterquam in me Deo tuo quieſcas.Hoc modo vim tibi inferẽdo,cruci figes ipſa membra tua,& ſenſuum morieris delectationibus,vitijs,concupiſcentijs,inclinationibus tuis prauis. Quamprimum itaq; inordinatã in te concupiſcentiam affectionémve ſenſeris titillantem,puta,ad videndum,loquendum,guſtandum, aut aliquid commodi gloriæve obtinẽ-

dum, ilicò mecum te crucifigendam cogita, delectationem atq; deſiderij huius conſolationem tibi negando. Hæc enim eſt crux tua, vt deſiderijs ſenſualitatis ac propriæ quæſitionis reluctando, omnia, in quibus mei honor aut animarum lucrum non quæritur, tibi interdicas. Sic faciendo & meam crucē portas, & meos dolores ac vulnera mihi permulces. Neq;.n. patienti mihi vberiores gratias agere, neque doloribus meis aliter vicem potes rependere, quàm vt pro mei amore abneges temetipſam, moleſta ac contraria hilariter ſubeundo, & mollia obleɛtantiaque contemnendo.

¶ De *imitatione Chriſti.*

ASpice igitur nunc oculis fidei & deuotionis, me fidelisſimum amatorem & redemptorem tuum, mediū inter latrones in cruce diſtentum, pugnis & flagellis cæſum, ſpinis coronatum, ſputo ac ſanguine oblitum, liuidum toto corpore ac vulneratum, tribus clauis affixum, à meis inter perſequentium ac crudelisſimorum hoſtium manus derelictum, inter amariſſimos cruciatus non ſolum dulcedine, conſolatione, ope ac refrigerio omni deſtitutum, ſed etiam triſtitia, amaritudine atq; preſſura intus & extra contumelijs, maledictis & opprobrijs ſaturatum, velut agnum innocētem, qui portatur ad victimam, manſuetisſimo corde tacentem, & exaggeratis ad ſummum pœnis inter ſuſpiria, gemi

tus ac lachrymas, pendenté hiantib. vulneribus, fluentibus riuis ſanguineis, ſolutis membrorum compagibus, diſtractis neruis, pallida facie, inter minaces & horribiles exprobrãtium hoſtiũ vultus, morientem, atque cruciatu ineffabili rupto corde, ac clamore valido expirantem, vt me pro te darem in pretium, in exemplum, & in præmiũ. Tu igitur vt cruciformis mihi ſit vita tua, quando impetus ſurgit concupiſcentiarum, quando tentatio concutit, quando imminentium aduerſitatum tribulationumq; inſtat ac viget formido ac pauor, inter ſpem metumq; te erige, & quaſi in monte Oliueti mecum anguſtata, te mihi reſigna, meumq; beneplacitum elige. Porrò, ſi infirmitate corporis, ſi neceſsitate ſeruandæ charitatis, aut ſi ſuperiorum iniunctione voluntatis, aut etiam deuotionis propriæ expers facta, duceris velut captiua, pro officij imperio, ad ſeruiendum aliorum voluntati, recole captiuitatem ſimul ac obedientiam meam, quam inimicis quoquę meis exhibui, vt tu abſque murmure meæ & ſuperiorum voluntati obtemperans, vadas quo te, pro meo beneplacito, mittit impoſita aut neceſsitas, aut infirmitas. Quòd ſi reprehẽſiones, accuſationes, calumnias, inſultationes, obiurgationes atque inſidias incideris: hominum immortificatorum importunitates, infirmitatesq; tolera patienter ac ſine cõtradictione, memor verecundæ ſtationis meæ ante Põtificem, ante Præſidem, & ante

te Regẽ, vbi iniquè accuſatus, tacui. Ita tu quoq; non reſpondeas exprobrantibus tibi verbum, eo præſertim tempore, quando impatientiæ aut iræ titillatio in te ſentitur, aut quando verbis tuis aduerſarij tui non leniſentur, ſed acriori potius furore accenderẽtur. Sic deriſiones, vilipẽſiones, temeraria hominũ iudicia ac detractiones ſilenter mecũ ſuſtine, nõ reddẽs maledictũ ꝓ maledicto, ſed in mente habẽs, quomodo ante tribunal ipſe ad mortẽ innocẽs propter te dãnatus ſum. Sed & mecũ tunc extra caſtra te educam, puta expoliandam & crucifigendam, dum oẽs voluntates tuas, omnes amores tuos, & quicquid in creaturis tibi charũ aut dulce eſſe potuit, poſt te cogeris relinquere. Vbi, ſi in obſeruãtia diuini beneplaciti, atq; in tui ipſius relictione ac reſignatione extenſa, in tribulationũ quoq; aduerſitatũq; ſufferẽtia crucifixa, æmulorũ ſenſeris erga te inuidiã, actus & verba tua obſeruantiũ, & te traducentiũ, ſuſtinuerisq; inſultãtiũ, atq; improperantiũ linguas, bona tua calumniantiũ, & adeo vilẽ contemptibileq; æſtimantiũ: ſuſtine & gaude, & potiſsimè ſi etiam manſuetudinem tuã non gratiæ aut virtuti, ſed malæ conſcientiæ, impotentiæ ac ignauiæ adſcribant, quaſi quæ reſpondere aut neſcias, aut etiam volens neq; poſsis, neque audeas iniuriam tuam vlciſci: imò iniuria non ſit, te contumelijs affici. In hoc inquam vehemẽtius gaude, ꝙ nõ ſolũ mecum, ſed etiãpro me digna habearis iniurias

& contumelias pati. Itaq; contempta & iniurijs ſatigata, ſi perſeueranter cupis mihi eſſe conformis, nihil horum illis imputa, ſed de manu prouidentiæ meæ, quæ te his dignam iudicans, ad tuã vtilitatem cuncta hæc miſericorditer ordinat, accipe: ipſorum verò ſimplicitaté ac ignorantiã excuſa, ac ne talia facientes apud me delicti habeant accuſationẽ, pro eis ora: ſic oẽs, quas pateris aduerſitates, in me refer, & mihi conformem vitam induere ſtude. Porrò ſi nõ ſolum extra, ſed etiam intus te preſſerint amaritudines & anguſtię, obſederintq; ariditas & deſolatio cor tuum, omni ſpirituali conſolatione, deuotioneq; ſenſibili deſtitutum: nequaquàm ad externas te conſolationes propterea effundas, nec extra me peregrina & noua quæras, ſed amatoris tui, hoc eſt, meo exemplo te mihi reſignes, videlicet teipſam deſerendo, & omnem cogitatum tuum in me proijciẽdo, meúmq; beneplacitum ſpe firma & fiducia tranquilla expectando. Porrò propter ſubtractionem hanc ſenſibilis gratiæ, qua in ariditate mentis relinqueris, non eſt quare terrearis (hac enim præcipui mei amici probati, & fideles conſtanteſq; in ſui abnegatione inuẽti ſunt) ſed eſto ſecura, quanto in exteriori homine tribulatio fuerit vehementior, quantoq; interioris hominis deſertio ac preſſura extiterit maior, tãto eris mihi crucifixo (ſi tamẽ interea nihilominus volũtas tua mihi manſerit vnita) cõformior atq;
acce-

acceptior. Proinde omnibus deſiderijs conſolationes habendi moriaris neceſſe eſt: quia nō delitias, ſed mecum amaritudinem fellis, tibi in hac vita potandam, debes expectare. De hoc poculo quanto tibi plus propinauero, tanto tu, contemptis omnibus terrenis ac viſibilibus, virtutum perfectionem, gloriam meam ac beneplacitum, animarumq; ſalutem ſitias. Aeſtima te mundo mortuam, vt extinctis concupiſcentijs, in omni re liberam ac nuſquam implicatam te ſerues, mihi cōmittens vniuerſa: imò quaſi de ſeculo hoc momento egreſſura, deſideria & cogitationes tuas omnes transfer in me, ingrediens in latus & cor meum apertum, vbi quaſi in ſepulchro abſcondaris & quieſcas. Filiā, ego ſum Dominus tuus, qui ſub cruce pro te gemens, extra Hieruſalem eiectus ſum, roſea ſanguinis veſtigia tibi in memoriam & pignus amoris relinquens, vt te ad mei imitationem, id eſt, ad crucem tollendam inuitarem. propterea omnibus dixi: Si quis vult poſt me venire, abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam, & ſequatur me, oſtendens non aliam viam eſſe ad æternam vitam, atq; viam crucis. Quod poſt reſurrectionem quoque ſignificare volui: Oportebat, inquiens, Chriſtum pati, & ita intrare in gloriam ſuam. Atque ideo quos in hoc mundo chariores habui amicos, quos ad altiorem promouere volui gradum ſanctitatis, & ſubinde ad maiorem gloriam, hos durioribus

ac pluribus hic tribulationibus afflixi. Quippe cui familiariſsimum eſt, potiſsimis in hoc mūdo amicis meis, amariores propinare potiones: quãdoquidem crux ſeu tribulatio via eſt arcta, ſed eſt via nihilominus regia, quã omnes tranſierũt, omnes tranſire oportet, quicunque ad me, quicunque ad vitam peruenire beatam contendunt.

¶ *De triplici cruce.*

LEgiſti, ſcio, triplicem crucem eſſe ſanctorũ, quarum vnam aut alteram nemo fuit amicorum meorum, qui non tulerit. Prima crux occurrit, quando tyro meus à mũdo & ab his, quę mundi ſunt, cœperit ſe ad me conuertere. tunc enim varijs adhuc impugnatur, allicitur, atque trahitur deſiderijs noxijs, & peccatorum tum imagines, tum delectationes ſe ingerunt vel nolenti. Siquidem cogitationes voluptuoſæ occurrunt, quibus reſiſtere, aut potius contemnendo fugare, licet operæprecium ſit, animæ tamen infirmæ pugna hæc crux videtur eſſe, & labor. Veruntamen ſi mori vultis carni & mundo, mihique viuere, non ſolum frequens aſsiduáve, ſed continua propemodum exigitur pugna, vbi nequaquam retrocedere licet, ſed penetrare oportet. Nec parum eſt moleſtum, perſequi quod delectat. Eſt igitur crux in hoc conflictu, & labor: & hoc mea nonnunquàm diſpenſatione agitur, vt non minor ſe continendi à vitijs inueniatur difficultas

ficultas & amaritudo in homine incipiente, quã fuit olim delinquendi voluptas. At nequaquam deſerendum eſt propoſitum vobis certamen, ſed occurrendũ potius & aſpiciendũ eſt in me, hoc eſt, in autorem fidei & conſummatoré, qui propoſito mihi gaudio, ſuſtinui crucem. Leuandum eſt, ò filia, cor, & orandum, vt veniat auxilium tibi à Domino. Certa eſto, quia tametſi pugnam atque agoné tuum aſpiciens, aliquantiſper quaſi diſsimulauero, non deſeram te in tempore opportuno: ſed cum clamaueris ad me, exaudiam: & cum inuocaueris, dicam, aſſum: faciamque vt aſſiduitate pugnandi, calcatis tandem vitijs, crux hæc tua vertatur tibi in gaudium. Alia eſt crux, quæ à me imponitur: hanc intelligere debes aduerſitatem quãcunque, tam externam, quàm internam, quæ moleſtius vos torquet, quo non cognoſcitis, aut non attéditis eũ, qui hãc vobis imponit. Nam in corde repugnantes, murmuratis aduerſus proximos veſtros, quicquid patimini, illis imputando: cum reuera ipſa immortificata voluntas veſtra, amorq; veſtri proprius torqueant vos: ad cuius extinctioné, ſimulq; vt ſuperbia & duritia cordis veſtri cõtuſa emolliãtur, diuina mea diſpéſatione agitur, vt humiliemini aduerſitatibus. Hoc autem bonitatis meæ eſt immenſæ, quòd ſecutientibus vobis perditionis viam occludo, ſalutis aperio. O ſi videres anima, meam bonitatem erga te, abyſſalemque dilectionem,

quomodo profundiſsimo, nec inueſtigabili ſapientiæ meæ conſilio ſuper te vigilo, quærens & procurans felicitatem tuam. quia ad maiora & perfectiora te ſemper, licet neſcientem, cupio prouehere, idq́ue ſemper paterno amantiſsimoq́ue corde, nihilo ſecius dum mitto flagella, quã ſi gratiſsima tibi mitterem munera. Quare ſapiens ac beata fores, ſi tu quoque ea dilectione, de benigniſsima manu mea, tribulationum munera ſuſceperis, qua ipſe ego tibi donaui. Quid miraris ſi caput dolet, ſi fames, ſitis, frigus aut æſtus corripit, ſi languet pectus aut ſtomachus, ſi homines derident, ſi fallunt amici, ſi damna & aduerſitates, egeſtas aut alia quæuis neceſsitas premat: quando ne minimum quidem, quod eſſe poteſt moleſtum, tibi citra diuinam diſpenſationem meam ac prouidentiam poteſt occurrere: quin potius ab æterno id prouiſum, ſicq́ue ordinatum eſt à me, vt hoc momẽto, hac menſura ita, & nõ aliter, haberes. Nemini mãdaui impiè agere, nemini præcepi ſuam in te malitiam exercere: ſed hoc ab æterno volui, vt hoc tempore tu hæc patereris. Quamobrem ex paterno amore (quippe cùm pati ſit tibi proficuum) non impediui hanc aduerſitatem: quam impedire ſi vellem, potuiſſem. Vndecunque igitur tibi patiendum occurrat, etiamſi tua id negligentia admiſſum ſit, vt tribulationem, aut etiam in ſeruitio meo impedimentum ſpirituale incideris, quatenus ex parte

te tua ibi fuerit delictum, dole ac pœnite: at incommodi, doloris ac moleſtiæ quicquid comitatur, aut inde naſcitur, tanquam de manu mea tibi impoſitum accipe: & nihilo ſeciùs pro eo, q̃d diuinum meum conſilium, quo cuncta in bonũ tuum conuertuntur, circa te impletur, gaude & gratias age. Quare enim ea, quæ creaui, ita condidi, putas, vt contrarietatibus ſingula permixta compugnarent, niſi vt aduerſa vobis occurrentia, vos ad me, in quo ſolo pax eſt & trãquillitas, compellerent, vobisq́ue patientiæ fructum atque coronam fabricarent? Elementa, beſtias, aſtra, morbos, & quicquid ſub ſole eſt inſpice, & inuenies aduerſantia, & ſine pace vniuerſa. Ibi ergo pacem, vbi vera pax eſt, hoc eſt, in me perquire. Hic verò crucem amplectere, quam ſi vltra de manu patris amantiſsimi ſuſceperis, etiam crux ipſa in pace te conſtituet. Nullus eſt enim artifex, qui ſuum opus tam accuratè, tamq́ue graphicè expolire ac venuſtare ſatagit, quantum ego elimare & exornare hominem contendó, idque varijs tribulationum modis, dum ad perfectum perduxero decorem, quo mihi placeat maximè.

Obſeruandum eſt tamen ò filia, quum dicerẽ cuiuis crucem portandam, non abs re nec abſq; conſilio fuiſſe, vt adderem *Suam*. Neque quamlibet crucem aſſumendam omnibus volui, ſed eã, quam ipſe pono humeris cuiuſque ferendam.

Aliorum crux,non eſt tua crux, nec tua aliorum. Proinde inconſultè faciunt nonnulli,cum aliorum legunt aut vidẽt abſtinentias & afflictiones vltrò aſſumptas,aut à me data illis occaſione per meam prouidentiam tolleratas: mox nec ſuæ fragilitatis menſuram, nec menſuræ terminum ac modum conſiderantes, volunt quælibet imitari,quaſi non ſufficiant,aut vtiliora ſint, quæ ego longè maiori fœnore illis ferenda dederam. In quo quidem imbecillem naturam premunt ac opprimunt. Vnde fit,vt tandem nec ad hanc,quàm voluntas propria intemperatò feruore temereque aſſumpſerat,nec ad illam, quam prouidentiæ meæ gratia illis impoſuerat,eorum vires ſufficiant:ſed vtrobique cogantur cedere, neutri queant ſatisfacere.Fit etiam,quod ſummopere fuerat cauendum,vt bonis cœptis bonum non poſſint dare finem, nec quò mea illos vocatio trahebat,vtpotè capitis aut virium infirmitate præpediti,poſsint ſequi.Nullum ergo opus, nullum exercitium,nullam deuotionem anteferas oportet obedientiæ,cui(ſiue per hominem, ſiue per prouidentiæ meæ curam ac diſpẽſationem, mea voluntas innoteſcat)ſemper auſcultare, ſemper obtemperare, ſemper te debes credere. Quicquid enim ex propria voluntate, proprio amore,propria electione, proprio conſilio, proprio iudicio,propriaque æſtimatione (quantalibet alioqui præeminentia emicet) naſcitur : ſemper

per minus ac vilius eſt illo, quod ex pura abnegatione atque relictione ſuijpſius mihi ſiue agendo, ſiue patiendo offertur. Eſto igitur prudens filia, & proſpice ſi tentatio aliquando grauis ſuper te venire permiſſa fuerit, ſi ad grande aliquid tolerandum te vocauero: vires habeas non inſipienter per te exinanitas, quibus meæ ſatisfacere poſsis volũtati, vitia perſequi, & prauis deſideriis nõ acquieſcere, te humiliare, & ad manſuetudinẽ cogere, pro auſtera duraq; facie, ſerenam ac tranquillam, pro contumelia benignitatem, pro malis ac perſecutionibus beneficia reddere. Hæc ſunt filia, quæ in mea & meorum ſanctorũ vita ſecurè debes imitari. Quantum verò his iam dictis ſeruire adminicularique poſſunt caſtigationum & afflictionum exercitia, tantum & non vltra eadem debes admittere: quia hæc propter illa, non illa propter hæc mihi placent. Vnde & illa, quæ ab Eccleſia, aut ſuperioribus inſtituta ſunt, magis propterea ne obedientia, quam ne afflictione careas, obſeruanda ſunt. Itaque ſine vt perſequantur te, torqueant te, crucifigant te alij: & quomodocunque tecum volunt, agant: tu exuta omni proprietate, per manſuetudinem ſuſtine. Hoc erit mihi ſacrificium acceptius omni propria voluntate, quamlibet ad placendum mihi ſe exercente. Iuuenibus tamen, & quorum caro adhuc & ſenſualitas vigent, conuenit & plerunque neceſſaria eſt caſtigatio

mode-

moderata, vt tactum gratiæ meæ ſequi poſsint. Porrò à ſenibus & debilibus abnegationē, mortificationem, ac ſuam relictionem expoſco. Tertia crux his tanto eſt amarior, quanto interior. Per hanc crucem intelligas filia tentationes horribiles, quæ intus premunt & anguſtant animam à mundo abſtractam, quæ temporali ac creaturarum conſolationi penitus abrenuntiauit, & iam à me quoque veluti derelictam, ſterilem atq; obſcuram ſe ſentit hoſtium corruptionibus expoſitam. Nam cogitationes fœdæ, blaſphemiæ, deſperationes, perfidiæ, puſillanimitates, ſcrupuloſitates, timores, validiſsimiq́ue terrores ipſam cōcutientes, ſolam ac omni auxilio deſtitutam inuenientes, obruēt. Vnde quo ſe vertere, quo ſe extricare poſsit, imò & quomodo ſecum agatur, non intelligit. Hęc preſſura ex multis confluens, eius adeò intima vulnerat, adeoq; fatigat, vt conſumptis penè oſsium medullis, ſenſuumq; ac vitę ſe tandem fieri expertem formidet. Ea propter ſi nihilominus nuda ac ſola erga me fide conſtās perſtet, vtpote alijs omnibus ſpoliata, & ſeipſam relinquens, ſub potenti manu mea ſe humiliet, nullamq́ue aliunde conſolationem quærens, ſuper incude propriæ reſignationis tundi à me ac fabricari ſe ſinat, præſtolans me ſolum, nullumq; quærens liberationis effugium. Si ita, inquam, ſeſe mihi credere & relinquere audeat anima, inter omnes dubietates, ignorantias, obſcuritates, aridita-

ariditates,preſſuras,tentationes, dereliɛtiones, quæ contra ipſam ſpem quoque militant,ac fiduciam omnem prorſus abrogare moliuntur, nec me deſerat, ſed beneplacitum meum expectet: naſcentur eidem,gratia mea clàm in ea operante,bona ineffabilia.Propterea ò filia, ſi didiceris tunc non querulari,non diſcurrere corde, ac ꝓ releuatione extrauagari, ſed ſuſtinere ad finem, tacere atque me præſtolari,tribulatio hæc ipſa pariet me (quod deſideratiſsimum tibi eſſe debet) in anima tua. At ſi ad alia te conuerteris, ea quæ requiris,in te naſcentur.O ſi ſcires te exire,te deſerere,teque in me proijcere,mihi relinquere ac credere.Filia,quicquid homo patitur, ſiue id ſpõte aſſumptum fuerit,ſiue aliunde acciderit patiendum,modo voluntarium adeo ſit, vt illo mei cauſa nolit carere, vtpote neceſsitate in virtutẽ mutata:ſi illam aduerſitatem in me retulerit, ſeque ad paſsionis meæ honorem,& in gloriã meam,cum profunda humilitate,ad patiendum mihi obtulerit, magis mihi accepta eſt hoc modo deuotio patientis,quàm bene operantis. Addo præterea, quod bonę menti maior cõſolatio eſt, per ſui abnegationem aliquid pati, quàm aliquid bene operari:ſi tamen cætera alioquin paria ſint: quia plus aduerſatur naturæ paſsio aut calamitas toleranda,præſertim vltrò non aſſumpta,ſed aliundè adueniens,quàm virtus operanda. Ibi premitur natura,ſpiritus verò erigitur. Quicquid
autem

autem naturæ plus aduerſatur, durius premit. Hinc aduertis, quantus ſit fructus patientiæ, quã multa ſecum bona afferat calamitas æquanimiter tolerata. Hæc eſt calix benedictionis, quo ſanctos meos omnes potaui, & omnes inde auidè biberunt. Quapropter non dubites ſanctorũ fuiſſe neminem, qui non per viam tribulationis & abnegationis ad me venerit, hoc eſt, qui non crucem ſuã poſt me portauerit. Quotquot enim fuerunt, aut corporis aut cordis ſanguinem mei amore fuderunt, hoc eſt, aut externam aut internam crucem habuerunt. Quanta iã verecũdia merito tibi deberet oriri, quæ non vnum quidẽ verbũ durũ potes ſuſtinere, aduerſitates aũt horres, & nimium formidas, quum tamen hæc omnia nõ niſi ex magno amore à me tribuantur, idque ſolis electis meis, vt quæ mundi ſunt faſtidiant, & ad me conuerſi pacem & conſolationẽ ex me ſolo expectẽt. Quid iam timere habes ſub manu mea? Quis poterit tibi nocere, quãdiu me habueris patrem atq; patronum? Noli igitur timere, ſed abiecta omni puſillanimitate, gratias agendo, quicquid tibi euenerit, de manu mea accipe: & quandiu libet mihi, ad patienter ſuſtinendum te mihi præbe. Per aduerſitates enim ego ſeruis meis occulta mea dona præbeo. In aduerſitate me plures inueniunt, quàm in proſperitate. Propterea quicquid ab hominibus tibi fiat, aut quis te deſpiciat, quiſve moleſtia premat ſeu

contu-

cõtumelia, noli penſare, ſed hoc prouide, ne re-
mordeas, ne remurmures, ne vltionẽ cogites, ne
denique iniuriam tibi fieri putes, imò ne homi-
nes quidem, ſed me cogites, me attende præſen-
tem, qui hæc facio. Meditare, quomodo omnia
ac ſingula, quæ tibi eueniunt, ad laudem meam
conuertas, & quomodo ex quolibet boni aliquid
exhaurias. Ea enim propter, ego hæc tibi miſi. Fi-
lia, quẽadmodum male agere & proſperitate gau
dere, damnationis futuræ eſt argumentũ: ita bo-
na agere & mala pati, ſalutis eſt indicium. Porrò
perfectiſsimũ eſt, omni conſolatione, hoc eſt, tã
humana quã diuina eſſe deſtitutũ, & interim pa-
tiẽtia, lõganimitate atq; plena ſui relictione ſei-
pſum mihi ſubijcere. Qui eiuſmodi ſunt, & mi-
hi fideles adhærent, quanuis nullam deuotionẽ,
nullum amorem habeant ſenſibilem, quanuis a-
rido, ſicco, compreſſo, obſcuroque corde omnia
faciant: tamen ſi nolunt à me recedere, & me et-
iam verberantem, & quaſi non amantem, aut
quaſi repellentem (qui tamen eos maximè tunc
amo) ſuſtinent: hi ſunt amici mei, quorum laus (li
cet ex corde ꝓdeat anguſtiato) me oblectat. Por-
rò quando ſuper huiuſmodi, qui nec intus, nec
foris habent, quo ſe ſuſtineant, excepta ſola nuda
fide, & charitate (quam tamen nec ipſi in ſe ſen-
tiũt) exterior deſpectio, cõtumelia, correptio, hu
miliatióve acciderit, vt hanc humiliter ſuſcipi-
unt, nec verbo aut ſigno redarguũt, nec excuſãt

autdefendunt, quin potius, quaſi nulla fieret ſibi iniuria, non ſentiunt: hi veram adepti ſunt patiētiæ virtutem, hi iam ſoli non patiuntur, ſed ego patior in illis: & quicquid eiuſmodi fit, grauiter vlciſcor. Nam qui tangunt eos, tangunt pupillā oculi mei. Nam licet in mundo quaſi deſpectiſsimi, viles, & ab omnibus derelicti habeantur: ſunt tamen, quanuis & ipſi neſciant, amici mei ſecretiſsimi. Ad horum filia perfectionē aſpira, & crucem tuam vndecunq; tibi eueniat, humiliter atq; deſideranter amplectere, patienter & æquanimiter porta. Filia, ſi his, qui à me poſt hanc vitā ſunt ſeparandi, adeò ad votum cuncta hic accurrerēt, ſi adeò eos nil contriſtaret aut læderet, vt etiam ambulantes lanam pedibus calcarent: & ſi his, qui mecum regnabunt feliciſsimi gaudijsque pleni, modò occurrerent tantæ perſecutiones, vt quos calcant lapides, reſilientes ipſos in ora retunderent: neutri digna his, quæ ſequuntur, hic reciperent. Pati namq; hic aduerſa, regia eſt via, quæ à me arcta nominatur, perducēs in regnum cœlorum. Ambula igitur in hac via & gaude, gratiasque age mihi, quòd te digner hoc honore, cui ad pātiendum tribuam. Itaque eis, qui tibi moleſti ſunt, tu econtrario nō ſis moleſta. Quid enim aliud virga poteſt, quàm cædere? & quid homines tibi facient, ſi ego noluero? A me igitur omnia accipe, homines verò à me iuſſos, vt tibi ſint graues, arbitrare. Mihi igitur, ſi te ignominia

contumeliáve afficiunt, obtemperant. Diſce tu mori tibijpſi, vt perinde tibi ſit & laudari, & conuitia pati: imò præſtat conuitia patienter audire, quàm laudes. Illa enim humiliant, hæ extollunt. Proinde perfectior æſtimandus eſt, qui ad verba dura benignus, mitiſque molliter reſpondet, quàm qui, licet in cœlum quotidie rapiatur, neſcit ad increpationes, niſi impatienter, reſpondere. Porrò perfectiſsimus eſt ille, qui quum omnē fert iniuriam, quum ab omnibus malè audiat, quum deſpicitur à Deo, non vlciſci deſiderat aut retaliari, vt etiam de ſuo gaudeat opprobrio, exultetque ſe ab omnibus, quæ mūdi ſunt, id eſt, ab amicis, à fauoribus, à rebus, ab honoribus eſſe alienū, quē nemo defendat, nemo excuſet, nec ipſe excuſabilē ſe exiſtimet, totus pauper & mihi derelictus. Itaque filia quantiſcūque te ſenſeris tribulationibus, aduerſitatibúsve obrui, tātò magis in mente debes gaudere, quòd meam in te habeo & perficio voluntatem, quòd te mihi conformo, quòd denique, quo apta ſis mihi coniungi, te dignam facio.

EXERCITIVM ANIMAE DEuotum ac pium.

QVotidie igitur hoc in oratione tibi ſit excitium. Primo, vt pro omni aduerſitate, preſſura & tribulatione, quam vllo in tem-

pore habuiſti vnquam,me laudes, mihiq́; gratias agas. Deinde,pro charitate immenſoque amore,quo ex paterno corde tui miſertus, & te mihi attrahere cupiens,aduerſitates tibi miſi atque ꝓuidi. Tertio,ora me pro omnibus,qui tibi vnquã moleſtiã iniuriámve aliquam irrogarunt,vt illis propter infinitam miſericordiam meam ignoſcam:& non ſolum ignoſcam, ſed etiam æterni bona,propterea quod vel ignorantes meæ prouidentiæ ſeruierunt,eis retribuam.Quarto,pete veniam tu,quòd ad prouidentiam meam tu tam cæca,tam tarda,tamq́ue ingrata,aduerſitates nõ hilari receperis animo,nec patienter æquanimiterq́ue toleraſti,ſpolians temetipſam gratiæ meę fructu,quem in his tibi dare ſtatueram. Quinto, vt offeras te atque reſignes in omne beneplacitum meum,ad quæcunque moleſta ſentienda in tempore & æternitate,quamdiu mihi placet,nec per ea intendas, quaſi pro peccatis tuis velis aut poſsis ſatisfacere(nam pro his meam mihi ſatisfactionem,hoc eſt,paſsionem meam offeras) ſed ideo te mihi reſignes,vt iuſtitiæ meæ,& beneplacito meo in te ſatisfaciat,ad gloriam meam ſempiternam,orans vt te dignam faciam,feruentem atque ſatis fortem,quæ poſsis,iuxta omne beneplacitum meum,quæcunque voluero , & quamdiu voluero,pati,vt non ad quærendas conſolationes aut remedia confugias , ſed ad brachia mea nuda & crucifixa te reſignes, mihique cha-

ritat

ritate nuda ac ſola,ardentiſsima,atque perpetua inhæreas. Hoc exercitium applicare poſſes in quinque vulnera mea,& ſi deuotio per hoc iuuatur ,venias ſeu genuflexiones quinque addere. Cui ſi aſſueta fueris,ſenties in interiori homine, quòd gratia mea non fruſtra inanitérve te fecerit laborare. Vale interim filia ac ſponſa, & donec rediero(qui tamen nunquàm tibi deſum)cófortare,meque ſemper in ſilentio cordis & oris præſtolare.Iterum Vale.

AD ANIMAM PECCATRICEM, SED REVERTI CVPIENTEM, INTERNA *Chriſti allocutio ſeu inſpiratio, erudiens ad confeſsionem & puritatem cordis.*

EGo diligentes me diligo, & delitiæ meæ eſſe cum filijs hominum. Sic dilexi mundũ,vt in morté darem animã meã,ne pereat,ſed habeat vitã æternã quicunq; in me crediderit. Ego ò anima pro te laboraui,eſuriui,ſitiui, cõtẽmptum &

perſecutionem paſſus ſum. Vulneratus ſum propter iniquitates tuas, attritus propter ſcelera tua, mortuus propter delicta tua, reſurrexi propter iuſtificationem tuam. Ad hæc omnia me impulit amor, quo te diligo, & in filiam adoptionis aſciſco. Itaque tu reſipiſcens ad amantem reuertere, in vulnerum meorum ſanguine lauare, virtutibus & vitæ meæ meritis veſtire. Omnia hæc libens tribuo, imò vt amantiſsimus pater hæc offerens, tibi occurro in amplexum, ad oſculum te recipio, & ad redamandum te inuito. Reuertere filia & mundare. Præbe cor tuum mihi: quia præter hoc, aliud abs te nõ deſidero. Porrò quomodo tota ad me reuertaris, quomodo in corde tuo mihi delitias præpares, quomodo amorem meum reficias, quo denique modo tu quoque reficiaris, aduerte.

QVOD AD VITAM EMENDATIOrem, *incipienti, neceſſaria ſit generalis confeſsio.*

EI, qui ad vitam correctiorem aſpirat, qui ſe conuertere mihique ſe totum nititur dedicare, neceſſarium eſt, vt vitæ male retroactæ primum verè pœniteat. Conſultiſsimum eſt etiam in principio conuerſionis ſuæ, dum vitæ nouitatẽ meditatur, quanta poteſt diligentia, de omni vita ſua peccatorũ ſuorum faciat calculum, confeſsio-

ſeſsionemque generalem: idque contra futuros ſcrupulos conſcientiæq; inquietudines, quibus timorata mens, poſt cōuerſionem, vel ex ſeipſa, vel diaboli machinatione ſolet fatigari, & per hoc à ſtudijs interim melioribus præpediri. Conuerſionis initium voco tempus illud, quo à vanis ad me ſuū creatorē reuerti contendit, tametſi annis multis ſtatum religionis antè profeſſus ſit. Debet aūt hæc confeſsio eſſe integra, de omnibus videlicet, quorum conſcientia illum accuſat aut reprehendit, & de quibus opinatur, quod fuerint peccata, præſertim mortalia. Debet etiā fieri cū dolore cordis & deteſtatione peccatorū: quam ſi non poſsit habere ſenſibiliter atq; cordialiter, habeat rationaliter, hoc eſt, habeat ſecūdum rationem, qua iudicet ſe male egiſſe, doleatque quod non cordialiter dolet, & optat habere cordis dolorem. Sit itaque ad minus dolor in iudicio rationis, vt peccādo ſe malefeciſſe iudicet, optetque ex toto corde ſe non peccaſſe, nolitque deinceps peccare, nulla re magis carere velit, quàm peccato, nihil minus optet aut magis execretur, quā peccatū. Doleat igitur quia peccauit, quia me offendit, aut ſaltē doleat, quia nō ſentit ſe dolere. Sæpenumero etenim fit, vt mihi magis placeat deſideriū habēdi, id eſt, velle eſſe contritū aut deuotū, quàm ſentire contritionem aut deuotionem: quia velle habere, facit afflictionem cordi. Itaque doleat & iraſcatur ſi-

bi,atque damnabilem ſe iudicet, quòd peccauerit,& quòd non dolet quantum deberet. Hæc contritio, tametſi ſenſibilis non ſit, id eſt, licet cor patiaris durum,aridum & ſiccum,ſufficit ad ſalutem.Ego enim veſtram attẽdo miſeriam,veſtram imbecillitatem,veſtram paupertatem, nec vllo modo bonæ voluntati deſperandum eſt, quantamlibet cordis ſentiat ariditatem ſeu frigiditatem,quando vellet ſe non peccaſſe, ſtatuitque propter me poſthac nolle peccare. Sed dicis:ego innumerabilia peccata admiſi, quomodo de ſingulis debeo ſingulatim conteri?Conſolatione eges,ò anima: at ſola veritas conſolatur. Si multa habes peccata,de multis ac omnibus ſimul generalem habes contritionem,in qua generali contritione omnia ac ſingula peccata velis includi,hoc eſt,vt nullum peccatum,etiam ſi ſingulatim occurreret,excipi velis , de quo non doleas,aut quod nolis non feciſſe, & quod non velis cauere. Hæc namque contritio generalis, virtualiter extendit ſe ad omnia ac ſingula peccata,etiam oblita,& de quibus non cogitas.Neque enim hoc exigo , vt de ſingulis peccatis neceſſariò habeas ſingulas contritiones, iuxta numerum aut ſpeciem peccatorum.Ita enim Magdalenæ dixi:Dimiſi ei peccata multa, quoniam dilexit multum.Non dixi,quoniam dilexit multoties. Nec ipſa Magdalena aliter, quàm ſimul de omnibus dolere potuit, in tam ſubita com-

punctione. Ita tu quoque de omnibus doleas, vt nullum ſit peccatum, quod tibi placeat, ſiue in genere, ſiue ſingulare memoriæ occurrat. Non ergo triſteris, ſi fortaſſe imaginationes patiaris ac phantaſias, quaſi iratus ſim, adeò vt nolim placari, nolim indulgere, nolim te ad gratiā recipere. Hæc ſuſurria ſunt diaboli, quibus ad deſperationem te nititur pertrahere. Huius eſt enim conſuetudo, primò dum tentat ad peccandum, mei memoriam à cordibus euellere, miſericordiam meā peccantibus promittere, ſecuritatē, audaciā obſtinationē volūtatis impiè cōfirmare. At poſtquàm delinquentes à ſe velle ſentit auertere, ſi tentationibus nullis poteſt retrahere ad facinus, tentatione deſperationis animas formidoloſas aggreditur. Suadet non confitendum, ſuadet nō poſſe obtinere, non poſſe vinci conſuetudinem malam, terret à magnitudine peccati commiſſi, mētiēs, quod nolim dimittere peccatū. Tu ò anima noli credere, quicquid ſentias, nō cōſentias deſperatiōi. Sufficit hæc cōtritio, arido licet corde doleas me offensū, optes te nō offendiſſe, ſtatuas nolle peccare. Qđ ſi iterū deliqueris, iterum quoq; ſurge, & denuo ꝓpoſitū nō delinquēdi ſtatue. Si tertiò deliqueris, tertio reſurge. Denique quartò, quintò, & ſi poſtremò ſeptuagies ſepties quotidie cecideris, toties ad me reuertere: ego ſuſcipiā te. Nónne melius eſt vt ſuſcipiā te, quàm amittam, ſimulque oēs labores meos & pœnas

pro tui redemptione toleratas perdam. Nihil igitur ò anima, nihil ò filia ſanguine meo redẽpta, te à me auocet, nihil detineat, nihil remoretur. Et ſi diabolo te tradideris, ſi me centies negaueris, ſi me & mei imaginem pedibus conculcaueris, ſi conſpueris, ſi ſacramento meo contumeliam feceris, dole quia feciſti, & ego dimitto tibi peccatum. Non ſit in oculis tuis adeo magnum peccatum, quod ſpem veniæ adimat. Non ſit adeo paruum, non adeo multũ, quod meã miſericordiam poſſet ſuperare. Nihil refert apud me, à multis, an à paucis peccatis te redimam. Et magnus & paruus peccator æquè egent miſericordia mea, quæ inexhauribilis omnibus fluit & abundat. Non poteſt miſericordiam meam vincere malitia tua. Quantò plura tu habes peccata, tantò ego libentius ignoſco pœnitenti. Inde enim elucet maior gloria mea, quanto maiori peccatori maiorem erogo miſericordiam. Non ſum durus, non ſum maleuolus, non ſum parcus, ſed totus in te ò filia liberalis, profuſus & prodigus. Nihil minus habeo, ſi omnia mundi peccata tu ſola feciſſes, & tibi omnia dimitterem. Eſt tamen fortaſſe aliud, quod te terret, quia peccata te premunt: & quæ olim vltrò admiſeras, iam inuita cogeris tolerare. Perſequitur te aduerſarius, & ſuas fœditates tecum habet. Quicquid inuita ſuſtines filia, non te damnabit: peccatum nanque adeo eſſe oportet voluntarium, vt ſi non ſit voluntarium,

tarium, non ſit peccatum. Cohibe igitur voluntatem tuam à conſenſu, & ſine carnem & diabolum furere.

De ſomnijs etiam nihil metuas, quicquid ibi actum, quicquid paſſum fuerit à dormiēte: ſi antè & poſt ſomnum, vbi rationis compos fueris, tibi diſplicet, nequaquam venit tibi imputandū. Et licet per vitam conuerſationis prioris antiquę tibi occaſionem dederis, iam tamē non erit, poſtquàm huius couerſationis pœnituiſti, occaſio aut cauſa peccatum generans: quia antiqua per confeſsionem & contritionem deleta, non cauſant peccatum, modo voluntas alioqui abſit.

¶ *De ſenſibili contritione atque dolore,*

QVanquàm contritio ſenſibilis atque cordialis, ſeu ſenſualis diſplicentia peccati, nō ſit ad veniam neceſſaria, valde tamen confert ad delenda cauendaque peccata: valet quoq; ad extirpanda vitia, ad obtinendam denique ſerenitatem tranquillitatemque cordis. Confortat enim ſpiritum vehementer, ſenſibiliter, cordialiterque dolere ac gemere. & hoc propterea, quod me Deum tuum, à quo es, & habes bona omnia, vnquam offenderis. Qui hanc contritionem ſentit, mihi gratias agat: quia & verè

donum eſt meum, purificans animam à peccatis, modò purè doleatur, hoc eſt, propterea quòd ego offenſus ſum, & dolor iſte oriatur ex radice charitatis. Neque enim pœnitens propterea tantum dolere debet, tametſi etiam dolendum ſit, quod peccãdo incommoda multa obligationesque inciderit, quòd pœnis & debitis obnoxiũ ſe fecerit, quod deniq; ignominiã, fœditatẽ, infirmitatemque animæ ſuæ intulerit, aut ob alia huiuſmodi, quæ reſpectum tantummodo habent ſuijpſius ex amore proprio nãtum: ſed potius, quòd me offenderit, quod me inhonorauerit, quem velle debet à ſe & ab omnibus maximè amatum, ita vt pœnitentis dolor non propter ſe præcipuè ſit, ſed propter me. Huiuſmodi dolor mihi acceptiſsimus eſt, cito placans, cito me recõcilians, adeò vt nonnunquam ſolus ſufficiat (vbi adeò intenſus fuerit) ſine alia ſatisfactione aut opere pœnali, ad abolendam omnem pœnã peccatis debitam. Oritur enim ex charitate, quæ operit multitudinem peccatorum, conſcientiam lætificans, & ad me accedendi fiduciam præſtans.

¶ *Quomodo dolor, amor, fiduciaq; ad Deum ſimul creſcunt.*

IN deſit, vt creſcãt ſimul & dolor ſiue cõtritio de peccatis, & amor fiduciaq; erga me. Tanto enim

enim vnuſquiſque hoc modo magis dolet, quod offendit me, quanto plus amat me: & quāto plus dolet de peccatis, quantóve plus amat me, tanto etiam fiduciam ſpemq́ue veniæ maiorem concipit de me. Porrò hæc tria quantò vigent amplius, tantò efficacius efficiunt, vt ſimul & peccati macula, & pœna peccatis debita deleātur. Anima enim pœnitens, poſtquàm bonitatis meæ aliquam notitiam guſtumq́ue ſuſceperit, conſyderans, quòd adeo ſim bonus, adeo miſericors, quod denique adeo non impropero nec imputo peccata, vt non ſolum illa dimittam, ſed pœnitentem etiam perinde ac iuſtum, hoc eſt, vt eum, qui nunquam peccauit, in gratiam & amicitiam meam recipiam, conſoler & dona largiar. Hæc, inquam, anima pœnitens dum meditatur, ſuo ex lapſu quoque occaſionem ſibi acquirit maioris feruoris & gratitudinis erga me, & odij diſplicentiæq́ue contra ſeipſam, iraſcens ſibijpſi ac deteſtans ſe, quòd tam benignum contempſerit Deum, qui cùm iuſtè poſſem & damnare & perdere, è contrario parco, conſolor & benefacio. Eam ob rem, quanto me ſentit erga ſe magis miſericordem, tanto maiori zelo mouetur iuſtitiæ contra ſeipſam, quaſi pro me vindicare cupiens in ſe contemptum mei. Atque ideo non ſolum veniam de peccatis petit & reconciliationem, ſed ad honorem iuſtitiæ meę, deſiderat etiā pati, humiliari ac puniri, quòd ſe cōtra me impiè

trexerit. Inde contingit ei, vt quanto plus à me ſentit ſe conſolari, tantò magis indignitatem ſuam horreat ac deteſtetur, doleatque ſuorum enormitatem peccatorum, & indignetur admirans, quod tam ingrata eſſe poſsit mihi. Huius animæ (quæ ad hunc zelum venit, puta vt non minus diligat meam in ſe iuſtitiam, quàm miſericordiam) peccata abſorbentur, vt in camino ardenti aquæ gutta ſolet abſorberi. Igitur inter omnia pœnitendi genera, non poteſt eſſe melius, quàm continuè conſyderare meam charitatem ac fidelitatem immenſam erga ſe, ſimúlque ſuam è diuerſo infidelitatem, ingratitudinem & peruerſitatem erga me.

¶ *De ſcrupulis iterandæ confeßionis.*

SOlet autem diabolus circa alia pœnitentiæ luctũ, & circa alia omnia pœnitentibus ſeruis meis inſidias ponere, vt plerique efficiantur ſcrupuloſi, iterũ atque iterũ eadẽ confitẽtes, nec ad tranquillitatẽ aliquã poſsint aliquãdo venire, ſed de confeſsionibus ſuis omnibus diffidunt, dum circunſtantiam ſemper aliquam vel peccatum inueniunt neglectum, cuius in priori confeſsione non fecerit mentionẽ, vnde ad confitendum denuo compellantur. Hi ſemel vna generali cõfeſsione facta, debent hãc inquietudinem irrationabilem omnino poſthabere. Neque enim

hoc

hoc deſidero, neque placet mihi, vt tu verſeris ſemper & inquineris in reuoluẽdis peccatis tuis. Quin potius proijce te in me, & ego liberabo te. Nam ſi mille annis teipſam ſcrutari volueris, & confiteri, haud quaquam mundaberis. Quando enim exhauries abyſſum? Mihi ergo te committe, poſtquàm ſemel omni diligentia conatum expenderis tuum, ad confitenda ſingula peccata tua. Dimitte mihi, vt habeam quo tibi propitier. Cognoſce, quòd teipſam mundare nequeas. Dic, quòd egeas miſericordia mea. Confitere, quòd vnum, pro mille mihi non ſufficis reſpondere: ſed in omni opere inſufficiens es, & eges miſericordia mea. Non ergo fidas in confeſsionibus tuis, ſed in miſerationibus meis: hæ enim ſunt, quibus iuſtificari te oportet. Interim verò quòd ſic occuparis circa peccata tua, conuerti deberes ad me, & mea gratioſa præſentia frui. An fraudẽ non aduertis inimici?

Ideò enim circa peccatorum tuorum numerandos atque recogitandos fœtores tuos detineris, vt alia interim multò ſalubriora, quib. deuotio tua accẽdi deberet, negligas. Scito igitur hoc mihi præcipuè placere, vt de me ſentias in bonitate, & in ſimplicitate me quęras. Sentias me benignum, pium, compaſsiuum, miſericordem, optimum. Confide mihi, ſpera in me.

Quære potius gratiam, amicitiam ac familiaritatem meam, & pro ijs habendis exercitia deuotio-

uotionis tuæ dirigas. Senties proculdubio longè vberiorem fructum animæ tuæ, ſi, quomodo ames, quomodo mihi placeas, quomodo me imiteris, ſtudium tuum ſit, quàm quòd confeſſa denuò confitearis, aut quod ſcrupulos inquiras, & exhauriens eoſdem, nouos ſemper tibi generes. Non potes me nimis pium aut miſericordem æſtimare, modò ſuper miſericordia mea ne deliqueris, non potes nimis mihi confidere. Exercitium tuum igitur ſit, bene de me ſentire, quòd nolim te damnare: quia & reuera quemlibet ſaluari volentem, quemlibet non deſperantem damnare nolo. Sufficit mihi ò filia, quod peccaſſe doleas, quòd peccare etiam deinceps nolis. Iam in ſtatu es ſalutis, quid trepidas? Diues ego ſum, & clemens in miſerationibus infinitis. Sic me cogita. Inde enim maiori me afficis honore, quàm quòd quaſi crudelem aut durum me imagineris, aut ita formides, quaſi ad hoc ſolum vigilem, quomodo capiam & inuoluam homines, ſi fortaſſe hunc vel illum ſcrupulum, ſi hanc vel illã circunſtantiam neglexerint in confeſsione. Porrò ſi mortale certũ ad memoriam redierit, ante non confeſſum, illud cũ omni tranquillitate confitearis. Habita ſemel vna bona examinatione conſcientiæ ante confeſsionem generalem, deinceps poſt confeſsionem ſcrupulos abijce, noli denuò inueſtigare conſcientiam, ne inquietudinem tibi parias ſemper confitendi: per a-

lia,

lia bona exercitia ad amorem conducentia,ſcrupuloſam illam inueſtigationem exclude. Cæterùm ſi obſeruaueris ſcrupulos,ſi ſcrutari,ſi ruminari,ſi inueſtigari ſingulas formidines atq; timores volueris, mille tibi parabuntur inſidiæ. Propterea(quod dixi)ſemel diligenti facta confeſsione omnium peccatorum tuorum,ſemel habito propoſito nihil tacendi in confeſsione,quod noueris confitendum:deinceps ſta in pace,reijce nos diaboli ſcrupulos omnes.Ego te deſidero,ego tua amicitia potiri cupio, ego abs te amari peto: cura igitur,meæ vt reſpondeas voluntati.

¶ *Quomodo recolenda ſint peccata.*

INtellige, ſcito; & iudica te peccatricem animam eſſe.Cognoſce te multis offendiſſe ingratiſsimam atque rebellem,contumelioſam atque blaſphemam,meis præceptis ac votis te contraiſſe: & inde humiliare adeo, vt ne oculos quidem ante me leuare audeas ſordibus & abominationibus plena.Porrò ad peccata tua ſingulariter enumeranda, ſi quando vel ſine ſcrupulo, ad contritionem aut humiliationem tui id cupias,non exeas. Nam ſunt,qui peccata ſua recolũt ita,vt vel ad riſum,vel ad delectationem,vel è diuerſo ad deſperationẽ,vel alia eiuſmodi incõueniẽtia moueatur, Quod idcirco fit maximè,quia

pro

pro obiecto cogitationis ipſa peccata ſua aſſumunt, illa inſpiciendo, & ad illa ſe conuertendo: loquuntur atque diſputant cum illis extra me. Atque ideo, dũ ſua peccata ſecum ipſi tractant, quamlibet bona intentione, magis tamen obtenebreſcunt, quàm illuminantur. Tu verò cum peccatricem te cogitare, quum te humiliare vis, relictis peccatis, ad me conuertere: mecum de peccatis, de infirmitatibus, de defectibus tuis tracta: mihi querimonias tuas aduerſum te expone, mihi loquere, mihi, quàm iniquè egeris, te accuſa. Inde fiet, vt peccatorum tuorum accuſatio, in orationem conuertatur. Qua propter ad me conuerſa orando, peccata tua mecum tracta: hoc modo conſcientia tua ſerena efficitur & tranquilla, affectio quoque tua ad me conuerſa, ex me inflammatur.

¶ *Quomodo ſatisfaciendum ſit pro peccatis.*

IAm verò, de ſatisfactione pro peccatis, hoc conſilium tu amplectere, vt quicquid manus tua poteſt, inſtanter opereris: non tamen eo animo aut eo fine, quaſi tu peccata tua redimere velis, aut ſatisfacere queas. Ad hoc enim opera tua nimis indigna, nimisq; imparia debes æſtimare. Sed age omnia, vt mihi placeas, quem offendiſti. Me roga potius, & mihi ita confide, vt meritis paſ-

paſsionis ac vitæ meæ ſanctiſsimæ,tua velim abolere delicta,atque pro illis patri meo ſatisfacere. Hæc humilitas,hæcque fiducia ad me tua,quibus teipſum operaque tua vilificas,me verò ac merita mea extollis, omnia ſatisfactionis tuæ opera excellit (quādoquidem vna gutta ſanguinis mei, excellit,& valoris ac ſatisfactionis plus habet, omnibus meritis humanis: ideo pro peccatis totius mundi ſatisfacit)& me inclinat ad te,vt meritorum meorum theſaurū tibi faciam communem. Quapropter hoc præcipuum ſit ſtudium tuum,vt beneplacitum meum non negligas,vt me continuè cogites,deſideres,ames,& quæ iuſsi ſiue per me,ſiue per vicarios meos, imò quæcunque volo,diligenter perficias. Etſi mille millium peccatorum haberes aceruos, omnia tibi, ſicut vnum peccatum,dimitto. Neque enim diſtat apud me,ſaluare ex paucis,vel ex multis peccatis. Vnde mille peccata, ſicut vnum, ignoſco. Mirū eſt quod dicturus ſum,certiſsima tamen indubitaque fide tenendum. Si totus mundus eſſet globus igneus,& in medio eius de ſtipula lini pugillus vnus: hic ex ſua naturali inclinatione non tam cito flammarum reciperet incēdium, quàm recipit abyſſus miſerationum mearum peccatorem pœnitentem,& conuerti volentem, quia in illa actione naturali, quantulacumque peteretur morula,licet minima ac fortaſſe imperceptibilis: hic verò nulla penitus mora inter pœniten

tem & remittentem, inter gementem & gemitus exaudientem interuenit.

¶ *Certis horis diei debet examinari conſcientia.*

CONgruit autem homini, vt certa habeat exercitia, quibus peccata vel quotidiana exhauriat, & ſe ipſum gemitibus ac cordis doloribus lauet, flectendo genua, ſuſpirando, veniam in terra accipiendo, pectusque tundendo. Nam omni momento inquinatis vos: quare non rurſus & lauetis vos? Siquidem quicquid agitis, vultis, deſideratis, cogitatis & tractatis, quicquid intra vos retinetis, circa quæcunque denique occupamini, quorum ego non ſum intentio ac finis: hæc omnia ſunt vt pelles aut ſtercora, quibus oblinuntur oculi veſtri, ne omnino videatis, aut minus videatis & me & voſipſos. Igitur tu ter quaterue, aut quoties volueris, conſuetudinem tibi facias, quotidie ad conſcientiæ examen eundi, pro venia petenda peccatorum, vtque ſimul videas, quid interea in corde tuo verſatum ſit. Hac occaſione multa reperies deflenda, multa delenda, quæ alioqui in obliuionem ſine dolore abijſſent.

¶ *De continua reprehenſione ſuiipſius.*

NIhilominus oculum debes habere vigilantiſsimum ad teipſam, vt ilicò ſentias, quid tibi deſit, quid aſsit, quid ſolicitet, quid incidat, quid denique moretur in te vitioſum, illudque mox vt naſci cœperit, mox vt ſenſeris, eliminès, teque reprehendas ac doleas, mihiq; conqueraris tuam infirmitatem, inſtabilitatem, malitiam & turpitudinem. Quapropter teipſam indeſinenter conſydera, ac ſine ſimulatione dijudica. In omni actu, in omni verbo, in operibus quoque ac ſtudijs pijs, debes teipſam diſcutere. quia nihil purum, nihil ſanctum, nihil ex omni parte integrum in te inuenies.

Quicquid optimum apparet, ſi rectè conſyderas, inuenies quòd ſummoperè in eo ſit lugendum. Dic mihi, ſi omnia, quæ in vita egiſti tua vnquam, appenderentur in ſtatera, an aliquid, de quo pronunciare poſſes, quod bonum foret, inuenies? Minimè. Debes igitur teipſam in omnibus reprehendere, & ſanctæ tranquillæque compunctionis materiam in teipſa quærere, gemendo, quòd bona, (ſi quæ facis,) etiam non ſunt ea integritate, non ea ſynceritate, nō ea intentionis puritate, nec eo deuotionis feruore, quo fieri deberent, facta. Plange, quòd multæ negligentiæ, multa vitia, multi defectus ſe interſpergunt, & te quotidie inquinant, vt merito omnis etiā iuſtitia tua

panno menſtruatæ debeat comparari. Semper ergo teipſam arguas, nec ſine increpationis zelo, ſine dolore gemitúve compunctionis tranſire permittas, quoties in te deprehenderis quantumcunque inutilem cogitationem, aut otioſum ſermonem, aut temporis breuiſsimi omiſsionem, aut inordinatam affectionem, aut ſenſus alicuius delectationem, in qua requieuiſti: adeò vt vita tua ſit iugis compunctio. Hæc verò omnia facias, per conuerſionem cordis tui, ad me accedés, vt mecum omnia tractes, mihi neceſsitaté tuam exponas, me contra te inuoces, remedium, conſilium, auxilium à me poſtules: teq́; ad extremum relinquens, totum mihi offeras.

¶ In quibus debet ſeipſum homo reprehendere.

SVnt autem quotidiana quædam, in quibus ferè omnes delinquitis, quæ meritò tibi compunctionis præbent occaſionem, & cótinuè erubeſcendi, teipſam reprehendendi, humiliandique miniſtrare debent materiam De his ſeruus meus Bonauentura, acerrimus vitiorum perſecutor, ſic inquit: Signum ſuperbiæ videtur eſſe, nimis erubeſcere de illis defectibus, quos natura indidit, vt de deformitate corporis, vel ruditate vocis & ſimilibus: de vilitate verò veſtis & humilibus obſequijs erubeſcere, præſertim in homi-

ne religioſo, grauis ſuperbia eſt. Vitium vel ſcandalum erubeſce, vnde vel Deus offenditur, vel aliquis ſcandalizatur. Apud teipſum erubeſce de peccatis tuis, de torpore in ſeruitio Dei, de negligentia bonorum, quæ poſſes facere & deberes: quòd tempus defluit, & profectus virtutum non creſcit: de hypocriſi, quòd foris melior vis putari, quàm intus te inueneris: quòd vitia tua abſcondis, non timore, quòd alijs noceant, ſed metu diſplicendi, & ne vilipendaris: quòd per bona, quæ oſtendis, vis videri & placere hominibus, vt ex his ſuſpicentur, te habere multò plura & maiora in occulto, quandoquidem hæc foras prodeant, quaſi te dolente, quòd vix adeò habes familiarem aut vnanimem, à quo velles in omnibus agnoſci, ſicut teipſum agnoſcis. quod etiam fit in confeſsione quandoque, dum, licet non audeas peccata tua ſupprimere, quin accuſes, tamē in illis, quibus te magis diſplicere times, ita ordinas verba, præmittendo, ſubiungendo ac colorando, quo minus appareant verecunda: vel ſi fortaſſe plus nudeq; profers, gloriaris & vis apud confeſſorem ſanctus æſtimari, quod tam humilis ſis, qui te magis, quàm neceſſe ſit, ſtudeas confundere confitendo. Quod cum tentationibus vitiorum, maxime carnalium, ita pugnas deſidioſè, vt ſolo timore, periculo, vel confeſsionis pudore eas, & quantum audes, in affectu carnis arrideas, ſolo conſenſu operis & moroſæ delectationis

tionis excluſo. Et in hoc maior apparet peruerſitas, quod cum facilè quandoq; poſſes huiuſmodi tentationes, quaſi muſcas immundas, abigere, ex negligentia eas permittas creſcere, & caleſcere, & conualeſcere, donec ſic confortatæ, plus habeant periculi, & difficilius vincantur, atq; conſciētiam ſæpius pulſando confundant. Quòd ita deſidioſus, ad ea quæ Dei ſunt, & ad virtutes, vel quę ad deuotionis ſtudium pertinent, vt pudor humanus plura ex te vel à te magis extorqueat, quā amor diuinus. Quòd ita es ingratus Dei beneficijs, vt non ſolùm debitas non agas gratias de perceptis, vel gratiam oblatam paratamq; in vacuum recipias, & vlteriora negligas, ad quæ ſentis tibi arridere gratiam, occupans te interim ſtudijs vanioribus, quaſi qui texas aranearum telas, quæ nihil ad ſalutis veſtem conferant. Quod illa, ad quæ teneris faciēda, vt ſunt horæ canonicæ & huiuſmodi, tam negligenter tamq; deſidiosè perſoluis, vt non tam meritum, quàm ſupplicium inde expectes: quia etſi verba ore vtcunque proferas, corde tamen tam es vagus ac frigidus, vt neque ſenſum orationis percipias, neque deuotionis affectum. De verbis quoque ipſis plurima defluunt acceleranti. Atque vtinam non pauciora tranſilias omittendo, dum non attendis, ſi dixeris nec ne, niſi fortè ex coniectura alicuius verbi, quaſi ex caudæ apprehenſione, æſtimes te dixiſſe. Has autem negligentias & ſi patienter, quaſi non aduer-

uertat, diſsimulet Deus: nihilominus tamen odit,numerat, ſeuerè iudicat & grauiter punit, niſi præueniatur facies eius in confeſsione humili, in ſatisfactione, & emendatione. Quòd ad omnia,quę ad corporis aut curā aut commodum pertinent,ſtudioſiſsimus es: quæ verò ad ſpiritus profectum,vel ad ſupernæ charitatis exhibitionem, vel ad prælati obedientiam, vel ad carnis caſtigationem,maximè deſes.Quòd etiam hos,aliosque huiuſmodi defectus in te aduertis, non tamen propterea terreris,non compungeris,non diſcutis,non corrigis: quaſi aliter tecum, quàm cum omnibus alijs,Deus acturus ſit, videlicet vt mala tua,quæ non corrigis, impunita maneant. Hæc ſunt filia,quæ,vt ſeruus meus recenſuit,te debent humiliare, & compunctionis materiam adminiſtrare.

Sunt tamen nihilominus alia ſingularia ac propria, ſagaciter ab vnoquoque veſtrum exploranda,fortiterq́; aut mortificanda, aut abijcienda. Sunt præterea quædam alia etiam generalia, quæ impediunt aut retrahunt à profectu,quæ ſuo loco manifeſtabuntur.

¶ *Quòd actionum,exercitiorum ac ſtudiorum omnium certus aliquis ſit ſcopus ac finis.*

Nihil

NIhil autem tam ſtudioſè quærendum, pro nulla re adeò certandum ò filia, quàm vt habeas puritaté cordis. Nam cúm nulla ſit actio, nullum ſtudium, quòd ſuum nō habeat ſcopum, finem atq; deſtinationē, quin potius ars omnis, per certa aliqua media exercitiáve, ad finem aliquem (qui finis primum quidē eſt, quod animæ proponitur, licet vltimum ſit, quod obtineatur) ſuos conatus mittit: quanto magis ſtudiorum veſtrorum, puta exercitiorum, tum corporalium, tum mentalium, lectionum, meditationum, mortificationum (vt corporalia externaque opera taceā) finis eſſe debet aliquis, propter quē fiunt? Cogita ipſe, niſi ſcias, aut animo ante conceperis, quo currendum ſit, nónne fruſtrà arripis curſum? Sic cuilibet actioni dare eſt finem ſuū: quo adepto, iam non eſt adniſus ad finem, ſed quies.

¶ *Quod puritas cordis & charitas, ſit finis vitæ ſpiritualis.*

AD hunc modum, in vita verè Chriſtiana, in vita ſpirituali (cuius innumera ſunt ſtudia, actiones, conatus & fatigationes, donec vitia mortificentur, acquirantur virtutes, ac tandem vni Deo inhæreatur) finis eſt, puritas cordis, finis, inquam, non omnino vltimus, qui quidem ego ſum ſeu charitas, ſed finis (vt vocant) inſtrumentalis, finis, quo referenda ſunt omnia ſtudia &

exer-

exercitia veſtra, tanquam ad nobiliſsimum inſtrumentum, quo obtineatur finis vltimus, videlicet charitas, quæ eſt, vt diligatis me purè propter me, & in omnibus, quæ facitis aut omittitis, omnib. quæ eligitis aut reſpuitis, meus honor ac beneplacitũ meũ ſolũmodo ac purè quærantur, adeò vt propter me ò filia, & teipſam & omnia alia contemnas, me cunctis præferendo. Atque ideò omni conatu quicquid agis, quocunq; te vertis, quicquid incipis, tantum debet tibi illud placere, tantum admitti, quantum conduxerit cordis puritati. Ea igitur, quæ alioqui virtuoſa laudeque ac merito digna vidétur, ſi aduerſentur puritati aut charitati, iam admittenda non ſunt, ſed poſthabenda. Nihil enim, quod pro ſola puritate cordis aut charitate quærendum eſt, contra charitatem aſſumi aut foueri debet. Inde error eorum arguendus eſt, qui ſiue codicem, ſiue rem aliam quamlibet tanta ſibi aſſeruant pertinacia, vt vel roganti illam non accommodarę dignentur, ſed pro habenda retinendáue iraſcantur, verbis contendãt, atque puritatem cordis, pro qua obtinendá codicem aut rem aliam ſimilem poſsident, amittunt. Neque enim aduertunt, quòd longè maius diſpendium animæ ſuæ inferunt, ſuam ac fratris charitatem lædendo, contra quam librum aliúdve retinent: quàm ſi illud contemnerent accommodarentque, vt charitatem ac puritatem cordis ſeruarent. Sine itaque ieiunium, ſiue vigiliæ, ſiue le-

ctio, ſiue alia quæcunque exercitatio corporalis fuerit, puritati cordis ſemper poſthabenda eſt. Hæc nanq; nõ propter illa, ſed illa ꝓpter hãc frequentantur. Omnia igitur potius alia ſuſtineas, quàm vt charitatis puritatisue patiaris diſpendium. Et hoc intelligi debet circa ea, quæ proprio arbitratu aut ſumi, aut poni poſſunt. Nam præcepta mea & obedientiæ opera, non ſunt pro quiete ac puritate cordis omittenda, videlicet ne turberis actione, aut inter homines conuerſando. Vbi enim maius aliud præceptum vrget, ibi parendũ eſt: nec inde læditur, tametſi ſpecietenus ita videatur, puritas, ſed iuuatur. Poſtremò hanc puritatem non propter ſeipſam, aut vt vltimum finem quærere debes, ne philoſophorum quoſdam gentilium videaris imitari, qui diuitijs voluptatibusque abdicabant propterea, vt ab omni cura liberi, & à cogitationum diſtractione quieti, philoſopharentur. Tu verò mihi cor purum offeras, quia hoc deſidero, videlicet vt ſublato omni inter nos medio, & tu mihi, & ego tibi coniungar.

¶ *Quomodo obtinenda ſit puritas cordis.*

AD puritatem itaque cordis obtinendam ſi aſpiras, ſummoperè tanquàm primum ac præcipuum tibi neceſſarium eſt, peccata om-

omnia deteſtari, eaq; & quicquid mihi diſplicere cognoueris, tibijpſi interdicere, ſtatuendo voluntate firmiſsima, nunquàm vlli conſentire peccato, vſque ad mortem. A quo propoſito licet deuites, nũquàm tamen excidas: hoc eſt, nunquã hanc voluntatem ſeponas, ſed quotieſcunq; fuerit labefactata, renoues ac reſtaures. Ea propter peccandi occaſiones, concupiſcentiæ quoque incitamenta quæq; abſcindas fugiasq;, & breuiter quicquid noueris infirmitati tuæ ſcandalum, hoc eſt, ruinæ occaſionem præbuiſſe aut præbere poſſe, euites neceſſe eſt. Deinde vt ad radicem tuæ infirmitatis pertingas, bellũ eſt infatigabile indicendũ cunctis vitijs, vt ſunt elatio, ſuperbia, iactãtia, inanis gloria, ira, rancor, amaritudo, inuidia, diſplicentia, contentio, inclementia, cupiditas, libido, luxus, propria voluntas, ſenſuum oblectatio, ſuperfluitas circa vſum creaturarum, concupiſcentia ſenſualis, inquietus amor, affectio inordinata, delectatio in creaturis quieſcens, morum ac verborum leuitas, incontinentia ſenſuum, cordis euagatio, acedia, & reliqua id genus multa, quibuſcunque teipſ m inuen s aliquid extra me quærere, aut in aliqua re quieſcere aut delectari: quibus omnibus oportet te manere abſtractam, & deſiderijs eorum mori. Quod quàm diù non perfeciſti, nullam debes ijs requiem aut pacem admittere. Operæpretium eſt præterea, vt abſtrahas te à rebus alienis, &

ab his, quæ non ædificant, aut abs te non requiruntur: item à curis & ſolicitudinibus, ab amore ſenſuali ac diſtractiuo circa homines & quaſcunque creaturas, à nimia familiaritate aut conuerſatione nimium ſociali, ab animi occupatione circa quaſcunque res inutili aut ſuperflua, & (vt in ſumma dicam) ab omnibus, quæ nimium diſtrahunt, illaqueant, aut formis, ſimilitudinibusque animum depingunt, potiſsimè in quibus neque mei honor, neque mei cultus, neque meum beneplacitum, neque animarum ſalus intenditur aut quæritur. Conſultiſsimum eſt igitur eo ſemper niti, vt inter triſtia & læta, inter proſpera & aduerſa animum ſemper habeas pacatiſsimum, liberum, nulli creaturæ inhærentem, nullis deſiderijs noxijs fatigatum, ſed per omnia tranquillum, quo imaginationes, rerumque formas ac ſimilitudines aut omnino non recipias, aut illico vt ſenſeris, antè eijcias, quàm ſibi in memoria tua vendicent locum. Sitq; tibi mecum interna conuerſatio caſta ac ſimplex, ſabbatumque ſanctum, quo ſuper nulla creatura, ſed in me ſolo requieſcas.

¶ *Quæ adminiculantur ad cordis puritatem.*

AD cordis puritatem adminiculantur iuuantque humiliatio caſtigatioque carnis, quo corpus ſubdatur ſpiritui. Ideo quantum corpus ſuſtinere poteſt, delectabilia ſenſibus ſubtrahantur

tur,habendi ac delectandi deſideria mortificentur,& frequentētur vigiliæ,afflictio corporis,ieiunia:diligatur à te tui contemptus,aſſumatur altiſsima paupertas,ſola neceſſaria admittēs, quo inter iuges vitiorū mortificationes,& ex impoſſibilitate virium tuarum humiliata, oratione verò & gratia mea confortata, aliquando ad cordis puritatem peruenias, dum inſurgentes motus continuò reprimis, dum deſiderijs prauis nō ſolum aſſenſum negas,verumetiam reniteris,impugnas,perſequeris,videlicet te humiliando,atque ad oppoſitas virtutes cogendo. Dum enim fruſtrà tentant ſe vitia erigere,ſæpiuſque repulſa non audiuntur,in ſeipſis deficiunt: & quæ ante nimium ſua improbitate moleſtabant, tandem aut omnino non ſurgunt, aut velut muſcæ volantes paruo negotio abiguntur.Seruanda eſt tamen nihilominus diſcretio circa vſum creaturarum,vt prudenter aduertas naturæ tuæ neceſsitatem.Ita enim profligenda eſt voluptas, vt fouenda ſit etiam naturæ infirmitas,& iuuanda neceſsitas.Quam non debes ex alijs,quorum naturalibus conſuetudinibus,gratijſque ac donis valdè diſpar eſſe potes,ſed ex teipſa metiri,penſando labores,infirmitates,tentationes,aſſuefactiones,aliaque onera & grauamina tua: aut etiam è diuerſo conſolationes,ſubſidia, remiſsioneſque circa officium,ſtatum & perſonam tuam occurrentia, vt ſuperflua quæq; ac ſolùm oblectantia

tibi ſubtrahas, neceſſaria verò etiam ingeras. Sunt enim, quæ nihil faciunt ad conſeruationem ſanitatis, nec iuuant, ſed magis lædunt naturam, expetuntur tamen delectationis cauſa: hæc ſibi interdicere, perutile ac religioſum eſt. Porrò ſi quæ ſunt neceſſaria, quorum vſus ſine delectatione eſſe non poteſt, vt eſt ferè omnis cibus potusque ac ſomnus: ita vtaris illis, vt delectationẽ ipſam non quæras nec intendas, ſed tui ſuſtentationẽ, quæ eſt in tali vſu. Inde fiet, vt omnib. vti queas licitis ac neceſſarijs, dum non hæres nec quieſcis in ipſa delectatione (quæ ſubduci non poteſt, propterea quòd comitatur neceſsitatem) ſed contendis etiam interiorem hominem ab ipſa delectationis impuritate ſuſpendere, prorſus liberum ſeruare, videlicet huc auertendo, vt oblectamenti imaginationem non recipiat, aut quaſi alibi occupatus non aduertat, aut ilico, ſi aduerterit, à memoria abigat. Hoc modo ego benigniſsimus creator veſter, qui nihil vobis inuideo, nullo creaturarum vſu offendor: quandoquidem non in creatura, tametſi naturalis nõ poſsit non ſentiri delectatio, ſed in me creatore veſtro quieſcitur. Diſtant enim interuallo longiſsimo, re, quæ delectat, hoc eſt, cuius ſentitur delectatio, propter neceſsitatem vti, & propter delectationem vti. Obſeruanda eſt etiam maximè cuſtodia humilitatis, ne quicquam tuis viribus præſumas, nihil tuo labori, aut induſtriæ, aut

vigi-

vigilantiæ aſſcribas, nihil voluntati quamlibet bonæ tribuas, ſed totum gratiæ meæ. Quocirca niſi docta cognoueris cunctis viribus, ſudoribus atque conatibus tuis diffidere, niſi ſenſeris ne vnum quidem vitium poſſe te extirpare, & ne minimum quid virtutis ex te poſſe adipiſci, ſine gratia mea & auxilio ſingulari, fruſtra expendis omnes conatus tuos.

¶ *Quod ratione debemus regi ac preueniri.*

EX his liquet omnibus, quomodo actus, ſermones, cogitationes, affectus, motus, intentiones ac ſimul omnia, quæ in te verſantur, quæ te ingrediuntur aut egrediuntur, debes vigilanter perſpicere, obſeruare, examinare, frænareque ac regere, vt omnia ſingulaque ratio præueniat dirigatque, non ipſa ſenſualitas. Vbicunque enim te præuenerit ſenſualitas, vbicunque (vt ſemper dominari geſtit) cœperit iubere, gubernareúe, neceſſe eſt multa confeſtim ſequi & mala & incommoda. Quamobrem ratione (vt dixi) debes vigilare, ratione debes tibijpſi imperare, vt velis vbi volendum, nolis vbi eſt nolendum. Ratione debes quoſcunque motus tuos inſurgẽtes vitioſos reprimere. Ratione debes naturalia tua regere, ſenſuſq; tuos frenare, ne ſine diſciplina praua libertate corrũpantur. Ratiõe deniq;

debes linguæ tuæ vim inferre, atq; à verbis, quæ non ædificant proximum, aut quæ non ad meam gloriam proferuntur, te cohibere. Memor eſto, quòd dixerim de omni verbo ocioſo rationem reddendam, & deſine nugari, deſine iocari, deſine fabulas referre atque rumores, deſine alijs cachinnos excitare, deſine & te in cachinnos ſoluere, aut in riſum multum ac immodeſtum effundere. Vbi ratio aut neceſsitas dictauerit, loquendum eſt: verum id parcè & modeſtis verbis, quantum attinet ad neceſsitatem: idq; benignè, leniter, atq; cum dulcedine quadam cordis & ſerenitate vultus, abſcindendo diu loquendi aut in ſermone euagandi occaſionem. Cum nemine litē moueas aut rixam, cum nemine diſputes aut contendas. Cùm quæ veritatis ſunt dixeris, in aliorum ſit optione credere, recipere aut reſpuere. Tuum non ſit propugnare, præſertim vbi nihil (ſi non creditur) eſt periculi. Sine, vt homines, quęcunq; velint, ſentiant, maximè de te. Tu mecum pacem habe, & quantum in te fuerit, cum omnibus hominibus. Cura vt nulli ſis ſcandalo, nulli turbationis efficiaris occaſio. Si ex officio vel conſcientia alium cogeris docere aut corripere, id facito non cum iracundia, non cum ſupercilio, non animo turbato, ſed in animi tranquillitate, prudenter aduertendo temporis & loci oportunitatem, atq; alias conditiones in te & in illo, vt tunc, quando maximè ſperatur ei eru-

ditio profutura aut correptio, loquaris ei. Correptionem præcedere debet frequens aſsiduaque ad me pro errante fratre oratio, præmiditataque circunſpectio dicendorum.

Hoc modo debes oculis, auribus ac ſingulis ſenſibus tuis legem indicare, atq; eos vi coercere, ne videndi, audiendi, ſentiendiq; curioſitate illecta, incidas in cordis inquietudines atq; diſtractiones.

Valde etenim cor cuſtodiendum eſt ab euagatione, ab inſtabilitate, à multiplicitate, à ſolicitudine, atq; id multò maximè in diuinis. Tempuſque omne ſumma vigilantia atque ſtudio in mei honorem, & vt animæ lucrum aliquod creſcat, expendendum, nec vllo pacto inaniter tranſigendum eſt. Cæterùm vt omnium ceu caput ac ſummam recipias, quæ pro obtinenda puritate atque perfectione cordis debeas obſeruare, breuiter & paucis multa dicam: abſtractam ab omni homine vitam, & quantum potes, quantumúe ſtatus id tuus admittit, ſolitariam elige. Deinde vt ab hominibus, ita ab occupationibus quoque ac implicationibus animi, à curis, à locutionibus non neceſſarijs, atque prorſus à cunctis mundi negotijs totam te ſerues alienam, vt mihi ſola, in humilitate & ſilentio cordis ac oris, vacare queas. Senſuum oblectamenta præter neceſsitatis & infirmitatis caſum, omnia execrare. Annitere ad puritatem habendam cordis, pro qua

 obti-

ſcit donec recuperet, quo dirigat nauem: ſic tu quoq;, tametſi centies ab hac propoſiti tui integritate excideris, quotidie nihilo ſecius vires reſumendo atque propoſitum reſtaurando, toties reuertaris. Atque ideo omni in loco omnique tempore, auribus tuis hæc vox inſonet. Filia, intrò ad me redeas. Hæc eſt myſtica theologia, quã pater meus à mundi abſcondit ſapientibus, reuelat eam paruulis. Hanc ego ſupremus omnium doctor, cordibus à mundo, à ſeipſo, ab omni deniq; creatura euacuatis, ſolus inſcribo. Pro hac gemitibus inceſſabilibus filia ad me clama, hanc profundiſsima humilitate deſidera, hanc in ſilentio, tranquillitate, hanc cum plena fiducia & ſpiritus fortitudine longanimiter expecta.

¶ *Quomodo ſeruetur puritas cordis.*

PRo ſeruanda itaque puritate cordis filia, non hoc ſolùm eſt neceſſarium, vt (quod audiſti) ab occupationibus, cogitationibus, curis, ſolicitudinibus, affectionibus tum inordinatis tum inutilibus exuta ſis, ſed vt exercitium habeas, quo erga me ſanctè occuperis, & quicquid cor tuum intrare aut poſsidere molitur, excludas. Habeas igitur meditationes, aſpirationes, orationes ſanctas, quib. poſt lectionem cor tuum mihi cuſtodias, quibus feruenter & ſæpius illud mihi coniungas. Placet mihi ſuper omnia paſsionis

meæ meditatio, in vulnera mea deuotio, & matris meæ veneratio. Ibi meditare quoq; quid tibi deſit, ora lõganimiter, vt tibi detur, expecta con fidéter, donec recipias. Quapropter exercitium hoc, quod in vulnera mea offeras, quo pro pecca tis tuis & omnibus ſupplices, virtutes petas, mihiq; gratias agendo atq; amando inhæreas, aſſume. Gratia mea & pax tecum.

INSTITVTIO SVCCINCTA CVM EXERCITIO, *pro fœlici morte.*

SIcut nihil eſt, quod amorem mundi tibi magis reddere poſsit inſipidum ò animá, quodque adeò ſui & omnium creaturarum tibi contemptũ inducat fœlicẽ, quomodo breuiſsimæ vitæ tuæ, mortisq; certiſsimæ, qua oẽs conatus, oẽs honores, oẽs voluptates, cogitatus, deſideria, ac gaudia tua vniuerſa peribunt, conſyderatio: ita nihil eſt, quod amantẽ animã maiori affi ciat gaudio, quàm quod credat ſperetq; ſe mihi ſociari, mihique coniungi & in me abſorberi: vbi nulla poſthac ſit offenſa, nullum delictum, nulla ſeparatio, nullum periculum, nihil timoris, nihil doloris: vbi charitate plena ſemper me laudet, ſemper magnificet, perfectiſsimè mihi obe-

obediens,perfectiſsimè placens, ſitque mecum, vbi nihil deſideret, nihil amet, nihil ſentiat aliud præterquàm me, vbi tota me poſsideat, & à me tota poſsideatur. Hæc quia tibi contingere non poſſunt ſtabiliter in hac vita, ſed tunc ſolũ, quãdo fueris mecũ in regno meo, quãdo videlicet omnia deſideria tua ſatiabũtur & laudãdi & & amandi me,& quando ego ero omnia in omnibus:idcirco iuſtè petis, iuſteque ex toto corde deſideras in oratione,quam tibi tradidi, Adueniat regnum tuum. Itaque ſi me rectè amares filia, ſi fortiter,ſi æſtuanter: toto corde hoc regnum, hoc eſt,hunc ſtatum deſiderabis, ad hunc ſuſpirans orabis, videlicet vt adueniat regnum meũ, in quo mihi amore ſuauiſsimo vniaris,tota in me liquefacta & abſorpta. Et quia, vt dixi,hoc non fiet,niſi poſt mortem, ideo ſanctis meis mors, quæ eſt ianua atque introitus ad vitam, eſt in deſiderio,& vita patientia.Hinc vides,quàm nihil timeat mortem anima me perfectè amans.Quid enim habet amittere, cum hac miſera infœlici vita,huiuſmodi anima,niſi peccandi ſtatum, delictorum laqueos,ruinarum occaſiones, inimicorum fraudes,propriam fragilitatem, timores,aliaque innumera,quæ animam vel ignorantem, vel infirmam, vel tepidam (vt corporis pericula hic taceam) & propterea ſemper nutantem atque inſtabilem coanguſtant? Multa hic vult anima, quæ non deberet, aut quæ etiam

neſcit ſe velle. Multa vult, quæ non poteſt. In multis anima eſt ignara, cæca, & ambulans inter laqueos aut in tenebris, vnde ſe neſcit extricare. Quomodo non meritò optaret, quomodo nõ iam gauderet, ſe ab his triſtitijs atque periculis liberari? Quid itaque ò anima iam times, quid non deſideras mortem? Quid enim mali tibi adferet mors? Si nihil in hoc mundo amas, nihil tibi mors tollere poteſt. Si aliquid mundi amas: cum periculo, imò ipſum tuum periculum amas. Antè igitur mortem amare deſine, ne timere habeas mortem. Porrò ſi me ſolùm in hac vita amas, gaude quia morieris, & non niſi moriens aſſequeris, quod amas. Verùm ſcio quid times: nihil quidem in hoc mundo diligis, nihil quod amittere aut nolis, aut doleas, poſsides: anguſtat tamen te formido & pauor, quia neſcis amore an odio digna ſis, neſcis quomodo à me ſis excipienda, ad requiem an ad pœnam. Nihil horum filia debes ſcire, imò ne expedit quidem. Sta, licet timeas, in ſpe & fiducia & viuens & moriens erga me. Non potes ex te bene viuere, & non potes ex te bene mori. Vtrunque habes ex me. Quomodo, ſi tibi dedero bene viuere, non dabo etiam bene ac feliciter mori? Cùm igitur omnia habeas ex me, quum omnia ex me expectes, quomodo vnum ſperas, aliud deſperas? Ex te neq; bene viuere, neque bene mori potes. Confide igitur in me, iacta

cogi-

cogitatum tuum in me, proijce omnem timorē & ſolicitudinem tuam in me. Sicut nulli poteſ tentationi reſiſtere, nullum euadere peccatum viuens, ita nec moriens. Si viuentem te non derelinquo, ſi tentationē fideliter præuenio ac moderor in vita, vt poſsis ſuſtinere: ita idipſum facio in morte. Nunquā tuis armis vadas in prælium, ſed innitendo ſuper me. Si innixa fueris ſuper me, ego pugnabo pro te. Porrò me pugnante ac propugnante, quid habes timere, quæ nihil es ex te? Cæterùm de conditione ac genere mortis nihil hæreas. Nullum eſt genus moriendi, quod nocere poſsit iuſto. Iuſtus enim, quacunque fuerit præoccupatus morte, in refrigerio erit. Nihil itaque apud te referat, domi an foris, in lecto an in agro moriaris: nihil item formidandum eſt, naturalis ſit mors an violenta, quæ te extinguit. Nam ſi mortis genus aliud alio fœlicius eſſet, infœliciſsimi fuiſſent planè oēs ſancti mei, quorum maxima olim pars, iuxta mundi iudicium, atque in oculis carnis, infœliciſsimè hac vita eſſent defuncti. Quis enim ſanctorum martyrum naturali atque matura morte conſumptus eſt? Quē violentia crucis, eculei, ignis, gladijve non extinxit? Nihil igitur tibi oberit, ſiue peſte, ſiue apoplexia, ſiue alio genere mortis, in lecto, in cāpóve moriaris. Vigila tantū, vt in fide, ſpe ac charitate inueniaris, & nulla tibi mors nocebit aut ſepultura. Verū enimuerò quia tibi loquēs, ad eos

quo-

ad itineris finé perueneritis, in porta ipſa, id eſt, in morte, diſcernimini, vt alij de exilio ad vitã, alij ad miſeriam & mortem eatis ſempiternam. Non igitur parum aduertendum eſt, non negligenti animo obſeruandum, quomodo ad mortem quis veniat. Ibi enim omnia poſt vos relinquitis, in quibus confidebatis. Sint diuitiæ, hòno res, amici, & vana alia quæcunque, in morte nihil conducent vobis, ſed poſt vos illis relictis, ſoli ibitis ad Dei tribunal, accepturi ſecundum opera veſtra. Quocirca quanta cæcitas, quanta eſt dementia, gaudere hic in itinere, amare caduca, quæ nihil proſunt, tempus & bene viuendi occaſiones negligere, quaſi ſine Deo, in ſtupore & ariditate mentis, ſola quæ carnis ſunt ſapere, ad externa tantùm effluere, & ſtatum interioris hominis, periculaque non aduertere, ſicque ad mortem venire? Heu quàm innumeri hic falluntur, quàm illaqueantur mundi amore tot miſeri, quã inſœliciter diaboli iugum trahunt captiui? Et ſic inſperatè ad mortem veniunt, corde duri & obcæcati. Heu quàm infœlix eſt eorum vitæ finis, apud quos nulla fuit meditatio mortis, nulla pręparatio ſalutis. Abijcienda igitur ſunt, quæ ſpiritum impediunt, carnem oblectant, relinquenda quæcunque non expediunt, & ita vnicuique viuendum omni hora, quaſi etiam eadem ſit vltima, qua moriturus ad Dei iudicium vadat. Conſilium igitur vtiliſsimum, vt eo viuas modo filia,

quo non timeas mori. Nunc etiam, & ſi non continuè, ſæpenumero tamen, quaſi ante oculos, præſto tibi debet eſſe hora illa, qua anima tua de corpore exitura, pro ſingulis operibus, verbis & cogitationibus iudicabitur. Idque tibi nunc debes imperare, vt ita agas modo, ita parata inueniaris, quomodo paratam te optares inueniri, cùm mors adfuerit indubitata. Stultiſsimi & inſani cordis eſt, vitæ correctionem ad tempus illud differre, quando tēporis tibi finis inſtat, quando vltra viuendum non eſt, quando iam nō emendare, ſed emendata Deo occurrere debes. Egredientem certe ex hac vita, non ſolùm peccata, ſed cuncta etiam relinquunt. Non igitur peccata deſeruiſſe diceris, quando iam peccare vltra non vales: ſed ſi, dum peccare potes, à peccatis deſinis, vera pœnitentia nunquàm ſera dicenda ſit: hæc tamen, quæ ad extrema vitæ differtur, raro vera eſſe timetur. Nam ſi timore tantum damnationis, iam iamque mor tura doles, pro periculi euaſione parata facere, quicquid remedij conſequi poſſes: non ex charitate doles, quia Deum offendiſti, ſed ex priuato amore, quia tibi bene & non male optas. Doles enim, quia tuis peccatis æternam damnationem tibi conſtituiſti. Quæ ſi rectè doleres, ob hoc duntaxat doleres, quia mihi inobediens, mihi ingrata, mihi contumelioſa, mihi honorem & reuerentiam dignam non exhibuiſti: quem te velle

colu-

coluiſſe deberes, quomodocunque etiam tibi e-ueniret. Iam verò quia propter te tantùm doles: ſi tibi periculum abeſſet, aut vltio peccatis nulla foret, nihil lugeres, tametſi mille annis me oſſendiſſes. Vera pœnitentia, quæ animam mihi reconciliat, naſcitur ex charitate, & plangit hoc præcipuè, quòd adeò ſæpè me optimum, maximum, pijſsimum, fideliſsimumque Dominum Deum, Creatorem & redemptorem ſuum contempſit atque offendit. Inde (inquam) cor eius vulneratur, quod tam ingrata, tam inobediens, tamque ſuperba, cùm ſit puluis & nihil, contra me ſe erexit. Quiſquis igitur bene ac fœliciter deſiderat mori, ſobriè, iuſtè ac piè, vt Apoſtolus meus monet, viuat. Bonam ac iuſtam vitam, non ſequitur mala mors, ſed pretioſa eſt in conſpectu meo mors ſanctorum meorum, quocunque etiam genere moriendi, hoc eſt, ſiue in aquis, ſiue in ignibus, ſiue in lecto, hac luce defungantur. Ad præparationem autem mortis, cuius meditatio tota eſt vita ſapientis, ſume hic exercitium quoddam breue, quo ſe quiſque admoneat, vt in ſtatu tali, quo non timeat mori, ſatagat inueniri.

¶ *Monita ſalubria ad bene moriendum.*

QVicquid moriens optares te egiſſe, hoc age modò. Quicquid factum eſſe volueris,

hoc

hoc alijs non committe poſt mortem tuam faciendum, ſed tuipſe fac. Si enim in tua ſalute tuipſe negligens fueris tibi atque infidelis, quomodo alieni tuam fœlicitatem curabunt? Noli ſuper incertis ſperare & vanis promiſsis, nec dubijs euētibus te committes: viue & ſic age, vt ſis in conſcientia tua tranquilla, & quaſi hodie moritura. Nunquam eas dormitum, quin huius diei curſum, vitæque tuæ conditionem actusque expenderis. Diſcute & in iudicium voca cor tuum, & omnes ſenſus tuos, & meliórne deteriórve facta ſis hoc die, perquire. Nunquam ea conſcientia eas dormitum, qua non auderes mori. Si inuenis te in eo ſtatu, quo timeas mori, perquire huius timoris cauſam. Nam fortaſſe peccata in te ſunt, quorum necdum pœnituiſti, aut renuis cōfiteri, aut à peccatis & peccatorum occaſionibus abſtinere recuſas, aut in officio ſeu conditione aliqua viuis, quam auerſor, aut in odio aut iniuſta rerum poſſeſsione perſeueras, aut temporalium cupiditati ſiue voluptati nimium innexa, aut creaturæ cuiuſpiam amore illicito capta, aut terrenorum atque viſibilium (puta, honoris & diuitiarum) oblectatione merſa, te conuertere non vales ad me, nihil eorum, quæ ſpiritus ſunt, ſapiens, ſed ad exteriora tantùm effúſa, & diuina nauſeans, mortem ideo formidas: quia malè ſibi cōſcia mens tua, poſt mortem ſibi prænuntiat futura tormenta. Quicquid horum in te fuerit,

execrari, perſequi, & quanto potes niſu liberam te facere debes. Ad hoc iuuat mea veſtigia & crucem amplecti, atque rigore animi ſanctoque odio contra te aſſumpto, bellum vitijs omnibus indicere, voluntatem non peccandi ſtatuere, ſæpenumeroque ac infatigabiliter eandem renouare, nulla infirmitate aut puſillanimitate deijci, mea & ſanctorum exempla contemplari, orationibus & exhortationibus bonorum ſe commendare, inſpiratiõibus internis ac bonis acquieſcere, orationi ac lectioni ſacræ incumbere, otia nũquàm admittere, & ſilentium atque ſolitudinem amare. Hæc & huiuſmodi immutant animi prauitatem, & depellunt moriendi formidinem. Ad cuiuſlibet diei finẽ cum perueneris, dic tibijpſi: Iam ad vnum diem breuior facta eſt vita mea. Mane quum ſurgis, dic: O pie Deus, iam ad noctem vnam morti ſum vicinior.

¶ *Exercitium, quo mane, aut quandocunque volueris, Deo effundas cor tuum, pro bona morte.*

OMnipotens æterne Deus, creator & amator meus, laudo, adoro & benedico te, quòd in peccatis & ingratitudinibus meis adeo miſericotditer ac longanimiter me tolerasti, vſque ad hanc horam, ad quam beneficijs tuis me perduxiſti, vitam & vitæ neceſſaria, angelicamque

eamque cuſtodiam mihi conferens indigno & contumelioſo. Ah pie Deus, quis ſcit ſi ad veſperã mihi viuẽdi terminus prorogabitur? O quàm mortẽ ego ſortiar? Miſericordiſsime Domine Deus & pater, da mihi contritionem, qua ex toto corde meo peccata mea, & quòd te offenderim, defleam. Et non ſinas animam meã de corpore egredi, niſi per miſericordiam tuã ſit tibi reconciliata, per gratiam tuam adoptata, tuis meritis atque virtutibus ornata, charitate perfectiſsima inflammata, & ſecundum omne beneplacitum tuum accepta.

Clementiſsime Domine Ieſu Chriſte, ſi tibi quod deſidero placet, da mihi, licet indigniſsimus ſim exaudiri, da mihi, quæſo, in hac vita à peccatis meis omnibus, per miſerationes tuas infinitas, & per tuæ paſsionis merita, purgari, vt moriens ex vehementi & vera contritione compunctus, & ardẽtiſsima charitate tibi vnitus, emigrẽ ad te, dulciſsimũ redemptorẽ meum, ab omni dãnatione ac purgatione alia immediatè liber atq; ſecurus. Nihilominus offero atq; reſigno me tibi, amãtiſsime Ieſu, ſecundũ omne beneplacitũ tuũ, ad agendum & patiendũ pro gloria tua: hoc vnum orans, vt memor ſis fragilitatis, vilitatis, inſtabilitatis atque miſeriæ meæ, ſimulque bonitatis & charitatis tuæ, vt nunquam derelinquas me, neque recedas à me, ſed totum ſemperque tu regas & poſsideas me, ſecundum beneplacitum tuum, Amen. *Obla-*

¶ *Oblatio Chriſti & meritorum eius, ad patrem.*

OMnipotens clementiſsime pater, omnes pœnas & dolores, opprobria, verbera & conuitia, omnes aduerſitates, incommoda & labores vnigeniti tui Ieſu Chriſti, agni immaculati, quæ in corpore ſuo ſuſtinuit propter me, omnes etiam actus, & ſingula membra eius propter me afflicta, ſanguinem eius propter me fuſum & pedibus conculcatum, animam quoque eius nobiliſsimam & pijſsimam, propter me à dilecto corpore ſeparatam, virtutes etiam & merita eius infinita. Item vires animæ & corporis eius, & omnia in eo vitalia propter me in mortem tradita, & nihilominus inſeparabiliter diuinitati vnita: imò Chriſtũ totũ, benedictũ filium tuũ, Deũ & hominẽ, omnipotentem & infirmũ, deſpectũ & glorioſum, miracula facientẽ & in cruce pendentem tibi offero, in expiationem & ſatisfactionem omnium peccatorum meorum atque totius mundi, & in mortificationem atq; extinctionẽ malarum omniũ paſsionum, affectionum ac vitiorum meorum, in ſuppletionem omniũ negligentiarum mearum, & in laudem & gratiarũ actionem omnium beneficiorum tuorũ. Deus, propitius eſto mihi miſerrimo peccatori, propter illum. Miſerere mei, ob amorem Ieſu Chriſti, dilecti filij tui.

SVnt, qui velut præſentem mortem quotannis ſibi exercitio quodam præfigunt, ſeque non aliter, atque ſi iam forent morituri, ad mortem parant, idq́; ad quinque dies continuos. Prima die meditantur pœnas atque infirmitates mortem præcedentes, atque horrorem mortis: ad quæ omnia ſe reſignant. Altera die de peccatis ſuis cogitant, illa tanta diligentia atque ſedulitate confitendo, ac ſi poſt confeſsionem ſtatim forent morituri. Itaq; illam diem gemitibus & fletibus tranſigunt. Tertia die ſacram Euchariſtiam, quaſi viaticum pro exitu huius exilij ſumentes, quanto poſſunt feruore accedunt. Quarta die, pro vnctione ſancti ſpiritus, qua illuminentur, atque emolliatur cordis ſui duritia, Deum rogāt aſsiduè. Et hoc faciunt quaſi pro extrema vnctione. Quinta die, Deo feruentiſsimè ſupplicant pro morte ſpirituali, qua mundo & ſibijpſis perfectè moriantur, viuant autem Deo. Singulis autem his diebus poſſunt applicari Pſalmi & orationes congruę, necnon inuocationes ſanctorum, & tandem gratiarum actio, pro omnibus beneficijs à Deo per totam vitam collatis.

¶ *Conſilium tempore mortis inſtantis.*

FIlia in infirmitate conſtituta, præpara animā tuam Deo, de bonis tuis temporalibus in vita tua ſic ordina atque ſtatue, vt poſt mortem

vita tua ſic ordina atque ſtatue, vt poſt mortem tuam nec lis nec querimonia naſcatur. Vtiliſsimum eſt bona in vita agere, & miſericordiæ operibus, dum viuis, peccata redimere. Quæcunque alijs pro te facienda cōmittere vis, per teipſum perficere ſtude. Nam ſi moriens in æternum iueris ſupplicium, teſtamenti tui apparatus, pompa funeralis, atque eleemoſynæ ac ſacrificia poſt mortem, quid conferent damnato? Hæc mihi dū viuis ſacrifica, vt non ſolum à peccatis libereris, ſed etiam in gratia mea creſcendo, ad damnationem non peruenias, ſed à peccatis, me præſeruante, in bonis operibus ad finem vſque perſeueres. Morte accedente, fac vt à curis & occupationibus alijs tunc prorſus libera, mihi ſtudeas immaculata, deſiderabunda, & fiducia plena occurrere, nihil de tuis operibus, ſed de mea miſericordia infallibili ſalutem tibi promittens: atq; in hac fide & teipſam, & vniuerſa, quæ in mundo ſunt, prouidentiæ ac beneplacito meo committeris. Sacramenta humiliter atq; deuotè ſuſcipias. Indulgentias quoque, quæ ex meis meritis habent virtutē, & Eccleſiæ pro theſauro à me datæ ſunt, tametſi multi illis ſæpe, ſicut & ſanctiſsimis quibusque alijs, abuſi ſint, ſi habere potes, tibi facias applicari. Hoc enim & valde ſancti vtriuſque ſexus homines, ijque miraculis celebres, fecerunt.

EXERCITIVM, QVO INFIRMVS SVSpirijs atq; gemitibus (quia aliud vix poteſt) Deo ſe reſignet, atque, vt eidem coniungi mereatur, feruenter deſideret.

O Amator fideliſsime, miſericordiſsime Domine Ieſu Chriſte, da mihi, vt ex corde & animo ſentiam, quod dico. Quemadmodum deſiderat ceruus ad fontes aquarum, ita deſiderat anima mea ad te Deus. Elegi abiectus eſſe in domo Dei mei magis, quàm habitare in tabernaculis peccatorum. Beati, qui habitant in domo tua Domine, in ſecula ſeculorum laudabunt te. Sitiuit anima mea ad te Deus, quando veniam & apparebo ante faciem tuam? Quare triſtis es anima mea, & quare conturbas me? Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi, ſalutare vultus mei, & Deus meus. Illuſtra faciẽ tuam ſuper ſeruum tuum, ſaluum me fac in miſericordia tua Domine, non confundar in æternum, quoniam inuocaui te. Deus, ne elongeris à me, Deus meus in auxilium meũ reſpice. Tibi derelictus eſt pauper, orphano tu eris adiutor. Tu es refugium meũ à tribulatione, quæ circũdedit me, exultatio mea, erue me à circundantibus me. Intende in adiutorium meum, Domine Deus ſalutis meæ. Quoniam fortitudo mea & refugium meum es tu, adiutor meus & protector meus. Ne igitur derelinquas me, neque deſpicias me, Deus ſalutaris me-

us.Ecce venio ad te,quẽ deſpexi,& offendi,Deus meus: quia miſericordia tua plena eſt omnis terra.Ad miſericordiſsimũ igitur te patrem confugio.Suſcipe me,ſecundum eloquiũ tuum(quo dicis:Nolo mortẽ peccatoris) & viuã,& non cõfundas me ab expectatione mea. Pro vita temporali non rogo Deus meus,ſed te,qui es vita æterna,in animam meã inuoco. Heu dulcis amator, heu Domine Deus meus,quòd vnquam te offendi, quòd tuas inſpirationes & monita neglexi, quòd vnquàm aliud pręter te,aut extra te amaui, pro hoc doleo Domine Deus: atque vtinam des mihi,vt ex toto corde meo doleam, & lugeã per omnia momenta vitæ meæ.Vtinam omnes ſanguinis mei guttas, cum lachrymis, præ dolore & amore,in ſuauiſsimum cor tuum tibi fundere & offerre poſſem.

Dulcis Ieſu,neque vitam,neque mortem,ſed tuum beneplacitum deſidero & expecto, fiat mihi ſecundum voluntatem tuam.Si vis vt moriar dulcis Ieſu, ſuſcipe ſpiritum meum:& licet ad veſperam venerim omnium nouiſsimus,da mihi,vt tecum,& in te requiem accipiam ſempiternam. Si verò vis vt diutius viuam,dulcis Ieſu,hoc propono,& pro hoc gratiæ tuæ ſuffragium rogo,reliquum vitæ meæ corrigere, atque in holocauſtum tibi totum offerre,in gloriam tuam, & ſecundum beneplacitum tuum. O deſiderabiliſsime Ieſu, quia vitam meam in pecca-

tis cònſumpſi,ad contumeliam tui nominis glorioſi,nec tibi hactenus ſeruire cœpi: da mihi, vt vel nunc perfectè incipiam,& omnes vires animæ & corporis mei, omneq́ue reſiduum tempus mihi abs te concedendum, in gloriam, & ſecundum optimam ac perfectiſsimam voluntatem tuam,expendam.

Miſericordiſsime Ieſu, adeſto mihi propitius in his pœnis ac miſerijs, quibus teneor,& ſi quæ grauiores ſuper me venerint, quia & grauiora & grauiſsima commerui peccatis meis:fac vt patientiſsimè tolerem.Dulcis Ieſu,ſi nihil vnquam deliquiſſem, aut nihil mali apud te commeruiſſem,nihilominus ad gloriam tuam, & in tui amorem ac beneplacitum,in has & in quaſlibet alias pœnas me tibi,pro tua voluntate, offero atque reſigno,non in mea virtute,ſed in miſericordiarum tuarum multitudine, quibus innitor, & quas inuoco,vt fragilitatem carnis meæ,puſillanimitatemq́ue ac inſtabilitatem ſpiritus mei tua virtute erigas,longanimitate confortes, ac patientia robores:vt nulla aduerſitate, aut tentatione victus ſuccumbam,nulla puſillanimitate deficiam:ſed amoris tui æſtuantiſsimo incendio abſorptus,ad te ſolum ſuſpirem, ad te ſitienti corde anhelē,te ſolū cogitē,te ſolū deſiderē,&mundū cum vniuerſis,quæ in eo ſunt, relinquā,faſtidiam & contemnā:tibi verò,pro omnibus & lętis & triſtibus,ex toto corde gratias agam.

Ama-

Amabiliſsime Ieſu, te eligo, te opto, te deſidero, tibi occurro, atque omne, quod tu non es, abrenuntio: quicquid vis, volo: quicquid nō vis, nolo: quicquid execraris, auerſor. Etſi aliud huic voluntati contrarium mihi vnquam inciderit, rogo te Deus meus, non imputes mihi, neque ſecundum illam, ſed ſecundum hanc animi mei electionem iudices me. Quia & omnibus, quę nolle debeo, contradico: & ſi etiam (quod miſericordia tua auertat) poſthac victus conſentirem, nunc tamen execror.

Amabiliſsime Ieſu, ſi tibi placet, & ad gloriā tuam fuerit, da mihi in hac vita à peccatis & pœnis omnibus, in quæ poſt mortem alioqui venire deberem, aut quibus obnoxius eſſem, præſeruari, vt animam meam, per manus miſericordiæ tuæ, immediate de hac vita, ad gaudia recipias ſempiterna.

Domine Ieſu Chriſte, ſuſcipe ſpiritum meum, &c.

(.·.)

PROTESTATIO SEV TESTAMENTVM QVODDAM, CHRISTIANO CVILIbet iamiam morituro, vel dictu, vel cogitatu non inutile.

IN nomine patris, & filij, & ſpiritus ſancti. Ego N. infœlix peccator, redéptus precioſiſsimo ſanguine Domini noſtri Ieſu Chriſti, idq́ue per magnã ipſius erga me dilectioné, non meum meritum, fateor & agnoſco publicè, vel chirographo hoc, vel verbis his, corã omnipotente Deo, corã omniũ, qui in cœlo ſunt, exercitu, corãq; vobis, quotquot hic vt teſtes (ſi res exegerit) circunſtatis, quòd ego ſum, ac mori volo verè obediens ſanctæ Eccleſiæ catholicæ filius, quemadmodum ſyncerè Chriſtianum decet. Credoque & fateor generatim omnes & ſingulas partes, ſeu articulos fidei Chriſtianæ, quibus credendis vnuſquiſque Chriſti fidelis obnoxius eſt: præcipuè vniuerſas particulas, in duodecim articulis fidei Chriſtianæ vel apertè expreſſas, vel rationabiliter incluſas, ſecundum quod à ſpiritu ſancto, per duodecim Apoſtolos, veritate Euãgelica nobis traditi ſunt. Ad hæc credo & adhæreo

illorum interpretationibus, ſiue declaratiōibus, non quorumuis aut quibúsvis, ſed ijs, quæ p ſanctos patres editæ, à ſanctiſsimis Cōcilijs receptę, admiſſæ, approbatæ confirmatæq; ſunt. Et vt breuiter dicā, credo, quicquid verè Chriſtianus credere debet. In hac tam immobili, tamq; firma fide gaudeo ego ex toto corde mori, tenens ac offerens hanc ſcripturam in manibus meis, tanquàm munitiſsimum & inuictiſsimum, aduerſus omnes inſultus, inſidias ac fraudes diaboli, ſcutum. Et ſi (quod Deus auertat) fieret, vt ex impugnatione diaboli, aut violētia ægritudinis, quidquā aduerſus prædicta cogitarem, loquerer, facerem, aut in aliquid perfidiæ, diffidentiæ ſeu deſperationis caderem: hoc qualecunque futurum eſſet, reuoco hic nunc in veſtra omnium præſentia, tamque irritum facio, quàm facerem, ſi compos mentis eſſem. Propter hoc appello vos omnes, quicunque hic præſentes eſtis, teque ſancte angele, cuius cuſtodiæ ego traditus ſum, vt huius proteſtationis coram omnipotēte iudice teſtimonium feratis. Quod verò in me eſt, ignoſco & remitto omnes iniurias mihi quomodocunque irrogatas, idipſum petens mihi fieri ab his, quos vel verbis, vel factis vnquàm offendi. Petoque, & ex toto corde deſidero particeps fieri omnium bonorum operum, quæ à ſanctis hominibus per totam Eccleſiam vel facta ſunt hactenus, vel adhuc fient: præcipuè autem a-

amariſsimæ paſsionis, & innocentiſsimæ mortis Domini noſtri Ieſu Chriſti. Et mea naturalis ac voluntaria mors, ſtet pro omnibus peccatis meis. Atque vtinam neque contra Deum, neque contra leges eius, neque contra ſuperiores, neque contra proximum aut meipſum vnquàm peccaſſem. Poſtremò gratias ago omnipotenti Deo, pro omnibus beneficiis ipſius mihi exhibitis, commendoque corpus & animam in manus eius, & in amaritudinem paſsionis Domini noſtri Ieſu Chriſti, cui laus & honor, & dignitas in perpetuum.

AMEN.

D. DIONYSII CARTHVſiani, de iudicio mortis & varijs eiuſdem caſibus, ELEGIA.

ORtum quæq; ſuum repetũt, terramq; ſequuntur.
Flos fluit, vmbra fugit, omnia nata cadunt.
Nil reputo longum, dubius quod terminus angit,
Craſtina forte dies, eſt mihi ſola dies.
Eſt breuis illa dies hodie: quia forte dierum
Eſt mihi meta dies: heu metuenda dies.
Atq; horrenda dies: quia tunc mihi meta merendi
Clauditur, illa dies læta ne dira dies.
Proh quicunque dies ſibi longos æſtimat, errat,
Nulli eſt tota dies, viuere tuta dies.
Fruſtra dico dies, fit mentio nulla dierum,
Cum ſtet nulla dies, vna, nec hora quies.
Vt placet, in longum vitæ ſpem temporis auge,
Ex nihilo nihilum mox erit, atque nihil.
Mille fuere viri, milleni, millia mille,
Corpus humo putruit, nomine fama caret:
Sed ſupereſt meritis mercedem ſumere dignam,
Optima pro meritis, & vitioſa pati.
Aſpice iudicium metuendum iudice tanto,
Qui notat, & veniet illa tremenda dies.
Ergo time, metue, te conſtrue, dirige mentem,
Viue mori præſtò, debita ferre para.

VENERABILI IN CHRISTO MATRI AC DOMINAE, CVNCTISQVE VIRginibus ordinis Præmonſtratenſis in Hensberch Deo dicatis, Ioãnes Lanſpergius Carthuſianorum circa Iuliacum Prior, gratiam optat & pacem.

(∴)

NEminem adeo deſipere exiſtimo, virgines Deo deuotæ, vt alloquium hoc piiſſimi Ieſu nomine inſcriptum, ore Ieſu, vel dũ mortalem hic in terris nobiſcũ ageret vitam, habitũ putet: ſed tam glorioſo propterea titulo inſignitũ libellum, quod eruditionem eam, quæ reuera ſit Ieſu (vt inſpiratio eius diuina nobis quotidie teſtatur) contineat: quæ non modo cordibus inſtincta ſentitur, verum etiam literis hic ſcripta legitur, quaſi ore, aut per epiſtolam nobis loqui Deus videtur. Excitatur autem ad auſcultandum obtemperandumq́; mens humana eo vehementius, quo iam non quaſi ab homine, ſed à Deo (cuius eſt) hanc recipit ſentitq́; eruditionem. Quis enim dubitet, eruditionem vel quamlibet tanto plus conferre lectori, tantoq́; ſuadere efficacius, quanto maiori in pretio habe-

tur

tur is, qui docet? Cum igitur optatiſſimum nobis ſit, Chriſti ſpiritu ſingulorũ, qui hæc lecturi ſunt, corda illuſtrari: ſuademus omnibus (quo ſe ſpiritu hoc dignum quiſque efficiat) hæc non noſtro, ſed Chriſti nomine legi. Habet *enim ſpiritus noſtri tarditas, quamdiu ſacco hoc corporeo circumdamur, vt per ſenſibilia, & affectui humano magis familiaria ſuadeatur, excitetur, promoueaturq; in* Deum.[!] Eam *ob rem, puto, varias in diuino cultu cæremonias, organa, miniſteria, ornatumq; in tẽplis multiplicem,* Eccleſia *receperit: cui præterea non deſunt imagines (eadem ratione) Chriſti & ſanctorum, corã quibus ſuã in* Deum *plebs deuota exerceat pietatẽ, quas tranſiens, dũ aliud cogitat, admoneatur aut beneficia Chriſti accepta recolere, aut quæ intuetur ſanctitatis exemplaria imitari, aut certe ad* Deum *ſe conuertendo, ſuæ deuotionis cultum non ligno aut lapidi, ſed ei, cuius eſt imago, impendere.* Licet *nanque non ignoretur, quam videmus, Chriſti tantum imago, non Chriſtus eſſe: orantis tamen deuotio, non aliter imaginem veneratur atque eum, cuius eſt imago: quandoquidem animus eius non in ipſam tunc fertur imaginem, ſed in eũ, cui locata eſt imago.* Ad *hunc modum, ſub nomine hic* Ieſu, *epiſtola ſiue alloquia hæc legantur: non quod à* Ieſu *ſcripta dictave ſunt, ſed tanquam à* Ieſu *ſcripta ſint: cum re vera quicquid hic docetur, quotidie interna loquutione ſua, animæ piæ ceu ſponſæ ſuæ etiam Chriſtus inſpiret.* Vos *ergo Chriſto dicatæ virgines, vos animæ quæcunque* Deo *deuotæ, poſthabitis ſeculi rumuſculis, ſpretis etiam vanis profaniſq; tum literis,*

literis, tum ſermonibus, tanquam ſponſæ Chriſti veſtri, alloquia hæc, quæ ſecreto inſtinctu, ſi aduertitis, in cor veſtrum omni tempore loquitur, legite. Hic *namq; legitis, quorum admonemini intus, ſi modo introuertere vos & auſcultare velletis. Eſt enim in his recte, pie, aſtracteq; in* Deo *viuendi canon, ad vitam internam ſpiritualemq; erudiens.* Hæc *enim ſanctæ congregationi veſtræ & ſcribere, &* dedicare *volui, imitatus* B. Patris *noſtri Dionyſii* Ruremundenſis, *viri non minus ſanctitate, quam eruditione clari, pietatem: qui ſuo etiam æuo multa ad virgines* Deo *dicatas, præcipue autem ad veſtrum ſacrum conuentum ſcripſit. Cuiuſmodi ſunt:* De *profeſſione monialium,* De *mortificatione viuifica, & reformatione interna:* De *profectu ſpirituali, & cuſtodia cordis: tametſi ipſe quoque ſæpenumero expertus ſim veſtram in me humanitatem.* Itaque *cum nihil magis ametis, quam caſtæ pięq; eruditionis vobis aliquid inferri (propterea enim* Deo *deuotos omnes, qui habent eruditionis aliquid, ſtudioſius colitis) huic deſiderio veſtro vt ſatisfiat, ſatius puto ſuadeoq;, vt ab hominibus cogitatio veſtra transferatur ad* Deum. *Illi us igitur eruditionem flagitate, & in his alloquijs, tanquam in epiſtola, putate Chriſtum loqui.* Valete.

IESV

IESV CHRISTI, AD ANIMAM SIBI DEVOTAM, EPISTOLA SIVE ALloquia, *quæ non aliud atque diuinæ ſunt inſpirationes, quæ homini ſui cognitionem infundunt, atque ad veræ pietatis perfectionem inſtituunt.*

IESVS Chriſtus omnium ſaluator, rex cœli & terræ, paratus inter amplexus ſuſcipere paternos, omnes, qui ad gratiam ſuam anhelant in veritate: ſponſæ ſuæ, animæ videlicet amanti (pro qua ſibi coniungenda, vltrò ſe obtulit in mortem) felicitatem veram. Prædilecta filia, per ſecretam inſpirationem tibi ad cor loqui ſæpenumero ſoleo, ſed meos tu audire diſsimulas inſtinctus. Proinde quum alloquutioni meæ minus reſpondere, minusq; hanc videris obſeruare, ad ſcribendum tibi ingens me tui cōpellit amor, vt vel legendo meam recipias admonitionem, quam negligis auſcultando. Neq; enim aliquid omittere pro ſalute tua, charitas ipſa me ſinit, quæ me ſemel coegit, vt pro te me totum exponerem. Et quàmuis amori meo tu ne-

nequaquam reſpondeas, quippe cuius cor ad externa, caduca, tranſitoriaque inclinatum, creaturis nimium afficitur, nimiumque adhæret: ego tamē charitatem, qua te complector, quæ profectò omnium parentum dilectione eſt maior, non poſſum diſsimulare, qui non ſolùm gratiam & amicitiam meam tibi offero, ſed etiam ſponſam te habere cupiens, potioribus bonis indies, ſi tu modò volueris, te ditabo.

Quod autem viſitationes meas minus obſeruas, minus auſcultas inſtinctus, inde tibi vſu venit, quia nimium à teipſa quoque digreſſa, neque dāna tua ſentis, neq; teipſam vides. Quare etiā quanto teipſam non plangis, tanto es vehementius plangenda. Quid dicam filia? Magiſtra deberes eſſe animarum, & vita tua correctio errantium, odor famæ tuæ languentium eſſe deberet medicina, verba tua, quaſi edax ignis, audientium deberent inflammare corda: at modò ipſa tu circa infantilia & inania languens, rerum multitudine occupata, paſsionibus quoque noxijs nondum exuta, diſtractum habes cor, ima ginibus alienis tam fœdatum, quàm pictum. Amor proprius adhuc in te viget, cui niſi mortua fueris, thalamum meum non ingredieris. Quāobrem quæ alios docere debueras, ipſa tu eges vt docearis. Non hæc ſcribens te à me repello, ſed quo digreſſa ſis commonefacio, te quoq; ipſam, vt pericula damnaq; tua animaduertas, cupio:

pio: & inde vt reuertaris non ſolùm inuito, ſed ſtimulum etiam adijcio.

Vbicunque fueris, quicquid egeris, quocunque te receperis, non auertetur à te oculus meus ſcrutans & intelligens omnes conatus, omnes motus, omnes deniq; intẽtiones cordis tui. In quibus ſi quando infidelitatis quippiam erga me comperio fideliſsimum, offendor, iuſteque iraſcor: quippe qui pro ſalute tua adeò multa improperia, cõuitia, moleſtias pœnasque, tam deſideranter quàm patienter, pertuli. Quis enim, filia chariſsima, tot tantaq; opprobria (vt pœnas taceam & dolores) pro amico ſuſtineret? Ego verò cùm tu adhuc inimica eſſes, cùm boni aliquid necdum feciſſes, quando adhuc me neque diligebas neque cognoſcebas, imò quæ nondum eras, te amabam, & pro te grauia innumera patiebar. Quid à me auerteris? Quid extra me pacem quæris? Infirma es & vaga. Si ego te deſero, quis te requiret? quis tui me debitur? Heu filia, quid fruſtrà deciperis? Quocunq; te verteris, vbicũq; fixeris animum, non inuenies pacem, non gaudium, non requiem, præterquàm in me. Decipiunt te ſenſus tui, fallunt amatores tui, & teipſam tu quoque fallis, quæ antidotum reſpuis, & amas venenum. Heu filia, heu ſponſa mea, noui pulchra, phalerata, vana, male ſuauia (quæ erga te tùm amorẽ, tum fidelitatẽ mentiuntur) quàm ſępe ſenſus tuos illiciant, affectũ trahant, quàm

ſæpe

ſæpe etiam tibi imponant, & te mihi ſubducant. O dilecta filia, memento te ſponſam, & aliud cordi tuo nihil amandum, quàm ſponſum tuum: nihil deſiderandum, quàm vt in oculis ſponſi pulchra ſis, placeasq; & ameris. Ego ſto te deſiderans & expectans. Vtinam redeas ad cor, & ab his vanis auerſa, inſudes deuotioni, operam des humilitati, vt ego familiarioribus te digner alloquijs, & potioribus caſtioribusq; delitijs te viſitem. Ego non operum requiro multitudinem, ſed caſtum, fidele, & purum cor, quod me & non ſeipſum quærat. Ego deſydero ſyncerum amorem, feruentem deuotionem, id eſt, promptam ac vltro currentem voluntatem in mei cultum & obſequium, & ſynceram puramq; in omnibus mihi placendi intentionem. Ego cor tuum purum, & ab omni amatore alieno liberum opto: quod ſi mihi dares, ego conſolationibus ac donis longè maioribus te dotarem, quanta ne petere quidem tu auderes, vel capere poſſes. Sponſus ſum equidem verecundus: quare alienis nihilque proficuis rebus occupatam, accedere non præſumo. Solam igitur te inueniam neceſſe eſt. Quid, quod infirmus ad oſtium tuum ſto, pulſans & algore tremoreque concutior, vtpotè à columna paulò antè ſolutus, in qua pro tui amore ligatus cædebar & vulnerabar, vt me cordi tuo imprimam vulneratum, vt brachijs amoris tui amplexus, te mihi aſtringam, vt denique vulneri-

neribus meis,adhuc amore æſtuantibus, te cale-
faciam.O ſi me ſponſum agnoſceres,ſi me ama- 1
res:nónne in cor tuum non ſolùm cito,verum-
etiam expectabunda introduceres,nudum veſti-
res,frigidum calefaceres,vt caſtiſsimos mei ite-
rum amoris amplexus,vt ſynceriſsimum ſpiritus
mei guſtum experiri digna fieres?

Quàm delectaret me,quòd certam firmamq; in me haberes fiduciam,eſſe mecum tam deſiderares tu,quàm ego cupio eſſe tecum.quandoquidem delitiæ meæ ſunt, eſſe cum filijs hominum. Inde nanque fortitudo tibi accreſceret ſpiritus, & vera dulcedo mentis.Verùm hæc confidentia non ſtat,niſi cum tua ipſius diffidentia,quam vtranque parit monile pretioſiſsimum paupertas ſpiritus. Verùm ſcio quid ab hoc bono te remo-
ratur: Stomachus tuus mundi amore infectus, 2
tanto corripitur frigore, vt cibum animæ tuæ, verbum Dei,faſtidias ac nauſees: quod tamen, ſi virtutis cupias incrementum, ad ſpiritum roborandum auidè eſſet ſumendum, dirigendum,& in te retinendum.At cibo frigido mundanæ conuerſationis & vanitatis repleta, meam iuſtitiam eſurire non potes. Propterea neque deuotionē, neque pietatem ſpirantia te afficiunt. Simplicitas tibi faſtidio eſt,meditatio ſancta temporis
æſtimatur perditio.Terrenis grauata affectio,ad 3
me non poteſt aſcendere.Mox enim, etſi ſtimulum adhibueris,in terrena relabitur. Ita fit, vt

corde

corde diſperſo, ſpiritu inſtabili, mente vaga, affectu terrenis inuiſcato, & vigiliæ amaræ & ſomnus ducatur inquietus.

Inter hæc incipiens ô filia, cõquereris, quod ſine conſolatione mea arida ſis & ſterilis. Si id mea prouidentia, & citra tuam negligentiam tibi, vt alijs multis amicis meis, eueniret: non eſſet profectò, cur huiuſmodi ſenſibilis gratiæ meæ derelictio te perturbare deberet. Quum verò nunc tua acedia ſit tuaque negligentia, vt ariditate ſterili elangueas: neceſſe eſt, ſi meam conſolationem expetis, ſi meam cupis viſitationem, ſi mihi deſideras coniungi, vt omnibus ijs, quæ extra me delectant, poſthabitis, mihi ſoli vaces, ſtudioſa quærens, quæ ſit voluntas mea beneplacens & perfecta: & hanc zelando, ne in vlla creatura non perficiatur, omnem operam, omneſq; vires tuas debes expendere. Porrò in hoc tu mihi ſoli placere, mihi ſoli ſatagas inhærere. Inde meam ſenties præſentiam frequentiorem, ex qua ſpiritus nonnunquam experieris ebrietatem, conſcientiæ lætitiam, pacem cordis, & contemplationis dulciſſimæ ſoporem. O ſi in eam ſemel fores introducta cellam vinariam, proculdubio ſitibunda hãc ſæpius feruentiuſq; requireres. Verùm hãc intrare nemo valet, niſi cui ego deſideratiſsimus, chariſsimus ac precioſiſsimus ſum, cui omnia in omnibus ſum, qui extra me nullam conſolationem noſcit, & conſolatione mea indignum ſe iudicat, imò qui iniuriam putat ſibi fieri, quando à

me conſolationem ſentit, nec aduerſitatem minus æquanimiter à me, quàm conſolationem recipit, cui extra me omne gaudium eſt tormentum, qui totum animum ſuum in me repoſuit, & in me ſolo quieſcit. Qui huiuſmodi ſunt, amici mei electi ſunt, ad quos liberè pulſo, libenter ingredior, quib. me hilariter offero, & ſecreta mea reuelo. Hos multipharie viſitare ſoleo, quomodo deuotioni ac amori eorum congruit excitando. Nonnunquam totum vulneratum, nudum, ac omnibus dilaceratum membris, me illorum infero cordibus, & quo maiorem amoris ſui ſentiant conſolationem, vulnera mea illis tangenda, lauanda, tergenda, oſculanda fouendaq; præbeo, quorum in hoc deuotio (licet mundi amicis, quia incognita eſt, ridicula videatur) mihi eſt acceptiſsima & ſibi proficua, adeò vt dolorum meorum, quos pertuli, ſimulque delictorum eiuſmodi ſponſæ tunc immemor, illi conſolandę ac illuminandæ duntaxat animum intendam. Inter hæc autem pro lucro computo, tametſi nullius egeam, vbi tantam comperio in ſponſa mea fidelitatem, vt omnibus ſeq; habeat me chariorem. Verum quantùm fidelitas mihi accepta, tantum ingratitudo eſt mihi odioſa, omniumq; longè moleſtiſsima: vt pote paſsionis meæ dolores & animi anguſtias, quantum in ſe eſt, renouans: cum fruſtra impenſum ſentio, quicquid immenſa charitate laboraui. Propterea ſiue exterior,

rior, ſiue interior tibi ſuperuenerit tribulatio, non ad externas conſolatiunculas recurras, ſed in omnium preſſura confugias ad me, nec hominibus, ſed mihi conquerendo dolorem tuum inſinues. Quid enim homines tibi conferunt, niſi verba? Si patrem habes ſpiritualem aut confeſſorem, non prehibeo, ſed moneo vt cordis tui ſecreta illi expendas, & ſecundum conſilium eius te dirigas: non vt paſsioni impatientiæ ſatisfaciens, leuamen externum quæras, aut quæ pateris, coram alijs iactes. Mihi ergo, quod hominibus conqueri velles, in ſilentio dicas, te & omnia tua mihi committas, eſto tu libera & ſine ſolicitudine, & te mihi crede, & pacem bonam, non tamē ſemper, quemadmodum tu quæris aut putas, cōſolationemq́; in me inuenies, hanc videlicet, quę conformet te maxime voluntati meæ.

O ſi per experientiam docta aſſueſactaque eſſes in ſingulis, quæ in hoc te mundo anguſtant, ad me ſolum reſpicere, ad me confugere, in me longanimiter ſperare, ſuper me inniti, ſimulq́ue intelligere, quàm paterno, quamq́; amanti corde aduerſitates tibi vtiliter mitto: nulla fieret tribulatio, quam non obuijs manibus deſiderantiſsimè exciperes, & omni gaudio conſolationiúe etiam ſpirituali præferres. Et ſi nihil emolumenti aliud inde emanaret ſpiritui, hoc tamen ad eius recreationē & gaudium ſufficeret, quod in ſe meam ſentit impleri voluntatem. Semper

fide-

fidelem animam magis conſolatur mea volun-
tas, ſi illa fiat, quàm ſua vtilitas nunquam ſine
maxima animæ vtilitate ſit mea voluntas. Con-
fert autem inter aduerſa non mediocriter, ad
ſeruandam cordis tranquillitatem, ante oculos
tuos vitæ meæ actus & paſsiones conſtituere,
eorundemque imaginem viuam vbique præſen-
tem intra te ferre. Hæc enim ſi tibi fuerit impreſ-
ſa, dulcia faciet quæcunque amara. Itaque omni
tempore paſsionem meam recole, & hoc à me
continuè magnis gemitibus pete, vt vulnera
mea, & paſsionis meæ memoriam adeò poten-
ter efficaciterq; cordi tuo imprimam, vt in om-
ni loco & tempore, compatientiſsimo corde
me videas crucifixum: & hæc imago omnes alias
à corde tuo imagines excludat. Si hoc modo ab
externis ad interiora rediens, tecum habitaue-
ris, ſi me crucifixum intra te, & dolores meos in-
tuita fueris, ſi me omni pœna & amaritudine re-
pletum, nulla etiam à patre conſolatione adiu-
tum audieris clamare: heli, heli, &cæ. concipies,
meæ paſsionis virtute inflammata, deſiderium
imitandi me, patiendi pro me, & extra omnem
conſolationem, in contemptu & derelictione
mihi ſeruiendi. Qui hoc animo mihi ſeruiunt, &
ſola nuda charitate mihi coniuncti ſunt, nullaq;
alia intentione mihi perſeueranter inhærent fi-
deles, quàm vt placeant mihi, habeamq; in eis
plenam voluntatem meam: hi fideliſsimi & dile-
ct.ſ.

ctiſsimi amici mei ſunt. In quacunque etiam ariditate aut deſolatione videantur conſtituti, quibuſcunque tentationibus videantur obruti, etiam à me quaſi proiecti ac derelicti: tamen re vera ſunt mei: quia militant mihi ſtipendijs ſuis propter me, & non recedunt etiam percuſsi à me. Verùm non ſemper ita relinquo eos: quia enim ſe nudauerunt affectibus, & deſiderijs omnibus abrenunciauerunt propter me, & ſeipſos omnibus modis reliquerunt, mihiq́; tradiderunt, ſubiecti omni beneplacito meo: non poſſum me continere, quin illis quoq; meipſum infundam impleamq́; eos, foueam ac poſsideam conſolatione mea, quæ mundana, quam contempſerunt, centuplo eſt melior, purior ac ſuauior. Hoc (vt ſępe dixi, & inculcare non deſino) non poteſt percipi ab his, qui extra me peregrinas quærunt aut recipiunt conſolationes. Siquidem delicata valde eſt conſolatio mea, nec datur admittentibus alienam. Puriſsima eſt etiàm: vnde conſolationi, quæ ex creaturis tantũ venit, non põt admiſceri. Sed cur hæc eadem penè toties commemoro? Nempe vt prudentior, vigilantior, circunſpectiorq; fias, & non patiaris te irretiri fœdis terreniſque delectationibus, nec in mei obliuionem adduci: quandoquidem ego tui obliuiſci nequeo, tametſi tua ſalus ex me, non mea ex te pendeat.

Ego te mecum eſſe cupio, & plena mecum fœlicitate frui. Sed cur hoc (quum id continuò poſ-

ſem)

ſem)non facio? Profectò propter bonum tuum, vt creſcas virtutibus ac meritis, ad maiorem animæ tuæ profectum,& ad maiorem gloriam. Omni nanq; momento creſcere, ditiorq; meritis fieri ex gratia mea potes.

Quod cùm ita ſit, quàm incipientes putas hi ſunt,quamq; plangendi, qui tempus nobiliſsimũ gratiæ,non ſolum non ad honorem meum & ſuum profectum,ſed ad maiorem etiam damnationis ſuæ cumulum,malè viuendo inſumunt? O vtinam ſcires,quantùm ſpiritu creſcere,quantúmque poſſes ex gratia mea qualibet hora mereri: itemq; quàm precioſum ſit tempus, quàm deniq; huius iactura damnabilis: maiori proculdubio id diligentia obſeruares,ne tranſiret inaniter,néve ſine fructu laberetur. Oriente ſole mane, noua etiam tibi orIretur exultatio,pro huius diei commodo,& ſpacio mei colendi tibi donato. Cogita igitur omni hora & dic tibijpſi:Hanc horam,hoc momentum, dominus amator mei mihi largitus eſt, & viuendi ſpacium hactenus prorogauit, vt vel nunc incipiam me ad illum conuertere,eique ſtudeam placere.

Filia,omnino tibi ita ſemper videatur, vt iam primo incipias,& quicquid ante feceris, quaſi nihil fuerit,contemne. Quęcunq; occaſio,quæcunque aut occupatio, aut feria, aut aliud quodcunque tibi euenerit, tracta,quomodo id ad gloriam meam queas conuertere, quomodoque inde

de aliquid poſsis lucrari animæ tuæ. Verùm hæc ſatis. Hactenus enim excitaui te, vt ab ijs vanis auerſa, clauſis portis ſenſuum, & reuocato animo ad me redeas. Reliquum eſt nunc etiam quaſi regulam piè viuendi (quam ſæpenumero me inſpirante deſiderare te didici) adijciam. Manet nanque hucuſque in te verecundia, quam probo, qua infirmitates, lapſus, errores negligentiasque tuas audiens, pudore contraheris, dolens quod tanto tempore, & etiam iam mihi ſponſæ nomé indignè vſurpaueris. Verùm quia deſideras mecum redire in gratiam, nihil eſt quòd magis ipſe quoque deſiderem. Quod enim gaudium meũ aliud vobiſcum, quàm peccatores etiam quoſlibet ad gratiam meam recipere? Quantò magis ſponſam meam, licet in vepribus oberrantem, reuocare cupio. Adeò tui ſum deſiderans, vt etiam iter, quo me deinceps ſequi debeas, digner præſcribere. Veni igitur ad me, & nouum mihi gaudium tuo reditu para.

¶ *Regula ſecundum ſpiritum viuendi.*

ECce filia, quoniam aures incipis præbere & animum, pergam dicere, quæ in te deſiderantur. Perſeuera igitur auſcultans, & tota iam ad me reuertere, parata mihi ad omnia obtemperare. Nouum indue animum, & quid abs te velim accipe, vbi virtus tua non ſufficit, ſuccur-

currat oratio: impetra, quicquid tibi neceſſariũ eſt, orando. dic: Eripe me de inimicis meis Domine, ad te confugi, doce me facere voluntatem tuam: quia Deus meus es tu. Ne derelinquas me Domine Deus meus, ne diſceſſeris à me, neque deſpicias me Deus ſalutaris meus. Intende in adiutorium meũ, Domine Deus ſalutis meæ. Ecce redire cupio ad te. Trahe me poſt te, & ne permittas me vltra ſeparari, aut auerti à te. Filia, audi nunc, quod cuidam ſeruorum meorum iam olim mandaueram: & idipſum tu quoque ſeruandum amplectere. Dicebam illi: Compunctus ſileas, humilis, mitisque ſerenus. Sic tibi (licet tunc minus valeat metrum: at ego non metri menſuram, ſed animæ tuæ cupio adferre medelam) dico: Compuncta ſileas, humilis, mitiſque, ſerena. Hoc verſu ſummatim ſtrinxi, quæ tibi ſunt neceſſaria, vt & memoria facilius teneas, & ſæpius eadem recolas. Volo autem compunctioni ſanctæ aſsiduè, ac internæ conuerſationi vacare ſtudeas, & ab omnibus abſtracta, intra teipſam te contineas, maneasq; tecum. Sileas igitur ore & corde mundo. Humilis eſto ac mitis, & in omni conuerſatione tua, ergà quoſcunq; homines benigna atque ſerena. Principio igitur teipſam diſcute, pœnitiſsimeque intuere, vt cognoſcas, quid in te ſit, quod gratiam meam impediat, hoc eſt, quid in te ſit, quod mihi diſpliceat, vt illud corrigas & auertas. Vide ad

quæ & vnde tenteris: vbi autem acrius ſæpiuſ-ve tentaris, ibi maiori ſtudio ac vehementiori conatu repugna: vbi infirmiorem te comperis, ibi remedia adhibeas validiora. Vnde delinquendi aut minus proficiendi ſentis occaſiones, ſcandalum à te proſcinde.

Annitere, vt cor mundum, liberum, ac nullo ad creaturas amore inordinato infectum, nihil cum mundo occupatum mihi offeras, mihi que ſoli ſemper inhærere ſtudeas. Propterea enim ad compunctionis iuge ſtudium te hortor, vt intra temetipſam te ſerues, quam tamen haudquaquam aſſequi potes, niſi collectum habeas, animum. ſed ne hoc quidem obtinere vales, ſi non abſtractam internamq; vitam duxeris. Quapropter obſerua in te vitia, concupiſcentias, inclinationeſque malas, vt infatigabili ſtudio illa perſequaris, & deſiderijs, affectionibus inordinatis omnibus moriaris.

Multi ad vitam ſpiritualem & contemplationem conqueruntur ſe ineptos, ſed in eorum negligentia atq; acedia agitur: quia nolunt veteri homini vim inferre, vt moriantur concupiſcentijs ſuis, ſed fouent & palpant, diſsimulantes quæ in ſe perſequi deberent, ideo ſemper circunferunt onus, laborum ac moleſtiarum plenum. Tu verò ſi me deſideras, nullam pacem cum vitijs habeas. Abſcinde in te diſcurſus, curas, occupationesq; inutiles omnes, atq; prorſus quicquid

ad

ad animæ tuæ profectum non ædificat, vt mecũ ſolo ſola occuperis, nuſquàm animum tuum intendas, nuſquàm implices, niſi ad mei honorem, & animæ tuæ, aut proximi vtilitatem.

¶ *Quomodo moriendum eſt deſiderijs, & prauis inclinationibus.*

RVmores, nouitates, hiſtorias iocoſas, & quæcunque compunctioni non ſeruiunt, ſed curioſum animum oblectant, & varijs imaginibus cor depictum, infectumque deſiderijs relinquunt: neque legere, neq; audire conſentias. Hominum ſecularium, id eſt, quæ mundi ſunt amantium, imò & cuiuſcunq; hominis familiaritatem, amorem ac conuerſationem ſingularem (cuius verba & actus te non ædificant) fuge, & amori ſenſuali ad quamcunq; creaturam morere. Ventris tui ita ſis magiſtra, vt ſola neceſſaria adminiſtres, idque non pro guſtus oblectatione, ſed pro naturæ ſuſtentatione, & propter me, hoc eſt, ne in ſeruitio meo viribus deficias. Porrò, quæ neceſſaria aut vtilia corpori non ſunt, oblectamẽta guſtus, præſertim vbi id ſine fraterna charitatis potes offenſione, non admittas. Hoc modo quæcunque mollia, quæcunque voluptuoſa, quæcunque carni ſuauia (quantùm diſcretio ipſa, quæ charitatem, infirmitates, oneraque naturæ, & ſingula quæq; proſpiciens mode-

ratur, admittit) à te præſcindas, fugias, horreas, vbique in te perſequendo concupiſcentiam, nō deſtruendo naturam. Nam quæ neceſſariā ſunt, & ſine delectatione tamen ſumi non poſſunt, in his ſatis eſt nō quærere voluptatem, ſed propter me, id eſt, vt obediatur mihi, qui corporis tui curam tibi commendaui, refocillare carnis infirmitatem, videlicet vt delectatio, tanquàm id quod non optatur quidem, ab eo tamē, quod eſt humano vſui neceſſarium, non poteſt ſeparari, propter ipſam neceſsitatem admittatur, non diligatur. Itaq; breuiter, ſenſus tuos omnes ita contineas, vt ne moueant quidem ſe ad inutilia & otioſa. Nihil velis videre, nihil tangere, nihil quæras ſentire, niſi vtilia animæ tuæ ad gloriam meam.

In quibuſcunq; homo ſuum ſequitur appetitum, illi ſatisfaciēs ex proprietate, videlicet quia ita vult, ita deſiderat, ſiue id in cibi, potus, alteriuſue cōmodi naturalis, ſiue etiā in ſpiritualis cōſolationis oblectatione contingat, non poteſt eſſe ſine delicto aut vitio: quia eſt tibi propria quæſitio, quæ facit medium inter ipſum & me. Nihil igitur in te naſcatur, nil foueatur ex priuato ſolo amore, aut voluntate propria, quàmlibet boni ſpeciem videatur habere: ſed moriaris oportet omni proprietati, vt nuda, ſola, puraque charitas, caſtiſsimaq; intentio mihi placendi ad omnia te excitet, moueat & impellat.

¶ *De cuſtodia linguæ.*

LInguam tuam vigilantiſsimè reſtringas, vt nihil niſi neceſſarium ac præmeditatum loquaris, idque paucisſimis quàm potes verbis, modeſtè, benignè, & ſine clamore, fugiens & abſcindens loquendi occaſiones quantùm vales.

Ab omni verbo pernicioſo, detractatorio, murmuratorio, impudico, contentioſo, tanquã à mortali peccato abſtineas. Ab omni ioco, leuitate, cachinno, ab omni verbo otioſo te vigilantiſsima cuſtodia cohibeas, ne videlicet ea loquaris, neque quantum in te eſt, audias.

Vt detractionis vitium euadere queas, ſtatue de abſentibus nunquàm loqui, niſi quæ certa ſunt, vt in animarum ædificationem dicantur. Semper ideo ad manum tibi ſit, quo ſermonem interrumpens (ſi de abſentibus fiat loquutio) aliam materiam inferas loquẽdi, antequàm ad te detractionis aut vituperationis verba laxentur linguæ.

Obſerua maxima diligentia, ne de ijs, qui te offenderunt, aut contra quos in corde non perfectam ſentis dilectionem, loquaris, aut patiaris quempiã loqui: quia detractio ibi citò illabitur, dum alij ad conſolationem tuam loquuntur, tibi adulantes, & offenſoribus obloquentes. Nullam itaque prorſus accuſationem recipias aduerſus

eos,qui tibi inimicantur, aut quos tu auerſaris.

Stude igitur,quantopere potes, in ſilētio ſemper manere(ſilentium dico, non ſolum oris,ſed & maximè cordis)vt concupiſcentiarum ſtrepitus,paſsionum clamor,malarum affectionum & inclinationum inordinatarum inquietudo in te non audiantur,nec tu cum fantaſijs, imaginibus rerumq́; ſimilitudinibus intus loquaris: ſed in quiete & ſilentio,quaſi in omnium rerum obliuione,aut extra mundum conſtituta, mihi ſoli loquere,me ſolùm auſculta.

Noli verbis vnquam contendere,nec ſenſum aut opinionem tuam defendere.Sine vnicuiq; iudicium ſuum, vbi exhortatione tranquilla nihil profeceris.Non ergo diſceptes verbis, nec cogitationibus diſputes,ſed mihi omnia committe, & tu in ſilentio viue.

¶ De *vita abſtractiua.*

FVge conſortia familiaritatesq́; hominum:& vbi aliter neceſsitas propter honorem meũ, aut proximi ſalutem non vrget,eſto ſola.In ſolitudine me tibi reuelabo.Solitudo,ſilentium,nuditas & ſimplicitas cordis,præparant mihi locũ. Serua igitur te abſtractam ab omnibus, in ſilentio & ſolitudine cordis, inclinationibus proprijs, vagis cogitationibus aſſenſum atque auditum negans. Natura enim veſtra ſemper vult gaudere conſolatione,& nunc extra, nunc intra occu

patur, quær[illegible]is ſolatia in creaturis, vnde multiplicīter diſtrahitur. Tu igitur omnibus inclinationibus ſenſualibus vim inferas, & ſerua te ſolam, abſtractam ab omnibus creaturis, quantùm diſcretio, quantumq; obedientia & ad proximū charitas admittit, ſemper in externa & interna ſolitudine manens. Cura quantum vales, vt familiaritatum occaſionem etiam alijs non præbeas: quia nimis vitam impediūt ſpiritualem, quę nunquàm eſt liberior aptiorq; ad proficiendū, quàm ab hominibus occupationibusque abſtracta. Vbicunque tamen fueris, ſiue inter homines, ſiue ab hominibus ſequeſtrata, ſemper intus maneas mecum ſola, & ab omnibus creaturis, etiam à teipſa, id eſt, ab amore, cura, ſolicitudineq; priuata abſtracta. In mundo te ſolam puta relictam, nec ſupereſſe, de quo habeas cogitare. De nulla creatura cogita aut tracta, niſi mecū. Aliena ne diſcutias, nec animū tuū reb. implices alienis. Si bonū vides, maneat bonū & ædificet te: ſi malum, non iudices. Hominū loquutiōes, actus & mores, quorum ſanctitas te non ædificat, non inueſtiges, nō obſerues, non diſcutias, non iudices, imò neque audire neque cognoſcere cupias, ſed potius ſtudeas neſcire. Quæ ſi audieris (potiſsimum ſi charitatem in te lædi, aut bonam eorum famam in tua æſtimatione minui formides) mox à corde & memoria repellas.

reprehenſibilem notabilemúe illum deprehenderis, monſtrare. Et hoc maximè, quàm diu in corde tuo diſplicentia, amaritudo, aut turbatus inquietusq; zelus aduerſus illum perſeuerat, & quàm diu illum negligentiæ apud alios cupis notari: quia ille non eſt charitatis zelus, neq; intentionis ſynceritas. Quæ ſi forent: tunc triſtis & condolens, fratris aut ſororis culpam apud alios excuſares ac tegeres. Quem etiam, ſi tantum haberet delictum, clam non ſine cordis dolore corriperes, & ad me orationem amantiſſimo compatientiſſimoq; corde pro eo funderes.

O filia, cogita potius quid tibi deſit, & quid ſponſam meam deceat, & circa aliena peccata eſto ſurda, muta ac cœca. Dic mihi filia, quomodo ſtaret puella pudica ante regem, cuius & cognoſceret oculos in ſe continuè dirigi? Hoc modò cogita tu me vbique præſentem, & te ſtare ſemper in oculis meis. Animaduerte, quam magna in te ſemper debeat eſſe verecundia, quanta vitæ innocentia, quanta denique ad me reuerentia, qui omnes actus, cogitationes, affectus, verba, motus, intentiones, arcanaq; cordis tui ſemper intueor ac penetro. Nihil igitur audeas in oculis meis, quod in oculis magnæ opinionis aut ſanctitatis viri non auderes. Semper enim præſentiam omnipotentiſſimæ maieſtatis meæ, debes in oculis tuis habere, reuereri & ſentire, quæ ad amorem & reuerentiam erga me te excitet, vn-

de ſolicita in conſpectu meo ſis, quo modo in omnibus mihi placeas.

Pacem tuam, quam vbiq; deſideras, non in ore hominũ, hoc eſt, quando nemo tibi contradicit, ſed in bona conſcientia & in me ponere debes. Porrò appetitũ illũ nimiũ in te, quo deſideras aut gaudes diligi, debes mortificare. Sine homines homines eſſe: ſtude vt me diligẽs, à me digna ſis amari. Ad proximũ iuſtè viue, & illũ in me dilige. Vtrũ aũt ab eo diligaris nécne, mihi committe: & familiaritatem (præſertim in diſpari ſexu) hominum fuge.

Si cura tibi eſſet tanta, aut ſaltem non minor placendi mihi, quanta eſt, ne diſpliceas hominibus: gaudium in cõſcientia tua conſequeris maius, quàm ſi totus mundus tuam amicitiam ambiret.

¶ *De conflictu contra vitia.*

ESto fortis ac prudens, ad vincẽdos exuendosq; animæ tuæ defectus, quantumuis paruos. Nihil enim (ſi me amas perfectè) exiguum tibi videri debet, quicquid me offenderit. Recordare primæ charitatis tuæ, qua factum eſt olim, vt parentes, fratres, ſorores, amicos, diuitias, honores, & quicquid mirari ſolet mundus, deinde etiam te, id eſt, floridam iuuentutem mei amore contẽpſeris & reliqueris. Quomodo ergo nunc leuiſ-

leuiſsima tentatione & concupiſcentia vili ſupe-
raris? Noſti enim ipſa ad expugnanda vitia, ad a-
nimæ tuæ pericula cauenda, ad occaſiones irrita-
mentaq; delictorum fugienda, abnegationem
proprij ſenſus & propriæ voluntatis, ad emen-
dandos deniq; animæ tuæ defectus quàm ſis in-
firma, quàm negligens plerunque & dura. Inno-
ua igitur propoſitum firmum, ſtatuens in te om-
nia velle vitia perſequi, quicquid voluntati meæ
contrarium eſt, pro nulla re mundi admittere.
Nihil etiam eorum, quæ mihi placent, neglige-
re ſummo ſtudio & conatu, quæ pro ſtatu tuo
abs te exiguntur, & quorum es debitrix, non in-
termittere vel differre, ſed quàmprimum opor-
tet, ſtrenuè, vigilanter, fideliter atq; deuotè perfi
cere. Quandocunq; igitur iræ, concupiſcentiæ,
luxuriæ, ſuperbiæ, & huiuſmodi vitiorum motus
in te deprehenderis, caue ne verba ſignáve ex-
terna erumpas, ſed id age, vt renitendo, cohiben
do vim illis inferas & extinguas. Præſentiſsi-
mum contra omnia vitia remedium eſt, humili-
tate profunda ſe ante meos pedes, in ſuæ nihilei-
tatis cognitionem proijcere, tota ſe fiducia ad
me conuertere, indeſinenter ad me orando cla-
mare, & quod nullum aliud ſuperſit ſibi auxilium
aut remedium, quàm à me, verè cognoſcere.

Sic omni hora te conforta, & propoſitum tu-
um renoua, ſemperq; videaris tibi iam primum
incipere.

Quādo ſenſualitatem aut naturam tuam tæduerit laborum,pugnæ,certaminiſq;,ac reliquorum,quæ in virtutum exercitijs contraria ac moleſta ſibi occurrunt, quantò etiam ad hæc acedia remurmurauerit: tantò vehementius tu ad illas paſsiones vincendas mortificandasque inſiſte. Noli fatigari, noli ceſſare: ne gratiæ meæ quoque influxus in te ceſſet. Time,ne ſi te victam dederis,acediaque laſſeris,gratia mea deſerat te,easque in adinuentionibus tuis, deſiderijs tuis in pace tranquilla ſeruiens, propterea quòd à me iam derelicta, nullum ſentias conſcientiæ vermem,nec timoris remorſum. Qui eiuſmodi ſunt,in periculoſiſsimo ſtatu ſunt,quibus repentè, quum dixerint, pax, ſuperueniet interitus. Quapropter pugna tu viriliter,vim ipſi tibi faciens. Opta vel ipſa pugna,vel hoc quantulocunque grauamine, quantum in te fuerit,meis pœnis ac amaritudinibus,quas cùm viuens,tùm moriens pro te pertuli,vicem reddere. Itaque noli ex conflictu tentationum multarum fatigari, noli cedere, noli tepeſcere, nec etiam puſillanimitate aut deſperatione vinci, ſed continuo odio in te vitia cuncta perſequere. Quotieſcunq; autem à tuo vigore aut propoſito lapſa fueris, toties reſurge & à nouo propone.

Aduerto in te,quod & tibi nocet, & mihi diſplicet:pro lapſibus & negligentijs tuis adeo nōnūquàm puſillanimis efficeris, vt à cœpto bono

pro-

propoſito vacillare incipias, & penè deſperare. Hinc ſedens ſola tecum es triſtis & tabeſcẽs, nec reuerteris ad me, clamans vt reſurgas, quaſi omnia iam tua priora ſint perdita. Quo ſubindicas ſuperba, quòd dum ſtare videbaris, in tuis viribus & tua induſtria nimium confidebas. Vnde, quia te ſpes tua fefellit, & quàm putabas aliter accidit, in te perturbaris. Ego volo, vt induſtria tua & viribus quidem vtaris: at de illis, atque de teipſa penitus deſperes. Proinde quamdiu aliter ſentis, ſæpius es ruitura, donec diſcas, quòd ſteteris ſuper te, ſicut ſuper baculo arundineo atque confracto. De me autem non deſperes, ſed fortiſsima ſpe & confidentia indeficienti ſuper me nitaris. De te verò hoc modo deſperes, non vt conſilium, induſtriam, laborem, & cætera id genus tua abijcias aut deſeras, ſed vt illis quàm maximè vtens, non tamen in illis ſtes, confidas, aut gaudeas, nec tibi, aut vigilantiæ tuæ aliquid tribuas: quia tu & hæc omnia tua, non ſufficient tibi ad minimum vitium arcendum, niſi mea tibi aſsiſtat virtus & gratia. Neque tamen putes tibi gratias, virtutes, dona, celeremque profectum, atque omnem ſanctitatem pro vno gemitu & conflictu tibi mox infundendam. Ego laborem tuum, humiliationem tui, pugnandi item aſsiduam fidelitatem abs te requiro, ſpem quoque & fiduciam erga me, & inſuperabilem infatigabiléque conſtantiam. Quæ quum omnia in te fue-

rint, nõ deſit quoq; ꝓfundiſsima humilitas, qua veriſsima tuiipſius cognitione tuã nihileitatẽ agnoſcas, tuis laboribus ac tuo feruori nihil tribuas, nihil te feciſſe exiſtimes, ſed eſuriẽ quoq; tuam iuſtitiæ, & reliqua omnia, quæ facis, mihi ſoli aſſcribas. Hæc niſi cognoueris, ſæpius laberis, donec, quid ex te, quid ex me ſis, diſcas.

Fac igitur quicquid potes, exerce te pro virtute, quantùm vales. Et quum omnia feceris, in quibuſuis tamen remedijs, in quibuſlibet induſtrijs extra me nõ confide, ſed hoc ora, hoc ſpera, hoc crede, me tuæ vigilantiæ nunquàm defuturum, idque non propter tua merita, ſed ex mea beneuolentia & charitate, vt qui tibi pugnandi dederim voluntatem, conatum & induſtriam, quandoque etiam tibi pugnæ tribuã coronam, triumphum & glorioſum finem. Proinde ſiue ſis in pugna, ſiue in quiete, quicquid ſtatuis, quicquid incipis, quicquid eniteris, per orationẽ indeſinenter ad me clama, ante fores miſericordiæ meæ expecta. Nunquam inanis, nunquam vacua à me tua redibit oratio, quamlibet tu nihil recepiſſe te ſentias. Quia ſæpe plus prodeſt tibi humiliter ac inſtanter orare, quàm recipere aut habere: plus conducit tibi in me confidere & expectare, quam ſentire aut poſsidere. Quapropter & in hoc eſto longanimis, atq; in omni bono ſtudio ac boni amore creſcens inter lapſus & reſurrectionem, meum expectando

patro-

patrocinium meamque gratiam: nec à pugna diſcedendo, vſque dum pugnandi etiam iam tempus tranſierit, & recipias laborum tuorum glorioſum fructum. Cæterùm, in hac vita quoque minuentur hoſtes, deficiet virtus te impugnantium, confortaberis mea gratia, & pugnandi aſſiduitate, vt quæ primo vix lima eraſeris, poſtea vno abigas flatu. Porrò quod ad lapſus tuos attinet, hoc ꝑ regula tene: Quotieſcunq;, & in quātoſcunque lapſa fueris defectus, confeſtim nulla interueniente mora, ad me gemens cōfuge, mecū te ante pedes meos plange, & mecum & ſuper me nitens reſurge, hoc eſt, animū emendādi & deinceps continendi ab huiuſmodi defectu reſumens, in virtute mea confide. Noui imbecillitatem humanam generalem, noui etiā tuā ſingularem, quamq; humanę ſit fragilitatis ſuccumbere, quemadmodū diabolicæ eſt prauitatis, nolle ſtare, aut nolle reſurgere: quippe quod nō modo nullā admittit excuſationem, ſed maiorem etiam abſque venia recipit damnationem. Nihil deſidero, quàm bonā volūtatem, nihil ditiùs bona volūtate. Quapropter ſi vires, aut facultas, aut tempus deeſt boni operandi, noli puſillanimis fieri. Nam voluntas ipſa tunc ſufficit mihi. Cuſtodi bonam voluntatem ſemper: hac enim omnia ſupplere, hac omnia potes reſtaurare, quum aliud nequis. Cùm te putas longè à me eſſe, tunc ego ſum tibi vicinior. Tu igitur filia mea, mox

vt ſenſeris lapſus tuos, damna: & ad me currens, reà te clama, & mihi aduerſus te conquerere. Inter contritionem tuam & veniam meam, nulla intercedat mora, nullum interueniat medium. Quid enim ad me reuerti cunctaris ô ſponſa? Salus tua non à me, ſed ad me fugiendo paratur. In quocunque igitur magis offendiſſe, vbi ſæpius cecidiſſe, vbi plus denique à virtute te deprehenderis defeciſſe: ibi crebrius ad me clama, ibi frequentiori gemitu pro venia iuxta ac patrocinio ad me ſuſpira.

Tentationibus quoque non laſſeris, ſed ſemper renitere quantùm potes, nec captiuam aut victam te illis præbe. Quàmdiu reſiſtis, non es ſuperata. Quicquid etiam ſentis, aut tolerare cogeris (ſi modò inuita, &, vt dixi, renitens toleres) nõ tibi imputatur: quia non à te exquiro, quid ſenſeris, ſed cui cõſenſeris. Sentire eſt quaſi in carne, conſentire verò in voluntate. Carni ac ſenſui vis quædam poteſt inferri, voluntas autem, vt conſentiat, non poteſt cogi.

In tentatione duo ſunt: Vnum, ad quod tẽtaris, videlicet peccata & defectus: ijs nequaquam eſt conſentiendum, nec vlla reſignatio ad hæc habet locum, ſed reſiſtendum totis viribus. Aliud eſt labor, preſſura & aduerſitas, quam ſuſtines reſiſtendo, & ad hanc reſignare te debes ad patiendum, videlicet quamdiu mihi placet, vt tenteris. Neque enim mihi reſiſtere, ſed ſubijcere

debes

debes te: his verò, quæ tibi tentatio ingerit, reſiſtere debes.

Verùm ſcio quid dicas, quia quæ pateris, & vnde cor tuum affligitur, non ignoro. Dicam igitur, quia tu dicere erubeſcis, vt ſimul etiam ex me confidas remedium & conſolationem te recepturam. Tentatio te premit carnis non modò quotidiana, ſed pene etiam momentanea. Huic continuè reſiſtere, eſt tibi quidem moleſtum ac graue, ſine pugna verò euadere eſt impoſsibile.

Denique cùm diu etiam pugnaueris, vt putas, in conflictu non vulnerari, non minus eſt difficile, quàm mirabile. Familiaris planè hoſtis, quem in omni loco circunferens perimere non ſineris, ſed cogeris etiam nutrire. Huius varia ſunt tela, impugnatio multiplex, & inſultus violenti. Libidinum ardores, motus, pruritus, commotiones, concuſsiones, voluptates, & velut furiæ quędam infernales in carne à quibuſdam ſentiuntur. Ad hæc, fantaſmata, imaginationes, delectationesque propemodum violentæ, cunctos penè ſenſus obſident. Porrò cordis inſtabilitas lubricitasque eſt quorundam tanta, vt ipſo penè momento, quo ſe ad repugnandum parant, iterum extra ſe mox abripiuntur, & quaſi ſuijpſius immemores, cogitant quæ iam cogitare nolebant. Inter hæc, inquis, quis tutus euadet? Quis à delicto fugiet immunis? Profectò voluntas bona

& hu-

& humilis. Huic enim nulla poteſt violentia inferri. Sẽtias quicquid ſentias, caſtitas non polluitur, niſi de conſenſu animæ, id eſt, quicquid in carne ſenſeris, nõ tibi pro peccato imputabitur, ſi de cõſenſu nõ fuerit animæ. Adeo enim oportet eſſe voluntariũ, quicquid eſt peccatũ, vt ſi nõ fuerit voluntariũ, non ſit etiã peccatum. Itaque quantiſlibet tentationibus ſis obruta, quantúmuis carne immerſa, ſenſibusq́; captiua, quicquid ſenſeris carni voluptuoſum, animũ (hoc eſt, rationalem voluntatẽ) à cõſenſu tene liberũ, & nihil tibi nocebit. Reclama cũ deteſtatiõe ſpiritus, & execratione vocis, phy, phy, ego nolo, ego nolo. Cõuertere quantũ potes ad me vigorosè, & breuiter dic ſæpius: Deus meus, adiuua me. Pie Ieſu, ego nolo, adiuua me.

Porrò ſi iam turpia nephandaque inciderint, noli propterea eſſe conſternata. Sicut incidit, fac tu vt iterum excidat, per portam, qua intrauit, exeat, & non ſolùm exeat, ſed & ſi quid mali impurive in te oſtenderit, ſecum educat, domumque tuam purgatam relinquat. Hoc aũt fiet, ſi profundè teipſam in tui cognitionẽ depreſſeris, & me ſolum plena fiducia profundáq́; humilitate inuocaueris, non parcens tibijpſi, nec hoſtis tuos perſequi deſiſtens. Hoc enim præſentiſsimũ aduerſus omnẽ tentationem eſt remedium, vt quandocunque inclinationem malam ſenſeris, quantocius tuam nihileitatem & impoſsibilitatem

tem inſpicere, atq; ad me toto corde cõfugere, atque protectionem & auxilium ex vulneribus meis, quæ hoſtis antiquus tremit, petere. Crede mihi filia, verſetur in carne, in ſenſualitate, in violenta cogitatione ac imaginatione quicquid verſatur, ſentiatur quicquid ſentitur, quàm diu ratio ſuperior contradicit, quàm diu rationalis voluntas deliberata idipſum non eligit, non amiſiſti charitatem gratiã meã. Hæc preſſura & angustia cordis, quã in conflictu ſuſtines, quòd plenè adhuc nõcõſenſeris, tibi indicio eſſe poteſt & cõſolationi. Nã ſi cõſentires in ea, id eſt, ſi ſpõtè ſentires quæ ſentis, ſi ſpontè teneres cogitãda, quæ incidunt, iã non ſentires illã preſſuram, pugnã, pugnæque anguſtiam, ſed trãquillitatem & pacem multam. Filia, pro conſolatione accipe ſimilitudinem. Si quis in duello capitur, vincitur, ligatur, aut etiam cæditur, licet ita arctetur, vt ſuorum non habeat membrorum copiam, non det ſe autem victum ac captiuum, ſed qua poteſt virtute renitatur, nec in hanc ſuam captiuitatem conſentiat: non dicitur victus aut ſu. ſuperatus. Hoc modo à me nunquàm victa iudicaberis, ſiue à carne, ſiue à dæmone tenteris, niſi ſpiritu cõſentias & repugnare deſiſtas. Multa habes ſentire, quibus tamẽ nõ debes conſentire, id eſt, quæ ſpontè ac libenter non debes ſentire.

At moleſtum eſt, inquis, in conflictu ſemper pugnare, moleſtum eſt cupita negare, moleſtum

eſt

eſt quæ delectant non cogitare, moleſtum eſt amara perſequi. Filia è duobus conſtas, carne videlicet & ſpiritu: ideo diuerſa etiam appetis. Porrò quæ carnem delectant, moleſta ſunt ſpiritui. Si carni moleſtum eſt ſibijpſi vim inferre, ſi non poteſt ſeipſam odiſſe, ſpiritus regnet, ſpiritus imperet, & huic non ſit moleſtum hoſtem ſuum, id eſt, carnem ſuam ſub iugo ac fræno habere ſubiectam. Aſsiduitate tamen pugnandi, quod eſt in principio graue, fit leue ac tolerabile. Quātò enim ſæpius hoſti reſtiteris, tantò tu eris fortior, ille verò imbecillior. Nunquid neſcis, quòd regnum cœlorum vim patitur, & violenti rapiūt illud? Certa igitur viriliter, & quando fortius ſæpiusque conflixeris, tanto ſemper facilius pugnabis. Adde quòd, ſicut tentatio, ita hæc pugna non ſemper erit. Corona autem, quæ vincenti dabitur, tibi manebit æterna. Pro conditione acrioris pugnæ, dabitur tibi & glorioſior corona victoriæ. Vnde tentata ſi viceris, habebis præmium duplex, quæ alioqui, id eſt, non tentata habitura fueras præmium ſimplex. Quantò præterea alicuius peccati tentatione plus fatigaris, tantò, ſi non conſenſeris, à peccatis purgaberis. Et quanuis in conflictu eiuſmodi, dum tentatio grauis, præſertim in carne, ſæuit, plura ſoleant venialia (quæ veluti vulnera leuia pugnantibus inferuntur) committi: nihilominus tamen pœna illa, quæ toleratur, in ſuſtinendo pugnam, & reſiſten-

ſiſtendo lethalibus vitijs, è diuerſo pœnam illam venialibus debitam tollit. Charitas quoque ipſa ad ius, qua propter me pugnans lethalia vulnera propulſas, & pro virtutibus certando laboras, non ſolùm ſanat ipſa minora vulnera tua, verumetiam ea vertit tibi, dum tandem perfectè viceris, in gloriam & in pręmium, quemadmodũ militis quoque acriter pugnantis cicatrices vulnerum, quæ in agone pugnæ vehementioris accepit, ad gloriam poſt victoriam oſtentantur. Non igitur formides ò filia, ſi pugnare diutius habeas, & tentatio diu vigeat. Si non præuales ſenſualitatem adeo ſubigere, vt ſit omnimodis ſubiecta rationi, ſemper tamen ei reſiſte, nunquàm cede, nunquam pacem illi dimitte. Hæc pugna, hæc rixa, reputabitur tibi à me pro victoria. Siquidem non ſolùm viciſſe malum, ſed etiam malo pro viribus reſtitiſſe bonum eſt, imò nonnunquàm præclarius eſt ſiue vtilius, pugnam exercẽdo, diutius ſuſtinuiſſe inſultus hoſtium atque certaminis laborem, quàm citò præualuiſſe, præſertim dum mea id diſpenſatione agitur (qui optima quæque ſemper vobis prouideo) non negligentia ac acedia veſtra. Attendo enim, qui æquiſſimus ſapientiſsimusque ſum, omnium militum meorum & laborem & virtutem, pluriſque æſtimo illorum velle, quàm poſſe. Poſſe enim vincere, ex meo eſt munere, velle vincere eſt ex veſtro arbitrio, non tamen id quoque ſine gratia mea.

mea. Proinde licet vtrobique, vt gratia mea con currat, neceſſe ſit: in velle tamen bonum plus eſt de arbitrio veſtro, quàm in poſſe. quod ego penſans, magis ò filia probo quantũ velis, quàm quãtum poſsis: Dignum verò eſt ac iuſtum, vt quæ longius & laborioſius certaueris, præmium etiam copioſius accipias, & non ſolum præmium in futura vita, ſed hic etiam gratiam pro gratia.

¶ *De fugienda occaſione tentationis.*

SOlicitè tamen cauere debes, ne ipſa tibi tentationis aut ruinæ ſis occaſio, hoſti præbens anſam & vires ex temetipſa. Quòd ne fiat, tentationum irritamenta fuge, ſenſuum euagationem cohibe, familiaritates & ſingulares amicitias in vtroque ſexu, quas ſub ſpecie deuotionis, aut ſpiritualis amoris ſæpenumero diabolus conciliat, euita. Relinquunt enim plerunque poſt ſe tentationes graues ſuſpicionum, inquietudinum, diſtractionum, aut ſcandala impatientis amoris. Si hoſtis præ foribus tuis ſtaret, qui vitam tibi moliretur abripere, nunquid illum intromitteres? Quomodo clauderes & prohiberes ingreſſum? Iam imagines, cogitationes, affectionesquè carnales, aut vitioſæ nituntur intrare cor tuum, & animæ tuæ vitam extinguere: num intromittes eas? Noli eas admittere. Noli me expellere, ſed

vi & cum deteſtatione illas abijce. Conuerte cor tuum ad me, & ſi quid in carne etiam tua ſentis, inde cor tuum auerte. Abſtinentia & ſobrietate cibi & potus, carnem laſciuientem affige: perſonarum, locorum, & quantumcunque occaſionum acceſſus, vnde te ſentis tentari, abſcinde. Et maximè caue, ne ipſa tu membra tua des arma iniquitatis ad iniquitatem. Atque adeò vniuerſum corpus tuum ſub arcta diſciplina, ſub tantáque modeſtia ac verecundia cohibe, vt pudicitiæ & caſtitatis zelo, vix audeas vel ſola manuũ pedúmve tuorum nuditatem videre aut contingere. Cæterùm, cogitationes immundas ac importunas, meditatione ſancta, & imagine vitæ ac paſsionis meæ, veluti clauo clauum, expelle. Singularem enim præſtant virtutem, vulnera paſsionis meæ cogitata. Nam ſi herbis lapidibusque ac radicibus indidi virtutem expellendi morbos, quantam putas me vulneribus & paſsionibus meis tribuiſſe efficaciam morbos ſpirituales expellendi, animamque ſanandi & ſanctificandi?

¶ *Quomodo ſpirituales tentationes ſunt vincendæ.*

SI quandoque, vt fit, cogitationes impuræ & fœdæ contra me aut ſanctos, item blaſphemiæ, perfidiæque tibi inciderint, noli pertur-

bata amodo (mòdo conſenſum animo deliberato non præſtiteris eis) puſillanimis fieri, neque ꝓ confeſsione facienda de talibus anxiari. Habent enim plus triſtitiæ, quàm delectationis, & magis tu ea pateris, quàm agis. Ideo bonæ menti neque ſunt formidanda, neque confitenda: his enim pia mens cõſpuitur, non conſpuit. Et ideo eiuſmodi, quæ deuoto cordi & ſponſæ meæ magnam quandoque pariunt triſtitiam, videlicet quòd cogitur ſentire, in corde ſuo volutari imaginationes ac cogitationes contrà me, cuiuſmodi vel magni peccatores horrent: ſunt potius ad afflictionem & purgationem tibi, quàm ad inquinationem. Diabolus enim, dum à cunctis videt te abſtractam ad me aſpirare, pacem tuam huiuſmodi fantaſijs, quæ horribiles videntur, perturbare nititur, & tui ad me coniunctionem impedire. Quare tempus quo magis eſt ſacrum, & quanto diuinis actibus vehementius inſiſtis, quátoque ad me mentem tuam eleuare, & mihi vnire contendis perfectius, tanto illæ quoque ſe ingerunt imaginationes improbius ac importunius, diabolo vel etiam timore formidoloſo eas excitante. quia quàmprimum quos horret ac timet, ilicò ſentit hoc, propter quod, aut quod timet. Timor enim ac puſillanimitas, excitat ac parit imaginationem eius, quod timetur. Hæc tamen etiam excitat diabolus, vt dum his conaris reſiſtere, occupata à guſtu charitatis meæ, remo-

reris, aut conſternata his nimium, non audeas ad me accedere. Hæc facit diabolus: quia gaudet te ſcrupulis ac perturbationibus inuolui, ac ſabbatum tuum impediri. Verùm tu noli ad ea reſpicere, noli formidare, noli ijs reſpondere, noli repugnare, noli aduertere, imò quaſi nihil ſenſeris, quaſi nihil in mentem venerit, immotus in tua deuotione ac exercitio perge, & fœdas has omnes incidentias, velut canum latratus, aut anſerũ ſibilos, quibus neque eſt reſpondendum, neque concertandum, prætereundo ac deridendo relinque. Ita faciendo faciliter euadés, has obliuiſceris. Porrò ſi reniti, diſputare, timere, reſpicere, auſcultare, diſcutereque volueris, magis ſemper tuæ eas memoriæ imprimes, & magnæ ſimul te inuolues perturbationi. Nolunt enim pugnando, ſed contemnendo vinci.

Obſerua etiam, ne tentatio quæuis importunitate ac repugnandi tædio te vincat. Hoc enim machinatur diabolus, vt quem aſtutia nequit fallere, quem delectatione non poteſt illicere, tam longa tentandi moleſtia vexet, donec improbitate ac tædio vincat. Quocirca longanimitate, perſeuerantia ac patientia tibi opus eſt, vt ſicut ea ipſa mala, quæ contra honorem meũ tibi ingeruntur, teque moliuntur ſeducere, deteſtari debes: ita afflictio ipſa, quam ſuper te permitto, & prouidentia mea, qua volo vt moleſta ſentias, labor quoque repugnandi, quẽ in conflictu por-

tare habes,non debent diſplicere aut fugi, ſed propter me hæc debes patienter & ſine murmure portare.

Nec ignorandum eſt,ſi tentata fueris carnalibus,vt ſunt gula & luxuria,hæc ipſa fugiendo magis,quàm conflictum cum illis ineundo poſſe ſuperari:quemadmodum è diuerſo vitia ſpiritualia inſiſtendo, & contraria his agendo vincuntur. Superbia enim inde non fit infirmior, nec ſuperabitur,ſi occaſionem fugias te humiliandi, videlicet ne tentationem ſentias illius ſuperbiæ, quæ humiliationem fugit. Sed ſi illam vis ſuperare,inſiſte & ingere te,vt humilieris. Iuuidiam quoque ſuperabis, ſi velox importunaq; facias, quod illa diſſuadet,hoc eſt,ſi fratri loquaris,ſi ſeruias,ſi te humilies.Sic acediam,non fugiendo laborem diuinumque cultum,nec ne iubearis operari te ſubtrahendo : ſed ad opera te diuina aut virtuoſa compellendo vinces.

¶ *De cauenda inuidia.*

CAue quàm maximè potes inuidiá, ne alicui non faueas,ne illum minuas, ne illi te præferas,ne contriſtes,& ne des eius bonis, honoribus,laudibus aut profectu ſpirituali, ſi tibi præferatur, contriſteris. Propter hanc tentationem vincendam filia,eſto illi magis affabilis ac ſeruilis, & de eo abſente nunquàm loquaris,nunquàm

quàm audias, nihilque à te procedat vnquàm in verbis, operibus, aut ſignis, quòd inuidiam oleat, aut quòd ex hac natum ſit radice.

¶ *De fugienda ſingularitate.*

IN conuerſatione apud alios non proferas exteriorem vultum triſtem aut turbulẽtum, ſed ſerenum, ne alijs ſit tua conuerſatio grauis. Singularitatem in cæremonijs, in operibus & ſignis deuotionis non neceſſaria, in aliorum oculis caue. Porro quæ animæ tuæ ſunt neceſſaria, quæ ſtatus tuus & Chriſtiana requirit profeſſio, quæ pro virtutibus obtinendis, aut peccatis vitandis ſunt neceſſaria: ibi non timeas eſſe ſingularis, ibi cæteris te nõn conformabis, ſi ſuam negligant ipſi ſalutem, quin potius pro tua ſalute, pro virtutibus, pro meo denique beneplacito, deriſiones & perſequutiones humiliter ac patienter ſuſtinere te oportet.

¶ *De cultu & veneratione Dei matris.*

MAtrem meam deuotione præcipua venerare, ipſam piè crebroque ſalutando, atque vitam & virtutes eius ſtudioſe imitando. Ego enim hanc mũdo dedi in ſanctitatis, innocẽtiæ ac puritatis exẽplũ, in ſingulare patrociniũ, & in præſidium tutiſsimum, vt ſit tribulatis ac

deſolatis omnibus immunitatis aſylum, quá nemo horreat, nemo formidet, nemo ad eam accedere trepidet. Propterea nanque adeò feci eam mitem, adeò piam, adeò miſericordem, adeò denique benignã & clementem, vt neminem aſpernetur, nulli ſe neget, omnibus pietatis ſinũ apertum teneat, neminem à ſe redire triſtem aut nõ conſolatum ſinat. Feci etiam illam gratioſam, amabilem ac mirum in modum, etiam peccatoribus alioquí deſperatis & obſtinatis, dulcem ſuauemque, vt ſit mihi quaſi in hamo eſca capiendis (præſertim eiuſmodi) animabus maximè idonea. Siquidem magnos peccatores, qui alia omnia retia dirumpunt, quosq; nulla alia via ad me trahendi occaſionem aptam inuenio: hac, id eſt, per venerationem & deuotionẽ meæ capio matris, quam eorũ cordibus vehementer facio dulcem, & ad pia opera erga illam, puta, venerationis, deuotionis, confidentiæ, inuocationisq; excito eos, qui erga me duro ſunt corde, quo aptos dignosque tandem efficiam mea gratia & illuminatione maiori, donec ad correctionem & plerunque apprimè ſanctam vitam perueniant. Tu ergo quotidie cõmenda te illi, vt per hanc à me gratiam & amicitiã meam recipias maiorem. Illi enim omnem gratiæ & miſericordię meæ theſaurum erogandum commiſi: quando filios meos omnes, potiſsimè autem pro quibus tunc patiebar, peccatores, in perſona Ioannis in filios commenda-

mendaui. Hoc ipſa non ignorat. Propterea adeo eſt diligens, adeo ſedula, vt officio ſuo ſatisfaciens, neminem eorum, quantum in ſe eſt, qui ſibi commiſsi ſunt, præcipue ſe inuocantium, perire ſinat, ſed quantū valet, omnes mihi reducat, omnes mihi reconciliandos offerat. Putas ne filia aptam atq; huic negotio idoneam elegi? Nū aptiorem, aut magis huic officio congruā inuenire potui? An triſtes, deſolati, peccatis obruti, alium, putas, ante me interuentorē deſiderabunt, qui pro eis fidelius loquatur, eoſq; ad me adducendos benignius recipiat, quàm mulierem hanc, virginem maximè humilem, miſericordiſsimam, máſuetiſsimam, amantiſsimam, pietate & dulcedine ſupereffluentem, eamque potentiſsimā & mihi acceptiſsimam, vtpotè meā, hoc eſt, eius, qui placandus eſt, matrem? Heu quantum errant, quantam ſibi obſtinationis ac perditionis machinam conſtruunt, qui huic theſaurariæ mearū gratiarū obganniunt, qui eā erga me, vt ego erga patrem ſum, aduocatā cognoſcere nolūt? Putas, poſsint ne magis præcipites ſeſe in infernum detrudere, quàm vt illam, propter cuius preces mundo toties peperci, toties irā diſtuli, à ſe alienam faciāt, vt quū ſit nemo, qui pro illis ſe interponat, nemo qui extentam manum meam ad feriendum, retineat, ego liberè eos percutiam? Quæ autem pœna caſtigatióve eſt maior, quàm vt non temporaliter hic eos tanquàm filios caſtigem, ſed

vt hoſtes in reprobum ſenſum tradam,ne videát excœcati,quo tendunt, donec perpetuis tenebris atque doloribus ſe captos inuolutosque ſentiant? Hæc tibi vt ſponſæ meæ inſinuo, vt hic, & in re alia quacunque, ab Eccleſiæ meæ dogmatibus, ſpiritu meo traditis non recedas, neque ab ijs maligno ſpiritu ſeductis, qui ſe Euágelicos vocant, falli te ſinas.

¶ *De deuotione ſenſibili.*

SI deuotionem ſenſibililem non habueris, noli triſtis & propterea animo eſſe deiecto, ſed animo forti & conſtanti, licet arido, fac quicquid cognoueris & potueris, ad meum honoré. Sunt multi, qui lachrymantes videntur habere deuotionem aut dulcedinem ſpiritualem, quæ tamen vitam non facit ſanctiorem, & cum mortalibus ſtat peccatis: vtpotè naturalis mollicies cordis, vt fit ſæpe in mulieribus & hominibus compaſſiuis. Non ergo confidas in deuotione illa, quæ nó ſanctificat. Vidiſti homines flentes & dolétes ſuper morte alicuius pugilis magnanimi, cuius præclara ac fortia geſta legerunt, licet Ethnicus is fuerit aut paganus. Flent quoq;, ſi amantiũ duorũ triſtem legerint ſeparationem aut morté. Quid ni ergo mirum, ſi ad pijſsima quæque (dũ illa vident in cultu meo, vel commiſerando his, quæ pro eis paſſus ſum, vel gratulando honori meo)

fleant,qui tamen fletus ex cordis commotione naturali fiat,fitq; ſine virtute, puta dum interim non faciant voluntatem meam ? Si ergo corde duro & ſterili te ſine huiuſmodi deuotione inue neris, cura vt aliam veram habeas deuotionem, quæ per prompta voluntas ſecundũ rationem ſe tradendi in ea,quæ ad meum cultum, honorẽ ac beneplacitum ſeruiunt. Porrò, ob alterius,id eſt,ſenſibilis deuotionis defectum, cauſſam potius inueſtiga, ne fortaſſe ex diſſolutione,leuitate,inordinato amore vel gaudio, aut ne propter occupationem nimiam circa terrena,aut ne propter ſuperbiæ,cõplacentiæ propriæ,cuiuſpiámve alterius vitij fœditatem, illam amiſeris dulcedinem:vbi ſanè pro cauſſa ſterilitatis,id eſt,pro delicto magis, quàm pro amiſſa deuotione eſt lugendum.Satage,vt bona voluntate, & nudo intellectu mihi vnita adhæreas, & nihil eorũ, quod meum reſpicit honorem,nihil boni à te fieri ſolitum intermittas, patienterq; in tui derelictione agas,& te mihi reſignando me ſuſtineas. Et licet aliquandò in ſenſualitate, & in exteriore homine ſubito erumpat aliquid aut vouatur,quod minus deceat,aut ſi turbatio in te ſit, aut preſſura,ſi denique grauitas , reniſus aut remurmuratio te occupauerit: cura ſaltem,vt interior ac rationalis homo mihi ſubditus in tranquillitate maneat,meam voluntatem amando & ſuſcipiendo.

¶ *De acceſſu ad Euchariſtiæ ſacramentum.*

CAeterùm (vt hoc obiter dicã) ad Euchariſtiæ ſacramentum accéſſura, non eſto puſillanimis, propterea quòd non ſentis deuotionem ſenſibiliter, fortaſſe etiam horribilibus tentationibus & incidentijs turbata. Neque enim eſt hęc deuotio ſenſibilis neceſſaria, ſed potius illa rationalis, qua bene de ſacramento meo credas, qua (non obſtantibus quibuſcunque blaſpemis cogitationibus ingruentibus, atque te obruentibus) ſacramento meo reuerentiam etiam contra cor tuum, contra ſenſum atq; ſentimentum cordis tui, exhibeas: qua denique promptam ac obedienter paratam inuenias hanc voluntatem tuam ad honorandum me, ad gratias agẽdum, & ad ſubijciendum te mihi, iuxta omne beneplacitũ meum. Hanc deuotionem filia ſi habueris, quam rationalis imperat voluntas, videlicet, vt doleas te vnquàm offendiſſe me, ſtatuaſque pro nulla re me poſthac offendere, ſed conari, vt omni obedias voluntati meæ: ſecura ad hoc ſacramẽtum, ſecura ad me accede: quia deuotio tam rationalis, quàm ſenſibilis, virtus quoque ac gratia mea, non à me fugiendo, ſed ad me accedẽdo, tibi cõparantur. Quanto igitur triſtiorem ac magis deſolatam te inuenis, etiam eo tempore, quo ad confeſsionem aut Euchariſtiam itura es: tan-

tò ſtudio vehementiori teipſam excites atque compellas ad eundum (modo bonæ tibi, quam ſupra dixi, non deſint conſcientia & voluntas) vt robuſtior, conſtantior, feruentiorq́; fias. Nec moueat te, ſi in ipſo acceſſu, dum euchariſtiam ſumis, horror ac terror in te veniat, aut ſi hoſtiam mox ſumere aut deglutire non vales, aut ſi amaritudinem ſelleã ſentias: quia nõ propterea hęc, quòd indigna acceſſeris, certa ſunt indicia, quin potius timor, puſillanimitas, trepidãdiq́; aſsiduitas hanc tibi pariunt imaginationem, quæ in fœminis validiſsima eſt, qua fit, vt reuera ſentias, quæ ſentire aut ſenſura te formidas. Hæc tamen ſi abeſſet puſillanimitas trepidatioq́; imaginans, procul abeſſet etiam difficultas ac preſſura, quã ſentis. Ego licet hæc omnia poſſem auertere, tamen in te, & in reliquis quibuſdam electis meis eiuſmodi preſſuras permitto, quia ſcio, quomodo in humilitate vos à ſuperbia, quæ fœminis potiſsimè eſt admodũ familiaris, aut cuſtodire, aut eruere debeam. Eſto igitur forti & conſtanti animo, vt puſillanimitate omni fœminea reiecta, atq; fœdis quibuſq; incidentijs per contemptũ exibilatis, conſcientia tranquilla, atq; in me erecta, in Sacramento me deſideres, me quæras, me recipias benigniſsimum, clementiſsimũ, miſericordiſsimũ, amantiſsimũ fideliſsimũq́; tui amatorem, protectorẽ, redemptorẽ, liberatorem, ac ſaluatorem. Cæterum vt maiori adhuc venera-

tione, amore ac deſiderio accendaris, ſcito quia Sacramentaliter corpus meum tibi ſub ſpeſpecie panis ſumẽdum traditur. Hoc cum idem ipſum ſit corpus meum, quod modo habeo glorificatum in cœlo, non aliud, neque ſimile, ſed eſt idipſum. Cumque non habeam corpus exangue, neque inanimatum: neceſſe eſt etiam, concomitanter in eodem corpore eſſe animam, ſanguinem, gratias & virtutes meas. Quibus omnibus verbum cùm ſit vnitum, hoc eſt, perſona vna trinitatis, à qua reliquæ duæ perſonæ ſunt indiuiſæ: ſequitur, totam trinitatem ſacramento huic ineſſe non minus verè, quàm in cœlo, licet aliena ſpecie, puta ſacramentali, velatam. Simile eſt iudicium de calicis ſacramento habendum. Iam igitur tu vide, quàm libenter, quàm deſideranter accedere debeas ad hoc ſacramentum, quandoquidem veram ſalutem, & perfectè hic habes me fœlicitatis tuæ autorem, qui tibi (ne reuerentia nimia aut metu formides) præcepi, vt accedas, & in mei commemorationem me ſuſcipias: promittens etiam, delitias meas eſſe cum filijs hominum, meque lætari cum vobis benefecero, ac pulſare ad cordis veſtri ianuam, vt ingreſſus vobiſcum cœnem, voſque ex meipſo reficiam. Quare autem hæc omnia facio, niſi vt ſpem fiduciamque habeatis ac amorem ad me accedendi: nec propter illa, quæ vos coactè (atque propterea ſine peccato) ſentitis, à tam fructuoſo & neceſſario

rio ſacramento vos ſubtrahatis, fructuque infinito vos ſpolietis.

¶ *De diſcretione.*

EXercitia tua omnia vt humilitas, ita diſcretio regat ac téperet, ne te lædas, ne te inutilé facias, ne potiora bona ſpiritus, per externa aut corporalia, aut minus bona impedias, ne deniq; virtutem vnam exercendo, charitatem aliquam lædas. Attende etiam tui corporis debilitatem, virium exhauſtionem, ſi fuerint: & propterea iuxta directionem timentis me, aut ſuperioris tui dirige conſilia, ſtudia & exercitia tua, illa deſerens aut minuens, aut augens, aut temperans, ſecundum illius voluntatem atque conſilium. Et propterea ſi ſuperior tuus, qui tuæ gerit animæ curã, vtpote mea vice ac officio in hoc erga te fungẽs, prohibeat ieiunare, aut aliud quid, quod ſuo ex genere non eſt peccatum: omnino obedias, credens illi, quòd te cognoſcens, illud iudicet tuę ſaluti rectè aut noxium, aut neceſſarium. Proinde filia, ſi octies iuſſa fueris in die vna comedere, obediens nõ me offendes. Nihilominus tamen interea voluntatem habeas ieiunandi, vbi propria liceret voluntate vti. Etſi ex obedientia comederis, habebis comedens pręmium duplex, vbi ieiunans habuiſſes præmium à me duntaxat ſimplex. Bona enim voluntas ieiunandi, fructusque

ctusque bonæ voluntatis, ſi propter obedientiã tantùm comederis, non amittitur, ſed propter obedientiæ obſeruantiam, ſimul cum obedientia coronatur. Sic pari modo eſt in omnibus, quæ bona voluntate cupiuntur, ſed propter obedientiam ſolam omittuntur.

Gloriam ac beneplacitum meum in te & in alijs, quantum, & vbicunque vales, quære, zelare, perfice & promoue. Bonorũ operum nihil, quod per te fieri poſſet, neglige: ſed ꝓgredi, ac ſemper creſcere, ſpirituque proficere contende. Veruntamẽ inter omnes conatus, ſtudia ac exercitia bonorum operum, noli in te gaudere, noli conſolationẽ recipere, quaſi aliquid habeas, aut ſis aut poſsis, ſed oculos tuos in tuam nihileitatem ſemper fixos tenens, mihi ſoli omnia bona adſcribe.

Sunt quibus non ſufficiunt ea, quæ ego illis ferenda impono, ſed abſtinentijs & afflictionibus ſeſe indiſcretis afficiunt, atque ad obediendum mihi, ad tractum meum ſequendum, ac ad certamina ſpiritualis pugnæ non ſolùm ineptas infirmasq; ſe efficiunt, verumetiã per indiſcretionẽ laſſatæ atq; contritæ, ea quæ ſibi exercitia aſſumpſerãt, intermittere, atq; carnis curã denuò agere coguntur. Proinde tu exercitia tua ac labores iuxta vires tuas moderare, ne teipſam deſtruas, aut nimium graues. Eamobrem, ad ſuſtentandam te, ne deficias, placet mihi vt naturã foueas,

reſo-

refocilleſque infirmitatem tuam: non tamen ſtudio oblectandi, ſed vt dixi, naturam confortandi, mihique in hoc ſeruiendi, dum inſtrumentum gratiæ meæ, ad meum beneplacitum, ad meum ſeruitium, & ad operationem meam aptum reddis: ſemper tamen ad voluntatem eam parata & abundare, & penuriam pati, eſſe vel ſana vel infirma. Cæterùm vbi propter infirmitatem naturæ, per diſcretionem non fueris coacta corpus tuum refocillare, vide ne ex impatientia, indeuotione, propriòve amore (in aduerſitatibus ac moleſtijs, quas tibi mitto) ſubterfugia ad euadendum ac te liberandum quæras, ſed quas tibi mitto moleſtias hilariter amplectere, patienter ſuſtine, nemini conquerens, ſed longanimiter tolerans, & me expectans. Sine me tecum agere vt per tribulationem, quæ ſuper te cecidit, mea gratia in te boni aliquid operetur. Hæc enim lõgè eſt præſtantior, multoque fructuoſior, quàm ea, quæ tibi ipſi à tua ꝓpria volũtate imponitur. Certam nanque te eſſe volo ò filia, quòd nullam in te tribulationem vnquàm venire ſino, quæ nõ pariat in te boni aliquid, renouetque ſpiritum tuum, ſimodo tu mihi te crederes ac dimitteres, in ſilentio tolerando ac longanimiter me præſtolando: quia veniens venio, qui tibi nunquàm abſens, ſed præſto vbique ac ſemper aſsiſto. Caue igitur ne abijcias, quæ tibi mitto ac impono. Ego regam te, tu verò meæ directioni ac

prouidentiæ confidens, mihi innitere, non tuæ propriæ volũtati. Sine, vt ego alijq; homines te crucifigant. Tu interim non carnẽ, ſed vitia perſequere, & ſuſtine, quę tibi occurrunt, patienter.

¶ *Quomodo conformari debemus Chriſto.*

DEbet ſponſa fidelis adeò amans ſui eſſe ſponſi, vt ſine illo nunquàm eſſe, illi nunquàm velit abeſſe. In omnibus cupiat ſe ſponſo conformare, gaudeatque, vbi ſe videat ſimilem fieri. Hoc modo tu facias quoq; oportet. Conſidera vitam meam, actus & virtutes, è quibus diſcas, quid diligo, & quid mihi in te placeat. Iam ſi fidelis eſſe ſponſa vis ò anima, nihil tibi tam eſſe debet deſideratum, quàm mihi placere & conformari. Quocunq; igitur iero, tu deſidera comitari, quicquid egero, ſtude imitari, quicquid paſſus fuero, & ſi data fuerit occaſio, gaude mihi conformis fieri. Vide nunc & expende ſingulas virtutes meas, aut ſaltem præcipuas, quibus teipſam extimules ad imitandum. Erit tibi initio labor, ea quæ vitæ meæ contraria atque difformia ſunt, hoc eſt, vitia tua, prauasq; inclinationes & corruptiones tuas abſcindere, mortificare atque eradere. Verum, vt ſupra dixi, ſtudioſa voluntate & aſsiduo conatu fiet, vt poſtea tanquam flatu leui abigas, quæ modò ferrea vix lima poſsis eradere.

De

¶ *De paupertate.*

COntemplare itaq; nunc primo meam paupertatem, quomodo propter te, cum diues eſſem, pauper factus ſum, quomodo in propria venerim, & mei me non receperunt, quomodo quaſi aduena, egenus & incola fui in terra aliena, quomodo matre in alieno loco peregrè con ſtituta, in ſtabulo ſum natus ante iumentorum ora, quæ à frigore me defenderent, ſuper fœno in præſepe poſitus, quomodo pauperum fui hoſtia redemptus, infans in exilium pulſus, laboribus educatus parentum, hinc ſtipe aliena paſtus, neque domum, neque proprium habens hoſpitium. In montibus ſæpe pernoctabam: veſtibus quoque in paſsione ſpoliatus, & in cruce nudus moriebar, non habens in aridiſsima ſiti guttam aquæ, qua linguam arentem refocillarem, poſt mortem denique alieno ſum conditus ſepulchro. Præterea autem, quoties putas famem, frigus, ſitim, cæteraque corporis incommoda per omnem vitam meam ſum paſſus? Corporeas conſolationes, quas pleriq; etiam vehementer neceſſarias arbitrantur, ego reſpui, omnium rerum penuriam tolerans. Tu verò, quum ad manum tibi ſint omnia, de paupertate tibi blandiris, & pro pluribus adhuc habendis (quę tamen curioſitati aut ſuperfluitati magis ſeruiũt, quàm neceſsitati) ſi deſunt, etiam murmuras. In-

tue-

tuere igitur paupertatem meam, deſine triſtis eſſe, deſine indignari, ſi quempiam tibi præferri, aut abundantius cernis prouideri. Quare non bona emulatrix triſtaris potius, ſi quempiam te vides (quod Franciſcus faciebat) pauperiorem, ſi quempiam ſentis, quod de omnibus ſentire debes, vitæ ac paupertati meæ te conformiorem? Hæc bona foret æmulatio, non de alterius bono, nec quia te melior eſt, ſed quia tu bona non es, & quia ex defectu tuo id accidit, triſtari. Gaude igitur, & pro gratiæ meæ magno indicio, pro magno beneficio, proq́ue ſingulari dono tibi erogato accipe, ſi te grauo infirmitate, ſi paupertate, vilitate ac abiectione, præ cæteris te facio mihi conformiorem. Quare ſi neceſſaria quoque tibi deſunt, ſi auferuntut, exulta, & nulli hominum conquerere, ſed tranquillo ac ſilenti corde, paupertatis meæ crucem mecum amplectere, teipſam abnegando & tacendo. Quid iuuat filia mundum, diuitias, & amicorum gloriam reliquiſſe, ſi propter acum iraſceris, aut ſi ad viliſsimum quid aliud, amorem adhuc non exueris, ſi denique pro illis habendis, aut non amittendis digladiaris, triſtaris, contendis, & proximi charitatem pacemq́ue lædere non metuis? Elige igitur nunc fortiterq́ue ſtatue ex animo, omnia pro mei amore contemnere, & præter valde neceſſaria, nihil velle habere: paupertatem, vilitatem, & penuriam amanter ſuſtine, vt me (qui

mille

mille mundis,vt ſum melior vtilio rq;,ita debeo eſſe charior)valeas poſsidere. Quid moraris fi-lia?Meo exemplo conſortare,mei amore accendere,& in omnibus, quæ ad te pertinent, zelare in paupertatem ac omnium rerum penuriam. Porrò alios homines omni conſolatione dignos exiſtima, vtpotè ſeruos meos fideles, te meliores, neq; adeô vt te ingratos. Et ideo ſtimulante charitate & compaſsione vrgente, quantum in te eſt,ne alicui quid deſit,opera,ſeruitio,fauore, & quomodopotes,omnes iuua.Quicquid habes tu,id alienum puta,neq; amãdo illud poſsideas, neq; cum dolore amittas. Quicquid habes,in aliorum vſum tibi datum exiſtima.

¶ *De humilitate.*

HOnores, gloriam, hominum fauorem,& reliquas adulationes,ſeculique blandicias execrare,& toto corde fuge.De te non aliter ſentias,quàm de homine ſuperbo,mihi ingrato, erga me contumelioſo, & propterea, ſi digna tibi retribuerem, omnibus creaturis odioſo, vtpote quæ neque terra,neque aere hoc digna es. Ideò ſemper pete à me miſericordiam & gratiam meam,ſuper nullo opere aut merito tuo quieſcens, ſed in ſolo opere confidens redemptionis & miſericordiæ meæ. Poſtula à me lachrymis & gemitibus,perfectam humilitatem,qua diligas neſciri,

ſciri,contemni,& vilis æſtimari.

Stude propterea etiam,quàm maximè potes, viliora quæque ac humiliora amplecti,item abiectiora, & quæ cæteri contemnunt, tam agenda, quàm habenda eligere, quibusque etiam viliſsimis viliorem te & indignam te iudicans. Nihil, quod oſtentationis gloriæúe habet aliquid, nihil,quod quaſi ſingulare in te poſsit prædicari (niſi vel neceſsitas,vel charitas pura ad Dei gloriam aliter exigat de te) manifeſtes. Nihil oſtentes,nihil de te iactes. Et his, qui te offendunt ac contemnunt, vide ne propterea iraſcaris, nec triſtiorem ſolito poſtea vultum, nec cor minus beneuolũ ad eos exhibeas. Mirare potiùs, quòd non omnis creatura te perſequitur in vltionem mei,hoc eſt,in tui ac ſui omnium creatoris, quē tu offendere non formidas.

¶ *Quomodo humilitas obtinenda ſit.*

PRo humilitate itaque obtinenda, contemplare maieſtatem, omnipotentiam, ſapientiam & bonitatem meam,qui ſolus ſum immortalis,ſolus immenſus,infinitus,incircumſcriptus, ineffabilis, incomprehenſibilis, ex quo creaturæ omnes habent ſuum eſſe, quique omnes creaturas vniuerſamque machinam mundi,vnico nutu in nihilum poſſum redigere, iterumque in ordinem ſingula ſuum reſti-

tue-

tuere. Itaque ego cum tantus ſum, non ex neceſſitate aut indigétia, ſed ex charitate & bonitate mea, rationales vos creaturas ad imaginem meam creaui, quibus benefacerem, beatitudinemq́; meam communicarem: à qua gratia cum excidiſſetis peccando, indignosq́; vos æternæ vitæ, reos verò ignis æterni feciſſetis: propter vos incarnatus, triginta tribus annis famem, ſitim, frigus, æſtum, incommoda, labores, perſequutiones, contemptum, opprobria, plagas, liuores, vulnera, dolores, nouiſsimè crucem & mortem, vt ab æterna vos morte redimerem, ſuſtinui. Vixi ò filia in mundo, non vt Deus, non vt potens, non vt glorioſus, ſed tanquàm omnium pauperrimus, viliſsimus, nouiſsimus, contemptiſsimus, doloribus & contumelijs varijs expoſitus, donec tandem morte occiſus fui turpiſsima ac ignominioſiſsima, qua mundus æſtimabat me dignum, & quaſi tam vita, quàm doctrina mea omnibus foret peſtilens, prorſus ab hominum memoria iudicabat extinguendum, idque aſtante populi multitudine & inſultante. Ad hanc mortem, ſicut ceruus ad fontes aquarum, imò tui amore ò filia totus ebrius, cucurri. Non peperci mihi, laboris, doloris, pœnalitatisúe aliquid fugiens. Nihil, quod in rem tuam foret, recuſaui, tam charam, tam pretioſam te æſtimans, vt deſiderio etiam deſiderarem in mortem

pro

pro te animam meam tradere, corpus verò meum omni ex parte ſauciandum vulneribus offerre. Ad hęc, quia ardenter ſitiebam tuam ſalutem, cupiebam ſanguinem meum omnem pro te effundere. Quod ita tandem effeci, ne vnam quidem guttam retinens. Quid nunc filia mihi pro ijs rependis? Quid pro charitate mihi tanta retribuis? Nónne ipſa es, quæ tot annis mihi ingrata me ſpernis, verba mea tranſis, laudes meas faſtidis, præcepta tranſgrederis: quæ licet tota erga me contumelioſa, tota immunda ac vilis, tota deniq; ſordida, tot abominationibus: tamen me à te proſcribis, inſtinctus meos reſpuis, cum creaturis fornicaris, donis meis abuteris?

Quid, quòd, licet ex grauiſsimis te peccatis, atque ab ipſa damnatione æterna (in qua multis iam annis iuſtè fuiſſes cremata, niſi mea miſeratio præueniſſet) denuò toties liberauerim à criminibus quoq; multis, atque ab ipſa inſuper peccandi voragine te præſeruauerim: me tamen contemnis ac deſeris? Quid tandem, quod tam vilis, miſera, & ſine me nihil es? Et quomodo audeas leuare faciem tuam erga me, quem toties offendiſti, tanto tempore ſpreuiſti? Hæc dico ò filia, vt teipſam agnoſcas.

Conſydera, quàm vilis in corpore ſis atq; fœda, quàm polluta ſit anima tua, quàm impurum deniq; cor tuum. Ad extremum, quàm indignis operibus, quàm facinoroſis cogitationibus, quàm

quàm ſpurcis atque impuris affectionibus tota ſis immunda. Nihilominus tamen ego te adhuc ſuſtineo, nihilominus tamen tibi benefaciens te amo. Sed quam diu? quouſq; ſuſtinebo? quando teipſam cognoſces? Vſquequo redire tardas? Quare te non humilias? Vides ne, quòd miſerationes meas longius continere nequeo? Vidéſne, quomodo te vocaui? vbi te plantaui? Vbi ſunt fructus tui? Sentis ne, quomodo cunctas iniquitates, fœditates & ingratitudines tuas diſsimulo? Nec modo quoque ò filia hæc impropero, ſed quaſi tui amore languens, quaſi tui egens, quum nullius egeam, quaſi ſine te viuere nequiens, ad redamandum me, pro ſola bonitate ac charitate mea te inuito: vt vel amando ſentias, quid ego, quid tu ſis, quanta ego tibi fecerim, & quàm iniurioſa è diuerſo tu mihi reddideris.

Ad hæc expendas, quàm innumeræ ſint hodie in inferno animæ, quibus (niſi prohibita fuiſſes per gratiam meam) multò deteriora meruiſſes, aut ſi illæ parem tecum gratiam recepiſſent, te per gratitudinem longè antecederent. Si hæc omnia, hoc eſt, maieſtatem meam & vilitatem tuam, atque rurſus tuam ſuperbiam in vilitate tua: in maieſtate verò mea tantam aduerteris humilitatem, qua me tui amore & tui cauſa exinaniui: non graue admodum tibi foret humiliari. Si, inquam, rectè attenderes, in quanta paupertate,

te, abiectione & contemptu ego tam potés, tam diues, tam excelſus, puta maieſtate immenſus, & bonitate infinitus, ſeruierim tibi exiguæ, adeoq; vili homuncioni, & hoc cum tanta charitate, fidelitate atq; deſiderio: tāta in corde tuo erga me reuerētia, tanta naſceretur maieſtatis me veneratio, quanta verbis non poſsit exprimi. Oriretur præterea inſatiabile in te deſideriū ardentiſsimaque ſitis me honorandi, colendi, exaltandi, teipſam verò ſubijciendi, humiliandi, vilipendendi, ac amore mei creaturis omnibus ſubſternendi, contumelias denique, contemptum & iniurias ab omnibus ſuſtinendi. Quamlibet enim te humiliares, quantùmlibet ſuſtineres, nihil adhuc te æſtimares pertuliſſe, præ ſiti & deſiderio teipſam deprimendi, me verò exaltandi, adeò vt eos præcipuè etiam amares, qui te magis premere ac ſpernere niterentur: propterea quòd tuo deſiderio tuæque humilitati in hoc ſeruirent, quando te humiliarent. Si hæc filia nondum in te ſentis, cognoſce quàm ſis mihi ingrata, quamque à vera humilitate remota, quæ eſt profunda cordis inclinatio in conſpectu diuinæ maieſtatis meæ, quam ſequitur ſui contemptus, & velle pariter ab alijs vilis agnoſci & contemni.

Iterum moneo te filia, inſpice humilitatem meam, & inde exemplum ſume humiliationis. Vide, quomodo vitam meam & doctrinam mundus ſpreuerit, calumniatus ſit & reprobauerit,

quo-

quomodo detraxerit omnib. ſermonibus meis, quanta opprobria, illuſiones, deſpectiones, deriſiones pertulerim, tanquam reprobus, à viliſsimis, & pro viliſsimis ingratis creaturis meis: ego verò ſubſannatus, & velut opprobrium hominum abiectus, neminem ſpreuerim, nec me excuſauerim aut contradixerim. Vide etiam tu, quę digna es ſperni, duritiam, negligentiam, peccata, ingratitudinem, inſtabilitatem, vilitatem & nihileitatem tuam. Geme, plange, & continuis lachrymis coram me teipſam argue. Quæcunq; tibi occurrunt, verte in materiam humiliationis tuæ. Vide ne tibi placeas, imò mirare potius, qui fieri poſsit, vt vel alicui placeres, ſi te rectè quis cognoſceret. Dirige oculos cordis tui continuè in tuum non eſſe, & in tuum non habere. Conſidera quàm nihil ſis, & quod eſſe deberes, & non es. Itē quid non habeas, & non poſsis, quàm multa tibi deſint, quàm longè denique à vera & perfecta charitate, & à ſanctorum perfectione diſtes. Item quàm diſsimilis atq; deformis es, ſimulque conſydera, quod prorſus nihil boni à te habes, ſed ſine medio à me ſolo bona omnia. Porrò hæc ſola tua ſunt, hæc a teipſa habes, videlicet peccare, delinquere, deficere, egére, dona ac bona mea deſtruere ac perdere. Certiſsimum eſt enim, ſi naturam humanam in ſua relinquerem libertate ac pronitate, nihil boni ageret, ſed in deteriora ſemper laberetur: quandoquidē tam ve-

hementer etiam à me prohibita ac retracta, ad malum adeo prona ruit. Siquidem natura humana nihil eſt, & nihil habet à ſe, & ad nihil tendit. Hæc conſyderatio ſi aſsidua fuerit, non parum cōferet ad humilitatem. Accedere debet nihilominus alia humiliatio, pro occultis ac tibi ignotis defectibus tuis, quæ plerunq; (tametſi tu cæcutiens illos non deprehendas) graues ſunt. Pro eis itaq; ante pedes miſerationum mearum procide, & irremediabilem peccandi in te pronitatem infirmitatemq; ex animo luge, nec vnquam aliter de te ſentias, quàm de ea, quæ in multis eſt rea & cæca, omniumq; ingratiſsima.

¶ *De iudicio hominum non curando.*

DE hominibus, quid de te ſentiant, quomodo te iudicent, non occupes animum tuum, neq; horum iudicium formides, modò ſcienter, quantum in te fuerit, eis ſcandalum occaſionemúe iuſtè detrahendi non præbueris. Neque enim ſi laudaris melior, neq; ſi vituperaris prauior es: ſed hoc es, quod ante oculos meos es. Propterea aliena laus non erigat te neque vituperium contriſtet. Quid enim tibi laus conducit aliena? Nihil profectò, quæ vehementer etiam ſæpius nocet, vtpotè tibi imponens, & inaniter te inflans. Aut contra, quid contemptus, correptio, abiectio, obtrectatio, damnatio, hominum

que perſequutio tibi nocere poteſt?Itidem nihil. Quippe proſunt etiam,quæ te ad tui cognitionem reducunt, nec parum ad humilitatem vitæ morumq; emendationem conferunt.Inde enim diſces cautior prudentiorq; inter homines viuere, & in hominibus nullam, in me verò omnem ſpem tuam locare.Iudicia igitur hominum non admodum curanda ſunt, ſiue bonum ſiue malum de te homines loquantur. Sine illos loqui,ſine illos opinari. Tu interea ad me cor tuũ dirige,& luſtrata conſcientia tua, ſi nihil me offenderis, nihil metue. Porrò ſi te offendiſſe deprehenderis, plange: nõ quia homines te vilipẽdunt(hoc enim iuſtè iam pati & deſiderare debes) ſed quod tu me offendiſti, & delinquendi inſuper occaſionẽ prębuiſti hominibus. Si verò quod delicto caret quippiam in te,aut laudatum aut vituperatum fuerit, non aliter aut plus inde moueaeris, quam ſi alius quiſpiam laudetur aut vituperetur.

Si te homines laudant, id eorum errori adſcribas & beneuolentiæ : ſi arguunt aut damnant, nihil mirare. Quid enim mirum eſt, ſi vitã tuam homines carpunt, ſi deſpiciunt : quando vitam meam quoque innocentem, omni labe carentem, & in quam nulla cadebat reprehenſio,damnauerunt & detraxerunt omni eruditioni meæ,Gaude potius, quòd ad itinera mea perueneris,humiliationis videlicet & abiectionis,&

quod pateris ab hominibus perſequutiones. Sine tu alios in te machinari mala, ego eorum mala faciam tibi bona: ſuſtine tantùm, & tace.

Studeas tu mihi in omnibus placere, non hominibus. Itaq; ſi hominibus places, eorum puta falli opinionẽ circa te, quia te nõ cognoſcunt, ſicut mihi cognita es, ſed iuxta exteriorem ſpeciem, pro ſua bona ſimplicitate te iudicant. Si verò diſplices, tuis demeritis id tribue, & inde te magis humilia. Quod ſi pro tantillo deſpecta es, quid fieret ſi te cognoſcerent homines, ſi peccata, ſi vitia tua omnia, atque ego, viderent? Ama igitur vilis & deſpecta haberi, ne vnquam adeo deſpiciaris, quin te magis deſpicabilem æſtimes.

Præ omnibus creaturis miſeram, indignam, ingratam, atque egentem gratia & miſericordia mea te debes æſtimare, & te prorſus nihil, omniaque opera tua nullius virtutis aut momenti extra me cognoſcere. Nemo adeo malus, quem non æſtimes te meliorem, cœloque digniorem. Alios crede mereri, te verò ſola miſericordia mea tolerari. Eam ob rem nulli hominum audeas te vnquam comparare, ſed omnibus hominibus æſtima te plus deliquiſſe, cunctisq; viliorem ac mihi ingratiorem te eſſe. quia quod ex te eſt, aut nihil eſt, aut peccatum eſt. Efferre autem ſeu præferre ſe ex donis meis, intolerabilis ac inſolentiſsimæ eſt ſuperbiæ. Ad hanc cauendam, vtili-

tiliter ſubtraho tibi ſenſibilia dona mea, quia neſcis illis vti, niſi ad extollentiam tuam, quum tamen nihil inde deberes tibi attrahere ſeu aſcribere, ſed purè omnia ad me referre. Vigila itaque propterea, ne quicquam à me deſideres propter te, ſed propter me ſolum, ne aut per ſuperbiam ingrata ſis mihi, aut abominabilis per negligentiam. Vide quàm nihil ſis, quàm cito ſuperaris: ſi quando non defendo te, quando ego non pugno pro te, non vales ſuſtinere leuiſsimam aduerſitatem, non vales expugnare debiliſsimam tentationem, nec potes tuo vitio quodcunq; bonum non inquinare.

Nimium es prona ò filia, in aliorum vituperationes, quod haud dubium arrogantiæ eſt indicium, quaſi tu propterea his præferenda ſis, qui vituperantur, dum fortaſſe vitio hoc cares, quod in alijs accuſatur, alijs licet vitijs interim ſubiecta.

Haud quaquam igitur præferenda es, quin potius multò deteſtabiliorem te facit lingua tua, quæ tuam arrogantiam aut inuidiam manifeſtat. Amici mei non aliena, ſed ſua vitia ſolent carpere & accuſare. Nam & opera ſua omnia habent ſuſpecta, & ſeipſos ſuſpectos habent, nec credunt ſibi, propterea quòd in multis didicerũt ſe falli. Semper enim metuunt, quod purè me non quærant. Porrò aliorum opera mirantur & laudant. Nullas enim de proximis volunt admit-

re ſuſpiciones. Omnino igitur & tu alios aut lauda, aut excuſa, aut prorſus tace, tuam ſolam vilitatem, ingratitudinemq́; continuè in oculis habens, & admirans, quod non omnes homines te deteſtantur & arguunt.

Non potes filia obtinere humilitatem, niſi diligas humiliari. Humilitatem neceſſè eſt præcedat humiliatio. Omnia igitur, quæ tibi eueniunt, accipe de manu mea, ad tui humiliationem. Dilige etiam ab alijs te humiliari ac vilipendi. Sine famam tuam traduci. Sile tu, & te mihi crede. Ego melius, quàm tu, ſcio famam tuam excuſare. Si teipſam defenderis, ſi pro teipſa pugnaueris, non indiges mea protectione. Si humiliter & patienter tacueris, ego noui tempus, quo pro te reſpondeam. Noli tu excuſando te, me præuenire. Ego pugnabo pro te, & tu tacebis.

¶ *De obedientia.*

OBedientia virtus eſt præclariſsima, & mihi maximè accepta. Opus, quod ex ſuo genere eſſet viliſsimum ac minimum, ſi propter ſolam obedientiam purè fiat, magis eſt mihi acceptum, magisq́; facienti proficuum, ac meritorium, alijs innumeris per voluntatẽ propriam factis. Neq; enim (crede mihi filia) ſacrificium potes offerre nobilius neque dignius, quàm vt cor humile, obediens, atque ad omnia offeras paratum. Siqui-

quidem fieri poſſet, vt vna obedientia poſſet ſeipſum homo propter me relinquere ac exire,& ita ſuam voluntatem propriam abnegando plus proficere,mihíque intimius coniungi,quàm ſi exercitijs alijs nobiliſsimis multo tempore vacaſſet. Quapropter debes eſſe obediens filia, vt ſi etiam ſpecie corporali me tibi præſentem cerneres,meaq́; præſentia fruereris, quemadmodum ſponſa cohabitans ſuo fruitur ſponſo, quando ad obedientiam auocaret te à me quiſpiam, tu me deberes relinquere & obedire. Hæc enim relictio non eſſet mei,ſed tuijpſius: quia proprium commodum,propriam conſolationem poſtponeres meo honori & meæ voluntati, quæ eſt,vt abneges temetipſam,& vt non quæras quæ tua ſunt,ſed aliorum: hoc igitur modo teipſam & propriam quæſitionem relinqueres. Nam me non relinqueres,ſed centuplo nobilius atque vberius inuenires. Diſce igitur te propter me relinquere,hoc eſt, tuo fructu, tua conſolatione, tua deuotione,tuo profectu,per tui abnegationẽ carere: vt quòd debitũ eſt faciendo,& me honores,& per aliam viam proficiendi non ſolùm nihil amittas, ſed centuplo etiam potiora conquiras. Quapropter nihil ſit tibi adeo charum, nihil videatur tam vtile,à quo propter obedientiam non ſpontè ac animo reſignato auellaris. Quicquid enim eſt, cuius amore obedientiam recuſas, aut ad eam triſtis remurmuranſque ac-

cedis, hoc idolum eſt propriæ voluntatis, plus quàm dici poteſt tibi pernicioſum. Si in loco fueris, vbi ſuperiorem non habes, aut vbi ipſamet ſuperior es, omnes homines facias tibi ſuperiores, obediens eorum voluntati, & ſuam relinquens. Verùm id non ex ignauia, ſed vbi licet, & ex ſtudio teipſam propter me abnegandi.

Obedientiæ virtutem ex intimo cordis dilige, eamque vſque ad mortem non deſeras, non ſolum ſuperioribus, verumetiam omnibus hominibus propter me, vbicunque mea non contradixerit voluntas, te ſubijciens, acquieſcens & obtemperans, idque ſine triſtitia, ſine murmure, ſine diſcutione. Quod vt poſsis liberius, non reſpicias ad hominem, qui mea tibi ordinatione eſt ſuperior, quàm doctus, quamve idoneus ſit, non aduertas nec penſes, an doctus illiteratuſúe ſit, præſtans an vilis, ſed hoc tantum reſpicias, quòd mea prouidentia tibi datus eſt ſuperior, per quem ego te regere volo, & in quo me tu debes conſulere & audire. Itaque hanc prouidentiam meam attende, qua non minus per ſimplicem quàm eruditum (imò per quemcunque volo) te regere, & mihi ſubijcere cupio. Quapropter ſine vllo ſcrupulo, ſine vlla formidine te ſubijcias oportet, & poſthabitis conſilio tuo ac prudentia, huius tantum iudicio ac ſententiæ te ſubſternas: quicquid ille diffinierit, quícquid ſta-

tuerit, ex ore eius tanquam ex ore meo amplectere. Ideo nanque ſeruis meis ſuperiores interdum parum literatos, aut minus exercitatos conſtituo, ne humanam ſapientiam, aut hominem quærant in homine, quin potius in homine me Deum ſuum quærant, qui per ſimplicem hominem, ſi confidere poſſunt, non minus eis reſpondeo, quàm per doctum. Atque idcirco ipſi quicquid reſponſum, quicquidve conſultum audierint, non vt ab homine, ſed ex me recipiant, mihique & meæ directioni tribuentes omnia, & nihil aſcribant humanæ ſiue prudentiæ ſiue ſimplicitati. Si igitur non vis falli, amplectere viam obedientiæ, & citra prælati aut ſpiritualis patris, aut ſuperioris tui iudicium nihil prorſus age. Viue ſemper in ſimplicitate & paupertate ſpiritus, ſine vllo proprio iudicio, ſine proprio conſilio, ſine proprio ſenſu, & ſine proprio videre, nec vllam admittas quærulandi ſeu murmurandi occaſionem: hoc melius ſemper æſtimans, quicquid ſuperior tuus, aut ſi ille defuerit, quicquid alij melius iudicarint, quàm diu manifeſtum id non fuerit peccatum. Et ideo ad plenam voluntatis propriæ internecionem, debes non ſolùm ſub obedientia hominis ſtare, ſed omnibus etiam creaturis te ſubijcere propter me.

Adeo nanque in te odiſſe debes voluntatem propriam, adeò illam debes extinguere, vt inter homines viuas, vbicunque fueris, non aliter ac

ſi abſq; voluntate propria ſores, hoc eſt, ac ſi nullam prorſus electionem haberes, ſed omnia tibi euenientia indifferẽter acciperes, hoc ſolo excepto, quod aliena ſemper tibi voluntas (vbi didiceris) magis placeat, & hoc excluſo peccato, ſeruataq; honeſtate & diſcretione. Proinde omnibus hominibus hoc modo conſentias in his, quæ tua ſunt, id eſt, quæ te ſolum reſpiciunt, ac ſi omnibus promiſiſſes obedientiam. Imò vbicunque etiam ſola fueris, non facias voluntatem propriam tanquàm propriam, ſed omnem vitam & omnia exercitia tua ordina ad tui abnegationem: hoc enim melius eſt tibi, quàm paradiſus. Siue igitur per internam inſpirationem, ſiue per ſcripturam, ſiue per ſuperiorem, ſiue per creaturam aliquam, aut alio quocunque modo voluntas mea tibi innotuerit, quandocunque etiam intus à me admonita fueris, mox cõtempta omni proprietate conſilij, iudicij, voluntatis, opinionis, amoris, inclinationisve, ſequere meam voluntatem. Diſcas autem ſapienter oportet, quæ ſit voluntas mea, ne quum te ſpiritum putaueris ſequi meum, ſequaris tuum, aut erroris deceptionisve ſpiritum. Eam ob rem omnia age per iudicium tui ſuperioris, & eius voluntati plenè te ſubmitte.

¶De

❡ De *mortificatione propriæ voluntatis.*

NIhil te poteſt torquere ô filia, niſi voluntas propria, cui ſi mortua fueris, nulla te lædere poteſt creatura. Quæ enim te lædere poteſt creatura, ſi tu tibijpſi mortua fueris? hoc eſt, ſi in te mortua fuerint hæc verba, aut potius horum verborum affectus, videlicet ego, & me, & mihi, & meum, hoc eſt, ſi nullus in te fuerit reſpectus proprius. Quis te læderet, quando ego in te viuo, & tu in me: cui reſiſtere non poteſt, ſed cogitur ſeruire omnis creatura? Cæterùm ſi voluntatem propriam tenere aut ſequi volueris, omnia tibi reſiſtent, omnia te impugnabunt, & velis nolis, nequaquam euades prouidentiam meam, tametſi hæc cruci, non conſolationi tunc futura ſit.

Porrò ſi voluntatem propriam exueris, pacem guſtabis internam, & gaudium propriæ voluntati incognitum. Nihil enim perturbat mundum, niſi voluntas propria. Propterea dixi diſcipulis meis: In mundo, id eſt, in his quæ mundi ſunt, hoc eſt, in deſiderijs proprijs, quibus mundus arridet, preſſuram habebitis: ſed confidite, quia ego vici mundum, vt & vos in me vincatis, & in me pacem habebitis. Incipe igitur & tu omnia deſideria mundi, omnemq; amorem priuatum in te radicitus extirpare ac mortificare. Alioqui, quomodo potes vincere mundum aut diabolũ,

neget ſemetipſum, id eſt, relinquat, mortificet, exuat voluntatem propriam, & tollat crucem ſuam & ſequatur me. Incipe igitur, quia ſic neceſſe eſt. Quicquid reliqueris, ſi teipſam nõ relinquis, nihil reliquiſti. Atque contra, ſi teipſam nõ amas, ſi teipſam non poſsides, ſi teipſam mihi relinquis, omnia propter me, licet in medio diuitiarum & honorum conſtituta, reliquiſti. Quò plus teipſam fueris egreſſa, tantò ego ingredior. Et ſi multum tibi mortua fueris, tantundem ego in te viuam. Si tibi diſplices, ego tanto ſuauior tibi ero: Relinque igitur omnia, vt inuenias omnia, hoc eſt, relinque te, vt inuenias me. Quouſque cunctaris filia? quouſque trepidas? Omnem preſſuram tibi ſolus amor tui, & modica, quam ad me habes, confidentia faciunt,

Deſere igitur te, & mihi crede. An ego te poſſum fallere? Quare non credis te mihi? Cur non confidis meæ bonitati? Quid tibi ipſi prodeſſe potes? quid tibi cõferre? Quid es ſine me? Nũ periclitaris, ſi te mihi tradens deſeras te? Vide cui tradis te? Mihi vtique, ſine quo non potes eſſe aut ſubſiſtere, quanto magis nec bene eſſe. Mihi te trades, quo cum non potes male eſſe. Mihi te trades, qui non poſsum te proijcere, non poſsum deſerere, non poſsum decipere: quia non poſſum te non amare,

Confidenter igitur & incunctanter proijce te in me, ego recipiam, ego ſeruabo te. Quaſi non ſis,

ſis, ſic es extra me: ideo ſi vitam quæris, proijce te & amplectere me, vt & ego amplectar te, adeoq; mihi coniungam te, vt ſi quis te lædere, ſi quis te velit tangere, neceſſe fiat, vt ante tangat me. Proinde hilari & prompta mente relinque te, vt neq; hoc neq; illud procures, optes aut eligas, ex aliquo reſpectu, amore aut inclinatione tuijpſius, ſed omnia ſint tibi propter me æqualia: illud verò magis charum magisq; deſideratũ, quod mihi cognoueris magis acceptum. Semper enim in corde tuo verſari debet, quàm patri in monte ad paſsionem iturus obtuli, oratio: Domine, fiat voluntas tua: Item: Verumtamen non mea, ſed tua voluntas fiat. Item: Doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu. Item: Fiat mihi ſecundum beneplacitum tuum.

Vis autem ſcire quantum te reliqueris, quantumve tibi mortua ſis? vide quando damna rerum, quando contumeliæ, quando iniuriæ tibi eueniunt, an turberis, & an plus turberis, quando tibi, quàm quando alteri acciderint: hic amorem tuum inuenies ad creaturas, imò ad teipſam. Ideo enim temporalia bona, ideo honores, ideo quietem, ideo alia huiuſmodi miſera & caduca diligis, quia teipſam diligis. Hæc enim tibi optas, quum potius, ſi me amares, hæc propter me à corde proijceres, omnia verò aduerſa æquanimiter ferres, nec magis quando tibi, quàm dum alteri

alteri contingunt aduerſa, multò minus turbareris.

Sola enim cauſa deberet eſſe triſtandi, ſi mihi irreuerētia aut cōtemptus fiat. Itaq; qui ſeipſum reliquerit filia, huius operis exercitium atq; ſcopus eſt, à ſeipſo deficere, ſeipſum exuere, transformari, & à medijs quibuslibet inter ipſum & me exoccupatū ac liberum fieri. Media minima, ſunt cogitationes ac ſimilitudines de creaturis: maxima, propria voluntas, quæ quanto validior eſt, quantò latiorem in homine occupat locum, tantò ego ibi ſum minor, tantoq; minus in anima poſsideo. Quàmdiu itaque ſentis inclinationem aut tractum naturæ ad vnam rem magis quàm alteram, nondum perfectè mortua es, & habes adhuc quod in te mortifices. Quicquid igitur ſentis, quod poſsit te afficere extra me, quicquid animum tuum nititur occupare, mutare, aut detinere, quicquid ſimilitudinem ſui conatur imprimere, quicquid ad ſe trahere, quicquid voluerit te mœſtare aut inuoluere: hoc ſtudeas mente introuerſa, clauſa, ac ad metum, lucrum ac damnum, quietem ac laborem, gaudium & mœrorē, ſolicitudinem omnesq; id genus occupationes cordis, horumq; reſpectus ſupergredi. Si enim fixeris animum tuum in me, hæc omnia calcabis. Porrò ſi te amaueris, ſi teipſam non exueris, pro te gaudium ac triſtitiam, irā ac metum, ſolicitudinē & paſsiones innumeras ſemper habebis. Quo

circa nunquàm, niſi tui oblita ac tibiјpſi mortua, potes eſſe tranquilla. Deficias igitur à te oportet, vt in me ſolo viuas, in me ſolo ſapias, & me ſolũ ſentias filia. Nihil tibi deerit, ſi hoc modo tibi defueris. Nihil deerit, quàm diu mecum fueris. Ego tui curam habebo: ego protegam te, Nihil potes negligere hoc modo tui negligens: quia centuplum in me reperies. Omnem igitur curã, oẽm ſolicitudinẽ, oẽm timorẽ proijce in me, & teipſam crede mihi. Spera & confide in me, non poteſt te fallere ſpes tua, nec eſſe poteſt nimia, ſi bona aut pœnitens fuerit vita tua. Quicquid homini amico velles cõqueri, hoc reuela mihi. Ego tui curã ſuſcipiam, ego te nutriam, ego te foueã, ego te defendam. Tu verò, quaſi à teipſa aliena, me ſolùm cures, quomodo videlicet teipſam, id eſt, deſideria tua, priuatum amorem, ſenſualemque appetitum in te radicitus mortifices & extinguas, abrenuntiando omnibus deſideratis, quorum cauſſa vt deſiderentur, non erã ego Deus tuus. Hanc autem obedientiam, hanc propriæ voluntatis abdicationem, hanc tuijpſius relictionem zelari debes propter me, cui adeo reſignata, adeo ad omnia debes eſſe ſubiecta, vt nullam omnino habeas voluntatem aliam, quàm beneplacitum meum.

¶ *De conſyderatione diuinæ prouidentiæ.*

QVàmdiu in te fuerit optio, electio, aut inclinatio, vt tibi in vna re maior ſit voluptas, maior quies, maior conſolatio, quàm in altera: adhuc proprium aliquid in te eſt, necdũ perfectè abnegaſti te. Siquidem indifferenter ac æqualiter omnia deberes amplecti, & in ſola mea prouidentia ſtare ac niti: hoc enim maximam tibi pareret libertatem, maximam pacem, maximam tranquillitatem. Nihil igitur ſuper teipſa ſtes, nihil ingenio, nihil viribus tuis credas, nihil tibi confidas, nihil tibi ſuper te promittas, nihil ſuper te ædifices, nihilque proponas, nihil profectui tuo, nihil voluntati tuæ, quamlibet bonæ, fidas: ſed teipſam omnibus modis deſerens, extra teipſam eas, & extincta omni proprietate, in me ſolo ſtes & requieſcas, meæ bonitati confidas, meæ gratiæ, meæ prouidentię innitaris, parata omni tempore citra electionem, ſine diſcrimine, & ſine retractione cordis, pro mea voluntate, tá aduerſa quá proſpera ſuſcipere, in tempore ac æternitate, hoc vnũ deſiderans ſemper eſſe ſecundum meam voluntatem. Quapropter quàm multum aut parũ proficias, quàm propè aut longè mihi ſis, quá magna aut modica habeas dona mea, vtrum ad purgatoriũ aut ſine purgatorio exeas, quandiu pati habeas, & quando: totũ committas

prouis

prouidentiæ meæ, nec aliud deſideres, quàm nunquàm aliter inueniri, atque meæ bene placuerit voluntati, nec aliud tibi bonum maius optes, aut euenire poſſe exiſtimes, quàm vt ſuprema, vltima, laudabiliſsimaque mea voluntas in te fiat, tuque mihi, iuxta quod maximè velim, placeas: voluntas mea ſit perfectio tua, atque perfectionis menſura.

De futuris nulla cor tuum moueat quæſtio, nulla ſolicitudo, nullam de incertis & contingentibus admittas curam, ſed mihi, quia omnia rego, omnia committe. Siquidem malum ipſum expectatũ aut formidatũ, poteſt fieri vt non veniat, quũ verò præſens fuerit, ſufficit diei malitia ſua. Quomodocunq; enim & quicquid permiſero, prouidentia mea tibi placere debet ſuper omnia, & laudare me debes & certiſsimè tenere, id optimum tibi eſſe, ac manu id mea benigniſsima tibi, hoc eſt, in vtilitatem tuã præuiſum ac præordinatum: modo plena fiducia innitaris ſuper bonitate mea. Bene de me ſentire, firmiter in me confidere, ac plenè ſe mihi relinquere, prędicant bonitatem meam: propterea adeò hæc mihi placent in homine, vt nõ poſsim illum relinquere, nec poteſt illi mali aut pernicioſi quid accidere, qui ſpem ſuã in me locauit. Quantò maior in te ſpes & fiducia eſt erga me, tantò plus & perfectiùs obtines, quicquid deſideras. Et quicquid tibi acciderit, ſi ita bonum me credis, vt aduerſa &

inimica omnia in bonum tuum, hoc eſt, in vtilitatem tuam tibi conuertam: hoc fiet. Et, ſi tu ſaltem didiceris omnia ita accipere, abſque vllo dubio fiet. Solent pij etiam amici mei orare, vt à purgatorio præſeruem illos: non id malè eſt rogatū: perfectiùs autem orabis, ſi antè pedes maieſtatis meę prouoluta deſideres, vt iuſtitiæ meæ in tua paruitate ſatisfiat, obtuleriſque te in gloriā meam, ad purgatorium, & ad quodcunque mihi beneplacitum, pro beneplacito meo ferendū, pluſque delectet te voluntatis meæ impletio, quàm purgatorij euaſio. Itaque ſi amorem ac zelum inordinatum, quem erga te & pro te, item pro ſenſu atque voluntate tua habebas, per gratiam meam viceris, & plena confidentia perfectè te in me proieceris, mihique ſoli innixa fueris: ſenties gratiam meam mira in te operantem. Intende igitur in me filia, & cogitans me relinque te, & ego cogitabo pro te; ſemperque tibi aſsiſtens non deſeram te.

Iterum dico: Cuncta quæ tibi eueniunt, purè, nudè, ac immediatè accipias de manu mea, & nō à creatura aliqua, in omnibus admirans, laudans, & cum amore ac gratiarum actione deſideráter acceptás de bonitate mea prouidentiā meam, qua in omnibus, quæ tibi eueniunt, intendo ac operor tuā ſalutem, tuiq; ſingulariter recordans, hæc tibi mitto & ordino, vt hæc ita agere aut pati habeas, quo tui miſerear. Stude igitur

& tu

& tu in omnibus,quæ vides & quæ ſentis,& in omnibus,quæ tibi occurrunt , elicere laudem ac honorem meum:vt intelligas,quare hæc permiſerim,id eſt,ex quanta charitate,& quomodo tu ad me & in me eadé referre debeas, teque ſimul offerre in originem,vnde tibi effluunt,hoc eſt,in bonitatem meam,ad gloriam meam.Si hoc eſſes exercitio perfectè aſſuefacta,quò nõ minus libenter triſtia,quàm læta, de me ſuſciperes, & me in omni creatura ſcires inuenire : tunc nihil adeò eſſe poſſet tibi contrariũ,quod nõ faceres tibi vtiliſsimũ,imò nihil à me foret tam alienum,vnde mihi ſacrificiũ non offerres . ſiquidem in omni creatura ego ſum,& præter me nulla poteſt ſubſiſtere. Ea propter nulla creatura tã eſt vicina ſibi, quã illi ego,qui vnicuiq; intimus ſum.Adeò autẽ pauper eſſe deberes ſpiritu, vt non habeas quod velis,aut nolis,non habeas, inquam, quod cupias,aut fugias tui cauſa, ſed beneplacitum meum ſolum,quod vbiq; ex ordinationibus & permiſsionibus meis(ſi me purè quæſieris,& prouidentiam meam attenderis)mirabiliter intelliges.

¶ *De ſuſtinenda aduerſitate.*

TRibulationem omnem atq; aduerſitatem, tanquàm nuntium ſignum gratiæ meæ tibi appropinquantis,accipe.Prptereà,quandocunque ſentis te moleſtia aut aduerſitate premi, gaude,

gaude, ſciens quia meruiſti. Itaque nemini, quàm peccatis tuis, quod pati habes, imputa, ſimulque gratias age, quòd oculis miſericordiæ meæ reſpiciens te, hac gratia dignatus ſim, qua filiorũ virga hic te viſitem, arguã & caſtigem: nec quomodo digna fores, te proijciam. Quandiu arguo, quandiu flagello te, ſignũ eſt, ꝙ meliorem te fore cupio. At ſi correptionem ſubtraxero, relinquens temetipſam tibi, videberis quidem tũc pacem habere & tranquilla eſſe, ſed infœliciſsima es, à qua vigilia & cuſtodia mea ſubtracta eſt. Quæcunq; igitur pateris, dic tibijpſi: grauiora ego commerui. Quæ ſi etiã nulla commeruiſſes: mei tamen amore & in gratiã meã, quia hæc tibi aduerſa ferenda impoſui, ne meum impediatur beneplacitum, amantiſsimo patientiſsimoque corde libenter omnia ſufferre deberes: quandoquidem ego pro te paſſus ſum. Qui tametſi nihil paſſus forẽ, nónne propter beneficia mea infinita, quæ tibi impertior quotidiè (quicquid enim habes, à me ſolo habes) dignus forem, ꝑ quo nõnihil ſuſtineres? Poſtremò, eſto: nihil horum ſit: nihilominus cogitare debes, quod mea es, à me facta & plaſmata, nec minus mea, quàm lutum in manu figuli: quodq; idcirco poteſtatis & iuſtitiæ meæ eſt, tecũ agendi quæcunq; volo, tibi verò ne cõtradicere quidem licet magis, quàm figulo lutum. Quid enim contradicere habes creatori, ſiue conſoler ſiue affligã? Iam tantorum malorum

tibi

tibi conſcia,quæ commeruiſti, quidni deſideres etiam contemptum,quo bonitatem meam ſpreuiſti, ſuper te puniri,& ſuperbiam tuam humiliari?

Verùm accedit aliud potius, videlicet quod ego amor tui,vt noſti,ſum fideliſsimus, optima quæque & ſaluberrima tibi prouidens. Cumque volũtatis meæ fuerit,antequã crearem te,vt hac hora,hocq; momento eadem ipſa, quæ pateris, patiaris:hæc itaq; amantiſsima mea voluntas,fidelitate & charitate plena,vt impleatur, tibi nihilominus debet eſſe deſideratiſsima, adeo vt quicquid pateris,cum alacritate,dulcedine, gratiarũ actione,mititate,deuotioneque cordis patiaris, nihil amari turbulentive cogitans aduerſus eos, qui tibi moleſta aduersáve irrogare videtur,quin potius eos,vt meos in hac re miniſtros, atque à me ad hoc miſſos iuſſosque cogita, & me ſolum intuearis,conſiderans,quàm benigno, quàm amanti,quàm denique pio ac fideli corde tibi,hęc vt patiaris,procurauerim.

De ſola igitur manu mea,ſine alio medio,accipe,quicquid ſuper te venerit triſte,& ex amore tibi ad vtilitatem tuam miſſum intellige. Tam deſideranter itaque illud ſuſcipe, quàm amanter ego mitto.Vnde, cum nihil paſſa fueris aduerſi, tunc demum alienum tibi me atque offenſum putes, vtpote qui munus præclariſsimum,quo omnes amicos honorare exornareq;

ſoleo, hoc eſt, pati & tribulari, tibi nunc ſubtraxerim.

Recole, quantas perſecutiones, quantas contradictiones, quantas pœnas & fatigationes, quanta mater mea chariſsima, quanta denique amici mei, veſtigia mea imitantes, perpeſsi ſumus. Deinde, quod nemo ad æternitatis gloriam, niſi per crucem calicemque aduerſitatis peruenerit, quòd inſuper non alia ſit, præter hanc regiam, via ad patriam, quam te quoq; ambulare neceſſe eſt, ſi modò nobiſcum in beatitudine, noſtro deſideras conſortio frui. Poſtremò, quod tã vile aut modicum non eſt, quicquid mei cauſa egeris aut paſſa fueris, vnde glorioſam maximamque à me non recipias mercedem. Veruntamen ego nolo, vt tu quaſi pro mercede mihi ſeruias aut patiaris, ſed nudè ſolo amore. Ego ſcio, quid præmij tibi dare volo: volo, inquam, quia nulli debeo aliter, niſi quia volo: dona enim mea gratuita ſunt. Tu igitur noli de præmio cogitare, ſed nobiliori modo, amantiori, fideliorią; corde me cogita, & propter me, ex charitate te mihi ſubijce ad omnia, quæcunque volo. Si ſcires filia, quãtus eſt tribulationũ fructus, pro voto ſuſciperes, gloriari in cruce ac tribulatione. Quantò igitur plura tibi occurrũt aduerſa, quantoq; deſiderijs tuis (etiam quæ ſunt ad placendum mihi) obſiſtitur: tantò debes ad patiendum eſſe ferventior, tantoque erga me reſignatior: quia mea volun-

voluntate ac prouidentia agitur, quando voluntas tua etiam bona impeditur, vt videlicet pro vna, duæ tibi virtutes naſcantur, habeasque ſimul ex bona voluntate (tametſi nõ permittaris operari) boni operis mercedem, & ex aduerſitate voluntatem impediente, patientiæ coronã. Adde, quòd bona voluntas quantò fuerit aduerſitatibus tentata & inuenta fidelior, quantoque manet inter cõtraria ſtudioſior: tãto ei repoſita eſt apud me glorioſior corona. Itaque quia te diligo, volo vt tota ac purè fidelis mihi ſis ſpõſa, volo vt abſq; vlla proprietate mihi ſeruias, easq; nõ quo tu velles, ſed quocunque te miſero ſiue duxero, ne in his quoq;, quibus mihi placere intendis, teipſam ſimul quæras, quin potiùs vt fidelis, deuota ac obediens ancilla, quæ extra dominæ ſuæ voluntatem nullam habet electionem, ſic tu nulla in re teipſam, ſed me ſolùm purè quæras, ſitque id tibi ſemper acceptiſsimum, quicquid ego per manus hominum, aut quomodocunque volo, impoſuero tibi ferendum.

Non igitur ad homines reſpicias, neq; hominibus imputes, ſi pati habeas. Quid noxæ habet virga, ſi pater corrigere filium tentans, hac vſus fuerit? Et tu cur iraſceris hominibus, qui pro flagello in tui emendationem aduocati, mihi ſeruiunt? Non igitur cõtra illos pugnes aut diſputes, ſed hoc obſerua, ne tua te impatientia lædat, & fructũ, quem aſſequi debueras patiendo, amittas

queru-

querulãdo. Patiendo igitur ad omnes homines eſto benigna ac mitis, eſto ſerena vultu, vt nulla turbulentia, nullaque rimonia, nulla deiectio animi ſeu triſtitia, nec quicquã in te deprehendatur, vnde intelligaris pati aut grauari.

Si te arguerit quiſpiam aut conuitiatus fuerit, ſerenum ac benignum oſtende vultum, tacens, atque in ſignum dilectionis bene acceptantis, boni omnia conſulentis, nec vltionem cogitantis, nec iniuriam ſentientis, cum verecundia humiliter ſubrideas. Caue autem ne tunc loquaris, niſi duo aut tria verba modeſtè. Ita te exhibeas humilem ac mitem, vt nemo non audeat corripere te, nemo timeat deſpicere, nemo conuitia inferre. Diſce in omni aduerſitate, ad omnem obiurgationem, ad omnem contumeliam aut iniuriã tacere, ſuſtinere & quieſcere, & inuenies meam gratiam, ad quam alioquin nunquàm perueníes, niſi tacendo, & ea quæ tibi ferenda impono, æquanimiter ſuſtinendo.

Habes autem, ò filia ſimul ac ſponſa mea, vitã meam patientiæ ac mititatis exemplar. neque enim otiosè dixi: Diſcite à me, quia mitis ſum & humilis corde: quandoquidem vita mea patientiæ, humilitatis ac mititatis fuit exemplar. Inter pœnas ac acerbos cruciatus, inter deriſiones & blaſphemias, inter truces hoſtium minas, & vultus impios, quid à me querelarum aut murmuris egreſſum eſt? Cui inimicorum maledixi?

ledixi? cui aſperè loquutus ſum? cui durè reſpon di? cui male ſum precatus? imò cui non condolui, qui pro omnibus ſimul oraui? Sic tu in ſilentio & tranquillitate patientiam habe, & eſto ſine murmure ac querela mitis. Noli tu pro teipſa pugnare: noli pro te reſpondere: noli te defendere aut excuſare. Tace, & teipſam ac cauſſam tuam mihi committe: ego pugnabo pro te, & tu imperturbata immotaq; in ſilentio mihi interim inhære, parata cum deſiderio omnem confuſionem potius ſuſtinere mei amore, quàm vt intus, vel extra remurmures in minimo. Quandiu videtur tibi iniuria fieri, quandiu æſtimas te indigna & iniuſta pati ò filia: tamdiu neque ad veram patientiam, neque ad tuijpſius cognitionem perueniſti. Occurre igitur hilaris & deuota omni aduerſitati, & teipſam offer mihi ad patiendum, ad carendum, ac ad laborandũ portandũque, quomodocunq; volo. Hunc diem æſtima amiſſum, quo crucem non ſenſeris ſingularem. Si ſcires, quãtus eſt patientiæ fructus, magnã illis reuerentiam, magnã gratitudinem exhiberes, qui te premunt. Cogita, quomodo ego agnus innocens, ad eos, qui me conſpuebant, flagellabant & crucifigebant, cor mitiſsimũ gerebam, atq; per omnia tranquillũ, eoſque excuſabam, ac pro illis orabã. Ita tu oportet vt nullas iniurias reputes, nec, quod iniuriæ tibi fiant, arbitreris, ſed me ſolũ reſpicias, me attendas, & quod ex dilectione

ego

ego ſolus omnia tibi hæc faciam,intelligas.Hoc modò filia,nihil eſt in creaturis,quod non ſit via tibi & occaſio vberioris gratiæ meæ: quia in omnibus inuenies me,modo creaturam non vt creaturam,ſed me in creatura,quemadmodum debes,contemplata fueris,in creatura me receperis,me audieris,me ſenſeris: ſiquidẽ in omni creatura tibi loquor.Auſculta igitur,& intellige per vnamquamque rem, quæ tibi accidit, quid à te velim.vbi verò didiceris meam voluntatẽ: mox ad illam debes eſſe paratiſsima. Si ita auſcultares: hoc modò totus mundus tibi liber eſſet & eruditio,

¶ *De carentia conſolationis.*

VIa regia eſt & ſublimis perfectorum omnium amicorum meorum,& abs te quoque ambulanda, videlicet non habere in omni preſſura,in omnique aduerſitate,vnde cõſoleris,adeoque pauperem eſſe,vt non ſuperſit tibi quò te vertas,quò confugias:cui cõfidas,aut quẽ conſulas,in quẽmve reſpicias,prærer me:vt nihil aliud tibi reſtet aut relictum ſit, quam animaduertere ac penſare, quãtopere poſsis ad meã gloriã in hac preſſura ſuſtinenda proficere,intus per deſiderium te offerendo, & extra humiliter omnibus te ſubijciendo & ſeruiẽdo,perinde ac ſi omnibus impunè,citraq; iniuriam liceat, imò à me

præceptum ſit, te premere ac conculcare. Hic omnis querimonia, omnis argumentatio, omne murmur, omnis diſplicentia erga proximum ceſſabit, & qui te durius præ cæteris premũt, hos amabis tu arctius: propterea ꝙ viã abnegationis tibi aperirent, occaſionemq́; me placandi, itemq́, gratificãdi mihi præbẽt. Inſuper gaudebis, ꝙ materiã exercendæ virtutis probandæque dilectionis erga me (quòd ſi me perfectè amares, ſummopere deſiderares) tibi offerunt.

Eſt aũt adhuc altior perfectio, omni videlicet cõſolatione tũ humana, tũ diuina deſtitutũ, tẽtationibus, preſſuris, anguſtijs, dubijs, perplexitatibus, aduerſitatibusq́; oneratũ, & quaſi à me proiectũ, aut obliuioni traditũ, nihilominus à me ad creaturas ſe non cõuertere, nec à me recedere, nec ad mundana redire ſubſidia, nec ſibi cõſolationes aut reuelationes expetere, ſed mihi fidere, me præſtolari, & munda fide ac ſola charitate mihi inhærere, paratumque ſic manere, quandiu mihi placet: imò ad hæc & alia quæcunque pro mea voluntate, & ad gloriam meam ſe mihi relinquere, ſe reſignare, & me in huiuſmodi preſſuris, quomodocunque etiam poteſt, vel arido corde laudare.

De pace interna ac mitilate cordis.

SAtis iam intelligis ò ſponſa, quàm te oporteat eſſe patientem, quamq; in patientia mitẽ, hoc eſt, cũ æquanimitate, pace ac tranquillitate cordis omnia tolerantẽ (neq; enim aliud eſt mititas, quã in vera patientia tranquillitas) vt nihil te etiã contriſtari, nihil perturbare queat, quicquid extra me tibi acciderit: ſiue in tempore id fuerit, ſiue in ęternitate, hoc ſolo dempto, ꝙ à gratia & charitate mea nõ velis eſſe excluſa, nec volũtate à me auerſa. Hoc.n. nõ eſt negligendũ, ſed ſummopere curandũ, vt charitate mihi ſemper cõiuncta maneas. Deinde quocunq; loco, quacunque pœna aut cõſolatione tenearis, ſi hoc ipſum ad gloriã meã, & præcipuũ beneplacitũ meũ ſit, in hoc gaudeas, ꝙ meæ ſubiecta ſis volũtati, parata iuxta voluntatẽ meã & cõſolari, & tribulari. Sic conſtitutã nihil ab extrà aduenięs poteſt te cõtriſtare. Nihil enim tuæ voluntati eueniet contrariũ, dum mea ſemper eſt tua voluntas, nec aliud habes atq; meum velle: ideò ſemper (quod dixi) fiat voluntas tua in omnibus. In hoc enim tibi ſummopere eſt gaudendum, quod mea in te perficitur voluntas. Ideò in interiore homine tota tunc es in pace conſtituta, quamuis in homine exteriori preſſura ſit & deſolatio, quam tamen in pace recipis: quia aliud non vis,

quam ego volo. Hoc modo filia eſto tranquilla, prouidens, quo furor in te omnis, omniſq́; quærimonia penitus extinguatur, & vis ipſa in te iraſcibilis iñ quodã ſilentio immobilitetur. Concupiſcibilis verò, circa virtutes ſtabilita, in me eleuetur. Porrò rationali his congaudente, & conſcientia pace ipſa ac ſerenitate ſua perfruente, anima tota tranquilletur.

¶ *De proximi dilectione.*

AD omnem proximum filia, cor habeas cõpaſsione & caſta dilectione plenum. Caſtam voco dilectionem, quæ cor non inquinat concupiſcentia carnali, nec ſociali occupat familiaritate, nec inordinata affectione cõmaculat, nec diſtractione inquietat cogitationũ, nec deſideriorum turbat importunitate, nec ſimilitudinum ac phantaſiarum multiplicat imaginatione: ſed citra electionem perſonarum, citra diſtinctionem ſexus, omnem hominem in me amplectitur nudæ charitatis effluxione. Itaque plena pio fauore, plena charitate, congaudeas omnium ſaluti & profectui, atq; rurſus ſingulorum neceſsitatibus, tota ſcatens compaſsione condoleas, benignitate, affabilitate, miſericordia & pietate affluens & effluens ad vniuerſos, vt ad conſolandum, ad ſeruiendum, ad ſupportãdum & ad ſubueniendum prona ſemper ferueas, quibusque

potes

potes modis, idque hilari corde, omniũ infirmitates, tum corporales, tum ſpirituales, tuas exiſtimás, & erga quoſcunque pijſsimæ matris affectum in te transformans. Quapropter ſtudeas excuſare omnes, & promouere oratione, beneficijs, & obſequijs. Porrò in quos beneficij aliud non potes conferre, ſaltem vultu benigno, dulci alloquio, & ſigno, eorum ſtudeas triſtitiam delinire.

Cauè maximè quempiam iudicare aut ſpernere: quia vehementiſsimè id animæ tuæ nocet, & mihi diſplicet: quin potiùs & ſuſpitiones malas fortiter exclude. Excuſa omnes, etiam qui labuntur. Cum peccantem vides, dic: quod ad emẽdationem maiorem à me permiſſus ſit labi, quòd ignorantia aut errore deceptus, bonam habuerit intentionem, quòd nimis validè concuſſa tentationi eius infirmitas ſuccubuerit. Dic, & verè ex animo dic, quòd multò grauiùs cecidiſſes tu, ſi te hæc tentatio apprehendiſſet. Diuerſo oculo tua & proximi opera debes intueri. Nam tua ſeuero oculo debes trutinare, magni faciendo defectus, & virtutes parui pendendo. Contrà verò, proximi defectus debes parui æſtimare, magni pendere verò virtutes: quapropter ſemper caue loqui & audire mala de alijs. Nunquàm quando iram ſentis (ſi corripiendus ſit) proximũ arguas. Quid enim prodeſt, ſi tu illum ſanas & te vulneras? Aut quid confert hæc medicina, ſi

vnum vulnus ſanare conaris, & decem interea infligis alia? Expecta tempus correptionis, quando & tu tranquilla ſis, & ipſe fructum correptionis recipere poſsit: tunc corripe, cum in ſpiritu lenitatis & dulcedinis, magis orando, cohortando, quàm durè tractando, orans interim gemitibus me, vt correptio in eo ſalutem operetur. Caue ne diſſenſionis, diſsidij, odijve cauſſa ſis, ſed ad pacem vbique loquere, memor quod dixerim: Beati pacifici, quoniam filij Dei vocabuntur. Si quis te offenderit, ſi odio te perſequitur, pro malis beneficia, pro duro & liuido vultu, dulcem & ſerenum, pro aſperis & contumelioſis verbis, manſueta & lenia redde: hoc modò facilius ad ſui cognitionem illum reduces.

Ex omnibus laboribus, miſerijs, paupertate, contemptu & doloribus, quæ vides in hominibus, collige labores, afflictiones, contemptum, pœnas, ac reliqua dura & aſpera, quæ pro te ego ſuſtinui, vt in quouis homine me contempleris, me ſentias, me diligas, mihi compatiaris, & in me transformeris.

¶ *De puritate cordis.*

STude puritati cordis, vt abſtracta nulli inhæreas delectationi, imò nullam quæras delectationem, nullam recipias delectationem, ex deſi-

deſiderio delectationis nulli acquieſcas. Cogitationes quoque non ſolum illicitas, ſed otioſas omnes ac inutiles proſcinde, nulli ſcienter in te dans locũ. Propoſitũ tuum ſit, nihil cogitare, niſi aut me, aut propter me. Similitudines & formas rerum, quantum potes, intra te nõ recipias, ſed imagines & fantaſias quaſcunque, ilico vt ſe manifeſtauerint, repellas. Curas & ſolicitudines omnes in me proijcias. De quocunq; euentu nõ perturberis. Sta ſemper ſuper cuſtodia cordis tui vigil, ne vlla affectio inordinata ad hominem ſeu creaturam quamcunque, nullum deſideriũ ſenſuale, nulla paſsio vitioſa, nulla concupiſcentia, & vt nulla inclinatio, nulla intentio vitioſa in te quieſcat. Noli conſentire, vt medium quoduis minimum ſit inter me & te. Tu etiam nulla in re teipſam quæras aut intendas, ſed me ſolum purè ac ſimpliciter. Mentem tuam vbique erige ad me, ſemperque eleuatam tene, vt quicquid loquendum, tractandum, cogitandúmve tibi fuerit, mecum illud primum tractes, per orationem & internum colloquium ſpiritus. Quapropter omnis actio, occupatioque exterior, materiam & occaſionem tibi præbeat orandi, imò ipſa occupatio animi tui non aliud ſit, quàm iugis perpetuaque oratio. Nihil videas tam alienum, nihil tã diſtortũ, ex quo occaſionẽ nõ haurias orandi atque me laudandi. Ex omnibus eleues mentẽ tuam, & transferas affectum tuum in me. Quic-

quid vides pulchrum, quicquid amœnũ ſeu delectabile ſentis, refer ad me, vt ego ſolus omnis tua delectatio ſim. Omnia te ædificent, & nihil tibi occurrat, ex quo non mediteris animæ tuæ aliquem profectum.

¶ *Quomodo omnia bona purè in Deum ſunt referenda.*

EX operibus meis atque donis, nihil tibi debes vendicare. Dona quidem mea cognoſcere debes in me, & beneficentiam meam, charitatem gratuitam, ac benignitatem admirari. At nihilominus tuam vilitatem ſemper ante oculos debes habere & nihileitatem, vt ex donis meis nihil tibi aſſcribas, nihil vendices. Nec inde gaudeas aut conſoleris, quod à me aliquid receperis, quódve in te aliquid operatus ſum boni. Non debes, inquam, propterea gaudere in te & propter te, videlicet quod aliquid aſſequuta ſis, quia illud eſſet gaudium proprium: ſed debes gaudere in me & propter me, quod tam pius & miſericors ſuper indignos & ingratos: quæ bonitas mea tantò manifeſtior facta eſt in te, quantò tu vilior es, & mihi ingratior. Itaque in donis & ex donis meis læteris, non propter te, ſed propter me. Et propterea in huiuſmodi habe te (excepta gratitudine & humiliatione, quæ ex donis meis creſcere debent) ac ſi nihil tibi

datum,

datum,nihil in te factum ſit,nihil ſenſeris, oculos tuos dirigens in tuum non eſſe,non poſſe, & in tuum deficere,ne extollaris,& ne in te gaudeas aut tibi blandiaris,ſed omnia refer in me. Si igitur dulcedinem illuminationémve ſenſeris aliquam,aut ſi per te gratia mea beneficium, bonúmve operata fuerit in alio homine : gaudere quidem potes de bono,quod ex me factum eſt, non autem ſuper illo gaudeas in te, videlicet quod tibi hoc faueas atque læteris (latet enim amor proprius)quod per te hoc factum ſit, ſed auerte cor tuum potius ab illo,quod factum eſt,& à teipſo, nequaquàm hæc duo ſimul cogitando, id eſt,teipſum & meum beneficium: niſi, vt dixi, id fieret ad collationem meæ bonitatis, & tuæ vilitatis.Sinę hoc pro illo tempore trãſire, quaſi nõ ſit factum, quaſi nihil ſenſeris: & in me interim intendas,& non in donum. Non igitur donum ipſum inſpicias,nec figas ibi animum tuũ,nec lęteris,nec ibi quieſcas.Imò ſi quid ſentis: non diſcutias, nec inueſtiges curioſa intra te voluens, quid ſentias,quid ſit, & vtrũ à me an aliunde ſit: (hæc enim faciunt mediũ inter me & te, & te remorantur à me)quin potius illud tranſeas,penetres,& intimius te mihi relinquere ſtudeas. Eligas aũt magis,quæ intra te aguntur hoc modo, neſcire, quàm vt curioſo hoc ſcrutinio gratiam meã impedias,& periculũ tibi cõpares, vnde infleris,aut vnde tibi placeas,aut ex proprio amore

in te & pro te gaudeas. Committe hoc, vt cætera omnia, mihi. Hoc vnum ſecura certaque tene, ſi à me quippiã tibi datur boni, citra tua merita indignæ ingratæq; datur. Perplacet mihi hæc humilitas, vt propter vilitatẽ, indignitatẽ ac ingratitudinẽ tuã formides, paucasq; in huiuſmodi, habeasq; inde verecundiã ac turbationẽ, & potiùs putes nihil eſſe quod ſentis, aut à me nõ eſſe, quã ꝙ ſuper hoc gaudendo, quieſcas. Memor eſto, quòd Apoſtolis meis quoq; prohibuerim, ꝙ non gaudeant ſuper miraculis, & quòd immũdi ſibi ſpiritus ſubijcerentur, quãuis certiſsimè à me hoc donũ accepiſſe non ignorarent. Sic tu quoq; filia, ſuper conſolatione, aut dono quocunque accepto, non glorieris in te, nec gaudeas extra me, hoc eſt, aliter quàm propter me, nec in eo quieſcas (abſcondit enim ſe vbiq; priuatus amor, qui incautis facillimè imponit) ſed in me ſolo, id eſt, de gloria mea ac beneplacito meo. Nihil enim de donis meis gloriari, nihil tibi laudis vſurpare, aut vendicare, nihil tibi aſſcribere debes, nihil tibi prorſus tribue aut tribui ſine, nec exultes inde, quaſi in re tua: ſed omnia ad me, & in me referas, & ſerua te alienam ab omni proprietate, nihil tibi tribuendo, nihil ꝓ te zelãdo, nec ꝓ te gaudendo. Viue ſine proprio conſilio, abſque proprio iudicio, ſine proprio ſenſu, omnino pura per ſpiritu. Filia, ſi mea cupis eſſe ſponſa, cor tuum ſemper ſerua caſtum, purum, ab omni amore

alie-

alienum, liberum, & à nulla creatura poſſeſſum. Quotieſcunque amorem ad hominem aliquem, aut ad quamcunque creaturam ſenſeris, aut ſenſualem aut naturalem: toties ingemiſcens ad me aſpira, expetens meam gratiam, & meam amicitiam ſolam, ſecuram, fœlicem & ſempiternam. Quicquid enim erga creaturam in ſenſibus tantũ agitur, impurũ eſt, & periculo non caret. Vbicunq; etiá natura recreationẽ, conſolationẽ aut oblectationẽ recipit (ſi ad puritatẽ aſpiras) neceſſe eſt vt illa te cõſolatione abdices, ſiue in verbis, ſiue in rebus quibuſuis id fuerit. Oportet vt libera trãſeas cũcta, nullibi hærendo, præterquàm in me. Porrò nihil hominem à creaturis, & à ſeipſo tã liberũ exoccupatumq; reddit, quàm ſeipſum & omnia creata vilipendere, & me ſolum pretioſum in corde ſuo habere, alia verò omnia, vt ſunt, ſtercora æſtimare.

Explora diligenter in cunctis operibus, ſtudiis ac voluntatibus tuis, quid te moueat, & ſiue loquaris, ſiue taceas, ſiue agas, ſiue quieſcas, intima animæ tuæ, hoc eſt, cogitationũ atq; intentionum tuarum medullas ſcrutare: & reperies ſæpenumero, quod origo, radix, fomesque (vnde naſcitur, quod diuinum putatur) merè eſt humana, propria ac vitioſa tuiipſius quæſitio. Vigila igitur tu, vt nihil te intret vitioſum, nihil intra te reſideat inordinatũ. O ſi cor ab omni exutũ creatura haberes, ò ſi ad me tota conuerſa, me ſolũ deſiderares:

derares : tam deſiderabundus tibi occurrerem, tamque vltrò tuo me cordi inſinuarem,ac ſi ego ſine te non poſſem viuere , aut ſine te fœlicitas mea imperfecta eſſet nec conſummata. Graue quidē nec abſq; cruce erit initio , vt in omnibus vigilanter te perſpicias & obſerues,quid quęras, quid te afficiat , & vbicunque inueneris aliquid,quod ego non ſum , aut cuius cauſa ego nō ſum,mox ab eo te auertas. Hic,inquā, labor occurrit & afflictio ſpiritus.In multis enim inuenies teipſam,vbi te neceſſe eſt vt relinquas,& quic quid inordinatum eſt,in te mortifices. Si naturā tuā vincere debes,vim vi inferas neceſſe eſt. Itaque tot inuenies cruces, quot inueneris inclinationes in te vitioſas ſiue impuras mortificandas. Hic primū teipſam cognoſces filia, hic ex impotentia & fragilitate,qua teipſam vincere non potes,humiliaberis,& quum te putabis aliquid eſſe, inuenies nihil.Veruntamen ſi iugi ac perſeueranti ſtudio inſiſtis, quod graue erat , fiet leuiſsimū. Multa in te ſalutaria operatur hæc diligēs & aſsidua introſpectio examinatioq; tuijpſius.Oſtēdet enim tibi infirmitatē & defectus tuos,pariet tibi gemitū ac deſideriū,pro liberatiōe eorundē,faciet ſolicitū multa cauere ac euadere pericula,quæ alioqui incidiſſes.Labor deniq; ac preſſura,in quibus ſudas,donec exuaris his defectib. & lachrymæ,quas fundes (quia teipſam vincere nequis, nec carere potes,quib,velles carere) erūt tibi baptiſmus

ptiſmus ad purgationẽ animæ tuæ, atq; ad delictorũ tuorũ expiationẽ. Noli igitur animo deficere, in me vinces omnia. Confide, ego tecũ hác crucem leuabo, ego tecum portabo.

¶ Quomodo inſtinctus diuinus eſt obſeruandus, & gratia non negligenda.

EXercitijs bonis ac conſuetudinibus ſemper abundes filia, quibus vtaris, & per quæ cor tuum ad me dirigas, quando tractum alium ex me non ſentis ſingularem. Tuis enim exercitijs nunquam adeò inhærere debes, vt tuos conceptus meis inſtinctibus præferas. Sed vbicunque (ſiue id fiat per manifeſtationem voluntatis ſuperioris, ſiue per meam diſpenſationem, qua dubijs rerum euentibus neceſsitatem interdum impono) voluntatem meam didiceris: ibi teipſam deſere. Vbicunque etiam intus tractum meum certum ſenſeris: ibi te confeſtim relinque, & mihi obtempera, ſequendo tractum meum. Neque enim mihi hoc ſufficit, vt mihi ſeruias, & vt me quæras ac intendas, ſed volo etiam, vt mihi, quemadmodum ego volo, ſeruias, hoc eſt, vt relicta voluntate tua etiam in eo, quod virtuoſum eſt & laudabile, propter voluntatem meam, ampleсtaris illud, quod vilius eſt. Propter voluntatem meam, id eſt, quia ego ſic volo, ſic ordino, ſicque diſpenſo: quia eiuſmodi tunc nõ vile, nec ſolum bonum, ſed etiam meliùs eſt.

hoc modo exercitia tua ſæpè intermittere, ſæpè transferre te oportet, nõ ex negligẽtia, non ex acedia, non ex cordis inſtabilitate, ſed ex plena ac nuda tuijpſius abnegatiõe, vt nuſquã nullaq; in re ſtes ſupte, ſed ſuper me, cũ omni plenaq; fiducia.

O ſi ſcires, quanto periculo quantáve iactura ſpiritualis profectus non recipiuntur inſpirationes meæ, quamque damnabile ſit inſtinctibus meis contraire: præ anguſtia pariter ac tremore proculdubio cor tuum contabeſceret. Quocirca tu filia ſta ſemper in timore, & ſuſpectãte habe ingratitudine. Metue, ne (quod mereris) tibi, ſicut multis alijs, contingat, vt propter ſuperbiam & ingratitudinem tuam, iuſtè à me relicta, excidas à gratia mea. Eã ob rẽ ſemper eſto humilis, non in te, ſed in me confidens. Ora continuè pro gratia mea, & hanc vigil obſerua, vt ſcias quid à te requiram, nec tamen tantùmmodo ſcire ſufficit, quid velim, ſed poſthabitis & ſpretis etiam alijs omnibus, oportet meam anteferas faciaſque, vbicunque didiceris, voluntatem. Quòd autem monui, vt metuas, ne gratiam meam amittas, aut ne per ingratitudinem negligentiamq; tuam à me deſeraris: in hoc prouidendum eſt, ne hic timor ex deſperatione puſillanimitateque, ſed ex humilitate, quæ nihilominus ſpei atque fiduciæ plena eſt, naſcatur. Si non vales aliorum exercitia imitari, non propterea ſis puſillanimis ac deiecta: ſiquidem ad aliorum non

tam

tã exercitia. quàm virtutes reſpicere habes, quandoquidem vnicuiq; pro naturali ſua complexione, pro vocatione item ſingulari, qua illum traho, ac ad ſcopum certumq́; finem deſtino, dona mea diſtribuo. Dedi etiam exercitia eidem congrua: quę nec eadem nec prorſus conformia poſſunt eſſe in ſingulis: ſicut nec ſingulorum ſiue natura ſiue vocatio (quibus plerunque ſeſe accommodat gratia mea) in omnibus eſt vniformis. Si igitur virtutum exercitia aliena non potes ſequi, virtutes eorundem potes imitari. Hæc nanque in omnibus eadem ſunt. Potes enim eſſe humilis, potes eſſe miſericors, potes eſſe patiens, tametſi earundem virtutum non eoſdem actus cum alijs habeas. Eſt via ad me, quæ omnibus ſanctis conformis fuit ſimul ac vna. Hæc via eſt charitatis, quæ multiplicia ac varia ſanctorum exercitia in eundem finem mittit: hanc te oportet ambulare, per quæcunque media tibi oſtendero. Iu hac via charitatis ſi ambulaueris, hoc eſt, ſi me ſequuta fueris, omnia ex me accipiendo, & omnia in me referendo, & ſub potenti manu mea te humiliando, in cunctis denique, quæ agis aut loqueris, me ſolum intendendo, ac gloriam meam quærendo: non ſinam te errare, per quamcunque etiam caliginem aut ignorantiam ambulaueris, & quacunque tentatione aut preſſura iactata fueris, & quãtumcunque à me deſertam aut proiectam te

pu-

putaueris. Itaque reſpice tu ad vocationem tuã, & huic congrua adhibe exercitia, parata ſemper &illa pro inſtinctu meo, & pro diſpẽſatione ac beneplacito meo relinquere, mutare, ponere & reſumere. Neque enim perfectionem tuam, ad huius vel illius menſuram, neque ſecundum tuam æſtimationem, ſed ad meum beneplacitum tibi ſtatuere debes, reſignata, vt nõ quod ille aut ille habet, nec quantum tu, ſed quantum ego volo, tu habeas. Tua igitur perfectio, quam deſideras, ſit, eſſe iuxta voluntatem meam, ac ſecundum beneplacitum meum, in abundantia aut penuria. Opta & ora eſſe coram me, qualem ego te maximè vellẽ. Obſerua, diſce & ſequere gratiæ meæ tractũ. Si teipſam neq; in natura, neque ſecundum ſpiritum quæſieris, ſed me ſolum purè: intelliges viã & tractũ meũ, quo ire debeas.

¶ *De Donis Dei communicandis.*

FIlia, gratias ac dona, quæ tibi dedi, volo vt non negligas. Porrò in his vide ne teipſam quæras, ne tibi ex his aliquid adſcribas, ne infleris, ne te iactes, ne glorieris, ne tibi placeas, ſed purè ad gloriã meã omnia impẽdas. Hoc ante omnia in oculis tuis ſit, ꝙ nihil es ex te, nihil potes, nihil habes. Ex me verò ſolo habes, quicquid habes. Itaque dona mea inaniter & ſine fructu ad me redire nolo, ſed (ſicut in parabola euangelica

gelica monui de talentis) cum fœnore ac lucro. Sicut enim in corpore tuo oculus tuus, non ſibi tantum eſt oculus, nec ad vſum & vtilitatem duntaxat propriam eſt conſtitutus, ſed vt cæteris quoque membris pariter videat: ita quęcunque tibi dedi talenta ſeu dona, non idcirco tantum dedi, vt pro te ſola ex his fructum aut vſum capias, ſed pro alijs etiam membris corporis mei myſtici in te poſui dona ſeu bona, vt per illa tu alijs ſeruias, ſubuenias, lucrerisque & adducas mihi proximos tuos. Ideo enim illis fortaſſe nō dedi quæ tibi dedi, quia in te, & tibi & illis prouidi: quēadmodum ediuerſo multa tibi negaui, quæ alijs dedi. In hoc tamen quòd alijs dedi, ita dedi, vt non illis tantum, ſed etiam tibi in illis, quia pro te illis dedi. A te igitur exquiro, vt alijs tu mea dona communices, atque pro alijs libenter facias: ſi quæ tu potes, quæ non poſſunt illi, vt ſic vna charitas ex multis vobis vnum faciat corpus, & quicquid in vno membro hoc corpus habet, etiam pro alio habeat. quia alterū debet alterius participare bonū, ex vnione corporis & communione charitatis. Hæc conſideratio voluntatis meæ, faciat te filia ad ſeruiendum proximis alacrem, ad ſupportanda eorum onera hilarem, ad compatiendum mitem, ad conſolandum benignam, ad largiendum promptam, ad gratulādum piam: vt nulla prorſus inuidia, nulla contētio, nulla æmulatio nulla proprietatis alicuius

quæ-

quæſitio ſit inter vos, ſed vt inter membra eiuſdē corporis, charitas, & bonorum meorum communicatio. Nihil enim habes, quod tuum eſt.

Quid enim habes, quod non accepiſti? Quapropter ſicut dixi, nihil habes, quod non meum eſt: nihil habes, quod tibi ſoli, id eſt, propter te ſolam tibi datum eſt: ſed omnia quæcunq; accepiſti, tibi commendata ſunt tantummodo, in vtilitatem totius corporis Eccleſiæ meæ exponenda, pro quibus ratio à te eſt exigenda. Eapropter nunquàm tam ſublimi eſſe debes contemplatione ſubuecta, nunquàm tam benè tibi eſſe debet mecum (ſi proximi tui auocaret te neceſſitas, ſiue corporalis ſiue ſpiritualis) quin relicta tunc conſolatione propria, relicto propriæ deuotionis commodo, relicto denique contemplationis illius ſuaui exercitio ſeu fomento, atque teipſa prorſus poſthabita, curras ad ſubueniendum proximo propter me. Hæc eſt enim charitas, vt non quæ tua ſunt quæras, ſed quæ alterius. Et hæc charitas mihi acceptior, tibi verò erit fructuoſior omni contemplatione ſeu deuotione propria. Porrò in omnibus, quæ agis, eligis, toleras aut fugis, cura vt ego ſim principium, medium & finis tuus, vt propter me omnia aut facias aut dimittas, & in his aliud non quæras, quàm gloriam ac beneplacitum meum. Neq; enim quia proximo ſeruis aut miſereris, mihi acceptum eſt, ſed quia mei cauſa te, id eſt, tuam vtilitatem deſeris, & pro

ximi

ximi neceſsitatibus ſuccurris, ideo mihi acceptaes. Nam ſi propter aliud, puta, propter fauorem, familiaritatem, neceſsitudinem, aut propter cōmodum & retributionem agis aliquid, quamlibet maguum ſit atq; præclarum, hoc ego neq; recipio neq; reſpicio. Nihil enim mihi ſacrificatur, quod mei cauſa non ſacrificatur.

¶ *De paupertate ſpiritus.*

QVicquid igitur poteſt manus tua, inſtanter operare, eſuriens & ſitiens iuſtitiam. Nemo te videatur tibi infirmior, nemo magis virtutum inops, nemo gratiæ meæ plus indigus. Itaq; oculos tuos in tuos defectus ſemper figes, plange & geme, quòd tam multa tibi deficiunt. Porrò quicquid alij faciunt homines, quomodo ſe circa virtutes, & erga me ſe habeant, quibus vijs ambulent, non eſt tuum diſcutere nec cogitare. Ego ſcio, quid vnicuique dederim, ſcio etiam quid à quolibet exigere debeo. Tu eſto in oculis omniū nouiſsima, viliſsima & quaſi nihil. Erubeſce in conſpectu meo, ſi quem te laudare aut bene de te ſentire audieris, & in hoc geme, quòd mihi fiat iniuria ab hominibus, de tam vili, ingrata, peccatrice anima, hoc eſt, de te bene ſentientibus. Crede te tam vilem, quod vnicuiq; liceat te contemnere & abijcere, vt in corde tuo nō ſentiatur iniuria, nec vnquàm

apud

apud te exiſtimetur, ſi contumelias moleſtiáſve quis tibi irrogauerit. Siquidem omni etiam tempore nihil apud te referre debet, vtrum laudes conuitiáve receperis, niſi quòd laudibus indignam, conuitijs verò dignißimam te æſtimes. Quandiu enim iniuriam ſentis, quàmdiu querularis, nondum exuta es ab amore proprio. Nullam enim præter eam, quæ mihi fit, deberes ſentire aut æſtimare iniuriam. Ita igitur eſto erga me, vt eiuſdem ponderis ſit apud te, ſiue bona ſiue mala, triſtia an iucunda externa te accesſerint, intus pauper ſpiritu eſuriens & ſitiens (quod dixi) iuſtitiam, & cor habens liberum, paratum atque feruens, ad omne beneplacitum meum.

¶ *De Amore Dei.*

Fllia, ſicut ceruus deſiderat ad fontes aquarũ: ita deſideret anima tua, æſtuet cor tuum amore ac deſiderio ad me. Qui ardentißimè ſitit, aliud non poteſt cogitare, quàm potum. Nam quicquid egerit, ſitis illum vrens non deſerit, nec quieſcere ſinit cogitationes, deſideria ad obtinendum potum illi ſuggerens. Simili modo tu, ſi me rectè amares, ſi deſiderares ardenter, non poſſes aliud cogitare, quàm quomodo ad me venires, quomodo mihi coniungi poſſes. ſemper in te debet eſſe eſuries & ſitis iuſtitiæ, nunquàm quieſcas & nunquàm ſatis tibi videatur

eſſe

eſſe, quicquid in honorem mei perfeceris, ſed gemitus & dolor tibi ſit cordis, quòd adeò nihil me adhuc honoraueris. Semper igitur extendes ad exteriora te, ſemper ſitias perfectiora, ſemper æſtuet cor tuum, quomodo vicinius mihi cōiungi poſsis, quomodo honorare & beneplacitum meum implere perfectiùs poſsis. Qui heroico inſanoque amore ad hominem depereunt, cibum, potum, omniaque tam oblectamenta, quàm neceſſaria corporis commoda faſtidiunt, palleſcunt, infirmantur, ſi non quiuerint potiri amato, aut ſi non ſentiant ſe redamari. Solo enim amore languent: vnde nec gaudere, nec conſolari, nec quieſcere poſſunt, niſi obtineant quod amant. O filia, hoc modò tu me amare deberes, vt in me ſolo tibi foret gaudium & conſolatio, & extra me vbique mœror & amaritudo. Si me rectè amares, non poſſes quieſcere, donec me obtineres. Sitis enim æſtuaret in te ac fames, ac deſiderium, quietem tibi non ſinens. Vtinam vel huiuſmodi amore lāgueas. O ſi cuncta faſtidiens, me ſolum deſideres. O ſi cor tuum ab alio amore quocunque exutum ac nudum mihi præbeas, vt illud poſt me traherem, & amore mei illud vulnerarem. O quàm fœlix eſſes, ſi mente capta, ſi amore ebria cuncta faſtidires creata, & poſt me ſolum curreres, ad me clamares, Vulnerata charitate ego ſum. Adeò deberes mei amore feruere filia, vt quiſquis

te accederet, nihil aliud, quàm amorem in te ſpirantem ſentiret, quiſquis tibi loqueretur, amore etiam caleſactus abs te, & ædificatus recederet.

Si itaque amare me deſideras, toto corde ames me. Nolo vt & me & aliud præter me, id eſt, quod propter me non diligas, ames. Dilige me purè, hoc eſt, vt ames me propter me, vt ego ſolus ſim cauſſa, quare me diligas. Volo etiam amari amore infinito, ac immenſo deſiderio. Nunquã enim tibi amandi finem ſpatiumq; debes metiri, ſed quantumuis me ames, ſemper deſideres me plus amare. Amor enim mei in infinitum ſe extendit, nunquàm dicit, ſufficit, nunquàm poteſt amor ſatiari, nunquam poteſt non maior fieri. Charitas enim ſemper creſcit. Et charitas quid eſt, quàm bona voluntas? Sicut ergo bona voluntas nullo termino arctatur, nullo fine concluditur: ita nec charitas. Scio, velles me amare toto corde, & tantùm fortaſſè ſola, quantùm omnes me amant ſancti ſimul. Deſiderium hoc bonum eſt, ſi tamen non fuerit ibi appetitus excellentiæ aut ſingularitatis, quaſi ſola tantùm, quantum omnes ſimul, præſtare velis. Sit igitur deſiderium hoc purum, ex vera charitate manans, vt me purè propter me deſideres ac ames, pluſq; amare deſideres, adeò vt cupias ſola tantum amare, quantum omnes homines amare poſsint: non quòd ex hoc alicui cupias præferri, ſed quia

chi-

charitas non poteſt ſatiari: & quantumuis me a-mes, adhuc minus debet eſſe in oculis tuis, quàm vt ſatis fieri poſsit deſiderio tuo.

Amor meus non eſt ocioſus: operatur enim magna, ſi eſt. Porrò ſi operari renuit, amor non eſt. Porrò ſi operandi tibi deeſt facultas, noli filia conſternari: voluntas enim bona pro opere mihi placet. Ego non requiro, quod non dedi. Neque enim operum multitudo, ſed amoris magnitudo me delectat. Opera multa ſi ſine charitate mihi offerantur, non me placant. Quo enim mihi palea, ſine tritico? Cui triticum, id eſt, amorem offers, offer illi & paleas, id eſt, opera. Licet igitur non reſpiciam ad opera ſine amore, benè tamen reſpicio ad amorem ſine operibus, puta ſi infirmitate, neceſsitate, obedientia, alioue impedimento legitimo præpedita, operari nõ poſsis. Tunc enim (vt dixi) bonam recipio volũtatem. Veruntamen vbi facultas affuerit, amor ſi eſt, diffundit & exercet ſe erga me, & propter me, in proximum. Hunc enim loco meo tibi con ſtitui, in quem cõferas, quicquid in me velles con ferre, & nõ potes: quia nullius ego indigeo. Qđ vt facias etiam hilarius, promiſi me accepturum redditurumq́; quicquid in proximũ egeris, perin de ac ſi mihi feciſſes. Id enim facit charitas, qua il lum propter me diligis, vt me in illo contẽpleris mihi in illo ſeruias, benefacias, me portes, feras in illo: & ſi offenderit, mihi in illo ignoſcas. Proxi

mum

mum itaque tuum dedi tibi pro me. Et hoc pro loco & tempore, quando occaſionem tibi oſtẽdo operandi. Neq; enim obliuiſci debes quod ante dixi, charitatem non æſtimandam aut metiendam in multitudine operum, ſed in magnitudine ac ſynceritate affectus, hoc eſt, in interna deuotione mentis, in affectione, inclinatione ac deuotione interna voluntatis: quæ quantò fuerit promptior, inclinatior, hilarior atque feruentior in meum obſequium, ad meum honorem & beneplacitum, quantoq; ſeipſam abnegauerit, me ſolũ purè quærens, ac omnib. creaturis præferẽs: tãtò cõuincitur me plus amare, & tãtò etiã magis lucet foris in operibus bonis.

O ſi ſcirent filij hominum, quàm delectat me in tali corde habitare, quàm lætus occurro illi, qui me ſolum deſiderat, quàm liberaliter me infundo huiuſmodi cordi, quod abſtractum ac liberum eſt à ſeipſo, & ab omni creatura me ſolũ purè quærẽs, me ſolum feruenter deſiderans, me ſolum recipiens, me præſtolans, & renuens conſolari in alia quacunque re, præter quàm in me. Imò verò nec in me quidem deſiderat conſolari (vtpote mea ac omni conſolatione ſe indignum exiſtimans) ſed beneplacito meo tantùm cupit ſatiari. Hoc enim ſolum deſiderat velle agere, pati, & eſſe ſecũdum beneplacitum meum: & quanuis huiuſmodi cor nec conſolationem, nec aliquid aliud extra me deſideret: ego

tamen

tamen bonis omnibus impleo illud. Nihil enim deſiderari poſſet in creatura, nihil mei poſſet amore relinqui, quod non cẽtuplo melius, purius, atq; ſuauius in me reperiatur. Pulchritudo, ſuauitas, amœnitas, dulcor, amor, veritas, conſolatio, iugis præſentia amati, diuitiæ, gloria, potentia, & ſi quæ ſunt id genus innumera, quæ oblectari poſſunt aut deſiderari: hæc modo infinito excellẽtius reperiũtur in me, quàm in aliqua creatura.

O filia, minima conſolatio, quæ ex meæ bonitatis præſentia ſentitur, exuperat omnes delectationes mundi, & omnium creaturum: imò omnis alia delectatio amaritudo eſt, meæ delectatiõi cõparata. Proinde ſi recto ordine cũcta haberẽtur, nõ poſſet fieri, quin me homo plus amaret ſeipſo, aut quauis alia creatura. Iam verò (miſerabile dictu) dimiſſo me optimo bono, ſpreta bonitate mea, imò relicta vera ipſa fœlicititate ſua, amat ſeipſum homo, amat mundum, vnde ſibi inquietudo omnis, & vniuerſa mala proueniũt. Heu cur ſic homines miſeri decipiuntur? Si amare delectat, cur non amat me, cuius amor eſt caſtus, purus, ſanctus ſimplex, qui ſum illis obiectum amabile, infinitum, eſſentialiter bonum, impermixtum bonum, ſummum bonum, vbi amoris quoque præmium eſt, iucundi as immenſa & beata æternitas. Porrò mundi amor, nihil niſi amaritudinem, diſtractionem, pœnitentiam atque triſtitiam generat. Tu igi-

tur, relictis omnibus atq; contemptis, toto corde, & tota mente ad me conuerſa, me ſolum deſidera. Nam quàmdiu creaturis inhæres, inuenis quod eſt in creaturis, videlicet adulterina delectatione fœdari, inquietari, non ſatiari, imaginibus inquinari, cogitationibus diſtrahi. Ego verò cor, quod ſe mihi coniungit, colligo, & mihi vnio, adferens mecum illi pacem, quietem ac ſerenitatem conſcientiæ. Pro hac auerſione à creaturis, pro conuerſione ac introuerſione tua ad me, quotidie debes agere, & indeſinenter me orare: quia nemo hoc tibi dabit, nec aliunde obtinere potes, præterquam à me. Quocirca internum ſemper debes gratiæ meæ tractum obſeruare, monitis meis obedire, & prouidentiæ te meæ relinquere. Tractus meus non diſsidet à ſacra ſcriptura, nec ab obedientia ſuperiorum: ideo illis te ſubijciendo, gradiaris in ſimplicitate, nequaquàm ſtans ſuper teipſa.

Amor, theſaurus eſt incomparabilis, qui nuſquàm, præterquàm in me, foret recondendus. Filia, vbi eſt theſaurus tuus, ibi eſt cor tuum. Si igitur vis ſcire quid diligas, vide quid frequentius cogites, de quo ſuauius ac libentius audias, quid feruentius deſideres, quid intus quæras ac intendas: illud vtique eſt theſaurus tuus, & ibi dulcius quieſcis. Vtrumque itaque eſt theſaurus, & illud quod amas, & amor quo amas. Sed vide quanta ſit miſeria, quanta ingratitudo,

quan-

quanta infelicitas, hoc thesauro incomparabili, id eſt, amore mercari ſibi gehennam. Si enim res perituras, caducas, immundas, me ſpreto, diligunt homines: hoc ipſo, quo diligunt, æternos ſibi comparant cruciatus. Idcircò hoc gemant, hoc plangant omnes amici mei, quod ex corde humano, pro quo vitam ego tradidi, quodq́; ſanguine meo comparaui, eijcior: & alius, vtpotè inimicus meus, illud poſsidet: ſed ita poſsidet, vt in æternam cladem, in miſerias non finiendas, in ignem, vnde nunquàm liberentur, illud ſecum pertrahat.

¶ De *laude* Dei.

SEmper in te ardeat filia, deſiderium me laudandi, me amandi, me honorandi, & mihi ex toto corde funditus perfectiſsimeque placendi. Semper in corde tuo illa ſit reuerentia, ille timor, illa ſolicitudo, ille fauor erga me, & pro me, ne quid fiat, quod mihi diſpliceat. Et quamuis maximè debeas timere, cauere, prouiderecque, ne tui occaſione aut negligentia eiuſmodi quid fiat contra me: nihilominus tamen etiam pro alijs & circa alios, quantum in te eſt, vigila, & procura honorem meum, videlicet ne peccetur, & ne offendar ego. hoc autem purè, & ex mera charitate, propter me facere debes. Semper enim in corde tuo naſci, &

continuè emanare ad me debet fideliſsima, feruentiſsima, deuotiſsimaque effundens, & in omnia, quæ ſunt ad gloriam ac beneplacitum meũ, te promptiſsimam reddens, vt nihil tam deſideres, quàm ab omni amore, reſpectu, deſiderio & inclinatione erga teipſam, & erga quaſcunque creaturas alias ſis nuda, pura, ac libera, & te mihi ſoli ſic nudam, liberam, puram ac me ſolum deſiderantem ſerues, vt voluntatem meam plenè & libere in te & tecum habeam, teque ſolus, vtpotè à teipſa, & ab omni creatura alienam ac liberam, abſque medio poſsideam. Pari modo deſideres, vt in omnibus, & apud omnes fiat volũtas mea, & ab omnibus cognoſcar, diligar, honorer ac colar. Ante eligas mortem decies (ſi tamen fidelis es mihi ſponſa) quàm ſemel conſentire in peccatum, licet veniale. Quanquàm enim veriſimile ſit, diu ſtare nõ poſſe, ſine veniali peccato: nequaquam tamen debes ex certo propoſito, aut ſcienter te dare ad aliquod veniale peccatum, ſed voluntatem habere fixam nunquàm peccandi. Hanc autem voluntatem in me, non in te figere atque firmare debes.

Qui me diligit, huic placeo ego, huic placent & omnia opera atque iudicia mea. Quare nunquàm me deſinit laudare. Non opus eſt amãti, vt quærat, quid in me velit laudare. Amor enim illi monſtrabit, quid in me poſsit, debeátve

átve laudari. Me laudare, eſt me amando cogitare, cogitando admirarí, & admirãdo à cunctis velle prædicari amarique. Laus mei in eo, qui puro mihi corde afficitur, illuminat & exhilarat ſpiritum, triſtitiam abigit, ſimulque inter proſpera protegit & aduerſa. Quicquid diabolicæ humanæve moliuntur fraudes, laus mei alacriter contemnit. O quàm eſt angelis meis delectabile, audire laudantium choros, quamuis plus multò delectet ipſos, puris aſsiſtere cordibus laudantium me. Vident enim in terris homines ordinem æmulari cœleſtium. Proinde ſi in terris arra eſt ſiue præſtatio æternæ beatitudinis: hæc eſt in laude mei. Nihil enim ita præ ſe fert ſtatũ fœlicitatis futuræ, quàm alacritas me laudantium. Ego ſicut nullius laude egeo, & ſicut nullius me laus facere poteſt commendabiliorem: ita nulla me ſufficit creatura laudare. Quare tu vt me laudes, indignã te debes exiſtimare. Nihilominus tamẽ deſidera me laudare, vt quàm nulla ſit laus humana erga me, quamq; maior ſim omni laude, & quantum in me laudando omnis deficiat creatura, manifeſtetur. Hoc licet oſtendere geſtiat omnis creatura, videlicet vt me laudet: multo magis tamen tu hoc in te debes exprimere, vt quantumlibet te extẽderis (debes autem omnem conatum tuum erga me effũndere) nihil te inuenias feciſſe.

Dícam tibi filia, quæ mihi laus placeat: Vocalis laus tametſi, vbi Eccleſiæ meæ præceptum vrget, obſeruari debeat, videlicet, vt quod dicere cátaréve iuſſa fueris, vocaliter proferas, non æquè mihi placet, atque interior, quæ eſt in ſpiritu. Sacrificium odoriferum, lausq; mihi ſuauiſsima, eſt profundiſsima, pęnitiſsimaque vilitatis ac nihileitatis tuæ cognitio, contemplatio, erubeſcentiaque coram maieſtate mea, vt verecundè coram me tuam vilitatem, deformitatem, tuam ingratitudinem, tuam miſeriam, tuamque nihileitatem cõtinuè aſpicias atque deſpicias, mihique propterea & omni creaturæ te ſubijcias, & ab omnibus nihili haberi & conculcari diligas. Cor huiuſmodi contritum & humiliatum ego deſpicere nequeo, imò huiuſmodi cordis gemitus multò mihi ſuauior eſt, digniusque mihi ſacrificat, quàm longa verborum congeries, aut precum duntaxat vocaliũ oneróſa multitudo. Deinde ſi in aduerſitate non minus placeo, ſi non minus gratias agis, nec minus deuota permanes erga me & voluntaria, quàm in proſperitate: tunc verè me laudas. Inſuper cauere peccata, virtutibus inſudare, honorem mei ſitire, beneplacitum meum & gloriam meam ſolá quærere, non infima eſt mihi laus. Porrò animũ habere defecatum, purum, ac liberum ab omni vitioſa affectione, ab omni acedia, ab omni denique grauitate aut retractione, & in pace, tranquil

litate atq; ſilétio ſpiritus mihi ſoli inhærere: laus eſt multò adhuc purior, mihiq; acceptior.

Filia, quicquid intra te naſcitur, quicquid ab extra accidit, ſubita conuerſione ad me transfer in me, optans vt illud mihi in gloriam & ſummam laudem à gratia mea vertatur. Hoc modò cuncta tibi euenient in ſalutem, & natura ipſa mutabitur in gratiam. Proindè ſi diaboli etiam ſenſeris machinationes, ſi tentationes fœdas aut etiam blaſphemas ſenſeris, aut cuiuſuis horrendæ tentationis perceperis inſtinctum, cura vt vnde tibi hoſtis parare malum ſatagit, tu animæ tuæ lucrum conquiras: hoc autem animæ tuæ lucrũ puta, vt me laudes & glorifices. Conuerſa igitur, confeſtim vt ſentis, ad me, dic: Domine Deus meus, quotieſcunq; hanc ſenſero tentationem, quotieſcunque in mentem hoc mihi venerit, toties e diuerſo omnium cœleſtium te laude glorifico, totieſque in huius mali ſpiritûs confuſioné, & in tui honorem ac gloriam te adoro. Atq; in locum eius, quam ipſe non poteſt, laudem tibi infinitam offero. Si triſtè eſt quod ſentis, dic: piſsime Deus, quamlibet ſit moleſtum quod offero, pro tui tantùm amore & honore libenter hoc ſuſtinebo, & ſi in honorem tui ampliorem cedit, vt maiora grauioraque ſubeam, paratum me tibi offero. Nihil tantùm ſit mihi, pie Deus, quæſo, moleſtum, ſed ſuper omnia deſideratum, quic quid tuo fuerit nomini glorioſum. Si pulchrum

dulcéve aut charum quid ſenſeris, dic: Suauiſsime Deus, hoc à te pulcherrimo, dulciſsimo, deſiderantiſsimo, optimoque venit. Si vis, libenter omni creatura carebo, libenter omni conſolatione deſtituar, vt tu ſuper omnia pulchra, tu ſuper omnia bona, tu ſuper omnia amata, pulcherrimꝰ, ſuauiſsimus, deſiderãtiſsimus, atq; dilectiſsimus cordi meo ſolus inſideas, ſolus tu totũ me poſsideas. Item ſi magnum aliquẽ numerũ audis cernisve, aut quoties eximiam aliquam vides pulchritudinem, multitudinémve, dic: Pulcherrime, amabiliſsime, omnipotens, æterne Deus, toties te millia millium agmina cœleſtium ſpirituum hodie ex me ſalutent, & decies millies centena millia tibi aſsiſtentium, ex me & pro me te collaudent, & omnia præclara ſanctorum deſideria tibi pro me ſupplicent, & vniuerſæ creaturæ tuæ pulchritudo, atq; ſuauis omnium harmonia, te ex me ſine fine glorificent.

¶ *De exercitio amoris laudisq; diuinæ.*

Itaque ſi me amare, ſi laudare deſideras toto corde, tota mente, tota virtute, & amando cupis perſeuerare: neceſſe eſt habeas amoris exercitia, quibus nutrias, quibus excites, foueaſque amorem. Quapropter mentem tuam à creaturis, & ab omni interna occupatiõe circa creaturas, à cura quoq; omni & ſolicitudine abſtractã, vacantem,

tem, liberamque ſerua, hanc eleuando ad me continuis ignitis ſuſpirijs, flammigeriſque orationibus, & aſpirando indeſinenter deſiderijs ſeruentiſsimis ad me, videlicet æſtuantiſsimè cupiens me perfectiſsimè, ardentiſsimè, fideliſsimè, perpetueque amare, perfectiſsimè mihi placere, fideliſsimè ſufficientiſsimeque laudare, voluntatem meam perfectiſsimè implere, ſitiens inſuper me pulcherrimum videre, me fœliciſsimum poſsidere, & mecum ſuauiſsimo, optimo, beatifico ſemper eſſe, ſemper inhærere, nunquã à me ſeparari. Semper idcirco in mente habeto aliquid, quod rumines, vnde erga me amore accendaris, quo dulcedinem ac bonitatem meam cogites, atque admirando magnifices ac laudes: aut e diuerſo vilitatem, infirmitatem, inſtabilitatem ac ingratitudinem tuam coram me plangas, lugeas, accuſes atque vituperes, aut afflictis defunctisúe ex animo compatiens, pro illis proq; vniuerſa Eccleſia mihi ſupplices. Quæcunq; præterea debes agere, aut de quibus cogitare aut conſultare habes, mecum ea tractes, vt ſic aſſueſacta, & ſola, & inter homines ſemper mecum loquaris, ſemperq; cor ad me geras eleuatum aut orans, aut me laudans.

Quicquid ad honorem meum ſpectat, quicquid mihi didiceris placere, aut me velle, hoc cũ ebrio deſiderio me honorandi, ac honorem

meũm promouendi, in te & in alijs ſatage vt perficiatur, conſilio, auxilio, labore (& quomodocunque potes honorem meum promouere) operam tuam nauando. Interea tamen nihilominus dum exterior homo foris occupatur, interior mecum conquieſcat, mihíque vacet. Neque enim opus eſt vt ita ſis ad externa effuſa, vt mente quoque vaga & diſtracta per varia curras, variáſque imagines atque phantaſmata in te trahas. Quin potiùs dum exterior homo occupatur, collecto ſpiritu menteque adunata, intus tu maneas mecum. Quod vbi didiceris, vbi aſſueſacta fueris, nulla te impediet occupatio exterior, nulla nocebit operatio exterior, præſertim modeſta, ab amoris exercitio mentali, quin æquè mihi loquaris, aut potius mihi ſileas mente, modo, quod dixi, animum tuum ipſa non implicaueris rebus caducis, nec hæſeris merſa in ea quæ foris agis. Siquidem quamdiu ipſa cor liberum ſeruare vis à creaturis, nulla te poteſt à me auocare creatura (quamlibet in exteriore homine multa aganrur aut tractentur) ſi non intus rerũm ſpecies atque imagines, ſi non amorem aut delectationem earum menti tuæ impréſſeris. Quapropter noli conqueri, quòd opera bona externa in amore aut exercitio amoris te impediant. Neque enim ita eſt vt tu æſtimas: hæc nanque non impediunt, ſed inordinatio tua, indiſcretio tua, inſtabilitas cordis tui, curioſitas tua, infirmitas tua,

&

& mala inclinatio tua, quibus omnibus nondum emortua es, te te impediunt. Hæc enim ſaciunt, vt non modo foris, ſed intus etiam occupes te cum creaturis. Porrò mens multiplicata, diuiſa atque diſperſa, mihi nequaquám poteſt adhęrere, immò ire in ſeipſam quidem ſtabilis, ac tranquilla conſiſtere. Cæterùm, ſi tamen charitate fraterna aut obedientia compulſa etiam in interiore homine fueris occupata & inquietata propter me, noli contriſtari. Ego enim quicquid mei cauſa neglexeris, cito poſſum reſarcire, & cum fœnore refundere, vt poſtea tantò mihi vicinius ſuauiusq; coningaris, quantò putabas te elongatam. Verùm ſi ita te inueneris diſtractam atque elongatam à me, vt collecta ad me redire aut eleuare mentem tuam nequeas, diſce quòd non ſola charitate purè propter me digreſſa ſis, ſed inclinatio tua ꝓpria ſimul te vitiauerit, aliquid quòd in te latuerit, te mouens, quod ego, aut cuius cauſa & occaſio ego non eram. Non igitur fuiſti ſatis circunſpecta & vigil: propterea humani aliquid paſſa es. Veruntamen noli aliena manere nec elongari à me, quia denuo recipiens recipiam te. Verſetur itaque cor tuum ſemper in pijs deſiderijs, vt minimum tempus nō prętereat, quo me ſagittis deſideriorum tuorum ignitis non vulneres. Scito filia nihil à me fruſtrà potes deſiderare. Si me deſideras, me inuenies. Quòd ſi me etiam ſubtraxero, aut ad tempus diſsimulauero

tui cauſſa,& in bonum tuum id facio. Neque enim poſſum me non communicare petentibus. Ego deſideria tua excito, ego cordi tuo inſpiro, ego etiam exaudiam. Nam etſi ad mortem vſq; tuam mea diſpenſatione ageretur, vt inexaudita manerent, impoſsibile tamen eſt orationem piam me penitus non exaudire, ſed tunc centuplo reddam. Tunc ſenties me pro vno mille retribuentem, tunc exauditam te inuenies, quando iam non potes iterum amittere. Inter omnia autem quæ petis, hoc vnum præcipuumq; ſit, vt me habeas. Quid enim magis pium, quid magis mihi glorioſum, quàm ſuper omnia & præ omnibus deſiderare me? Ora igitur ſemper pro nuda, ſola, pura, caſtiſsima, perfectiſsima, intentiſsima fideliſsimaque charitate, qua tu omnisque creatura rationalis perpetuò inauertibiliterque mihi inhæreat.

¶ *De transformatione hominis.*

SI me vis ò anima totum obtinere, neceſſe eſt totam te relinquas, totam exeas. Oportet vt reſignes te ad extremam paupertatem & carentiam omnis commodi ſolatijque temporalis, pro ſummo bono obtinendo. Itaq; confortare & conſolare, quòd omni ſis priuata conſolatione humana, quod omni etiam humana amicitia, fauore atq; ſubſidio careas. Vide quomodo miles ſtre-

ſtrenuus amicos,patriam,vxorem, filios, omnẽ denique tranquillitatem,requiem ac commoditatem ſuã poſthabens relinquit,& laboribus, itineribus,vigilijs,ærũnis, periculisq; vitam ſuã peregrinus exponit, vt diuitias honoresque cõquirat. Hoc modo te quoq; oportet omnia relinquere,exſpoliari,pauperem fieri, atq; nudari ab omni ſolatio,ab omni creatura, vt præter me nihil tibi remaneat,in quo tu quieſcas,aut quod te poſſideat. Ad hæc creaturarum quoque formas,imagines,atq; memorias rerum à te excludere oportet,& mentem tuam ab his enudare,& mei ſolius imaginem,vbicunq; fueris,tã ſola quàm inter homines tecum circunferre. Proinde ſiue comedas,ſiue bibas, dormias aut loquaris, me ſemper inſpice tanquã ſpeculum & perfectiſsimum exemplar vitæ tuæ,vt vitam tuam quoq; conſtituas ac trãsformes ſecundũ virtutes & mores vitæ meæ. Si comedis,omnes morſus in vulnera mea intinge. Si bibis,ex vulneribus meis calidũ ſanguinẽ charitatem ſpirantẽ ſume. Si loquaris,me aſpice verba tua audientem,& caue ne mihi non placentia,& ne mihi difformiter loquaris. Si taces,audi me tibi loquentem,&vigil ſcrutare,quę ſit volũtas mea beneplacens & perfecta. Si dormis,ſuper cor meũ te reclina,vulneri cordis mei os tuum applicans, & ſpiritu tuo gratiã meã in te trahens, atque reſpirando cordis tui medullas in me refundens. Itaque vbicunque fueris,te-

pſam rege & ordina ſecundum exemplar nobiliſſimum atq; perfectiſsimum, quod in me vides, inſpiciens ac imitari geſtiens verecundã, profundiſsimamque humilitatem meã, blandiſsimam manſuetudinẽ, tranquilliſsimã mititatem, fortiſſimã patientiã, puriſsimã caſtitatem, liberaliſsimã pietatem, fideliſsimã prouidẽtiam, cõpaſsionem miſericordiſsimã, & feruentiſsimam, ampliſsimamque charitatem. Hanc imaginem tibi imprime, illa mentem tuã imple, & imagines aliarũ rerum oẽs per hanc à mente tua exclude. Nolo enim te ſine omnium eſſe imagine, nec ante tempus altius te volare, ſed hic interim in humanitatis paſsionisque meę imagine quieſce, donec ego te proueham, vbi careas nuderisq; ab omni forma & imagine, ab omni exercitio & actione à teipſa deficiens in ſilentio & quiete. Itaq; ſemper interim præſentiam meã, & quomodo ego abditiſsima quæque tua & intima ſecreta tua videns penetro, cogita: nec ſolum cogites, ſed diſcas etiam ſentire præſentiam meam, qua te ſemper video, ſemper inſpicio, ſemperq; pænitiſsimè te & omnia tua cognoſco. Diſce inquã in teipſa ſentire, quàm ſim incircunſcriptum, incommutabileque, æternum, immenſum, incomprehenſibile, incommutabileq; lumen, quàm ſim totus amabilis, totus deſiderabilis, ſyncerus, & quouis minimo malo aut defectu impermixtus: itẽ quàm ſim totus bonus, in quo nihil poſsit nõ amari aut

non

non placere, tótus fideliſsimus, totus miſericordiſsimus, mei ipſius largiſsimè cōmunicatiuus, quàm ſim deniq; omnibus bene volentibus, omnibus amantibus, omnibus in me ſperantibus, amator conſtantiſsimus, ac fideliſsimus, conſolator ſuauiſsimus, protector potentiſsimus, ditiſsimus, copioſiſsimusque remunerator, ſuper omnia deſiderata reficiens, nec faſtidium prouocās; ſed omnia deſideria ſatians, ſatiandoque deſideria accendens.

Hæc imago impleat mentem tuā, vnde quicquid phātaſmatū aliorū inciderit, mox vt occurrit, à te proſcribas, omnibus negās aſſenſum. Vide ne illas intra te recipias, ſed mihi ſoli interna ſolitudine, interno ſilentio, interna pace tranquilla vaces: me indeſinēter pręſtolās, expectabūda quid te agere velim, quid pati, imò & quid in te velim agere, quid tecum, vt in omnibus mihi acquieſcas, me ſequaris, me ſuſtineas. Adeò aūt eſſe debes à teipſa exuta, hoc eſt, ab amore & inclinatione propria erga teipſam, vt animam tuā rationalem atq; intellectualē, quaſi iā alienā aut ſeparatā à corpore, nihil moueat, an homo ſuus exterior atq; ſenſibilis laudetur, an vituperetur, patiatur an conſoletur, ſed à longè illum reſpiciat, ad me ſuſpenſa mihique vnita.

Pro hac autem abſtractione obtinēda (quod ſuprà monui) neceſſarium eſt, vt antè ſuper teipſam vigiles, ſummopereque obſerues, quo diſcerne-

cernere deprehẽdereq́; cõfeſtim queas, quid in intimis tuis lateat, quid te moueat, quid trahat, quid alliciat, quid te occupet, quid fatiget, quid ſolicitet, quid inclinet, quid denique ames aut intendas, an ipſe tu ſis, an creatura alia, an ego. Eapropter quicquid huiuſmodi aliquid, quod ego non ſum, aut cuius ego cauſa non ſum, deprehenderis, mox eijcias oportet: huius enim es, qđ te poſsidet. Ego verò nolo cũ ſocio amari, ſed ſolus in te quieſcere cupio. Atque ideo niſi me ſolum quæſieris, nunquàm perfectè inuenies. Omnes igitur creaturæ à te recedant, nullum mediũ in te ſinas, nullum impedimẽtum, nulla maneat diſsimilitudo, vt præter ſolum merum neceſſariumq́; ſui vſum, omnis creatura à te proſcribatur, nulla intus in corde tuo locũ ſibi vendicet, nulla cor tuũ occupet, vt nudam liberamq́; te mihi ſerues, & ad omnem voluntatem meam te mihi relinquas. Cæterum quicquid tibi acciderit, ſatis eſt vt accidiſſe ſenſeris. Amplius te cum illo non occupes, nec ſinas in te illud morari, aut ſui ſpeciẽ memoriámve relinquere. Sed proijce in me & mihi tui omnemq́; curã committe, omnẽ multiplicitatem ac mutabilitatem prætergredere ac tranſuola, & nuſquã præterquàm in me ſolo ſubſiſte. Itaq; me ſolũ, & in omnibus vnum quære, longanimiterq́; dum inueneris, denuoq́; ac iterũ dum inueneris, præſtolare, plena fide, plena fiducia, ſuper mea bonitate ac ſapiẽtiſsima beneuolentiſ-

lentiſsimaque prouidentia innitens. Vbi ſi morã fecero, expecta: quia veniens veniam. Hoc modò ò anima, deſiderijs proprijs omnibus exuta, ab omni amore ac delectatione creaturarum libera, ab imaginibus & phantaſmatibus aliena, in ſimplicitate ac nuditate cordis, perfecta mihi inhæreas, teque mihi abs te poſsidendam offeras & relinquas, ſtesque mecum in illo nunc æternitatis, vbi nec præteritũ, nec eſt futurum. Ad illud nũc modò ſemper aſpira, omnia & teipſam quoque, hoc eſt, corpus tuum & ſenſualitatẽ tuã, in iſto nunc ęternitatis reſpiciens. Quaſi enim ab ijs ſeparata aut extra mundũ eſſes, omnia quæ in mundo ſunt, à longè, ac veluti abs te relicta atq; iam tibi aliena, intuere. Cogita te ſolã eſſe mecũ, & me tecum, & quaſi nulla tecũ alia creatura foret. Quicquid præter me aliud ſentis, nihil æſtima, quia reuera & extra me nihil eſt. Pari modo nulla tibi creatura nocebit, modò phãntaſias, imaginationes, rerumq; ſiue curas, ſiue affectiones intra te non receperis.

¶EPILOGVS.

HAec tibi trado, perinde ac filiæ atq; ſponſę ò anima, veluti regulam ad exuendum veterem hominem te inſtituentem, quibus poſthac in nouitate ſpiritus ambulans, indies ad perfectiora te extendas. Itaq; ſępius hæc relegendo, quoti-

quoties aliquid minus te offenderis obſeruaſſe, toties feruore reſuſcitato, propoſitum renoua. Porrò quãuis hæc legenda tibi tradã, cupio tamẽ nihilominus, vt cordis tui aures, meæ ſemper pateant inſpiratiõi, quo eadem à me & intus audias & foris legas. Propterea aũt inſpirationes meas ſcriptas ob oculos tibi poni volo, quoniam vanis plerunque amicorum & literis & nuntijs oblectaris, quæ cordi tuo nihil præter diſtractionem, inquietudinem, inſipiditatem atque obſcuritatẽ adferunt. Quibus poſthabitis, ne ſalutaria, quæ legas, tibi ex me deſint, hæc tibi legenda trado. Quorum contemplatione, meique amore reliqua omnia, quę animã tuam adulterare nitũtur, contemnas. Tantò autem hæc mea inſtitutio tibi debet eſſe acceptior, quantò ego, qui hanc inſpiro, ſpõſus tuus, ò anima, eſſe debeo dilectior. Quippe qui non tantùm dilectus, ſed dilectiſsimus, deſiderantiſsimus atq; præ omnibus placere debeo. Tantò etiam abs te hæc obſeruari fidelius volo, quanto ea quæ hic traduntur à me, nõ carnale mũdanũmve cor, ſed ſpirituale ac mihi deuotũ oblectant. Quandoquidem non lenocinio aut nugacitate verborum hæc aures tantum mulcent, ſed animũ amantem paſcunt veritate. Reliquum eſt, vt tu ſemper vigiles. Ego ſto ad oſtiũ tuũ, & pulſo. Aperi mihi cor tuũ, ſoror mea ſpõſa. Præbe cor tuũ mihi, & me ſolum deſidera: quandoquidem ego cupio te. Non potes aũt recipere

cipere me, quãdiu aliud amas, præter quã me. Nõ potes habere me, quamdiu aliud extra me habes in te: non potes ſentire me, quandiu poſsides te. Exi igitur & relinque te, vt ego te, & tu ſolũ poſſideas me. Tempus hoc breue eſt: quod verò ſequitur, ſine tempore, ſine fine æternum eſt. Tu igitur (iterum moneo) vigila, vt me ſponſum ò anima, ò filia, ò ſpõſa habeas, & germanè te mihi ſponſam dignam exhibeas. Itaq; me redemptoré tuum ac dominum tuũ ama, me cogita: teipſam attende, te cõſydera, mihi adhære, mecumq́; perſeuera. Iam in me viue fœlix, & Vale.

REGVLAE DVAE SIVE FRATERNITAS DISCIPVLORVM *Chriſti, hoc eſt, vitam Chriſti imitari, Euangeliceq́; viuere volentium, adque charitatis perfectionem aſpirantium: nemini non accommoda ac ſalutaris.*

IEſus Chriſtus propter vos homo factus, quum olim mundo prædicaré, vnam ſaluandis omnibus Euangelij tradidi regulam. Huic credẽs nemo aberrare, nemo hãc obſeruans

ſeruans perire poteſt. Siquidem hæc ſola dum ſeruatur, animæ ſufficiet ſaluti. Hæc quoq; ad quanuis erudit perfectionem. Quare ſi iuxta illam viueretur, nihil monachorum opus eſſet regulis, nihil fraternitatibus, nihil cõfœderationibus ac vnionibus hominũ, nihil deniq; Canonibus quibuſlibet. quandoquidem qui Euangelio (vt dixi) germanè ſyncereque viueret, nihil huic deeſſet vel ad ſalutem vel ad perfectionem. Verum quia Euangelio relicto, paulo pòſt hominum quæ ſua ſunt vnuſquiſque meditari incipiebat: non abſque meo conſilio, nec ſine ſpiritu meo factum eſt, vt ſanctorum multi varia tentarent, quibus mundi ac proprium amorem (vnde fit vt relinquatur tepeſcatque & Euangelij & honoris mei zelus) eradicarent, mundoque Euangelij ac præceptorum meorum obſeruantiam reſtituerent. Eam ob rem ſtatuerunt regulas plerique, quibus ea potiſsimum prohibuerunt ac reſecarunt, vnde occaſio ſumitur Euangelium meum tranſgrediendi: ea verò, quæ per ſpiritum excitant, purificant atque confortant, iuſſerunt. Sciebant enim non niſi carnis caſtigatione & occaſionũ ſubtractione, ſpiritũ ſuperiorem poſſe fieri atq; fortiorem. Hoc nanque confortato, caſtior, feruentior, atque conſtantior fit in vobis amor ſiue deuotio præcepta mea ſeruãdi. Hinc liquet, cõtra Euãgeliũ meũ ne vnũ quidẽ apicẽ, ſed pro Euãgelio ſanctos homines omnia ſtatuere voluiſſe. His regulis

gulis poſteros eorum nouas conſtitutiones, com plures etiam ceremonias addidiſſe perſpicuũ eſt, quarum tranſgreſsionem ſeuerius acerbiusq; caſtigari, quàm euangelij mei, ordo eſt prępoſterus. Nam punitur quis ſi fregerit ſilentiũ, ſi perperã cecinerit arguitur, humiliatur ſi cæremoniarum quid neglexerit. At mallem ego (tametſi illa probẽ) Euangelio meo non inferiorẽ, imò vehementiorem etiam zelũ adhiberi, ſeuerioremq; tranſgredientibus cenſurã, puta ne impunè quis iurauerit, ne detraxerit cuipiam, ne odio quenquã habuerit, nec id genus reliqua, quæ Euangelium vetat, tranſgreſſus fuerit. Siquidẽ pro ijs præceptis meis, quæ ne tranſgrederẽtur, patrũ regulæ olim inſtitutæ ſunt, oportebat acriorem vigilantiorẽque diſciplinã vigere. Sed quid dicã? Video, quòd neq; Euangeliũ, neque patrũ regulas ſeruatis hodie. Ore quidem verba mea nudoque ſermone Euangelium iactitatis: quàm longè ſim ego à cordibus veſtris, inde ſatis eſt manifeſtum, cùm neq; me, neque præcepta mea diligatis. Redite igitur nũc, licet ſerò, præuaricatores ad cor, pœnitemini & credite Euangelio. Quicquid Euangelium docet, non ſolũ credite, verumetiã credendo amandoq; facite. Si Chriſtiani, ſi mei vultis eſſe diſcipuli, me imitamini. Diſcite à me, quàm mitis ſim & humilis corde.

Quomodo ego ambulaui, ambulate. Porrò ſi monachi, ſi clerici, ſi religioſi eſſe vultis, quæ

ſpiri-

ſpiritus ſunt facite, & ſpiritu opera carnis mortificate. Si eſtis (vt dicitis) Euangelici, mandata Euangelij perficite. Quouſque mihi dicetis: Domine, Domine, & non facietis, quæ dico? facite quæ præcipio vobis, & non verbo tantùm, ſed opere ac veritate amicos vos eſſe oſtendite. Qui enim audit verba mea, qui habet mandata mea & facit ea, hic eſt qui diligit me. Pro feruore igitur reſuſcitãdo, ꝓ Euãgelij mei obſeruãtia renouãda, duas etiamnũ amicis meis ac mihi deuotis trado regulas ꝑ breues, quarũ altera imꝑfectioribus, atq; adhuc incipiẽtibus, altera ꝑfectioribus, & ad amorẽ mei caſtiſsimũ aſpirãtib. ſit accõmoda. In quibus nõ cæremoniarũ faſces, nec precũ multitudo, ſed cõſcientiæ interioriſq; hominis reformatio atq; mẽtis deuotio docetur. Nihil de colore aut ſimilitudine veſtiũ agitur, ſed ad Euangelicæ obſeruantię cultũ, ſtudia multorũ excitãtur, fraternitaſq; vnà (vbi multorũ ſit animus vnus, parq; propoſitũ) vtpote amantiũ atq; colentiũ me, cõciliatur. Nemo ſe voto hic aſtringat ad horum obſeruantiam neceſſe eſt, (tametſi alioquin votum bonam voluntatem vehemẽter ornet, roboret, locupletetque) nec ſi præuaricatur, ſe peccato obnoxium conſtituet, vltrà quàm legis meæ transgreſsio ipſa alioquin reum facit.

Omnibus itaque, qui mihi ſeruire cupiunt, pro viribus vniuſcuiuſque legem adminiſtro,

atque ſic tempero, vt nemo gratia mea adiutus, hanc nequeat implere. Volo enim ſaluare (quatenus ex mea pendet beneuolentia) omnes. Idcirco diſsimulo circa infirmos, ne calamũ confringam conquaſſatum, aut linum fumigans penitus extinguã. Hac ratione mihi ſeruientes collecturus, in duos ordines illos cõſtituo, videlicet infirmorum ſiue incipientium, & perfectorum, virisque præcepta ſuo ordini & ſtatui congruẽtia inſinuans, ex Euangelio meo deſumpta.

¶ *Pro infirmis atque imperfectis, vtpote incipientibus,* Inſtitutio *ſiue regula.*

QViſquis igitur militæ meæ ſeſe aſtringere, quiſquis manus mihi ſuas dare voluerit, ſi non principio omnia, maximè tamen lethalia debet cauere peccata. Tu igitur, ſi inter ſeruos meos fideles cupis adnumerari, caue peccata & peccãdi omnes occaſiones reſcinde ac fuge. Declina à malo & fac bonum: in maleuolam enim animam non introibo, nec habitabo in corpore ſubdito peccatis. Nunquam vitæ tuæ aut bonis temporalibus parcas, ſi proximi tui animam à peccato mortifero potueris aut eruere, aut præſeruare. Pluris enim facere debes animam quamcunque, pro qua in mortem tradidi ego animam meam, quàm corpus tuum aut

rem

rem temporalem : & pretioſior ego tibi eſſe debeo, ꝑ cuius honore zeleris, quàm vita tua corporalis. Nunquã igitur conſentias peccato, ſiue proprio, ſiue alieno, maximè lethali. Quicquid oderis tibi fieri, alteri ne feceris. Idcirco fraudem, dolum, iniuriámve nulli inferas. Quæ ſi tibi illata fuerint, aut pro mei amore hæc tacens tollera, aut pro his non aliter, quã iuſtè & iuſto modò expoſtula. Præcepi enim ſeruis meis, quod iuſtum eſt, etiã iuſtè proſequantur. Nunquam pro malo malum reddas, nunquã conuitiũ conuitio, nunquam iniuriam iniuria retalies : idq́; mei amore, qui cũ maledicerer non maledicebã, cũ paterer non comminabar, ſed tradebam me iudicanti iniuſtè. Tu itaque pari modo, ſi eſurierit inimicus tuus, ciba illũ: ſi ſitit, potũ da illi. Diligere debes enim inimicũ tuũ, & benefacere eis, qui te oderũt, vt ſis filius patris tui, qui in cœlis eſt, qui bonis malisq́; benefacit. Eſto miſericors, ſicut & pater tuus cœleſtis miſericors eſt. Eleemoſynã igitur, ſi facultas arridet, aut beneficiũ, officiũ, obſequiũ, opúsve aliud quodcũq; miſericordiæ aut charitatis, quotidie nõ minus vnũ, proximo tuo debes impẽdere, & in hoc miſerendi atq; ſubueniẽdi exercitio fideliter te exercere. Quiſquis enim in aliũ miſericors eſt, à me miſericordiã conſequetur : & quicquid vni ex minimis meis fecerit, ſiue bonũ fuerit ſiue malũ, hoc mihi factũ exiſtimabo. Si ſecundum carnem vixeris, morieris.

rieris. Porrò ſi ſpiritu facta carnis mortificaueris, viues.

Mortifica igitur deſideria tua, ſenſus tuos, & membra tua ſuper terram, vt non quæcunq; volueris facias. Quotidie non minus ſemel, delectabile deſideratúmve aliquid mei cauſa tibi debes ſubtrahere, interdicere ſiue negare, adeo, vt ſi aliquid etiam aliud ſubtrahendum non occurrat, ſaltem vbi habendi, ſentiendi, vidēdi, audiendive aliquid occaſio daretur, ad quod concupiſcētia te, aut curioſitas naturæ inclinaret, iam tibi illud mei amore, dum tamen alius fructus in illo nullus eſt, nega, & deſideriū hoc in te, mei amore occide. Nunquam iurabis, niſi pro veritate in iudicio per autoritatem iudicis compulſus: nomen meū variè aut inutiliter nō nominabis, nūquam mentieris.

Quotidie ſi iuxta tuum ſtatum aut officiū potes, Miſſam vel lege, vel audi: idq; in memoriam ac honorem charitatis meæ, omniumq; beneficiorum meorū, quæ hominibus exhibui, & quotidie exhibeo. Quā ſi audire nō potes, eadem intentione orationem dominicam, angelicamque lege ſalutationem, & in corde tuo offer meipſum Patri, ſimulq; omnia bona opera, quæ à me meisque facta ſunt, aut fiunt pro te & vniuerſa Eccleſia. Omni menſe ſemel debes ſacramētaliter confiteri, & ad feſta Natiuitatis ac reſurrectionis meę, Pentecoſtes quoque, Aſſumptionis ma-

tris meę,& Omniū ſanctorū, Euchariſtię ſacramētum ſuſcipere,niſi ſub voto,aut in monaſterio viuas,vbi ex regula alia ipſa tibi ſint inſtituta. Quouis die mane adorare me debes,vnum Deum in trinitate perſonarum , & te mihi commendare, orareque, vt te mundumque vniuerſum defendam à peccato. Qui adeo eſt ſimplex,vt hæc capere nequeat,legat pia intentione: Pater noſter. & Aue Maria. Quandiu ex interna meditatione ardentiorique affectu mentalia non habes exercitia meliora, quotidie in honoré paſsionis meæ ac vulnerum meorum , dic quinq; Pater noſter, totidemque Aue Maria.

Porrò qualibet hebdomada,ad matris meę venerationem , ter quinquaginta legas Aue Maria. ſeu(vt vocant)tria roſaria.

Quotidie in venerationem Sacramenti corporis mei,duas facito genuflectiones aut venias, ſiue adorationes. Vnā,qua charitati meę ac beneficijs meis,in incarnatione,paſsione,morte, atq; huius ſacramenti inſtitutione modo exhibitis, gratias agas. Alteram,qua honoré mihi (quantū in te eſt) refundere cupias, pro contumelia, quā patior ab indignè ſumentibus ac impurè hoc Sacramentū tractantibus. Duas adhuc alteras genuflexiones,ſeu adorationes quotidie facias. Vnā videlicet pro fructu impetrando, quē moriens paſsione mea,ſanguinis quoque ac animæ meæ emiſsione obtinui,& largiri volui mundo. Ora-

b

bis igitur, vt ſingulorum cordibus modo candẽ virtutem eandemq; efficaciam ac fructum paſſionis meæ infundam,quam in cruce, vt ſuſciperent,illis ſum operatus. Alteram genuflexionẽ ſiue tui humiliationẽ corã me facias, in laudẽ ac gratiarum actionẽ effuſionis ſanguinis mei, omniúmque miſericordiarum mearum, quas ſuper bonos & malos vnquàm effudi,orabiſque pro cõuerſione eorũ, qui in peccatis ſunt dãnabilibus, & pro reformatione Eccleſiæ. Qui hæc capere nequeunt,pia intentione dicant duo Pater noſter,& duo Aue Maria.

Omni ſexta feria,dum infirmitas,debilitas,labor,egeſtas,peregrinatio,ætas, aliáve rationabilis occaſio non impedit, ieiunare debes. Aut ſi malueris,bis potes temperatè refici,ſed pro cœna cocto cibo non vti, vt vel tantillo meæ mortis plangas amaritudinem.

Euangelij mei mandata,Eccleſiæque meę pręcepta diſcas ſedulò,atque vbi didiceris, nullius rei amore transgrediaris.

INSTITVTIO SEV REGVLA ALtera; *eorum qui ſpiritu feruentione ad perfectionem anhelant.*

IN ſecundo ordine ij ſunt, qui ea quæ retro ſunt obliti, in anteriora ſemper ſe extendũt, qui videlicet ad perfectionẽ anhelãtes, me-

cum vnum fieri percupiunt, horum hæc erit regula.

Quiſquis itaque toto corde mihi ſeruire, mihique totus placere deſideras, nullum debes peccatũ ex certa ſcientia aut animo deliberato, quãlibet leue aut veniale admittere, idque oratione humillima ac deuotiſsima à me flagitare, vt te cuſtodiã, præſeruemq; ab omni peccato. Eſto igitur ſanctus: quoniã & ego ſanctus ſum. Eſto perfectus, ſicut & ego perfectus ſum. Eſto inquã ſanctus coram me, qui cum etiã fueris ex me, nõ ex te es: ideo nihil tibi videaris quàm peccator, damnationi ęternæ, niſi mea beneuolẽtiſsima ſemperque paratiſsima adeſſet miſericordia, obnoxius.

In vocatione, qua vocatus es, ambula, & ſecundum ſtatum ac regulam vocationis tuæ viue. Quicquid ſcriptura ſancta mea iubet, quicquid ore tuo mihi promiſiſti, diligenter obſerua & exequere. Itaque tuum erit non ſolùm mãdata, ſed & beneplacita atq; conſilia mea ſcrutari, & cum deſiderio eadem implere. Abſtractam vitam ab occupationibus otioſis, ab hominum familiaritate & colloquijs, age: ſilentio, ſolitudini & orationi vacans, quantum ſtatui tuo poteſt congruere.

Seruum Dei, dicit Apoſtolus meus, non decet litigare. Noli igitur verbis contendere. Ab omni etiam verbo ocioſo, maximè autem carnali aut detractorio, abſtine. Nunquam etiam de abſentibus,

tibus, niſi bona, debes loqui & audire. Et quanuis bona interdum poſſet intentione fieri, vt de abſente mali aliquid dicatur: tamen niſi id certiſsimè conſtet, non conſentias audire aut loqui malum de alio. Vbi ſi exceſſeris, non debes inultum illud tranſire, ſed tibijpſi pœnitentiam, atq; pro delicto pœnam iniungere.

Sobrietatem obſerua cibi & potus, omniumq́ue creaturarum tibi vſum tempera, vt mei amore ſis pauper ſpiritu, nihil in mũdo diligens, ſed tanquàm peregrinus & viator, omnia mundo ac libero corde tranſeunter aſpiciens.

Ad humilitatem, ad mititatem, benignitatẽ, pietatemq; erga proximũ, te aſſuefacito, me contemplans in omni homine, & mihi facere cupiẽs, quicquid cuicunque feceris homini. Nam reuera, ego recipio tanquàm mihi factum, quicquid proximo tuo feceris.

Neminem debes iudicare, nec de conſcientijs rebúsve quibuſcunque alienis diſcutiendis iudicandisve te intromittere, niſi à me conſtitutus fueris iudex, quare ex officio habeas iudicare. Si tamen videris aliquem peccare, & admonitionis tuæ ſperas fructum, vel ſaltẽ non grauius peccatũ times ex correptione tua ſecuturũ, potes eũ qui peccat, humaniter admonere, benignéque rogare, vt memor ſuæ ſalutis ſeſe corrigat. Si tamẽ ſe defenderit, aut pro ſe pertinaciter certauerit (niſi tu paulatim ad magis ſalutaria ſperes

illũ redire)noli diſputare,noli inaniter tua ſentẽtiam propugnare, ſed humiliter cede abſque ira tranquillus & manſuetus. Pari modo ſi tu etiam innocens correptus fueris,potes ſi vis, humiliter ac benigne rationẽ reddere: melius aũt facies(niſi ſcandalum inde natum fuerit) ſi humiliter veniam petas,& abſque excuſatione vlla emendationẽ (quoad licuerit per beneplacitum meũ)promittas, ſimulque pro charitatis officio ei,qui te cõmonefecit,gratias agas. Monui olim, vt ſi quis poſt me velit venire, abneget ſemetipſum.In abnegatione enim ſuijpſius, tota perfectio hominis conſiſtit:quemadmodum in amore ſui,hominis agitur ruina.Semper igitur,vbicunque potes, abnegationi tuæ inſiſtes, & vt in te mortificetur voluntas propria, maximoperè ſtudebis. Omnia tua ordinabis,vt ex conſilio iudicióq; alicuius boni viri ac timentis Deũ(ſi prælatũ non habes)facias ea vel omittas.Nihil iudicio tuo credes.Nihil ex proprio arbitrio facias,præſertim in ambiguis,vbi eſſe periculum poſsit. Atque ideo nihil ꝑ te tu procurabis(niſi quę cõſtat eſſe mihi accepta)teipſum quærens,ſed multorũ potius vtilitatẽ meiq; honorẽ ſemper anteferendo reſpicies,te verò cõmittes prouidentiæ meæ. Ego curã tui habebo. Ego ꝑ te ſolicitudinẽ agã: tu verò in hoc ſolo ſatagas, ne honori, ac beneplacito meo quippiam derogetur. Cæterùm, vt per tui abnegationem magis tua mihi placeant

opera

opera(ſi in religione non viuis monaſtica)potes hãc ſuſcipiendo regulam,obedientiam in manus promittere ſacerdotis, aut alterius boni viri me timentis.Nec mouere debet te horũ temporum infelicitas,hominũq; impietas, vota promiſsioneſq; ſalutares calumniantiũ, ſed magis credere debes & inniti miſericordiæ meæ,vt ſi tibi dedero inſtinctũ benè volẽdi,aut promittẽdi,dabo & virtutẽ adimplẽdi.Neutrũ enim abs te eſt,ſed ex me vtrunq;,& benè velle,& benè agere,ſalutaria & promittere & adimplere.Secretũ elige,cupiẽs neſciri,& cõſilia tua nõ omnib.ſed vni tantũ pãdas,quẽ habes directorẽ cõſciẽtię tuę.Studeas nõ velle hominib.placere,nec laudari aut nominari, aut tibi aliquid,vnde ſequatur opinio, laus, ſiue admiratio,adſcribi:quandoquidẽ quibuſcunque laus debetur,omnia mea ſolius ſunt.Verũ ad hoc conare potius,vt in ſimplicitate ac puritate cordis,de te vilius,quã de cæteris ſentias, & ab alijs ita dé te ſentire velis,Adeò vt ſiue laude ſiue cõtẽptu vituperioq; dignũ quid geſſeris, excluſo tamen ſolo peccato,non aliter mouearis,nec aliter intus foris q; te exhibeas, atq; exhiberes, ſi quiſpiã id feciſſet alius.Proinde nihil omnino de te exultes,nihil glorieris, nihil tibi ex donis meis vendices aut vſurpes,nihil ex bonis operibus,licet in te aut per te etiam factis, tibi plus tribuas, quàm ſecuri aut inſtrumento, quod à ſe quidem nihil eſt, & nihil per ſe facit, ſed per illud ſi

quid ſit,ex voluntate eſt artificis in eo operantis, qui artifex per aliud, ſi vellet, inſtrumētum poſſet operari. Siquidem & hoc ipſum,quod eſt eſſe inſtrumentum, aut in ſe habere, quo in ſe poſsit fieri aliquid,non à ſe habet inſtrumentum,nec aliunde,quàm ab artifice, à quo factum eſt,vt in eo nonnihil poſsit operari. Sine magiſtro, aut artifice operāte,inane iacet & inutile. Hoc modo qui filius eſſe cupit meus, imitatórque humilitatis meæ,& quiſquis hanc regulam ſuſceperit, ſentire debet de ſemetipſo,atque ſeipſum in ſua miſeria,in ſuis defectibus,in ſuíſque peccatis & infirmitatibus conſyderare. Porrò alios homines, ſecundũ quod gratia & virtutibus à me ſunt ornati,debet inſpicere,vt ſe omnibus ſemper iudicet inferiorem. De omnibus verò virtutibus, operationibus,ac donis meis,quæ in illo ego operor,nihil ſibi aſſcribat,nihil ſibi arroget,ſed quaſi in alio facta exiſtimet, mihiq́; omnē laudem & gloriā purè (nihil ſibi inde attrahēs) refundat.

Obſeruare debes,huius regulæ qui cupis eſſe alũnus,temetipſum, atque in omni re diligenter ſcrutari,ne aliud queras,aliud intēdas,prçter me, hoc eſt,præterquā gloriā meam,& beneplacitum meum. Proinde vbicunque teipſum inueneris, puta,propriam quæſitionem aut priuatum amorem,ibi teipſum debes relinquere, vel etiam totum illud,quo me purè non intendebas (ſi alioqui nihil obſtiterit) intermittere.

Nemi-

Nemini debes querulari de ijs, quæ pateris, niſi cõſilij gratia. Ex manu etenim mea cũcta debes accipere,& in me omnia referre.Idcirco vndecunque ingruerit tempeſtas,quocunque modo aduerſitas aduenerit, animum habeas paratũ. mihi & omnibus creaturis ad ſuſtinendũ ſubiectum, Cæterum cõtra motus inſurgentes vim tibi facias, ac teipſum ſtudeas relinquere, nec contra homines mouearis, pugnes,diſputes aut reſiſtas.Noli præterea effugium quærere, nec te excuſare,ſed tacens elige omnia in pace,in tranquillitate,in æquanimitate & ſilentio cordis recipere,& quàm diu mihi placet, portare. In aduerſitate etiam conſtitutus, noli ex deliberato propoſito,id eſt,ex intentione obtinendi & propter te ,id eſt, vt leuius habeas, conſolationem vllam quærere,ſed mihi omnia committe & vniuerſorum à me & exitum & finem præſtolare. In quauis hebdomada ſacerdoti quidem non minus ſemel ſacramentaliter, mihi verò quotidie in oratione,& id ſæpius, debes cum gemitu cordis,per tui humilem accuſationem confiteri, & teipſum offerre mihi,in gloriam ac beneplacitum meum.

In omni menſe non minus ſemel Euchariſtiæ ſacramentum, ſi nõ potes in hebdomada etiam quauis ſemel aut bis, ſuſcipere te conuenit, & genuflexiones,quas in regula priori monui circa venerabile ſacramentũ meum,& circa memo-

riam mortis meæ non intermittere. Si horum aliquid prædictorum fueris tranſgreſſus, non propterea nouæ culpæ obnoxius ex huius regulæ aſſumptione fies, nec plus delinques, quàm alius, qui extra hanc fraternitatem, & regulam deliquerit, pro qualibet tamen tranſgreſsione tibi ipſi, ne inconſtantia victus, à bono propoſito totus tandem defluas, pœnitentiam ſeu pœnam vnius Aue Maria, aut grauiorem impones. Omni etiā die ſerò nihilominus tria dices Aue Maria, corā matre mea pijſsima. Vnū, pro negligentijs cōmiſsis per ignorantiā, quorū nō meminiſti: alterū, rogando me per illius interceſsionē, pro emēdatione, perſeuerātia atq; mea gratia: tertiū, vt mei cultus in hac regula aut alio quocūq; modo mihi placuerit, indies dilatetur, augeatur & creſcat. Exercitia ſpiritus aſſume, deuotioni, ſtatui ac naturæ tuæ congrua, quibus tempus vtiliter expendas, teq; erigas proficiens quotidie, & ad meliora te impellens.

Hanc fraternitatem ſeu regulam quiſquis aſſumere voluerit, & ſe iuxta illā exercere, ante paſsionis meæ imaginem, ſi ſolus eſt aut ſecretus eſſe maluerit, genua flectat, ſeq; à me in diſcipulū recipi, & gratia mea perfundi, confortari quoque & confirmari bonam in ſe voluntatem oret, qua ſtatuet conſtanter atq; indeclinabiliter iuxta harū regularū aliquā viuere. Alios quoq; doceat, & mihi animas lucretur & adducat. At verò

rò ſi in monaſterio oppidoúe huius ꝓpoſiti plures fuerint, poſſent ſe ipſos in me cohortari, & fraternitatem non ab alijs diuiſam, ſed charitate inter ſe propoſiti ſimilitudine adunatam habere: nec paſsim omnes, puta, de quibus non ſperatur conſtantia ſpiritus, aut deuotionis perſeuerantia, in illam recipere, ne horum leuitas atq; inſtabilitas, qui ad propoſiti ſuſcepti perfectionem non contendunt, aliorum etiam propoſitum labefactent atq; perire faciant.

VERSVS MEMORIAM IVVANS, quo huius Regulæ potiora comprehenſa ſignificantur.

Lingua, care, benefac, nihil es, te deſere, mitis.

Lingua) ſignificatur refrænatio linguæ ab ocioſis, detractorijs, contentioſis ac queruloſis verbis. *Care*) ſignificat ſubtractionem concupiti delectabilis non neceſſarij, ſenſuumq; mortificationem. *Benefac*) opera miſericordiæ & charitatis in proximos. *Nihil es*) ſui cognitionem & humilitatem. *Te deſere*) ſui abnegationem, & relictionem, & Dei puram quæſitionem. *Mitis*) ſignificat mititatem, beniguitatemq; erga proximum, & ſilentium, pacem, tranquillitatemq; cordis, in præſtolando acceptandoq; prouidentiam diuinam.

HYMNVS ALPHABETICVS, DE VITA ET PASSIONE IESV, SVB NOta: A ſolis ortu, Veni creator ſpiritus. &c. cantandus.

AMator ardentiſsime,
Redemptor benigniſsime,
Tua nos ſaluet charitas,
Quos noſtra damnat prauitas.
Benigne Ieſu, reſpice
Redemptos tuo ſanguine,
Et miſerere miſeris:
Cunctis nos ſolue debitis.
Caſta natus ex virgine,
Aeſtu languens & frigore,
Tu noſtra fers incommoda,
Famem, probra, conuitia.
Diſcipulorum abluis
Tuorum pedes: reficis,
In cibum dum te tribuis,
Quos verbo dulci inſtruis.
Egreſſus cum diſcipulis,
Triſtis orabas lachrymis:
Te confortato cælitus,
Sudor manat ſanguineus,

Ferox hoſtis & impius
Dum furit, pergis obuius:
Graſſatur in te verberans,
Captum ligans & lanians.
Gementes tui fugiunt,
In agnum lupi ſæuiunt:
Te conſpuunt, cædunt, velant,
Tundunt, illudunt, exprobrant.
Hinc præſidi dum ſiſteris
Accuſant dum non loqueris,
Fantem ſubſannant, arguunt,
Damnant, blaſphemant, diſtrahunt.
In alba veſte luderis,
Pilato dum reduceris,
Crucifigaris, fit clamor,
Latrone quiſis nequior.
Caro & cutis tenera,
Crebris plagis fit lacera,
Dum flagellatus nimio
Cruore mades roſeo.
Liuore corpus tumuit,
Plagis conciſum ſqualuit.
At caput rurſus ſauciant,
Dum ſpinis illud lacerant.
Mitis vt agnus, pateris,
Taces dum malediceris:
Illuſus dum conſpueris,
Dum ſalutatus cæderis.
Nulla tibi compaſsio

In pœnis ſit exhibito:
Crucifigendum clamitant,
Quos pœnæ nullæ ſatiant.
Obediens ad victimam,
Crucemque ferens propriam
Damnatus pro me duceris,
Et ſceleratis iungeris.
Premit te crux, veſtigia
Rubent, cruentant vulnera,
Mater afflictum reſpicit,
Cor vtriuſque deficit.
Quid, Ieſu bone, referam?
Amori quid retribuam?
Corpus nudatur liuidum,
Et nouus dolor vulnerum.
Rex regum dum illuderis
Extenſus crucifigeris,
Inter latrones medius,
Oraſque pro tortoribus.
Salus reo promittitur,
Diſcipulo committitur
Mater, dum cruci aſtitit,
Eius cor dolor ſecuit.
Te clamans patre deſeri,
Dum ſitis, fel dant impij:
Orando tradis ſpiritum.
Transfigitur cor mortuum.
Viuus redis poſt triduum,
Matri cunctiſque gaudium.

Trium-

Triumphans cœlos repetis,
Hinc tuos ad te colligis.
Chriſte redemptor omnium,
A labe quæſo criminum
Tuo nos laua ſanguine,
Conſortes nos fac gloriæ.
Hymnus in ore perſonet,
Tibi mens noſtra iubilet,
Amore tui langueat,
Te ſolum quærens ſitiat.
Zelum virtutis imprime:
Ne delinquamus, tribue:
Tuo nos beneplacito
Conformes fac perpetuò.

¶ *Hymnus ſimilis, laudes creaturarum referens creatori, vt prior. ſub nota canẽdus eorum hymnorum, qui ſunt Iambici, vt ſunt :* Conditor alme: Veni redemptor: *Ieſu quadragenariæ :* Ad *cœnam. &c.*

IEſu corona virginum,
Amor & deſiderium,
Sponſe caſtarum mentium,
Spes, vita, ſalus omnium.
Qui caſtitatem diligis,
Amorem tui præcipis:
En cuncta tibi ſeruiunt,

Et te laudare geſtiant.
Cœleſtium ſpirituum
Chori, ſanctorumq́; omnium,
Terra, pontus & æthera,
Voce te laudant conſona.
En puritas te virginum,
Te pietas humilium,
Te martyrum conſtantia,
Lapſorum pœnitentia:
Te charitas nunc omnium
Simplicitasq́; cordium,
Oblectat patientia.
Te canunt, laudant omnia.
Te cœlum tonat, fulgura
Te mirant, nix & pluuiæ,
Hyems & æſtas prædicant,
Te ſol & aſtra nuntiant.
Te cœli canunt volucres,
Te piſces, fontes, gurgites.
Te gemmæ, feræ, & nemora,
Te cuncta laudant germina.
Sic tellus omnis prædicat,
Te creatorem nuntiat:
Flores, fructus, & arbores,
Ad te nos citant homines.
Vernantes fragrant violæ,
Roſæ loquuntur rubeæ:
Te mala ſpirant punica,
Tibi candeſcunt lilia.

Non eſt quod tibi ſileat,
Nihil quod te non concinat:
Mens ergo noſtra iubilet,
Te pſallat, te tripudiet.
Ieſu, quàm es laudabilis,
Dulcis, pulcher, amabilis,
Amœnus, odoriferus,
Et totus es mellifluus.
O cordis noſtri gaudium
Caſtum, verum & vnicum
Mœſtorum conſolatio,
Lapſorum reparatio.
Vita, ſalus, fiducia,
Noſtra dimitte ſcelera,
Extingue cuncta vitia,
Tua nos imple gratia.
Fac amareſcant gaudia
Mundi, vileſcant omnia:
Corda noſtra ſtabilias.
Tu potens in te rapias.
Cuncta fac nos deſpicere.
Extra te nos relinquere,
Vt nobis tu ſis vnicus,
Et omnia in omnibus.
Vt ſolus nos poſſideas,
Ieſu, tu nobis influas:
Tolle quod tibi diſplicet.
Nil extra te nos recreet.
Amore tui langueat

Mens noſtra, ſemper ardeat:
Ieſu te ſolum ſitiat,
Et extra te nil ſentiat.
℣. *Ad aliena ſtupida,*
In te recurrat ebria:
In te abſorpta gaudeat,
Viuens in te obdormiat.

¶ *Hymnus alius ſub eadem nota, qua prior, modulandus: qui totus eſt Oratio.*

IEſu rex potentiſſime:
Amator fideliſſime,
Solator benigniſſime,
Spes ſuſpirantis animæ:
Quàm mirè tuos reficis,
Conſtanter quos tam diligis,
Regis, foues ac protegis,
Et his ad cor tu loqueris.
O ſponſe mi dulciſſime,
Deus ò clementiſſime,
Mea nam tibi eſt anima
Sponſa, quamuis adultera.
Tu ſponſi dignus nomine:
Nam amas ardentiſſimè,
Zelator es caſtiſſimus,
Et hoſpes ſuauiſſimus.
At ego deſperabilis,
Miſer & miſerabilis,

Infirmus, inops, ſtolidus,
Inconſtans, cæcus, profugus.
Delicta mea horreo,
En exul ad te redeo.
Nam pium te conſydero,
Me ſuſcipe nunc, obſecro.
Ignoſce mihi, ſupplico.
Totum tibi me dedico.
Fac, tuum beneplacitum
Fiat in me perpetuum.
Amoris vis me penetret
Ignita, totum occupet,
Exurens me purificet,
Transformet & inebriet.
Ieſu te ſolum ſentiam,
Ex toto corde diligam,
Vnum in cunctis videam,
Semperque plus te ſitiam.
Fac mundo totus moriar,
Abſorptus tecum vniar:
Egrediens hinc, gaudia
Mox ducar ad cœleſtia.
Ieſu te laudent omnia,
Ex me ſit tibi gloria,
Cum patre & ſancto ſpiritu,
Vbique & ſine tranſitu, Amen.

HYMNVS DEVOTISSIMVS DE VIta paſsione & glorificatione Domini Ieſu, & Mariæ: ſub nota, Dies eſt lætitiæ, concinendus, ſpiritualis recreationis aut alterationis gratia, prout Paulus monet.

Patris ſapientia, cuncta quæ creaſti, vt ſaluares omnia, à culpa protoplaſti, elegiſti virginem ab æterno nobilem, de qua velles naſci: quam culpa ne tangeret, vitium nec pungeret, dignè præſeruaſti,

Omnibus virtutibus plenam decoraſti, ſummiſque ſpiritibus ipſam plus ornaſti. Sanctis de parentibus, caſtis & ſterilibus pulchra procreatur: quæ & ab infantia, omnium notitia per te illuſtratur.

Salue ô pulcherrima, Deo dedicata, virgo integerrima, in templum præſentata, mundum ſupergrediens, Deum plenè diligens ſemper placuiſti, omnibus amabilis, mitis & ineffabilis, nunquàm offendiſti.

Caſtitatis lilium prima deuouiſti, ſanctitatis ſpeculum, formamq́; dediſti. Ioſeph tamen humili, prælecto virgini, virgo deſponſaris: cum quo ſine macula, dulciter perpetua virgo conuerſaris.

Per annorum milia patres clamauerunt, pro miſericordia, quam non acceperunt: tua ſed oratio, feruensq́; deuotio cœlis penetrauit: cordis tui puritas, ſanctaq́; humilitas Deum mox placauit.

Deus miſit nuntium, qui te ſalutaret, conciperes filium, tibi nunciaret: quæ turbaris audiens, licet fidem adhibens, modum quæſiuiſti: tandemq; conſentiens, Ecce ancilla, inquiens, matrem obtuliſti.

O quàm mirum gaudium in te fundebatur, dum in te myſterium Deus operatur: quem hinc nouem menſibus, caſtis in viſceribus geſtas non grauata: mox cognatam viſitans, quam ſalutas iubilās, Deo impregnata.

Ioſeph vir iuſtiſſimus grauidam expauit, ſed è cœlo monitus tecum habitauit: qui vt cenſum ſolueret, Bethlehem dum pergeret, hoſpitem quæſiuit: quem tunc non inueniens, ſtabulum introiens, tecum virgo viuit.

Quis laudare ſufficit virgo te beata, aut quis dignè exprimit, quod immaculata genuiſti filium, ſaluatorem omnium: quem dum contemplaris, flexis oras genibus, iunctis quoque manibus, gaudens lachrymaris.

Natū inter brachia fouens amplexaris, labiaq; roſea iungens oſcularis: inuolutum niueo panno, mox virgineo vbere lactaſti: eius te obſequio, corde deuotiſſimo, totam mancipaſti.

Angeli tunc concinunt, Deum collaudantes, paſtores adueniunt, hæc mira probantes: ſanguis hinc effunditur, infans dum hic ſcinditur, Ieſus nominatur: Magis venientibus, dona offerentibus, infans adoratur.

Non ſuſcepto ſemine, quamuis genuiſti, at corruptæ fœminæ te non prætuliſti: virgo templum adiens, cœli regem redimens, vates audiuiſti: ſed Herodem metuens, in Aegyptum fugiens, puerum tuliſti.

Pau

Pauper in exilio ignota viuebas, victumq́; pro filio o-perans quærebas. Quem hinc dum retuleras, feſtoq́; ad-duxeras illic amiſiſti: mœſta quærens triduo, in docto-rum medio tandem inueniſti.

Tibi erat ſubditus, nec agnoſcebatur: nam & fabri filius falsò putabatur: ſed Iordanē adiens, baptiſma ſuſci-piens, cœlitus monſtratur: in deſertum abijt, in quo diū abſtinuit, dæmone tentatur.

Mundum docens circuit. Seq́; fatigabat, in monte re-cubuit, orans pernoctabat, frigus & inediam fert & contumeliam. probra liuidorum, dum languores depu-lit, pœnitentes recipit, ſpes hæc peccatorum.

¶ *Paſsio Ieſu, & Matris compaſsio.*

Obuiam hic habuit turbam ingreſſurus vrbem, te præmonuit abiens p[a]ſſurus, paſcha ſeruat typi-cum, pedes lauit omnium, amat quos amauit: in cibum ſe tribuit, ſacramentum ſtatuit, triſtes confortauit.

Hic Iudæis venditus hortum mox intrauit, orans ſe nunc penitus Patri reſignauit: in agone poſitus, confor-tatus cœlitus, ſanguinem ſudauit: excitans diſcipulos, confortauit pauidos, hoſtes expectauit.

Oſculum hic præbuit ſuo proditori, auremq́; reſtituit tunc perſecutori: agnum lupi capiunt, [ca]dunt, vinctum protrahunt, clamant illudentes: Diſcipuli metuunt, & magiſtrum deſerunt longè fugientes.

Ductus ad pontificem, inſons accuſatur, cæditur in faciem, à Petro *negatur: Caiphæ adducitur, variè illuditur* Deus Angelorum *: cæſum tandem conſpuunt, velatum percutiunt ſerui reproborum.*

Ieſum *in conſilio mane condemnatum, ducũt cum opprobrio, vinctum ad* Pilatum. Exemplum *ſe præbuit accuſatus tacuit iudice mirante: ad* Herodem *mittitur, veſteq; illuditur, plebe ſubſannante.*

Ad Pilatum *rediens, rurſus accuſatur: plebs omnis conueniens, iudicem precatur, vinctum ſibi tribui, quem cum* Ieſu *ſtatuit aliàs necandum, fecit vt eligerent: monet tamen, peterent* Ieſum *conſeruatum.*

Inuidi ſed poſtulant, latro dimittatur, crucifige clamitant, Ieſus *moriatur, qui dum veſtes exuit, flagris cædi voluit, vulnerum liuore vt leproſus viluit, tumidus dum maduit ſputis & cruore.*

Caput ſpinis cingitur dirè vulneratum, ſceptroq; percutitur plagis conquaſſatum: multa poſt opprobria, ductus dat ſpectacula præſide monſtrante: ad tribunal ſiſtitur, mortiq; addicitur, turba conclamante.

Crucem ferens propriam vrbem eſt egreſſus, eſt & ignominiam magnam tunc perpeſſus. Scribis procurantibus, iungitur latronibus, plorant mulieres, inter quos mœſtiſsima ſequeris mater pia, natum vt videres.

Gemẽs inter verbera impiè tractatur: cruenta veſtigia linquens propulſatur: Simonem angariant, potum fellis ordinant: cuncta dum parantur, veſtibus exuitur: dolor hinc acuitur, plagæ renouantur.

In ligno extenditur, compages ſoluuntur, clauis

dum

dum affigitur, nerui diſtenduntur: orat pro tortoribus, ſcribitur & titulus, in altum leuatur, cui dolor maximus creſcens hinc continuus, nuſquam releuatur.

Vt pro nobis ſolueret, debita taxauit, iuſte, non vi emeret nos, pœnam grauauit: largo madens ſanguine, blaſphematur impiè, latro dum ſaluatur: hinc tuam triſtitiam cernens amariſsimam, commendans afratur.

Mundo lumuen ſubtrahit ſol, dum geſtit flere creatoris noluit morti allucere. heli Ieſus clamitans, ſitim quoque indicans, acetum guſtauit, conſummatum, inquiens, patri ſe mox offerens, clamans expirauit.

Mortem Ieſu doluit plebs tūc pœnitendo, terra dum contremuit, ſcelus arguendo, latus Ieſu foditur, manat cruor, funditur aqua pretioſa: de cruce deponitur, pignus matri redditur, fit res luctuoſa.

Syndone inuoluitur, planctu celebrato, tumulo dum conditur Ieſu ſalutato, mater vrbem repetit: interim e-recipit, in lymbum deſcendens.

¶ *Glorificatio Ieſu & Mariæ.*

VIcta morte rediјt, nunquam moriturus, glorioſus adiјt matrē ſolaturus: vertitur in gaudium luctus mox credentium, hunc dum contemplantur, gratulantur ſtupidi, conueſcentes dubij. pleriq; informantur.

Die quinquageſima cœlos penetrauit, aſcendens in gaudia patris, triumphauit: exultat credentium plebs, hæc videns cœlicum agmen iubilans. fit obuiam duce-ti exercitum patrum beatorum.

Spiri-

Spiritũ credentibus donat, vt promiſit, ſua largus omnibus munera diuiſit: prædicant Apoſtoli, excitantur mortui, paupertas amatur, coronantur martyres, conſecrantur virgines, fides propagatur.

Virgo prudentiſsima, Maria mater ſingularis, nouæ pro Eccleſia ſuperſtes ſeruaris, pãdas vt ſcriptoribus addita fidelibus tibi non ignota: ardens deſiderijs ad natum ſuſpirijs anhelabas tota.

Petis, apoſtolicum vt te dormiente aſsit tunc collegiũ, Deo diſponente. Migrans hinc cum gloria, duceris ad gaudia, Chriſto ſociaris: gloria iã duplici, corona multiplici tota illuſtraris.

Angelis es altior, iuncta trinitati, Soleq́; fulgentior: tuæ poteſtati Superi obediunt: hic qui tibi ſeruiunt, dignè munerantur: creſcit tuo merito merces: quæ à filio petis, tibi dantur.

Benedico te pie Ieſu, qui venturus, in extremo tempore es, & redditurus iuſtis vitæ præmia, reprobis ſupplicia: fac vt tunc ſecurus à dextris inueniar, purus hinc egrediar, nihil ſoluturus.

Cunctis iam ſit venia, purga ſceleratos, per te detur gratia, vt iuſtificatos ſolus tu poſsideas, ſerues nos & dirigas, plena charitate munias & robores, in æterna ſaties nos fœlicitate. Amen.

¶ Reſponſorium. *Regnum mundi, omnem ornatum ſeculi contempſi: & cæt.* deuotè cantatum aut meditatum, depellit omnes mundanas & diabolicas tentationes, vt patet ex reuelationibus Sanctæ Trutæ virginis.

¶ *Alius de paſſione Chriſti hymnus perquam deuotus & elegans, cantandus ſub nota:* Pange lingua. *Crux fidelis &c.*

IEſus in cruce figitur,
Et dirè dum extenditur,
Solutis heu compagibus,
Orabat pro tortoribus:
In altum cum latronibus,
Sic eleuatur medius,
Diſtentum pœnæ diſſipant,
Hinc flagellorum cruciant
Plagæ, hinc claui lacerant,
Hinc ſpinæ caput vulnerant,
Collachrymantur oculi,
Nerui laxantur rigidi.
Membra quaſſantur liuida,
Sacra rubeſcunt vulnera,
Cruor manat hinc roſeus:
Dolor creſcit acerrimus,
Senſus & dolor viguit,
Non eſt quod pœnam minuit,

Can-

Conſputa pallet facies
Cruore fuſo, macies
Membra conſumit arida,
Dum litis premit aſpera.
Hæc videns mater anxia,
Tabeſcit præ triſtitia.
Ieſus inter opprobria
Nulla captans ſubſidia,
Ad Patrem triſtis clamitat,
Relictum ſe vociferat,
Guſtando fel amaricans,
In cruce pendet lachrymans.
Anhelum pectus palpitat,
Cor gemit, lingua æſtuat,
Commendat ſe, & inuocat
Patrem, expirans immolat:
Senſus & pœna viguit,
Sic moriens obriguit.
O quàm immenſa charitas,
O cordis mira bonitas,
O dulcor, ò dignatio,
O Dei miſeratio.
Nam ſaluat nos gratuito,
Redemptos tanto pretio.
In mortem ſeſe tradidit,
Vt quos damnare debuit,
Obnoxios nunc liberet,
Ingratosq; remuneret:
En quanta Dei charitas.

Hei quanta noſtra vilitas.
Ieſu, quàm amas dulciter,
Quos redimis tam fortiter:
En factus es opprobrium
Pro nobis & ſpectaculum,
En plebis es abiectio,
Et hoſtium deſpectio.
Non manſit in te ſanitas:
Nam noſtra te iniquitas,
Et amor tuus vulnerat.
Hinc dolor cuncta occupat:
Vt totum per te redeat,
In nobis quod perierat.
Ieſu noſtra redemptio,
Spes, vita, conſolatio,
Amor & deſiderium,
Fœlicitas & gaudium:
Fac noſtra mens vt ardeat,
Amans te ſolum ſitiat.
Ieſu rex amantiſſime,
Tu rege, tu nos poſſide:
Quæ tibi placent, tribue:
Quæ diſplicent, mox amoue:
Vt tuum beneplacitum
Sequamur in perpetuum.

AMEN.

EXERCITIVM AMORIS PERBREVE,

ad Sanctiſsimam Trinitatem,quo homo ſemel in die cor ſuum offerre debet,cum gratiarum actione omnium beneficiorum.

DOmine Deus meus,qui es ipſa bonitas infinita,ſecũdum omnes perfectiones,quas de te cogitare poſſum,incommutabilis, & incontaminabilis,ſemper id ipſum quod es Perſeuerans. Tu condidiſti vniuerſam creaturam in gloriam tuam,conſeruas & moderaris in tanta multitudine,magnitudine & varietate,nec aliquid ſubtrahit ſe regimini tuo,nec aras nec laboras,ſed ſemꝑ manet tua fœliciſsima quies.Tu me creaſti ad imaginem & ſimilitudinẽ tuam, & in eſſe conſeruas. Per dilectum filium tuum me redemiſti, ex puriſsima charitate, & hoc pœnoſiſsimè & laborioſiſsimè, vt oſtenderes diuitias gratiæ,miſericordiæ,& amoris tui mihi. Ad agnitionem ſanctiſsimi nominis tui me peruenire feciſti,etiam nobiliter. Ad tam ſanctam religionẽ & dignitatem me peruenire feciſti.Direxiſti me in præſentia tua, & ſpecialem ad me reſpectum habuiſti & gratiam, in oculis ſeruorum tuorum

inuenire me feciſti, vt ſolicitudiné mei gererent pro mea ſalute. A multis animæ & corporis periculis, & tribulationib. me eripuiſti, ab infirmitatibus & ægritudinibus, à médicitate, à præcipitijs, à caſibus, à malis hominibus, à ſubmerſionibus, & in alijs innumeris malis, quæ mihi accidere potuiſſent, ſicut aliquib. hominibus, niſi pietas tua me liberaſſet. Etiam à tentationibus, à peccatis, à voraginib. peccatorũ, à damnatione perpetua ſapiſsimè me liberaſti. Inſuper fiduciam præſtas, ꝙ ad æternam beatitudiné me eligiſti, in qua teipſum mihi manifeſtabis. Tunc cognoſcam clarè Dominum Deum meum, perfectè atq; puriſsimè diligam, fruẽdo in te ſolo requieſcam, & perpetuo cum omnibus ſanctis ſynceriſsimè te laudabo & glorificabo. O pijſsime Deus, hoc confirma & citius perficias. Pro omnibus bonis tuis, quæ operatus es & operaberis in me, & in omni creatura tua, tibi ſit Domine Deus meus, honor, gloria, gratiarum actio, cordiale ſeruitiũ, caſtus timor, & ſyncera dilectio, per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

Pie Deus, fac me gratum, peſsimis verò ingratitudinib. & peccatis meis innumerabilibus (ſi communicauit: per virtutem ſumpti ſacraméti) propter temetipſum clementer ignoſce. Vince malitiam meam: da mihi humilem, diſcretam, neceſſariam peccatorum meorum recognitioné, gemitum, auerſionem, deteſtationé, pœnitentiã

in

in hac vita,emendationem perfectam:concede vt te amplius non offendã,ſed ſuauiſsimã amicitiam tuã,&pretioſiſsimam gratiã fac me ſummo affectu diligere,ſtudioſiſsimè requirire, & ſtatim inuenire,cũ pſeuerãtia, ꝑ tua infinita dignatione & miſericordia.O pie Deus,fac vt hãc dignationẽ tuã nõ negligam. Fortifica me in anima & corpore ad ſeruitiũ tuũ, & dona mihi, vt ſobriè vtar creaturis tuis,in gloriã & laudẽ nominis tui.

Gratias ago tibi Domine Ieſu,& Spiritui ſancto,æquales æterno patri,qui ꝑ ſalute mea volui ſti de eodẽ ſpiritu concipi, & naſci ex puriſsima virgine Maria,& homo factus es. Quid,& quantũ debeo Domine Ieſu,Deus homo,homoDeus Meſsia,Chriſte domini,Emanuel nobiſcum Deus,Domine maieſtatis, maxime & fortiſsime amator,quòd factus es mortalis,mortali vitæ, effuſionibus,perſequutionibus, triſtitijs, pœnis, præcipuè tormentis crucis, quando factus es miſer & miſerabilis, atque viliſsimus in oculis hominum.Quid reddam amatori pro amariſsima morte, & ineffabili exhibita charitate? Obſecro te Domine Ieſu per incarnationem tuam, per habitationem in virgineo vtero, per gaudium animæ ad gratiam vnionis, per natiuitatem hyemis tempore, per dolorem circumciſionis, per venerationem Magorum, oblationem in templo, fugam, exilium, per formidoloſum reditum, per ſubiectionem, obedientiam,

virtuoſiſsimam vitam,per pœnitentiam pro nobis,per baptiſmum, ieiunium, tentationem in deſerto,per penuriam, paupertatem, neceſsitatem huius mortalis vitæ,per effuſiones,gratioſiſſimam,virtuoſiſsimam,& glorioſiſsimam vitam: per ingratitudinem Iudæorum,quam ſuſtinuiſti, quia volebant te præcipitare,inſidiosè capere in verbis & in factis,& violenta manu intentantes lapidare te.Etiam per modeſtiam,humilitatē,patientiam,manſuetudinē,& cęteras virtutes tuas: per humiliationem ad pedes diſcipulorum, per ſacramenti ſuauiſsimi inſtitutionem, per ſuauitatis eius guſtationem, per triſtitiam, agoniam,ſudorem ſanguineum,derelictionem,traditionem,ligationem,contumelias,iniurias,colaphos,alapas,ſputa,blaſphemias:per falſam accuſationem,iniuſtam damnationem, per dolorem ſuper Petrum,Iudam & alios diſcipulos,per deductionem ad diuerſos iudices pro ſententia mortis,per illuſionem,nudationem,flagellationem,coronationem, anxietatem innocentis animæ tuæ:per reiectionem præ Barraba,per iniquam ſententiam iudicis,per ductionem cum latronibus,per crucis baiulationem, geſticulationem aduerſariorum & ignominiam crucis, per piorum gemitus & maximè matris,per fatigationem,amaram potationem, veſtium extractioné, extenſionem in cruce,conclauationem,tormenta crucis, per lachrymationem,iniuriarum illatio:

tionem, pijſsimam orationem, latronis miſeratio nem (iam in regno tuo memor eſto mei) matris compaſsionem, per derelictionem, aceti & fellis potationem, conſummationem, crudeliſsimam mortem, per tantam charitatem, per lateris perſoſsionem inſpectante matre, per ſepulturam, mœſtitiam amicorum, per reſurrectionem, apparitionem, aſcenſionem, ſpiritusſancti miſsionem, per inſtitutionem Eccleſiæ, aſſumptionem matris, beatificationem ſanctorum, per extremum iudicium, æternam ſaluationem animarum & corporum. Reſurrexiſti glorioſus à mortuis, apparuiſti tuis, lætificaſti eos, aſcendiſti coram eis in cœlos, miſiſti ſpiritum ſanctum, ædificas Eccleſiam, colligis tuos, aſſumpſiſti piam matrem, venturus es iudicare viuos & mortuos, regnaturus cum omnibus tuis in perpetuum, & ego tecum pie Ieſu. Quid reddam amatori, pro amariſsima morte & ineffabili exhibita charitate? Bone Ieſu, fac me obſecro participem omnium meritorum & bonorum tuorum, fac me gratum, reddentem vicem, redamantem, & etiam pro amore tuo morientem. Ignoſce indignitati, vilitati, irreuerentijs & negligentijs meis, doce me ſapientiam, vt tu mihi ſolus ſapias, & omnia deſipiant. Dona, vt nunquam vrar aliqua concupiſcentia. Dona prudentiam, recta conſilia, diſcretionem in conſcientia mea, & in ſancto ſeruitio tuo. Fac me ſtrenuum, etiam oculis ſummę

maieſtatis tuæ me talem exhibere,ſicut decet. Anima me contra puſillanimitatem,errores,ſcrupuloſitates, phantaſias, & ſimilia. Aperi mihi intellectum in ſcripturis,& in beneplacito tuo, vt ſciam quid acceptum ſit coram te,& dona,vt illud diligam & agam. A cura & ſolicitudine aliorum hominum libera me,vt poſsim tibi amplius placere, & ad te perfectior & ſecurior, & citius peruenire.Quòd ſi placuerit tuæ excellentiſsimę maieſtati, vt ita fiat in me, fiat voluntas tua,& adiuua me,vt poſsim fore vtilis officijs, & nihil negligere. Conforma me tibi in vita & in moribus:dona mihi modeſtiam,humilitatem,obediētiam,patientiam, & quæcunq; ad ſtatum meum mihi ſunt neceſſaria.

Beneuolentiſsime Domine, viuifica me per gratiam tuam:auerte me totaliter ab omni malo,conuerte me totaliter ad teipſum,& dona, vt odio habeam quæ odis, & diligam quæ diligis. Fac me fortiter in virtutibus proficere.In fide catholica ſanè intellecta conforta me. Adauge in me fidem. Corrobora me in ſpe certa, concede mihi bene de te ſentire, & ſuper te inniti, dona mihi tui fiduciam, & præſta mihi,ſemper mundo ac ſimplici corde,quieta & ſecura conſcientia te colere,caſtiſsimè te reuereri & diligere. Tu vnicè ſis deſideratus & dilectus,vnicè occupans,vnicè poſsidens, & ego tibi ſoli placere deſiderem.

rem. Fac me à te nunquam ſeparari, ad te anhelare, in te ſolo requieſcere, & ad te citius peruenire. Pereat ergo omnis inordinatus amor, & quicquid impedire me poteſt perueniendi ad te vnicum, & totum deſiderabilem & amabilem.

Te Domine Deus, trinum in perſonis confiteor, patrem filium & ſpiritum ſanctum, & vnum verum Deum, ſicut tu in teipſo es, veneror & adoro, inclinando & ſubdendo me totaliter & irreuocabiliter ſanctiſsimæ tuæ maieſtati, prout vniuerſa creatura ſecundum omnem modum, promptiſsimè, perfectiſsimè & veriſsimè debet ſubeſſe.

Ignoſce pie Deus, amor meus, quod minus egi, ſed doce me colere, reuereri & diligere te in veritate.

¶ *Celebraturus vel communicaturus.*

DOMINE IESV, intendo celebrare vel communicare in memoriam aduentus tui dulciſsimi, in quo tu creator noſter, factus es redemptor noſter. O ſaluator pijſsime, vtinam eſſem in numero eorum, quos pietate tua congregas, leuas & portas. O ſaluator miſericordiſsime, clementiſsime ac benigniſsime. O veriſsime

amator, ò Emanuel nobiſcum Deus, fili Mariæ virginis, plenus omnibus gratijs, virtutibus & donis: Obſecro te per illam ſingulariſsimam gratiam, ſcilicet vnionis, per gaudium cordis tui, per dulcedinem mentis tuæ, per gratitudinem, per charitatem tuam ad patrem, ad totum humanũ genus, & ad me miſerum peccatorem, ſuſcipiendo cauſam noſtram nimis malam, cum maximo gaudio ac deſiderio, vt patri reſtitueres honoré, humano generi & mihi ſalutem æternam. Per fideliſsimam executionem cauſæ noſtræ, per effuſiones, per perſequutiones, triſtitias, iniurias, pœnas, tormenta crucis & amariſsimam mortem: fac me participem omnium meritorum ac bonorum tuorum, & dona auxilium, vt valeam deuotè & attentè offerre tibi hoc ſacrificium, vel communicare, in memoriam omnium prædictorum, ſub honore ſanctiſsimæ matris tuæ Mariæ, & illius Sancti, & omnium electorum tuorum; pro ſalute animæ meæ, & totius Eccleſiæ profectu, pro redemptione animarum ſanctorum. Adiuua me Domine Ieſu, & defende me ab offenſa tua, à periculis & omni confuſione, & fac me huius ſacri myſterij eſſe participem. Amen. Doce me hanc ſcientiam perfectè, Domine Ieſu.

ORA-

ORATIO S. AMBROSII EPISCOPI, AD *BEATAM VIRGINEM Mariam.*

SIngularis meriti, ſola ſine exemplo mater & virgo Maria, quam Dominus ita mente & corpore inuiolatam cuſtodiuit, vt digna exiſteres, ex qua ſibi noſtræ redēptionis precium, Dei filius adaptaret. Obſecro te miſericordiſsima, per quam totus ſaluatus eſt mundus, intercede pro me miſerrimo peccatore, & cunctis iniquitatibus fœdato, vt iā vel donet Dominus infœlici animæ meæ, amorem puritatis, affectū munditiæ, tenorem caſtitatis. Ego enim, ego infœlix, ego totius innocentiæ meæ, totius ſanctimoniæ gratiam perdidi, ego templum ſanctum Dei multipliciter violaui. Sed quid ago, obſcœnitates meas referens auribus tuis illibatis? Horreſco domina, & arguente me conſcientia mea mala, nudus coram te erubeſco. Cui verò moribundus offeram vulnus meum? Aut quomodo aliunde ſperem beneficia ſanitatis, ſi mihi clauditur illud vnicum reclinatorium æternæ pietatis? Audi igitur domina, audi propitia, audi & exaudi ciuem perditum, de ſorte hæreditatis tuæ poſt

dum affigitur, nerui diſtenduntur: orat pro tortoribus, ſcribitur & titulus, in altum leuatur, cui dolor maximus creſcens hinc continuus, nuſquam releuatur.

Vt pro nobis ſolueret, debita taxauit, iuſte, non vi emeret nos, pœnam grauauit: largo madens ſanguine, blaſphematur impiè, latro dum ſaluatur: hinc tuam triſtitiam cernens amariſsimam, commendans afratur.

Mundo lumen ſubtrahit ſol, dum geſtit flere creatoris noluit morti allucere. heli Ieſus clamitans, ſitim quoque indicans, acetum guſtauit, conſummatum, inquiens, patri ſe mox offerens, clamans expirauit.

Mortem Ieſu doluit plebs tūc pœnitendo, terra dum contremuit, ſcelus arguendo, latus Ieſu foditur, manat cruor, funditur aqua pretioſa: de cruce deponitur, pignus matri redditur, fit res luctuoſa.

Syndone inuoluitur, planctu celebrato, tumulo dum conditur Ieſu ſalutato, mater vrbem repetit: interim e- recipit, in lymbum deſcendens.

¶ *Glorificatio Ieſu & Mariæ.*

VIcta morte rediit, nunquam moriturus, glorioſus adiit matrē ſolaturus: vertitur in gaudium luctus mox credentium, hunc dum contemplantur, gratulantur ſtupidi, conueſcentes dubij. ple[illegible] informantur.

Die quinquageſima cœlos penetrauit, aſcendens in gaudia patris, triumphauit: exultat credentium plebs, hæc videns cœlicum agmen iubilans. fit obuium ducenti exercitum patrum beatorum.

Spiritũ credentibus donat, vt promiſit, ſua largus omnibus munera diuiſit: prædicant Apoſtoli, excitantur mortui, paupertas amatur, coronantur martyres, conſecrantur virgines, fides propagatur.

Virgo prudentiſsima, Maria mater ſingularis, nouæ pro Eccleſia ſuperſtes ſeruaris, pãdas vt ſcriptoribus addita fidelibus tibi non ignota: ardens deſiderijs ad natum ſuſpirijs anhelabas tota.

Petis, apoſtolicum vt te dormiente aſsit tunc collegiũ, Deo diſponente. Migrans hinc cum gloria, duceris ad gaudia, Chriſto ſociaris: gloria iã duplici, corona multiplici tota illuſtraris.

Angelis es altior, iuncta trinitati, Soleq; fulgentior: tuæ poteſtati Superi obediunt: hic qui tibi ſeruiunt, dignè munerantur: creſcit tuo merito merces: quæ à filio petis, tibi dantur.

Benedico te pie Ieſu, qui venturus, in extremo tempore es, & redditurus iuſtis vitæ præmia, reprobis ſupplicia: fac vt tunc ſecurus à dextris inueniar, purus hinc egrediar, nihil ſoluturus.

Cunctis iam ſit venia, purga ſceleratos, per te detur gratia, vt iuſtificatos ſolus tu poſsideas, ſerues nos & dirigas, plena charitate munias & robores, in æterna ſaties nos fœlicitate. Amen.

¶ Reſponſorium. *Regnum mundi, omnem ornatum ſeculi contempſi: & cæt.* deuotè cantatum aut meditatum, depellit omnes mundanas & diabolicas tentationes, vt patet ex reuelationibus Sanctæ Trutæ virginis.

¶ *Alius de paſſione Chriſti hymnus perquam deuotus & elegans, cantandus ſub nota:* Pange lingua. *Crux fidelis &c.*

IEſus in cruce figitur,
Et dirè dum extenditur,
Solutis heu compagibus,
Orabat pro tortoribus:
In altum cum latronibus,
Sic eleuatur medius.
Diſtentum pœnæ diſſipant,
Hinc flagellorum cruciant
Plagæ, hinc claui lacerant,
Hinc ſpinæ caput vulnerant,
Collachrymantur oculi,
Nerui laxantur rigidi.
Membra quaſſantur liuida,
Sacra rubeſcunt vulnera,
Cruor manat hinc roſeus:
Dolor creſcit acerrimus,
Senſus & dolor viguit,
Non eſt quod pœnam minuit,

Can-

Conſputa pallet facies
Cruore ſuſo, macies
Membra conſumit arida,
Dum litis premit aſpera.
Hæc videns mater anxia,
Tabeſcit præ triſtitia.
Ieſus inter opprobria
Nulla captans ſubſidia,
Ad Patrem triſtis clamitat,
Relictum ſe vociferat,
Guſtando fel amaricans,
In cruce pendet lachrymans.
Anhelum pectus palpitat,
Cor gemit, lingua æſtuat,
Commendat ſe, & inuocat
Patrem, expirans immolat:
Senſus & pœna viguit,
Sic moriens obriguit.
O quàm immenſa charitas,
O cordis mira bonitas,
O dulcor, ò dignatio,
O Dei miſeratio.
Nam ſaluat nos gratuito,
Redemptos tanto pretio.
In mortem ſeſe tradidit,
Vt quos damnare debuit,
Obnoxios nunc liberet,
Ingratosq; remuneret:
En quanta Dei charitas.

Hei quanta noſtra vilitas.
Ieſu, quàm amas dulciter,
Quos redimis tam fortiter:
En factus es opprobrium
Pro nobis & ſpectaculum,
En plebis es abiectio,
Et hoſtium deſpectio.
Non manſit in te ſanitas:
Nam noſtra te iniquitas,
Et amor tuus vulnerat.
Hinc dolor cuncta occupat:
Vt totum per te redeat,
In nobis quod perierat.
Ieſu noſtra redemptio,
Spes, vita, conſolatio,
Amor & deſiderium,
Fœlicitas & gaudium:
Fac noſtra mens vt ardeat,
Amans te ſolum ſitiat.
Ieſu rex amantiſſime,
Tu rege, tu nos poſſide:
Quæ tibi placent, tribue:
Quæ diſplicent, mox amoue:
Vt tuum beneplacitum
Sequamur in perpetuum.

AMEN.

EXERCITIVM AMORIS PERBREVE,

ad Sanctiſsimam Trinitatem, quo homo ſemel in die cor ſuum offerre debet, cum gratiarum actione omnium beneficiorum.

DOmine Deus meus, qui es ipſa bonitas infinita, ſecũdum omnes perfectiones, quas de te cogitare poſſum, incommutabilis, & incontaminabilis, ſemper id ipſum quod es Perſeuerans. Tu condidiſti vniuerſam creaturam in gloriam tuam, conſeruas & moderaris in tanta multitudine, magnitudine & varietate, nec aliquid ſubtrahit ſe regimini tuo, nec aras nec laboras, ſed ſemp manet tua fœliciſsima quies. Tu me creaſti ad imaginem & ſimilitudinẽ tuam, & in eſſe conſeruas. Per dilectum filium tuum me redemiſti, ex puriſsima charitate, & hoc pœnoſiſsimè & laborioſiſsimè, vt oſtenderes diuitias gratiæ, miſericordiæ, & amoris tui mihi. Ad agnitionem ſanctiſsimi nominis tui me peruenire feciſti, etiam nobiliter. Ad tam ſanctam religionẽ & dignitatem me peruenire feciſti. Direxiſti me in præſentia tua, & ſpecialem ad me reſpectum habuiſti & gratiam, in oculis ſeruorum tuorum

inuenire me feciſti, vt ſolicitudiné mei gererent pro mea ſalute. A multis animæ & corporis periculis, & tribulationib. me eripuiſti, ab infirmitatibus & ægritudinibus, à médicitate, à præcipitijs, à caſibus, à malis hominibus, à ſubmerſionibus, & in alijs innumeris malis, quæ mihi accidere potuiſſent, ſicut aliquib. hominibus, niſi pietas tua me liberaſſet. Etiam à tentationibus, à peccatis, à voraginib. peccatorũ, à damnatione perpetua ſæpiſsimè me liberaſti. Inſuper fiduciam præſtas, ꝙ ad æternam beatitudiné me eligiſti, in qua teipſum mihi manifeſtabis. Tunc cognoſcam clarè Dominum Deum meum, perfectè atq; puriſsimè diligam, fruẽdo in te ſolo requieſcam, & perpetuo cum omnibus ſanctis ſynceriſsimè te laudabo & glorificabo. O pijſsime Deus, hoc confirma & citius perficias. Pro omnibus bonis tuis, quæ operatus es & operaberis in me, & in omni creatura tua, tibi ſit Domine Deus meus, honor, gloria, gratiarum actio, cordiale ſeruitiũ, caſtus timor, & ſyncera dilectio, per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

Pie Deus, fac me gratum, peſsimis verò ingratitudinib. & peccatis meis innumerabilibus (ſi communicauit: per virtutem ſumpti ſacramẽti) propter temetipſum clementer ignoſce. Vince malitiam meam: da mihi humilem, diſcretam, neceſſariam peccatorum meorum recognitioné, gemitum, auerſionem, deteſtationé, pœnitentiã

in hac vita, emendationem perfectam: concede, vt te amplius non offendã, ſed ſuauiſsimã amicitiam tuã, & pretioſiſsimam gratiã fac me ſummo affectu diligere, ſtudioſiſsimè requirire, & ſtatim inuenire, cũ pſeuerãtia, ꝓ tua infinita dignatione & miſericordia. O pie Deus, fac vt hãc dignationẽ tuã nõ negligam. Fortifica me in anima & corpore ad ſeruitiũ tuũ, & dona mihi, vt ſobriè vtar creaturis tuis, in gloriã & laudẽ nominis tui.

Gratias ago tibi Domine Ieſu, & Spiritui ſancto, æquales æterno patri, qui ꝓ ſalute mea voluiſti de eodẽ ſpiritu concipi, & naſci ex puriſsima virgine Maria, & homo factus es. Quid, & quantũ debeo Domine Ieſu, Deus homo, homo Deus Meſsia, Chriſte domini, Emanuel nobiſcum Deus, Domine maieſtatis, maxime & fortiſsime amator, quòd factus es mortalis, mortali vitæ, effuſionibus, perſequutionibus, triſtitijs, pœnis, præcipuè tormentis crucis, quando factus es miſer & miſerabilis, atque viliſsimus in oculis hominum. Quid reddam amatori pro amariſsima morte, & ineffabili exhibita charitate? Obſecro te Domine Ieſu per incarnationem tuam, per habitationem in virgineo vtero, per gaudium animæ ad gratiam vnionis, per natiuitatem hyemis tempore, per dolorem circumciſionis, per venerationem Magorum, oblationem in templo, fugam, exilium, per formidoloſum reditum, per ſubiectionem, obedientiam,

virtuoſiſsimam vitam,per pœnitentiam pro nobis,per baptiſmum, ieiunium, tentationem in deſerto,per penuriam, paupertatem, neceſsitatem huius mortalis vitæ,per effuſiones,gratioſiſſimam,virtuoſiſsimam,& glorioſiſsimam vitam: per ingratitudinem Iudæorum,quam ſuſtinuiſti, quia volebant te præcipitare,inſidiosè capere in verbis & in factis,& violenta manu intentantes lapidare te.Etiam per modeſtiam,humilitatē,patientiam,manſuetudinē,& cęteras virtutes tuas: per humiliationem ad pedes diſcipulorum, per ſacramenti ſuauiſsimi inſtitutionem, per ſuauitatis eius guſtationem, per triſtitiam, agoniam,ſudorem ſanguineum,dereli&ctionem,traditionem,ligationem,contumelias,iniurias,colaphos,alapas,ſputa,blaſphemias:per falſam accuſationem,iniuſtam damnationem, per dolorem ſuper Petrum,Iudam & alios diſcipulos,per deductionem ad diuerſos iudices pro ſententia mortis,per illuſionem,nudationem,flagellationem,coronationem, anxietatem innocentis animæ tuæ:per reiectionem præ Barraba,per iniquam ſententiam iudicis,per ductionem cum latronibus,per crucis baiulationem, geſticulationem aduerſariorum & ignominiam crucis, per piorum gemitus & maximè matris,per fatigationem,amaram potationem, veſtium extractionē, extenſionem in cruce,conclauationem,tormenta crucis, per lachrymationem,iniuriarum illatio:

tionem,pijſsimam orationem,latronis miſeratio nem(iam in regno tuo memor eſto mei) matris compaſsionem, per derelictionem,aceti & fellis potationem, conſummationem, crudeliſsimam mortem,per tantam charitatem, per lateris perſoſsionem inſpectante matre,per ſepulturam,mœſtitiam amicorum, per reſurrectionem,apparitionem,aſcenſionem, ſpiritusſancti miſsionem, per inſtitutionem Eccleſiæ, aſſumptionem matris, beatificationem ſanctorum, per extremum iudicium, æternam ſaluationem animarum & corporum.Reſurrexiſti glorioſus à mortuis,apparuiſti tuis,lætificaſti eos, aſcendiſti coram eis in cœlos,miſiſti ſpiritum ſanctum,ædi ficas Eccleſiam, colligis tuos, aſſumpſiſti piam matrem,venturus es iudicare viuos & mortuos, regnaturus cum omnibus tuis in perpetuum, & ego tecum pie Ieſu. Quid reddam amatori, pro amariſsima morte & ineffabili exhibita charitate? Bone Ieſu,fac me obſecro participem omnium meritorum & bonorum tuorum,ſac me gra tum, reddentem vicem,redamantem, & etiam pro amore tuo morientem.Ignoſce indignitati, vilitati,irreuerentijs & negligentijs meis, doce me ſapientiam,vt tu mihi ſolus ſapias, & omnia deſipiant. Dona,vt nunquàm vrar aliqua concu piſcentia.Dona prudentiam, recta conſilia, diſcretionem in conſcientia mea, & in ſancto ſer uitio tuo.Fac me ſtrenuum,etiam oculis ſummę

rem. Fac me à te nunquam ſeparari, ad te anhelare, in te ſolo requieſcere, & ad te citius peruenire. Pereat ergo omnis inordinatus amor, & quicquid impedire me poteſt perueniendi ad te vnicum, & totum deſiderabilem & amabilem.

Te Domine Deus, trinum in perſonis confiteor, patrem filium & ſpiritum ſanctum, & vnum verum Deum, ſicut tu in teipſo es, veneror & adoro, inclinando & ſubdendo me totaliter & irreuocabiliter ſanctiſsimæ tuæ maieſtati, prout vniuerſa creatura ſecundum omnem modum, promptiſsimè, perfectiſsimè & veriſsimè debet ſubeſſe.

Ignoſce pie Deus, amor meus, quod minus egi, ſed doce me colere, reuereri & diligere te in veritate.

¶ *Celebraturus vel communicaturus.*

DOMINE IESV, intendo celebrare vel communicare in memoriam aduentus tui dulciſsimi, in quo tu creator noſter, factus es redemptor noſter.

O ſaluator pijſsime, vtinam eſſem in numero eorum, quos pietate tua congregas, leuas & portas. O ſaluator miſericordiſsime, clementiſsime ac benigniſsime. O veriſsime

amator, ò Emanuel nobiſcum Deus, fili Mariæ virginis, plenus omnibus gratijs, virtutibus & donis: Obſecro te per illam ſingulariſsimam gratiam, ſcilicet vnionis, per gaudium cordis tui, per dulcedinem mentis tuæ, per gratitudinem, per charitatem tuam ad patrem, ad totum humanũ genus, & ad me miſerum peccatorem, ſuſcipiendo cauſam noſtram nimis malam, cum maximo gaudio ac deſiderio, vt patri reſtitueres honorẽ, humano generi & mihi ſalutem æternam. Per fidelisſimam executionem cauſæ noſtræ, per effuſiones, per perſequutiones, triſtitias, iniurias, pœnas, tormenta crucis & amariſsimam mortem: fac me participem omnium meritorum ac bonorum tuorum, & dona auxilium, vt valeam deuotè & attentè offerre tibi hoc ſacrificium, vel communicare, in memoriam omnium prædictorum, ſub honore ſanctiſsimæ matris tuæ Mariæ, & illius Sancti, & omnium electorum tuorum; pro ſalute animæ meæ, & totius Eccleſiæ profectu, pro redemptione animarum ſanctorum. Adiuua me Domine Ieſu, & defende me ab offenſa tua, à periculis & omni confuſione, & fac me huius ſacri myſterij eſſe participem. Amen. Doce me hanc ſcientiam perfectè, Domine Ieſu.

ORA-

ORATIO S. AMBROSII EPISCOPI, AD *BEATAM VIRGINEM Mariam.*

SIngularis meriti, ſola ſine exemplo mater & virgo Maria, quam Dominus ita mente & corpore inuiolatam cuſtodiuit, vt digna exiſteres, ex qua ſibi noſtræ redẽptionis precium, Dei filius adaptaret. Obſecro te miſericordiſſima, per quam totus ſaluatus eſt mundus, intercede pro me miſerrimo peccatore, & cunctis iniquitatibus fœdato, vt iã vel donet Dominus infœlici animæ meæ, amorem puritatis, affectũ munditiæ, tenorem caſtitatis. Ego enim, ego infœlix, ego totius innocentiæ meæ, totius ſanctimoniæ gratiam perdidi, ego templum ſanctum Dei multipliciter violaui. Sed quid ago, obſcœnitates meas referens auribus tuis illibatis? Horreſco domina, & arguente me conſcientia mea mala, nudus coram te erubeſco. Cui verò moribundus offeram vulnus meum? Aut quomodo aliunde ſperem beneficia ſanitatis, ſi mihi clauditur illud vnicum reclinatorium æternæ pietatis? Audi igitur domina, audi propitia, audi & exaudi ciuem perditum, de ſorte hæreditatis tuæ poſt

longa exilia,poſt ſæua ludibria,poſt multa ſuppli cia,reuertentẽ ad verba conſolationis tuæ. Memini domina,& meminiſſe delectabile eſt,qualiter ad commendandum miſeris vnicum patrocinium tuum,cuidã ſeruulo tuo,agẽti in extremis, reuelaſti memorabile nomen tuum. Apparẽs enim ei,cum eſſet in anguſtijs,& requirens vtrum te agnoſceret, cum ille,domina,tremẽs minimè reſponderet,tu ei pro bonitate & pro benignitate tua,quàm blandè,quàm familiariter tu domina dixiſti:ego mater miſericordiæ. Apud quem ergo miſeri,apud quem deſolati rectius ingemiſcemus, deplorantes mala totius calamitatis & miſeriæ,quàm apud te veram & indubitatam miſericordiæ matrem? Mater ſancta, mater immaculata, mater incorrupta, mater miſericordiæ, pietatis & indulgentiæ, aperi ſinum pietatis & ſuſcipe mortuum in peccatis.Ecce domina,filius prodigus nudis & attritis pedibus,de loco horroris,de nebula immunditiæ & fœtoris ſuſpirat,clamat & appellat te matrem, non immemor quoties eum foueris, texeris, excuſaueris apud patrem: & quidem pijſsimus atq; benigniſsimus ille pater, tu tamen dulcis & ſuauis mater. Agnoſce benedicta filios tuos, quos dilectus vnigenitus tuus non erubuit nominare fratres ſuos. Etſi pro illo innocente crucifixo pertranſiuit gladius animam tuam,quomodo ſuper mortuis in peccato pupillis tuis te cõtinere,quomodo

modo vnquàm à maternis fletibus & lachrymis ò domina te poteris temperare? Abſtrahimur, diripimur, captiuamur, non eſt qui eruat, qui redimat, qui conſurgat diluculo, & ſpondeat pro nobis. Surge ergo pia, ſurge propitia, intra ſacrariũ exauditionis, & expande manus immaculatas ante altare illud aureum humanæ reconciliationis, & erit per te impetrabile, quod per te ingerimus, erit certè excuſabile, quod timemus, nec diu poterit te ſuſtinere pro nobis miſeris ſupplicantem, quem tu ſæpiſsimè conſolata es dulcis mater infantẽ vagientẽ. Quæ ergo potẽtior meritis ad placandã irã tanti iudicis, quàm tu, quæ meruiſti mater exiſtere eiuſdẽ redẽptoris & iudicis? Ne dubites domina noſtra: ipſe eſt enim os meũ, & caro de carne noſtra, ipſe caput noſtrũ, ipſe cognouit figmentũ noſtrũ. Decus virginũ, domina gentiũ, regina angelorũ, fons hortorũ, ablutio peccatorum, ſancta & perpetua virgo Maria, ſuccurre miſero, ſubueni perdito, vt qui iã proh dolor incomparabilem nõ audeo ſperare angelicam illam ſtolam virginalem, tuis glorioſis meritis qualemcunq; recipiã veſtẽ nuptialẽ. Deniq; etſi nõ merebor, imò quia nõ merebor vicinius accedere, & intereſſe florigeris atq; odoriferis gloriæ veſtræ choris, eminus ſaltem poſitus & lõgè cõſtitutus videre merear & audire ꝓceſſus veſtros, & tympana veſtra, cõcẽtus veſtros, & quicquid gloriæ & exultationis erit, quando tripudia-

pudiabitis ſequentes agnum quocunq; ierit. Singularis virgo, ſumma & perpetua virgo, ſola mater & virgo ſancta Maria, in fine orationis, in extremo fatuæ huius & indignę ſupplicationis, hoc vnum rogo, hoc vnum deprecor & obſecro in nomine dilectiſsimi filij tui, dona mihi miſero iugem & perennem memoriam ſuauiſsimi nominis tui: ſit mihi cibus dulciſsimus, cibus ſuauiſsimus animæ meæ, adſit mihi in anguſtijs, adſit in principio lætitiæ meæ. Si enim Dei dono & tuo hoc mereor obtinere, nullatenus certè vnquàm vereor funditus interire. Aderit enim mihi ſemper gratia tua, aderit miſeratio & protectio tua, & ſi in infernum demerſus fuero, ibi me requires, & inde me extrahes & reddes filio tuo, qui mę redemit & lauit ſanguine ſuo, Ieſus Chriſtus Dominus noſter, qui cum patre & ſpiritu ſancto viuit & regnat Deus per omnia ſecula ſeculorum, Amen.

COLLO-

COLLOQVIVM PECCATORIS ET IESV CHRISTI CRVCIFIXI,

F. Iacobo Gruytrodio, Carthuſiano Teutonico auctore.

PECCATOR.

IGnoſce,rogo, benigniſsime Domine Ieſu Chriſte, indigniſsimo & infelici,tecum atque de te aliquantulum volenti loqui ſeruo.

Crucifixus. Quis enim es tu?

Peccator. Homo peccator, qui in diuerſorum peccatorũ miſerias ac fœditates,infœlix ac præceps rui,in æternas miſerias triſtitiasq́ue,decurſo vitæ præſentis articulo , multo infelicius ruiturus. C. Hanc ruinam horrendam ne timeas,ſi tantum de peccatis commiſsis verè volueris pœnitere,& à peccatis de cetero abſtinere. Ego nanque delicioſiſsimus,mea beatitudine deſcendi à regali ſolio ſublimis gloriæ meæ, in immenſos dolores,quos ſpontaneè in carne,in mẽte,in membris & ſenſibus ſuſtinui, vt te ab æterna triſtitia inferni liberarem , atque perpetuam cœli læticiam donarẽ.De tuis itaque ne dubites offen-

oſtenſis: obliuiſcar ego omnium, dummodo tu malarum voluntatum & malæ cõſuetudinis obliuiſci velis. Obliuiſcar inquam, & delebo iniquitatem tuam, & quantum diſtat ortus ab occidente, longe faciam à te & à peccato tuo mundabo te: nec deſinam, donec ſummum illud impleuero: vt, vbi abundauit peccatum, ſuperabundet & gratia. Volo autem amari, volo de me ſperari, volo cum gemitibus orari & lachrymis, nulla melodia mihi ſuauior eſt. P. O crucifixe Ieſu, ſcio quia carior ſum tibi ego, quàm mihi ipſi. Tibi enim ſemper ſum carus, qui vt ſcriptũ eſt, Diligis omnia, quæ ſunt, & nihil odiſti eorum, quæ feciſti. At non vt tibi ſemper, ſic & ſibimet carus eſt homo: quia qui diligit iniquitatem, odit animam ſuam. C. Hoc continuis doloribus totius crucifixę vitæ meæ oſtendi. Siquidem crucem paſsionis meæ in vtero matris accepi, & continuo ipſam baiulaui corde, & eam firmaui multa auſteritate in corpore. Vnde ad oſtendendam immenſitatem dolorum animæ meæ, inſtanti finali paſsione mea, omnibus membris meis ſanguinem ſudare volui, & illud, quod latuit intra meæ crucifixionis ſecretum, ab vtero matris meæ: ſignis ſenſibilibus, meis fidelibus reuelare: quòd maximè imminente mortis meæ tranſitu, decens fuit. P. Attende bone Ieſu, in ſudore iſto ſanguineo, quo tinctus & rubricatus omnibus membris tuis fuiſti,

ſti, quòd benedicta anima tua tota paſſa fuit, quia ipſa eſt in qualibet parte corporis tota, & etiam ipſius corporis vita. Sed indica mihi, quid repoſcis à me, pro tanto dolore pro me continuè portato? C. Solum me rediligere. Idcirco nanque ſuſtinui meam paſsionem, vt emerem tuam dilectionem. P. Planè digniſsimus, qui ameris: quia bonus es in te: & nemo bonus, niſi ſolus Deus: & quia Dominus es, liberans à diaboli poteſtate & ſeruitute: & quia Deus es peccata dimittens: quę nemo dimittit, niſi ſolus Deus: & quia diligentes te diligis. Vnde dicis: Ego diligentes me diligo. & quia exaudis rogantes. Vnde dicit quidam: Dilexi, quoniam exaudiet Dominus. Tu quoque, vt fax charitatis, in mundum veniens, pro incenſione & inflammatione frigidorum & tepidorum dixiſti, Ego veni, vt vitam habeant, ſcilicet gratiæ in præſenti, & abundantius habeant ſcilicet gloriæ in futuro.

C. Certè nihil eſt, quod ſic accendat ignem diuinum in corde tuo, quàm iugis conſideratio & ruminatio huius verbi mei, Ego veni, vt vitam habeant, & habundantius habeant. Et illius huic ſimilis: Sic Deus dilexit mundum, vt filium ſuum vnigenitum daret. P. Verè miſer & miſerabilis eſt, in cuius corde ignis amoris non accenditur, cũ cõſiderat iſta, in quibus ſummè

mé apparuit charitas Dei. Sed ò vnigenite Dei, non patiaris cor meum tam graui gelicidio conſtrictum, quin potius te miſerante, in recordatione iſtorum verborum tuorum, ad inſtar niuis ad ſolem feruidum liquefactus, dicere poſsim cũ regio propheta. Factum eſt cor meum, tanquam cera liqueſcens. C. Sumebat humana impietas, ante paſsionem meam, occaſionem ingratitudinis. Dicebat enim homo creatus, ſed nondũ redemptus: Non amplius teneor Deo, quàm cæteræ creaturæ. Dixit enim, & factus ſum. Non plus in me, quàm in aliquo brutorum animalium laborauit. Sed iam obſtructum eſt os loquentium iniqua, & iam non eſt ingratitudini locus. Plus enim laboraui in ſola redemptione hominis, quàm in tota mundi fabrica. Factus namque de domino ſeruus, de diuite pauper, de immortali mortalis, de verbo caro, de filio Dei filius hominis: ſuſtinui opprobria exprobrantium, paſſus ſum inſidiatores in factis, contradictores in verbis, illuſores in anguſtijs, neceſsitates carnis, horrorem mortis, ignominiam crucis. P. O quã ſtupenda dilectio: quid retribuam Domino pro omnibus doloribus ſuis? C. Si recolas, quanta ſuſtinuerim pro te Dominus maieſtatis, filius Dei, & ſi millies te dare poſſes ad mortem: non ſufficeres tamen ad paria reſpondere. Aeſtimatio namque tanti beneficij, compenſationis vicem non recipit. P. Vt ſcias, quantum debeo tibi do-

bi domino gloriæ , qui pro me animam tuam in morte concluſiſti,vt beatitudine fruerer, quam nęc oculus vidit,nec auris audiuit: enumera mihi obſecro rationes , quæ tam anguſtioſiſsimam pœnam continuè in anima tua ſanctiſsima cauſabant.Dixiſti enim iam , quòd in vtero benedictæ matris,crucem tuæ paſsionis accepiſti, eamq́ue continuè portaſti. C. Vt valeas per dilectionem & compaſsionem eſſe acceptum Dei holocauſtum , totum igne charitatis incenſum, conſumptis & deuoratis omni rubigine & ſcoria peccati : conſidera diligenter corde viuaci, quòd ego duplex martyrium paſſus ſum : vnum in corpore,aliud in anima ſiue in ſpiritu meo.Circa martyrium meum corporale attende, quòd nunquam fuit alicuius martyris paſsio tam dura, tam pœnalis,quæ potuerit meæ paſsioni comparari:quod tibi probare volo ex auctoritate, ex ſigno,ex ratione. ¶ Primò ex auctoritate.Nam ego ipſe exclamans de dolorum meorum magnitudine,dixi. O vos omnes, qui tranſitis per viam,attendite & videte,ſi eſt dolor ſimilis,ſicut dolor meus:quaſi dicerem,non. ¶ Secũdò, ex ſigno.Quia nunquàm ſunt viſa tot ſigna in martyrio alterius,quot in paſsione mea, duriciam & pœnalitatem eius oſtendentia , ſcilicet, quòd ſol obſcuratus eſt,terra mota eſt &c.ac ſi lamentoſis clamoribus ſenſum piæ compaſsionis acciperét, me Dei filium in cruce deplorantes. Non enim

ſerre

ferre poterat creatura iniuriā creatoris. In quo arguuntur corda maligna, quæ nolunt ad compaſſionem ſcindi, nec de morte mea pietate molliri. ¶ Tertiò probo tibi amaritudinem meæ paſſionis, ex ratione. Quia mea complexio nobiliſſima fuit, tum ratione incorruptionis carnis, tum etiam ex qualitatum elementarium proportionabiliſſima vnione vel permixtione. Ego enim carnem corruptam aſſumpſi in virgine, propter immunitatem omnis peccati originalis, id eſt, inordinatæ concupiſcentiæ. Tali autem complexioni conuenit & ſpecioſitas pulchritudinis, & robur fortitudinis. Quia ergo, quanto elementorum & qualitatum, ex quibus componitur & complectitur homo, proportionalior eſt vnio: tanto eorundem difficilior & violētior eſt diſſolutio. Hinc patet, quòd mei corporis & animę ſeparatio, inter cęteras mortes pœnalior fuit. Caro quoq; mea beatiſsima, quanto ab omni peccati labe ſincerior fuit: tanto vtique paſsibilior extitit ad tormenta. ¶ Circa martyrium verò meum ſpirituale, quod paſſus ſum in anima, ſcire debes, ſicut tibi prædixi, quòd illud incepit in me, cum primo cōceptus in vtero matris extiti, & anima corpori infuſa fuit: & durauit abſque interuallo triginta tribus cum dimidio annis, quouſque in cruce anima à corpore ſeparabatur. Et ideo adhuc in vtero matris conſtitutus, martyr fui. Nunquàm ergo vel ad vnicum momen-

mentum abſque acerbiſsimo martyrio mei ſpiritus ſui. Quoniam quicquid in nocte dum capiebar,& in die ſequenti,dum occidebar, paſſus ſum illuſionis, vituperationis, conſpuitionis, ſpineæ coronationis, amaræ potationis ſelleæ, conclauationis & extenſionis in cruce,&c. hoc totaliter & omnino anteà ſanctiſsima anima mea ſuſtinuit. Maximè autem attendere debes, quòd exceſsiuum obiectum dolorum meorum, fuerunt, anguſtioſiſsima iacula virginis benedictæ matris meæ,quæ reſpectum omnium dolorum meorũ,in charitate, perfecta quantũ decebat ſtatũ máternæ excellentiæ,tantũ doluit de omnibus doloribus meis, quantũ dolere debuit talis mulier.Et omnes dolores matris meæ,continuè mentem meam ſagittabant. Vnde crux materna,nouam crucem mihi tribuebat. ¶ Aliud obiectum continui doloris mei fuerunt omnia martyria,quæ vnquam fuerunt facta vel inferenda aliquibus electis meis pro me. Vnde in veritate tibi dico, quòd omnes pœnas illas, quas ab Adam, vſque ad nouiſsimum hominẽ, qui in fine ſeculi naſcetur, quilibet homo tam in corpore, quàm in anima paſſurus erat,& erit, triſtitias,tribulationes, perſecutiones,& miſerias:has omnes ego ſemper patiebar in anima mea pleniſsimè,& ex compaſsione plus me lędebant, & acriorem dolorem ingerebant, quàm cuilibet ſeorſum ſua pœna corporalis, cum iam

actualiter pateretur. Et huius ſunt duæ cauſæ, teſtimonium veritatis perhibentes. Vna eſt, quia ego in tetero ſpeculo meæ diuinitatis omnia creata & creãda, præterita, præſentia, & futura ſemper præſentialiter contemplabar. Et ergo in primo inſtanti infuſionis animæ meæ in corpus, incepi ſemper videre, quouſque ſpiritum in cruce emiſiſſem, omnes pœnas mihi futuras, & quicquid omnes electi ab origine mundi vnquã paſſi fuerunt, & qui adhuc naſcituri erant, vſq; ad finem ſeculi, pati deberent: hoc totum ego patiebar in inferioribus animæ meæ viribus. Et de quolibet ſpecialiter magis, & grauius torquebar in ſpiritu meo, quàm quilibet in ſuo proprio corpore, tempore quo cruciabatur ſeu patiebatur.

¶ Alia cauſa, quæ tantam penã in ſpiritu meo cauſabat, erat ſuperfluens amor. Nam amor generat triſtitiam & dolorem in ſpiritu. quia de quãto amor tuus erga me fuerit intenſior & maior, pro tanto magis cruciatur anima tua ex mea paſſione & morte. Et quia ego te, & omnem hominem ſemper plus incõparabiliter amaui, quàm aliquis ſeipſum amare poſsit, ideo maiorem in ſpiritu meo ſuſtinui pœnam de omni illo, quod vnquam aliquis in terris paſſus fuit, aut paſſurus erat, & erit, vſque ad finem mundi. Scis, quòd cum Paulus conſenſit neci & lapidationi Stephani, & perſequebatur Chriſtianos, dixi illi. Saule, quid me perſequeris? Et tamen in propria perſona me

non perſequebatur: ſed in perſonis meorum dilectorum amicorum. Quia quicquid meis amicis boni aut mali fit, mihi fit. Et hoc prouenit ex maximo amore, quem ad homines habeo. Sic ergo conſiderare potes, propter quod paſsio me excellebat in pœnis paſsiones omniũ, quæ vnquã paſsi ſunt vel paſsi ſunt vel patiẽtur. quia ego patiebar in corpore & in anima, & abſq; culpa, & in natura delicata, & tanto tẽpore, videlicet triginta quatuor annis patiebar in ſpiritu meo ꝓpriũ martyriũ, & omniũ electorum. Laurentius vna nocte aſſatus fuit in craticula, Bartholomeus vna die excoriatus, Katharinà vna hora rotata &c. Hæc omnia nunquã aliquẽ eorum tantũ lædebãt in proprio corpore: ſicut me cruciabant in anima mea, tringintaquatuor annis. Vnde Iſaias. Verè languores noſtros ipſe tulit, & dolores noſtros ipſe portauit. Et ideo nunquam ridere potui, ſed ſæpius fleui, & apparui quaſi quinquaginta annorum, cùm vix eſſem tringinta annorum. Quod accidit, propter iuſtitiam continuam, quã inceſſanter portaui de paſsione mea futura, & electorũ meorum, quam ſemper clarè conſpexi, & pœnosè pertuli in imaginatiua vi. Vnde ſæpè patri dicebam: Multi gemitus mei, & cor meum mœrens. Tibi quoque vt compaſsione & dilectione erga me mouearis, dico: Quoniam defecit in dolore vita mea, & anni mei in gemitibus.

P. O bone Ieſu, certè ſicut audiui & intellexi, abyſſum anguſtiarum & triſtitiarum animæ tuæ ſanctiſsimæ, dolorumque & paſsionum corporis tui, nulla mens ſufficienter cogitare ſufficit. Sed quæſtio profundiſsima animum meum pulſat, ſcilicet quomodo animæ tuæ benedictæ triſtitia, pœna aut dolor accidere poterat, cùm ipſa ſemper in ſumma delectatione erat, ex contemplatione diuinitatis, quæ tã amabilis eſt ad cõtemplandũ, quòd ſi dãnati in inferno, cõtemplari poſſent amabilem vultum Dei, ſicut beati ſpiritus in regno cœlorum: à nullo dolore vel triſtitia poſſent torqueri, ſiue ex igne infernali, ſiue ex aſpectu dæmonum.

C. Verùm eſt, quòd pura & beata anima mea fuit glorificata, quamuis corpus meũ eſſet mortale. Anima enim mea, ab inſtanti cõceptionis ſuæ, & poſtea ſemper etiã in cruce, & in limbo inferni, ita glorioſa & in tanta lætitia & delectatione ſecundũ vires ſuperiores fuit, ſicut hodie eſt in cœlo, ſedens ad dexterã Dei patris. Sed in viribus inferioribus, hoc eſt, in imaginatiua, æſtimatiua, & alijs viribus inferioribus, fuit in continua & perſeueranti triſtitia, & dolore ex cauſis prædictis. Sed iſtud non potuit eſſe per naturã, quod in vna & eadem anima ſimul, & ſemel ſtarent tãta lætitia & tãta triſtitia, ſed erat miraculosè. Quia ſecundũ curſum naturæ, lætitia & delectatio, expellunt triſtitiã & dolorem, & nõ poteſt ſimul ſe

compati in eadem anima. Et vt iſta clarius intelligere poſsis, ſcire te volo, ꝙ fons & origo omniũ dolorũ meorũ, fuit illa ſumma & ineffabilis diſpenſatio diuina, qua prohibitũ fuit in me, ne influxus gloriæ & fruitionis, qui erant in viribus ſuperioribus animæ meæ, redundarent in inferiores: quia aliter nullũ dolorem ſenſiſſet. Sed quia iſte influxus diſpẽſabiliter in me prohibitus fuit: ideo ſimul perfectè fruebar, ſecundũ vires ſuperiores, & perfectè patiebar, & vehementiſsimè affligebar ſecundũ vires inferiores. Et ſic miraculosè paterna potentia cõiunxit ſummũ dolorẽ, ſummæ ſuauitati, & ſummã poteſtatẽ ſummæ infirmitati. Quia ꝙ iſte influxus in me prohibitus fuit, vtiq; pręter naturalẽ curſum fuit. Nã naturale eſt, ſecundum curſum naturæ, ꝙ vires ſuperiores redundent in inferiores, & inferiores imprimantur in ſuperiores. Et quanto iſta diſpenſatio mirabilior, tanto in me acutior & intẽſior fuit dolor. Scias etiam, quòd naturam meam ſeruaui in robore in paſsione mea, vſque ad vltimũ inſtans mortis. Ex quo ſequitur, quòd doloroſius paſſus fui.

P. Dignus plane eſt morte, qui tibi Domine Ieſu recuſat viuere, qui vitam tuam poſuiſti pro nobis, & viuens mortuus es, qui ad memoriam tuæ continuæ acerbiſsimæ paſsionis, qui crucifixionem tuam non repræſentans, ſtigmata tua nõ portat in corpore ſuo, ꝑ aſperitatẽ pœnitẽtię,

& in ara cordis ſui ſeipſum tibi non crucifigit, ſibi crucem reprimendarum carnalium volupta-ptatum faciendo.

C. Qui vult venire poſt me, abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam quotidie, & ſequatur me.

P. O Ieſu, Dei virtus, & Dei ſapiẽtia, da mihi intellectum verborum illorum.

C. In his verbis meis, tria propoſui homini rationali, facto ad imaginem Dei, ſcilicet ſeruitutem, vilitatẽ, aſperitatem. In abnegatione ſui, ſeruitus: in baiulationem crucis, vilitas: in imitatione mei, aſperitas deſignatur. Vt qui per inobedientiã, de ſtatu trinæ felicitatis ceciderat: humiliatus afflictione trinæ miſeriæ per obedientiam reſurgat. Ceciderat enim à ſeipſo, à ſocietate angelorum, à viſione Dei, id eſt, à libertate, dignitate, beatitudine. Audiat ergo conſilium meum, vt abnegando ſeipſum, id eſt, propriam voluntatem, recuperet ſui libertatem: tollendo crucẽ ſuam, id eſt, eligendo ab alijs contemni & vilipendi, recuperet ſocietatem angelorum: ſequendo me, id eſt, paſsionis meæ imitãdo veſtigia, per caſtigationem carnis ſuæ, recuperet claritatis meæ viſionem.

P. Verè dignum & iuſtum eſt, immò neceſſarium, vt compatiantur, qui volunt conregnare, vt te imitentur, qui te frui volunt.

C Fœlix hæc proprij oris tui ſententia. Fœlix terque quaterq́; fœlix, qui ſemper recogitat, quã anguſta & ardua, quàm amara & aſpera eſt via, quæ ducit ad vitam, quando oportuit me pati, vt intrarem gloriam meam. Si propriam gloriam ſic emi: quis eam omnino gratis habebit? Nõ eſt igitur alia via, qua peruenitur ad præmiũ cœleſte, niſi per labores & afflictiones. Diues ille, qui ſe non caſtigauit laboribus pœnitentiæ in ſeculo, in pœnis eſt apud inferos. Pauper verò dolore & labore vitæ huius miſerabilis, coronã acquiſiuit gloriæ æternæ.

P. Væ mihi, qui dulcedine carnalium delectationum illicior, & vanitate gaudiorum ſecularium decipior, qui te imitari deberem, quem ſæpe doluiſſe & ploraſſe legi, exultaſſe ſpiritu ſemel. Maria, mater tua virginea, ſemel exultauit in cantico. O quotiens animam eius doloris gladius pertranſijt. Ioannes, exemplar & pręco pœnitentiæ, exultauit ſemel in vtero, qui multoties bene creditur lamentaſſe.

C. Ego pendens in cruce, nulli paradiſum promiſi, niſi exiſtenti in cruce. In cruce exiſtunt, qui carnem ſuam crucifigunt, cum vicijs & concupiſcentijs. In cruce etiam oraui ſolum pro negligenter peccantibus, non pro peccantibus ſcienter. Quandiu enim ſic ſunt, extra amplexũ crucifixi ſunt, qui expanſis in cruce manibus, amplexabar omnes, ꝓ quibus patiebar. Si ergo vis poſt

me aſcendere,& mecum regnare in cœlo, oportet vt me ſequaris per viā crucis,per quam ego intraui in gloriam meam. Non ſperes molliorem viam:qua ego præceſsi,ſequaris. Si enim à veſtigio meo aberraueris, peribis. Attende diligēter, vt ſcias,qua via in cœlū aſcēdere poſsis.Ego nanque in mundū veniens,deſcendi per ſcalā habentem tres gradus,ſcilicet humilitatis. Vnde legitur de me,Inuenietis infantem,paupertatis: quia ſequitur,ibidē,Pānis inuolutū.&acerbitatis: quia ſubditur.Iacentē in præſepio. Et per illos gradus poſtea redij in cęlū.Hos gradus innuit Apoſtolus meus inclytus Paulus, ita ſcribens de me. Exinaniuit ſemetipſum:ecce gradus paupertatis.formā ſerui accipiens:ecce gradus humilitatis.factus obediens vſq; ad mortē : ecce gradus acerbitatis. Sed quo duxit me iſta ſcala trium graduum? Audi,quod ſequitur. Propter quod & Deus illum exaltauit,& dedit illi nomen,quod eſt ſuper omne nomen.Stulti ergo & inſani ſunt,qui per ſcalā contrarios gradus habentē aſcendere volūt poſt me in cœlū,ſcilicet per diuitias,delicias,& honores.Hæc.n.ducit ad infernū, ſicut prima in cælū.

P. Magna abuſio eſt,ſeruum epulari & quieſcere, domino ſuo patiente & laborante.

C. Qui deuotè eā recolit paſsionem, erubeſcit ſequi corporis voluptatē. Meę crucifixionis memoria,omnia cruciat vicia.In pœnis paſsiōis meæ, oēs delitiæ carnis & mundi condēnantur.

quas ſi abſq; labore vincere volueris, debes paſſionem meã deuotè recolere, & in ea ſuauiſsimè delectando, vulneribus meis medullitus inhærere, immò ſi diabolo, qui ſingulariter religioſos perſequitur, vis nocere, & reſiſtere, eumque à tuis infeſtationibus coercere, debes paſsionẽ meam quotidie deuotè recolere. Sed neceſſe eſt, vt meæ crucifixionis exemplum ac ſimilitudinem ſuis imprimant moribus, qui crucis meę ſignum ad munimen ſui imprimunt frontibus, & illius viuant lege, cuius armantur fide. Alioquin fallaciter charactérẽ regis geſtat, cuius pręceptum non obſeruat. Nec rectè illius ſe tuetur ſigno, cuius non paret imperio.

P. O pie Ieſu, auditui meo dare digneris ampliorem læticiam, enumerando mihi indigniſſimo peccatori, cæteras vtilitates & fructus, prouenićtes ex quotidiana rememoratiõe tuæ ſanctiſsimę paſsionis.

C Mortis meæ memoria, in altari mẽtis tuę, per quotidianam ruminationem eius, ardere debet, propter multa.

¶ Primò, quia nihil gratius mihi facere potes, quã in mea ſacratiſsima paſsiõe exercere cor tuũ cũ amore, cõpaſsione, veneratione & imitatiõe. De quo non eſt tibi dubium, certificãto pluribus ſacræ ſcripturæ auctoritatibus. Ego autem admoneo te, meum pœnoſum amorem, & amoroſam pœnam in anima tua ſigillare, mihiq; gratias age

re dicens. Pone me, vt ſignaculum, ſuper cor tuum. Ac ſi diceret: ama me, ſicut amo te. Meméto non ſolum, quanta tibi fecerim, ſed quàm dura, quã indigna pro te pertulerim, & vide ſi non iniquè agis contra me, ſi non amas me. Quis enim te amat, ſicut ego? Quis à te ſic amari deſiderat, ſicut ego? Proinde pone me, vt ſignaculum, ſuper cor tuum, vt me túa virtute diligas: ſuper brachium tuum, vt quæ mihi placita ſunt, tota dilectione perficias: ſuper cor tuum, vt omne, quod carũ eſt, poſtponas, & me ſemper ſuperponas, & me ſemper plus diligas.

¶ Secundò, paſsionem meam iugiter recolere debes, quia per eam habes manuductionem ad amorem diuinum. Per paſsionem enim meam, oſtendi tibi quantitatem dilectionis meæ. Amor enim meretur reamationem. Intellige, quæ dico. Nolui hominem redimere prece: quia ſic homo hominem frequenter de captiuitate liberat. Item nec precio auri & argenti: quia ſic oues & boues redimuntur: ſed precio ſanguinis mei, vt in rei emptę precio, mea ꝓpéderetur dilectio. Ne ergo paruipendas dignitaté tuá: conſidera frequenter precium tuum. Si auro vel argento hominem redemiſſem, poſſet putari, quòd diuitijs temporalibus cõparabilis eſſet humana anima. Illud quod redimitur, precioſius eſt, quàm illud, per quod redimitur. Ergo precioſior eſt anima tua, ſanguine meo.

¶ Ter-

¶ Tertiò, propter deuotionis excitamentũ. Vnde Sampſon inuenit fauum mellis in ore leonis mortui. Leo de tribu Iuda ego ſum, in cuius morte fauus deuotionis inuenitur, ex quo ſpiritus hominis recreatur. O ſi attentè cogitares, quomodo in cruce os meum apparuit, ad inſtar ſemiuiui, apertum, & lingua mea ſanguinolenta, etiam ſi ferreum cor haberes, liquaretur compaſſione & deuotione.

¶ Quartus fructus memoriæ meæ paſsionis eſt, quia in ea inuenitur tutela defenſionis contra inimicos. Vnde Apoſtolus meus Petrus: Chriſto paſſo, & vos eadem cogitatione armamini. Et Iſaias: Ingredere in petram. Sicut miles, qui nõ poſſet reſiſtere in campo, confugit in caſtra. Deniq; nihil proficiet inimicus in eo, quem quotidianum exercitium meæ paſsionis delectat.

¶ Quintus, quia nullo alio exercitio homo tãtũ ditatur meritis. Nã fundamentũ omnis gratię, & radix meriti conſiſtit in dolore cordis, & corporis crucis meæ. Propter quod electus meus Apoſtolus ait, Nihil iudicaui me ſcire, niſi Ieſum Chriſtũ & hunc crucifixũ. Et deuotus filius benedictæ matris meæ, Bernardus: Summa philoſophia mea, inquit, eſt, ſcire Chriſtũ Ieſum, & hunc crucifixũ. Sed dolere deberes, quia multi ſunt inimici crucis meæ. Nã voluptatum amatores, mei ſunt perſecutores, rei ſunt mortis meæ, non ſicut auctores vel fautores: ſed ſicut mortis meæ

contemptores, qui meritum paſsionis meæ in ſe euacuant, qui cœleſti benedictione & ineffabili gloria indignos ſe faciunt, qui in delicijs agentes, myſterium paſsionis meæ irrident, qui me filium Dei conculcant, & ſpiritui gratiæ contumeliam faciunt. Vita carnalis Dei iniuria eſt, crucis meæ exprobratio, & in totius trinitatis contumeliam redundat.

¶ Sextus eſt, laborum & dolorum occurrentium in via pœnitentiæ, & vitę religionis alleuiatio. Deuotus namq; miles non ſentit ſua, cum benigni ducis vulnera intuetur. Ego autem omnia bona terrena contempſi, vt ea contemnenda monſtrarem: & omnia aduerſa ſuſtinui, vt ea ſuſtinenda docerem. ¶ Septimus eſt, carnalium deſideriorum extinctio. Viſa nanq; mea paſsione, marceſsit quicquid eſt carnale.

¶ Octauus eſt, excitamentum compunctionis & pœnitentiæ de peccatis. Quis enim non ſummè doleat, recolens quòd peccata ſua Deo patri tam odioſa fuerunt, quòd pro ipſis delendis, dilectũ filium ſuum voluit crucifigi & mori?

¶ Nonus eſt, bonæ ſpei & fiduciæ generatio. Nam in cruce mea habet peccator refugium, ſicut homicida ad cœmiteriũ. Nihil tam ad mortem, quod non mea morte ſanctur. Sententiam tui æterni ſupplicij, mutaui in crucifixionẽ corporis mei. Nam ego in ſententia, quam Pilatus cõtra me dedit, in me omniũ peccatorũ aſſumẽs

perſonã, ad expianda eorũ peccata, in quibus diu laborauerant, pro omnibus peccatoribus adiudicatus ſum morti. P. Intendo & cõtẽplor in his, quæ dicis Ieſu bone, ꝗ licet hæc ſententia fuerit in te multum peruerſa, & ideo execrabilis, quia nullã poteſtatẽ habet homo ſuper Deũ, reus ſuper iuſtum: quantũ tamẽ ad nos, fuit multipliciter vtilis & proficua: & ratio amabilis & venerabilis. Quia ſententiã, pro peccato primo homini datã, totaliter reuocauit. Nã lata fuit ſentẽtia excluſionis doloroſæ. Vnde ſcriptum eſt, Emiſit cũ Dominũs de paradiſo voluptatis, & poſuit angelum ad cuſtodiendũ viam ligni vitæ. Sed fœlix & honorãda ſententia tua, quia exulem reuocauit, dum hac ſententia filius pro ſeruo, à colonis vineæ legis Moſaicæ, cum iniuria extra hæreditatẽ eijcitur. Vnde Apoſtolus inquit, Ieſus vt ſanctificaret nos, extra portã paſſus eſt. Et bene extra, vt nos reduceret intra: habemus enim introitũ per ſanguinem ſuum. Sed rogo intimo cordis affectu pijſsime Ieſu, per illos dolores, quibus tanquã ſagittis acutiſsimis, percuſſum eſt dulciſsimum cor tuũ, & virginis matris tuæ benedictæ, ex auditu illius ſentẽtię tuę dãnationis, vt liberari merear in hora mortis meę, & in die extremi iudicij, à verbo aſpero ſententiæ damnationis ęternæ, qua reprobis es intonaturus: Diſcedite è me maledicti, in ignem æternũ, qui paratus eſt. &c.

G. Fœlix, à cuius memoriæ ſinu,

 ſinale

finale iudiciũ nunquã excidit, vt metu illius vitã, ſuam à prauitate & carnis voluptate compeſcit. Et certe timendum eſt iudicium, in quo ſine teſtibus omnia manifeſta erunt, vbi omnium angelorum & ſanctorum exercitus circumſtabit, cõtremiſcetq; ante tribunal meum omnis creatura, cum metu nimio. Quid tunc dicent, qui in hoc paruo tempore negligenter & ſegniter vixerunt? Ego autem patienter vos expecto, & oẽs vos ad meũ regnũ inuito. Rationem exquiram à vobis, pro hac negligentia veſtra, & dicam vobis. Propter vos incuruatus ſum, propter vos in terra curuatus ſum, propter vos flagellatus ſum propter vos conſputus ſum, propter vos in faciẽ meã palmis verberatus ſum, ꝓpter vos iniuſtè dãnat⁹ ſum, propter vos crucifixus ſum, propter vos in ligno ſuſpenſus ſum, felle cibatus ſum, & aceto potatus ſum, vt vos ſanctos oẽs efficerẽ. Omnes vos fratres vocaui, patri meo vos obtuli, ſpiritum ſanctum vobis miſi, paradiſum meum vobis aperui. Amplius quid facere debui, & non feci vobis, vt ſaluaremini? Dicite mihi peccatores: quid paſsi eſtis propter me dominatorem veſtrum, qui tanta pro vobis iuſtus paſſus ſum? Hæc quidem erunt propria illius diei & iudicij.

P. Heu quid ego miſerrimus, quid dicam, vel quid faciam: dum nil boni proferam ante tantum iudicem.

C. Vitam, dum tempus eſt, corrige: mores

muta, mala tentamenta reſiſtendo vince, perpetrata etiam fletibus puni. Te habeat peccatum tuum hic punitorem, vt tu me tunc habeas non iudicem, ſed ſaluatorem. Si hæc fideliter feceris, in die illa terribili ſecurus eris. Neque te terreat tuorum peccatorum magnitudo. Multo enim magis ego ſum miſerator, quàm tu peccator. Tua miſeria magna quidem: mea autem miſericordia infinita eſt. Si tu homo peccator es: ego ſum agnus Dei, qui tollit peccata mundi, Qui non veni vocare iuſtos, ſed peccatores. Deniq; plus in me miſericordiæ & dilectionis reperies, quàm ſperare auderes & optare.

F. LVDOVICI GRANATENSIS ORATIONES ET MEDITATIONES ALIquot piæ, ex meditationibus eius Hiſpanicis, huc adiectæ.

¶ *Ad Chriſtum crucifixum.*

ADoramus te Domine Ieſu Chriſte, & benedicimus ſanctum nomen tuum, quod per crucem iſtam mundum redemiſti. Gratias agimus tibi clementiſsime ſaluator, quod adeo nos amaſti, nosq́; tuo ſanguine purgaſti à peccatis noſtris: quodque temetipſum obtuliſti pro nobis in iſta cruce, vt odore ſuauiſsimo nobiliſsimi huius ſacrificij, tui amoris igne ſuccenſi, Deum reconciliares & pacatum redderes. Benedictus ſis in ſeculum ò mundi ſaluator, ò hominum reconciliator, & reparator Angelorum, cœlorum inſtaurator, inferni triumphator, dæmonis victor, auctor vitæ, mortis deſtructor, & redemptor eorum, qui in tenebris ſedebant, & vmbra mortis.

AD S. CRVCEM ET IESVM CRVCIFIXVM.

O Crux, tu corda fortius, quam adamas ferrum, ad te trahis: tu mentes clarius, quam ſol oculos humanos, illuſtras: tu animas vehementius, quam ignis carbones, inflammas. Quocirca attrahe me fortiter, ò crux ſanctiſsima, illuſtra me continuò: inflamma me vehementer & validè: ne mens & cogitatio mea vnquam à te diſcedat. Tu quoque bone Ieſu, illumina oculos animæ meæ, vt in hac te cruce intueri ſciam: nimirum vt non ſolum immanes illos dolores, quos mea cauſſa paſſus es, contempler, iiſque compatiar: verum etiam tot tantarumque virtutum, quas illic exhibuiſti, propoſita mihi eſſe ad imitandum exempla cognoſcam.

Ideoque ò mundi Doctor, ò Medice animarum, huc ad crucis ego tuæ radicem accedo, vulnera & plagas tibi meas oſtenſurus: cura me Deus meus, & quid facere me oporteat, præſcribe. Agnoſco fateorq; Domine, ſenſibus me vehementer addictum, meique ipſius perquàm amantem eſſe: quin & hoc vtilitati ac profectui meo plurimum obſtare video. Frequenter aut voluptatib. & oblectamentis ego meis ineſcatus,

aut ieiuniorũ laborib. deterritus, pia deuotaq; exercitia amitto: cũ quorum amiſsione tamẽ ſalus quoq; mea in periculum venit. Senſualitas iſta mea valde mihi importuna, valde moleſta eſt: cuperet illa quidem ſtatis horis opiparè delicateq; epulari: cuperet poſt cœnas & prandia, colloquijs & oblectationibus indulgere: quin & per hortos & virgulta in auram obambulare, & refrigerium quoddam capere deſideraret: at tu Domine doce me, quid tuo exemplo facere debeam. O quanta confuſione, quanto dedecore affici me ſentio, quoties intueor, qua tu ratione delicatiſsimum iſtud & tenerrimum corpus tuum exceperis? In medijs acerbiſsimæ mortis anguſtijs atq; doloribus, nullum alium cibum aut electuarium ei præbuiſti, quàm quòd ab efferatis iſtis & immanibus pharmacopæis ex felle acetoq; confectum erat. Cuius quæſo lingua deinceps cibum aut frigidum aut ſalſum maléue conditum, aut citius tardiuſue appoſitum conqueri audebit: menſam tibi, Deus, in tanta tua neceſsitate, paratam adſpiciens? Oblectamentorum & confabulationum loco, quas ego in meis cœnis & conuiuijs quæro, tu voces eorum habuiſti, qui motu mutuq; capitum, te deridebant & blaſphemabant, dicentes. Vah, qui deſtruis templum Dei, & in triduo reædificas illud. Hæc erat tui conuiuij muſica, hæc harmonia. Quòd verò manibus pedibusq; cruci affixus hæreres, hoc tua

in

in hortũ erat inãbulatio:quanquam etiã aliũ habueris hortũ,in quo poſt cœnam verſabaris, nõ tamen ambulandi, ſed orãdi, nõ tui refocillãdi, ſed ſanguinis effundẽdi gratia: non vt oblectareris,ſed vt doleres,triſtareris,& in agone mortis eſſes. Quid porrò de cæteris benedictæ carnis tuæ refrigerijs dicam? Mea lectum mollem, veſtem pretioſam, ædes amplas & magnificas poſtulat: tu verò dic mihi ò Amor ſancte, qualenam tuum cubiculum ſit? quænam ædes? qualẽ veſtimentum? Veſtis tua nuditas eſt & irriſionis purpura. Domus tua eſt,verſari in publico, ſolis & aeris intemperijs eſſe expoſitum: & ſi aliam præterea quæro, ſtabulum eſt beſtiarum. Vulpes foueas habent,& paſſeres cœli nidos:tu verò rerum omnium creator & opifex, non habes vbi caput reclines. O curioſitates & ſuperfluitates, qui fit vt inter Chriſtianos vllus etiam locus ſit vobis reliquus? Aut Chriſtiani eſſe deſinamus, aut abijciamus à nobis omnes iſtas delitias & ſuperfluitates:cum præceptor noſter & Dominus non ſolum ſuperflua, verum etiam neceſſaria à ſe proiecerit.

Reliquum iam eſt,Domine, vt quale cubiculum habeas,videam. Dic mihi dulciſsime Domine,vbinam iaces,vbi dormis meridie? Ad pedes hic tuos me colloco: doce me,quid facere debeam. Senſualitas enim hæc mea crucis tuæ ſermonem non ſatis vult capere. Ego cubile blan-

dum

crucem extendi: tu tuas ad voluptates & choreas exporriges? Ego moriens ne aqua quidem reſtinguere ſitim potui: tu precioſa vina & fercula conquiris? Ego tum in cruce, tum per omnem ætatem plenus opprobrijs & doloribus fui: tu ætatem tuam honoribus & voluptatibus impendes? Ego latus mihi reſerari paſſus ſum, vt cordis etiam mei participem te facerem: tu tuum vanis & periculoſis amoribus expoſitum & apertum habebis?

BREVIS ET FRVCTIFERA PECCATORIS AD DEVM CONFESSIO,

quando non poteſt haberi copia confeſſoris. Et etiam poteſt dici ante confeſsionem, pro contritione impetranda.

DEus in æſtimabilis & æternæ miſericordiæ, Deus pietatis immenſæ, Deus conditor & reparator humani generis, qui confitentium tibi corda purificas, qui accuſantes ſe ante conſpectum diuinæ clementiæ tuæ ab omni vinculo iniquitatis abſoluis: virtutem tuam & bonitatis tuæ abyſſum totis exoro gemitibus: vt ſecundum multitudinem miſerationum tuarum, de omnib. peccatis meis, quibus me accuſat mea rea conſcientia, puram mihi coram te concedas agere confeſsionem. Veramq; ex his omnibus tribuas pœnitentiam, quæcunque peccaui in cogitationib. peſsimis, in cogitationibus prauis, in conſenſu malo, in conſilio iniquo, in concupiſcentia, & delectatione immunda, in verbis malis & ociosis in factis malicioſis, in viſu, auditu, guſtu, olfactu & tactu. Ego quippe in omnibus etiam membris meis me reum intelligo ſupra menſuram: quia ſicut aſtra cœli atq; arena maris: ita innumerabilia:

ſia mea cognoſco delicta. Sed tibi domine omnium occultorum cognitori, qui dixiſti, pœnitentiam te malle peccatorum, omnia cordis mei reuelo arcana, accuſans nequitias, & peccata mea multa nimis & magna valde, quæ geſsi coram tremendę maieſtatis tuæ oculis, in omni vita mea miſera, præcipuè hæc. N. & hæc. N. (Hic denomina peccata grauiora) cum vniuerſis malis meis, ſicut in conſpectu tuo, ò Domine miſericordiæ, nota ſunt & aperta. Et nunc Deus pijſsime reſpice in me & miſerere mei, fontemque lachrymarum mihi, & remiſsionem omnium peccatorum, gratuita tua miſeratione tribue, intima id cordis confeſsione ac affectione poſcenti. Renoua & innoua in me pijſsime pater, quicquid dicto, facto, cogitatu, propria malicia, diabolica ve fraude viciatum eſt, & vnitati eccleſiæ ſociando membrum, tuæ me redemptionis annecte, & non habentem fiduciã, niſi in tua miſericordia, ad ſacramentum beatæ reconciliationis admitte, Amen.

¶ *Item confeſsio peccatorum beati Auguſtini.*

MIſerator & miſericors magne & terribilis Deus: tibi confiteor delicta mea, tibi tibi patefacio vulnera mea: tu propter ineffabi-

lem

lē bonitatē tuam, confer mihi miſero medicinā. Tu .n. mitiſsime dignatus es dicere: nolo mortē peccatoris, ſed vt cōuertatur & viuat. Cōfiteor, quia iniqua eſt & peruerſa in conſpectu tuo vita mea, lapſa eſt in lacū miſerię vita mea, extincta eſt in iniquitatib. meis anima mea. Libido, delectatio praua, opera nepharia, ira, ſuperbia, impatiētia, malitia, inuidia, gula, ebrietas, furtū, rapina, mēdaciū', periurium, ſcurrilitas, ſtultiloquium, murmuratio, detractio, ignorantia, infidelitas, diffidentia, mandatorum Dei negligentia, ſeu cæteræ peſtes occiderunt animam meam. Pollutum eſt cor meum & labia mea. Viſus, auditus, guſtus, odoratus & tactus, eneruauerunt in peccatis animam meam, & omni modo cogitatione ſiue actione perditus ſum. Quæſo domine Deus, cujus miſeratio non habet finem, attrahe me ad te, ſicut attraxiſti mulierem peccatricem. Sicut donaſti illi, non ceſſare oſculari pedes tuos, rigare lachrymis, & extergere capillis: ſic mihi clementer concedere dignare, vt ſecundum magnitudinem iniquitatum mearum, ſit magna dilectio tua in me, vt propter immenſam pietatem tuam, omnia dimittas peccata. Largire mihi de pręteritis malis veniam, de præſententibus continentiam, de futuris cautelam: fac me, priuſquam moriar, conſequi pleniſsimè miſericordiam tuā: & ne dies meos ante finiri ſinas, quàm peccata dimittas, ſed ſicut vis & ſcis, miſerere mei, Amen.

¶ Or=

AVe ſanctiſsima caro Chriſti & ſanguis. Aue ſumma dulcedo, quæ detrimentum neſcis, faſtidium tollis, mortem necas, vitam æternam præſtas. Aue beata refectio, quæ electos tuos de mundi huius exilio ducis ad patriam. Aue felix hoſtia, quæ in crucis ara Deo patri, pro noſtrorum pondere peccatorum, es oblata. Aue manna niue candidius, melle dulcius, omni auro precioſius. Aufer, obſecro, paſtor bone, à me iniquitates: vt purificato corpore & ſpiritu, merear deguſtare ſanctaſanctorum. Sitq; mihi hoc venerabile ſacramentum, contra hoſtiles inſidias inexpugnabile præſidium: vt hoc ſalutari viatico refectus, lubricas huius vitæ vias immaculato calle tranſire, & ad te panẽ viuũ, & verum angelorum dominum, ſine impedimento diabolicæ fraudis valeam peruenire. Exaudi me, placare domine, attende, & fac ne moreris per temeipſum Deus meus: quia nemo tanti myſterij poterit eſſe dignus, niſi tu omnipotens ſuſcipientem feceris eſſe dignum. Amen.

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

Albertus Hans

Joannes christophorus z Limerham.

Mein freundtlichen

Maxim

Exercitia Domini

Meinn freundtlichen

8-1